Inese Eglīte, Daira Liepiņa, Sandra Zariņa

GRIBU IET SKOLĀ

SKOLOTĀJA GRĀMATA

Inese Eglīte, Daira Liepiņa, Sandra Zariņa

GRIBU IET SKOLĀ

Latviešu valodas prasmju vērtēšana un pilnveide
Metodiskais materiāls 3. pirmsskolas izglītības posma pedagogiem

SKOLOTĀJA GRĀMATA

Rīga, LVA, 2026

UDK 811.174(072)
Eg730

Inese Eglīte, Daira Liepiņa, Sandra Zariņa

GRIBU IET SKOLĀ. SKOLOTĀJA GRĀMATA

Latviešu valodas prasmju vērtēšana un pilnveide
Metodiskais materiāls 3. pirmsskolas izglītības posma pedagogiem

Praktisks un metodiski pamatots atbalsta līdzeklis **pedagogiem, logopēdiem un izglītības speciālistiem** bērnu latviešu valodas prasmju diagnosticēšanai un mērķtiecīgai attīstībai.

Līdzfinansē Eiropas Savienība
2027 Nacionālais attīstības plāns
Valsts izglītības attīstības aģentūra
Latviešu valodas aģentūra

Eiropas Sociālais fonds Plus projekts Nr. 4.2.2.3/1/24/I/001
"Pedagogu profesionālā atbalsta sistēmas izveide"

Recenzentes: LU profesore *Dr. paed.* Zenta Anspoka,
Jelgavas Izglītības pārvaldes vadītājas vietniece pirmsskolas izglītības jautājumos *Mg. paed.* Sarmīte Joma
Aprobētājas: Jana Buboviča, Nadežda Čobāne, Svetlana Kepša, Linda Kudule, Ilona Tempelfelde, Inta Veržbicka
Literārā redaktore Anete Ozola
Korektore Agita Kazakeviča
Māksliniece Terēze Talita Rozenblate
Dizaina un maketa autore Dace Polkmane
Izdevuma sagatavošanas vadītāja Iveta Marševska

© Latviešu valodas aģentūra, 2026
© Autori, 2026

ISBN 978-9934-654-26-8

SATURS

IEVADS 5

1. DAĻA. TEORĒTISKAIS PAMATOJUMS UN DIAGNOSTICĒJOŠIE DARBI 6

TEORĒTISKAIS PAMATOJUMS 6

Bērna valodas prasmju attīstība pirmsskolas vecumā 6

Diagnosticējošā vērtēšana pirmsskolas izglītībā 7

Skolotāja loma diagnosticējošā darba organizēšanā 8

Diagnosticējošo darbu organizēšana mācību gada laikā 9

Materiāla izmantošana mācību procesā 10

1. DIAGNOSTICĒJOŠAIS DARBS 12

1. diagnosticējošais darbs: snieguma līmeņu apraksti 12

1.1. Saklausa skaņas vārdā 14

1.2. Zina lielos un mazos iespiestos burtus 16

1.3. Lasa īsus vārdus, saprot izlasīto 18

1.4. Raksta rakstīto burtu elementus 19

1.5. Ar iespiestajiem burtiem raksta un/vai noraksta vārdus, teikumus 22

1.6. Stāsta par attēlu 24

1.7. Klausās un saprot dzirdēto 26

1. diagnosticējošā darba kopsavilkuma tabula 29

2. DIAGNOSTICĒJOŠAIS DARBS 30

2. diagnosticējošais darbs: snieguma līmeņu apraksti 30

2.1. Saklausa skaņas vārdā 32

2.2. Zina lielos un mazos iespiestos un rakstītos burtus 34

2.3. Lasa vārdus, saprot izlasīto 36

2.4. Raksta rakstītos burtus 38

2.5. Izmanto iespiestos burtus, lai pierakstītu īsu informāciju 40

2.6. Stāsta par sižetisko attēlu 42

2.7. Klausās un saprot dzirdēto 43

2. diagnosticējošā darba kopsavilkuma tabula 47

3. DIAGNOSTICĒJOŠAIS DARBS 48

3. diagnosticējošais darbs: snieguma līmeņu apraksti 48

3. diagnosticējošā darba kopsavilkuma tabula 56

Diagnosticējošo darbu kopsavilkuma tabula 57

2. DAĻA. **UZDEVUMI UN VINGRINĀJUMI LATVIEŠU VALODAS PRASMJU PILNVEIDEI PIRMSSKOLĀ** 58

1. Saklausa skaņas vārdā 58

2. Saklausa sev nepazīstamus vārdus, jautā par to nozīmi; iesaistoties sarunā un stāstot par redzēto, dzirdēto, izmanto atbilstošus vārdus 74

3. Stāsta par attēlu 80

4. Lasa un saprot izlasīto 83

5. Raksta rakstīto burtu elementus 89

6. Raksta lielos un mazos rakstītos burtus 93

7. Raksta / noraksta ar iespiestajiem burtiem vārdus / īsus teikumus 94

8. Klausās un saprot dzirdēto tekstu 95

Uzdevumi veidoti, balstoties uz Rosio Boniljas grāmatu „Kaimiņi". 95

Uzdevumi veidoti, balstoties uz Anetes Meleces grāmatu „Kiosks". 101

Pielikums 105

3. DAĻA. **SADARBĪBA AR VECĀKIEM** 138

Ierosmei sarunā ar vecākiem 138

Vecāku loma pirmsskolas vecuma bērna lasītprasmes sekmēšanā 138

Kā kopā lasīt grāmatu? 139

Uzdevumi veidoti, balstoties uz Rutas Svažas grāmatu „Māre Spāre". 140

Kādus vingrinājumus izvēlēties lasītprasmes pilnveidei ikdienā? 147

Kā mācīties lasīt pastaigas laikā? 148

Kā mācīties palīdz galda spēles? 150

Pielikums 151

Literatūras saraksts 165

IEVADS

Metodiskais materiāls pirmsskolas izglītības 3. posma pedagogiem „Gribu iet skolā. Latviešu valodas prasmju vērtēšana un pilnveide" ir izveidots Eiropas Sociālā fonda Plus projekta Nr. 4.2.2.3/1/24/I/001 „Pedagogu profesionālā atbalsta sistēmas izveide" 2.1. apakšdarbībā.

Materiāls ir izstrādāts kā praktisks un metodiski pamatots atbalsta līdzeklis bērnu latviešu valodas prasmju diagnosticēšanai un mērķtiecīgai pilnveidei mācību gada laikā. Tas piedāvā strukturētu pieeju bērnu valodas prasmju izvērtēšanai un iegūtās informācijas izmantošanai turpmākā pedagoģiskā darba plānošanā, vienlaikus nodrošinot pedagogiem praktiskus uzdevumus un vingrinājumus valodas prasmju sekmēšanai un atbalstu sadarbībai ar bērnu vecākiem.

Metodisko materiālu veido trīs nodaļas:

1. trīs diagnosticējošie darbi pirmsskolas izglītības 3. posma bērniem, ietverot bērnu darba lapas, skolotāja materiālus un vērtēšanas lapas;
2. uzdevumi, vingrinājumi un spēles, kas mērķtiecīgi veidoti to valodas prasmju sekmēšanai, kuras nepieciešamas, uzsākot skolas gaitas;
3. atbalsta materiāli vecākiem, kuru bērni gatavojas uzsākt skolas gaitas.

Šāda materiāla struktūra veido secīgu atbalsta sistēmu: diagnosticējošie darbi palīdz pedagogam iegūt informāciju par bērna aktuālo prasmju līmeni un attīstības dinamiku, valodas prasmju pilnveides uzdevumi nodrošina iespēju mērķtiecīgi plānot turpmāko pedagoģisko darbu, savukārt vecākiem paredzētie materiāli sekmē sadarbību starp pirmsskolu un ģimeni bērna sagatavošanā skolas gaitu uzsākšanai.

Otrā metodiskā materiāla nodaļa ir izstrādāta kā praktisks un mērķtiecīgs atbalsta līdzeklis pirmsskolas pedagogiem bērnu valodas attīstības sekmēšanai, īpašu uzmanību pievēršot fonēmiskajai uztverei un sākotnējai lasītprasmei. Materiālā apkopoti daudzveidīgi uzdevumi un spēles, kas palīdz bērniem apzināti klausīties, atšķirt skaņas, bagātināt vārdu krājumu un attīstīt saziņas prasmes dabiskā, rotaļā balstītā mācību procesā. Materiālā redzami piemēri, kā valodas apguvē var daudzveidīgi izmantot literāros tekstus.

Metodiskā materiāla saturs veidots tā, lai uzdevumi pakāpeniski attīstītu bērnu prasmes – sākot ar skaņas saklausīšanu vārdā, turpinot ar skaņu diferencēšanu un beidzot ar vārdu un teikumu veidošanu. Īpaša nozīme piešķirta arī valodas lietojumam kontekstā, veicinot bērnu spēju izmantot apgūtās prasmes ikdienas saziņā.

Materiālu var izmantot gan individuālajā darbā, gan darbā nelielās grupās. Uzdevumus var vadīt pedagogs, logopēds vai cits speciālists, ņemot vērā bērnu vajadzības. Uzdevumus var izmantot rotaļnodarbībās, kā arī integrēt ikdienas mācību procesā.

Svarīgs materiāla aspekts ir tā praktiskums – katram uzdevumam sniegts skaidrs apraksts: ko bērni mācās, kādi materiāli nepieciešami un kā organizēt darbību. Papildus piedāvātie padomi palīdz pedagogam diferencēt uzdevumus, pielāgot tos bērnu spējām un padarīt mācīšanos interesantu un motivējošu.

Materiāls ir metodisks ceļvedis pedagogam, lai mērķtiecīgi un sistemātiski veicinātu bērnu valodas attīstību, vienlaikus radot pozitīvu un atbalstošu mācību vidi.

Metodiskais materiāls „Gribu iet skolā. Latviešu valodas prasmju vērtēšana un pilnveide" veicina sistemātisku un mērķtiecīgu bērnu latviešu valodas prasmju attīstību. Tas izstrādāts, balstoties kompetenču pieejā, un veicina datos balstītu pedagoģisko praksi.

1. DAĻA. TEORĒTISKAIS PAMATOJUMS UN DIAGNOSTICĒJOŠIE DARBI

TEORĒTISKAIS PAMATOJUMS

Bērna valodas prasmju attīstība pirmsskolas vecumā

Valodas attīstība pirmsskolas vecumā ir viens no būtiskākajiem bērna kognitīvās un sociālās attīstības, kā arī turpmākās mācīšanās priekšnoteikumiem. Mūsdienu pedagoģiskajā un psiholingvistiskajā literatūrā valoda tiek aplūkota ne tikai kā saziņas, bet arī kā domāšanas, pieredzes strukturēšanas un jaunu zināšanu apguves līdzeklis (Scarborough 2001; Snow 2021; Snowling, Hulme 2021). Tādēļ pirmsskolas vecumā būtiska nozīme ir visu valoddarbības prasmju attīstībai.

Pirmsskolas periodā valodas prasmes pakāpeniski kļūst strukturētākas un apzinātākas. Īpaši nozīmīgs ir sešu gadu vecums, kad bērns tuvojas skolas gaitu uzsākšanai. Šajā vecumā bērns parasti spēj veidot gramatiski arvien precīzākus un komplicētākus teikumus, izmantot plašāku vārdu krājumu, iesaistīties sarunā un uztvert sarežģītāku mutvārdu informāciju. Attīstās stāstītprasme – spēja secīgi pastāstīt par notikumiem, veidojot klausītājam saprotamu un sakarīgu mutvārdu tekstu (Snow 2021).

Līdztekus mutvārdu valodas attīstībai veidojas bērna izpratne par valodas skaņu struktūru. Fonoloģiskā uztvere – spēja saklausīt un atšķirt skaņas vārdos – ir viens no būtiskiem sākotnējās lasītprasmes priekšnoteikumiem (Lonigan et al. 2018; National Early Literacy Panel 2008). Taču sākotnējā lasītprasme neveidojas uz vienas atsevišķas prasmes pamata – tās attīstībā savstarpēji mijiedarbojas mutvārdu valoda, vārdu krājums, fonoloģiskā uztvere, burtu pazīšana un izpratne par rakstītā teksta funkcijām (National Early Literacy Panel 2008; Schull et al. 2021).

Mūsdienu teorētiskajos modeļos uzsvērts, ka lasītprasmes attīstībā savijas divi nozīmīgi komponenti – valodas izpratne un rakstītā vārda dekodēšana (Scarborough 2001; Snowling, Hulme 2021). Valodas izpratne ietver vārdu krājumu, gramatisko formu un konstrukciju izpratni un spēju uztvert teksta nozīmi, savukārt dekodēšana saistīta ar skaņu un burtu attiecību apguvi un spēju pazīt rakstītus vārdus. Abu komponentu pamati veidojas jau pirmsskolas vecumā, un to līdzsvarota attīstība ir nozīmīgs priekšnoteikums sekmīgai skolas gaitu uzsākšanai.

Ar sākotnējo lasītprasmi cieši saistīta arī rakstītprasmes attīstība. Pirmsskolas vecumā tā izpaužas kā interese par rakstīto valodu, izpratne par rakstīšanas funkcijām, burtu atpazīšana un atveidošana, kā arī mēģinājumi pierakstīt savu vārdu, atsevišķus vārdus vai īsu informāciju. Šajā procesā bērns pakāpeniski izprot rakstītās valodas simbolisko raksturu un veido saikni starp mutvārdu runu, skaņu, burtu un rakstīto vārdu (National Early Literacy Panel 2008). Tādēļ sākotnējās lasītprasmes un rakstītprasmes attīstība pirmsskolā skatāma vienotā valodas attīstības sistēmā.

Bērna valodas prasmes attīstās sociālā mijiedarbībā, kur būtiska nozīme ir saziņai ar pieaugušajiem un vienaudžiem. Sarunas, kopīga grāmatu lasīšana, jautājumu uzdošana, stāstīšana, valodas spēles un mērķtiecīgi organizētas mācību situācijas paplašina bērna vārdu krājumu, pilnveido spēju izprast un veidot tekstu, kā arī rosina izmantot valodu dažādos saziņas un mācīšanās kontekstos (Snow 2021). Tādēļ svarīgi veidot bagātu un daudzveidīgu valodas vidi, kurā valodas prasmju attīstība jāveicina sistemātiski un mērķtiecīgi, vienlaikus respektējot bērnu individuālās attīstības atšķirības. Klausīšanās, runāšanas, lasīšanas un rakstīšanas prasmes attīstās savstarpējā mijiedarbībā un papildina cita citu. Piemēram, klausoties tekstu un pārrunājot tā saturu, bērns pilnveido teksta izpratni, paplašina vārdu krājumu, nostiprina prasmi formulēt atbildes un veidot secīgu stāstījumu. Savukārt, darbojoties ar

skaņām, burtiem un vārdiem, bērns veido saikni starp mutvārdu un rakstīto valodu.

Lai pedagogs varētu mērķtiecīgi plānot bērna valodas prasmju attīstību, nepieciešama regulāra to izvērtēšana. Pirmsskolas izglītībā nozīmīga ir diagnosticējošā vērtēšana, kas ļauj iegūt informāciju par bērna aktuālo prasmju līmeni, stiprajām pusēm un jomām, kurās nepieciešams papildu atbalsts. Tās mērķis nav bērnu savstarpēja salīdzināšana, bet gan katra bērna individuālās attīstības izpratne un pedagoģiskā procesa pielāgošana viņa vajadzībām.

Sešu gadu vecumā diagnosticējošā vērtēšana ir īpaši nozīmīga saistībā ar bērna gatavību turpmākai sistemātiskai lasīšanas un rakstīšanas apguvei skolā. Pedagogam nepieciešama informācija ne tikai par to, vai bērns pazīst burtus vai prot izlasīt atsevišķus vārdus, bet arī par viņa prasmi klausīties un izprast informāciju, izteikt domas, veidot stāstījumu, lietot vārdu krājumu, uztvert valodas skaņas un izmantot sākotnējās rakstītprasmes iemaņas. Šāda kompleksa pieeja ļauj valodas attīstību vērtēt kā savstarpēji saistītu prasmju sistēmu un iegūto informāciju izmantot turpmākā mācību procesa plānošanā.

Turpmāk raksturota diagnosticējošās vērtēšanas nozīme pirmsskolas izglītībā, īpašu uzmanību pievēršot tās lomai bērna valodas, sākotnējās lasītprasmes un rakstītprasmes attīstības izvērtēšanā, pedagoga darbībai diagnosticējošo darbu organizēšanā un iegūtās informācijas izmantošanai turpmākā pedagoģiskā procesa plānošanā.

Diagnosticējošā vērtēšana pirmsskolas izglītībā

Izglītībā diagnosticējošo vērtēšanu raksturo kā sistemātisku procesu, kura laikā tiek iegūta informācija par bērna attīstību noteiktā jomā. Atšķirībā no summatīvās vērtēšanas, kas galvenokārt fiksē rezultātu, diagnosticējošā vērtēšana ir cieši saistīta ar mācīšanās procesu un palīdz to pilnveidot (Schildkamp et al. 2020).

Diagnosticējošās vērtēšanas mērķis ir noskaidrot bērna aktuālo prasmju līmeni un attīstības vajadzības, lai iegūto informāciju izmantotu turpmākā pedagoģiskā procesa plānošanā (Anspoka, Tūbele 2015).

Pirmsskolas vecuma bērnu vērtēšanā īpaši nozīmīga ir vērtēšanas mērķa, izmantoto paņēmienu un iegūtās informācijas savstarpējā atbilstība. Pētījumos par vērtēšanu pirmsskolā uzsvērts, ka tā var sniegt nozīmīgu ieguldījumu mācību procesa pilnveidē tikai tad, ja ir mērķtiecīgi plānota, atbilstoši īstenota un tās rezultāti tiek pamatoti interpretēti un izmantoti (National Research Council 2008). Tādējādi diagnosticējošā vērtēšana nav reducējama tikai uz bērna pareizo un nepareizo atbilžu fiksēšanu. Pedagogam nepieciešams analizēt, ko konkrētais rezultāts liecina par bērna prasmēm un kā šī informācija izmantojama turpmākajā darbā.

Pirmsskolas izglītības specifika nosaka, ka informācija par bērna prasmēm iegūstama ne tikai iepriekš sagatavotā diagnosticējošā darbā, bet arī bērna ikdienas darbībā. Pedagogs var izmantot novērojumus, sarunas, praktisko uzdevumu izpildi un bērna radītos darbus, lai iegūtu daudzpusīgāku priekšstatu par bērna sniegumu. Novērošanai, dokumentēšanai un vērtēšanai jābūt mērķtiecīgai un integrētai ikdienas mācību procesā, savukārt iegūtā informācija izmantojama turpmāko pedagoģisko lēmumu pieņemšanā (NAEYC 2020). Šāda pieeja ļauj diagnosticējošā darba rezultātus aplūkot plašākā bērna darbības un attīstības kontekstā.

Arī Latvijas pirmsskolas izglītības normatīvajā regulējumā vērtēšana ir cieši saistīta ar bērna darbības novērošanu un mācību procesa pilnveidi. Ministru kabineta noteikumu Nr. 716 "*Noteikumi par valsts pirmsskolas izglītības vadlīnijām un pirmsskolas izglītības programmu paraugiem*" 12. punktā noteikts, ka mācību snieguma vērtēšanas pamatā ir novērojumi par bērna darbību vai darba galarezultātu un ka vērtēšana ir neatņemama mācību procesa sastāvdaļa, kuras mērķis ir uzlabot mācīšanos un mācīšanu. Tādēļ metodiskajā darbā piedāvāto diagnosticējošo uzdevumu kopas rezultāti būtu sasaistāmi ar citu pedagoģiskajā procesā iegūto informāciju par bērna sniegumu un tā attīstības dinamiku.

Diagnosticējot valodas, sākotnējās lasītprasmes un rakstītprasmes attīstību, būtiska ir mērķtiecīga uzdevumu atlase atbilstoši tam, kādu informāciju pedagogs vēlas iegūt. Tas nozīmē, ka vērtēšanas paņēmiens izvēlams atbilstoši konkrētajam jautājumam: vai nepieciešams noskaidrot bērna aktuālo prasmju līmeni, identificēt iespējamās grūtības vai sekot prasmju attīstībai noteiktā laikposmā (Lonigan et al. 2011).

Valodas prasmju diagnosticēšanā uzdevuma rezultāts interpretējams saistībā ar prasmi, kuras izvērtēšanai tas paredzēts. Piemēram, bērna nepareiza atbilde pati par sevi vēl neļauj secināt, ka konkrētā valodas prasme nav attīstīta. Rezultātu var ietekmēt tas, vai bērns ir sapratis norādi, spējis noturēt uzmanību, uztvēris uzdevumā lietotos vārdus un sapratis, kāda darbība no viņa tiek gaidīta. Tādēļ pedagogam būtiski nošķirt bērna zināšanas un prasmes no apstākļiem, kas konkrētajā situācijā varējuši ietekmēt sniegumu. Pirmsskolas vērtēšanas teorētiskajās pamatnostādnēs uzsvērta nepieciešamība vērtēšanas rezultātus interpretēt atbilstoši vērtēšanas mērķim un plašākam bērna attīstības kontekstam (National Research Council 2008).

Bērns savas prasmes var atšķirīgi demonstrēt individuālā sarunā, rotaļā, darbā ar attēliem, klausoties tekstu vai izpildot strukturētu uzdevumu, tāpēc diagnosticējošā darba rezultāti interpretējami kopsakarā ar pedagoga ikdienas novērojumiem un citiem bērna snieguma apliecinājumiem (NAEYC 2020).

Būtiska nozīme ir arī pedagoga prasmei iegūto informāciju interpretēt un izmantot. Vērtēšanas pratība ietver zināšanas un prasmes, kas nepieciešamas piemērotu vērtēšanas pieeju izvēlei, rezultātu izpratnei un vērtēšanas informācijas izmantošanai pedagoģiskajā praksē (Pastore 2023). Diagnosticējošā darba kontekstā tas nozīmē, ka pedagogam nepietiek tikai konstatēt uzdevuma izpildes rezultātu; nepieciešams analizēt, ko tas atklāj par bērna sniegumu, kā tas saistīts ar iepriekš novēroto un kādi turpmākie pedagoģiskie soļi būtu nepieciešami valodas prasmju pilnveidei.

Skolotāja loma diagnosticējošā darba organizēšanā

Diagnosticējošā darba kvalitāte ir ļoti atkarīga no pedagoga profesionālās kompetences un spējas mērķtiecīgi organizēt bērna snieguma izvērtēšanu. Pedagogs šajā procesā darbojas kā novērotājs, bērna snieguma izvērtētājs un turpmākā mācību procesa plānotājs. Viņa uzdevums ir pamanīt bērna attīstības dinamiku un izmantot iegūto informāciju pedagoģiskā darba pilnveidei (Klug, Maag Merki 2013).

Pētījumi liecina, ka pedagogu spēja precīzāk novērtēt bērnu attīstības un mācīšanās līmeni ir saistīta ar efektīvāku mācību procesa organizēšanu (Brunner et al. 2013). Tādēļ skolotājam nepieciešams ne tikai konstatēt bērna sasniegumus vai grūtības, bet arī izvērtēt, kāds turpmākais atbalsts konkrētajā situācijā ir nepieciešams. Laikus pamanītas grūtības ļauj mērķtiecīgāk plānot diferencētu un personalizētu pedagoģisko atbalstu bērnam (Csapó, Molnár 2019).

Organizējot diagnosticējošo darbu, skolotājam būtiski radīt apstākļus, kuros bērns var iespējami pilnvērtīgi demonstrēt savas prasmes. Tas ietver bērna vecumam un pieredzei atbilstošu norāžu formulēšanu, piemērota darba tempa nodrošināšanu, bērna iesaistes vērošanu un nepieciešamības gadījumā papildu informācijas iegūšanu citās pedagoģiskajās situācijās. Īpaši nozīmīgi tas ir valodas prasmju izvērtēšanā, jo bērna sniegumu var ietekmēt uzdevuma formulējuma izpratne, uzmanības noturība, saziņas situācija un iepriekšējā pieredze.

Skolotāja profesionālā atbildība turpinās arī pēc diagnosticējošā darba veikšanas. Pamatojoties uz iegūto informāciju, pedagogs nosaka turpmākos mācību uzdevumus, izvēlas atbilstošus pedagoģiskos paņēmienus un diferencē mācību procesu. Vienam bērnam var būt nepieciešams papildu atbalsts vārdu krājuma paplašināšanā, citam – fonoloģiskās uztveres pilnveidē, stāstījuma veidošanā vai sākotnējās rakstītprasmes nostiprināšanā. Tādējādi diagnosticējošā darba rezultāti kļūst par pamatu mērķtiecīgai un individualizētai pedagoģiskajai darbībai.

Nozīmīga skolotāja profesionālās darbības sastāvdaļa ir arī atgriezeniskās saites sniegšana. Tai

jābūt bērnam saprotamai, konkrētai un vērstai uz turpmāko mācīšanos. Atgriezeniskā saite palīdz bērnam apzināties jau sasniegto un saprast, ko vēl nepieciešams pilnveidot, vienlaikus veicinot iesaisti un motivāciju mācīties (Pastore, Andrade 2019).

Diagnosticējošajā darbā būtiska ir arī sadarbība ar bērna vecākiem. "*Noteikumos par valsts pirmsskolas izglītības vadlīnijām un pirmsskolas izglītības programmu paraugiem*" (Ministru kabineta noteikumi 2018) paredzēta atgriezeniskās saites sniegšana par bērna sniegumu, tādēļ pedagogam nepieciešams vecākiem saprotamā veidā skaidrot bērna attīstības dinamiku, stiprās puses un jomas, kurās nepieciešams turpmāks atbalsts. Diagnosticējošā darba rezultāti šādā kontekstā var kalpot par vienu no informācijas avotiem sarunā ar vecākiem, tos sasaistot ar pedagoga ikdienas novērojumiem un citiem bērna snieguma apliecinājumiem. Šāda atgriezeniskā saite var sekmēt vienotu izpratni par bērna vajadzībām un palīdzēt saskaņot turpmākos atbalsta pasākumus pirmsskolas izglītības iestādē un ģimenē.

Metodiskā materiāla pirmsskolas izglītības 3. posma pedagogiem „Gribu iet skolā. Latviešu valodas prasmju vērtēšana un pilnveide" pirmajā nodaļā iekļauti trīs diagnosticējošie darbi pirmsskolas izglītības 3. posma bērnu latviešu valodas prasmju izvērtēšanai.

Katrā diagnosticējošajā darbā ietverti:

1. Plānotie sasniedzamie rezultāti un snieguma līmeņu apraksts.
2. Instrukcija pedagogam diagnosticējošā darba vadīšanai.
3. Vērtēšanas lapas pedagogam (arī pareizās atbildes).
4. Uzdevumi bērniem.

Diagnosticējošie darbi ir paredzēti īstenošanai mācību gada gaitā – septembrī, janvārī un aprīlī. Šāda pieeja nodrošina sistemātisku un nepārtrauktu bērna attīstības novērošanu, ļaujot pedagogam ne tikai noteikt bērna aktuālo prasmju līmeni, bet arī analizēt attīstības dinamiku ilgtermiņā. Diagnosticēšana trīs posmos atbilst mūsdienu pedagoģiskajai pieejai, kur vērtēšana tiek uztverta kā nepārtraukts process, kas integrēts mācīšanās norisē.

Svarīgi uzsvērt, ka diagnosticējošo darbu mērķis nav tikai konstatēt bērna snieguma līmeni konkrētā brīdī. Vērtēšana pirmsskolā ir kā viens no mācību procesa komponentiem. Iegūtie rezultāti tiek izmantoti mācību procesa plānošanai, diferencēšanai un individuāla atbalsta sniegšanai, ņemot vērā katra bērna vajadzības un attīstības tempu.

Diagnosticējošie darbi ir aprobēti sešās Latvijas pirmsskolas izglītības iestādēs: Rīgas 110. pirmsskolas izglītības iestādē, Rīgas 112. pirmsskolas izglītības iestādē, Rīgas 273. pirmsskolas izglītības iestādē, Daugavpils 24. pirmsskolas izglītības iestādē, Svētes pamatskolas pirmsskolā, Bolderājas pirmsskolas izglītības iestādē.

Diagnosticējošo darbu organizēšana mācību gada laikā

Trīs posmu diagnosticēšanas sistēma nodrošina secīgu un mērķtiecīgu bērna valodas prasmju izvērtēšanu. Katram diagnosticējošajam darbam ir savs mērķis mācību procesā.

Mācību gada sākumā – septembrī – tiek veikta sākotnējā diagnosticēšana, kuras mērķis ir noteikt bērna esošo zināšanu un prasmju līmeni. Šajā posmā pedagogs iegūst priekšstatu par bērna valodu un var plānot turpmāko mācību darbu.

Janvārī tiek īstenota starpposma diagnosticēšana, kas ļauj izvērtēt bērna progresu un attīstības dinamiku. Šis posms ir īpaši nozīmīgs, jo nodrošina iespēju laikus pielāgot mācību procesu un sniegt nepieciešamo atbalstu.

Savukārt mācību gada beigās – maijā – tiek veikta nobeiguma diagnosticēšana, kuras mērķis ir izvērtēt bērna sasniegto attīstības līmeni un gatavību pārejai uz nākamo izglītības posmu.

Bērna sniegums tiek raksturots četros līmeņos – sācis apgūt, turpina apgūt, apguvis, padziļināti apguvis –, kas ļauj sistemātiski sekot līdzi bērna attīstībai.

1. Diagnosticējošo darbu salīdzinājums

Tabulā redzams, ka diagnosticēšana ir ciklisks un savstarpēji saistīts process – katrs nākamais posms balstās iepriekšējā rezultātos, nodrošinot pēctecīgu un pamatotu pedagoģisko darbu.

Pārskatu par diagnosticējošo darbu plānoto laiku, mērķi un uzdevumiem, datu izmantošanu sk. 1. tabulā.

Diagnosticējošo darbu vispārīgs raksturojums

Norises laiks	Septembris (sākotnējā diagnostika)	Janvāris (starpposma diagnostika)	Maijs (noslēguma diagnostika)
Mērķis	Noteikt bērna sākotnējo zināšanu un prasmju līmeni	Izvērtēt progresu un attīstības dinamiku	Novērtēt sasniegto līmeni un bērna gatavību skolai
Pedagoga uzdevums	Iegūt sākotnējo informāciju un plānot turpmāko pedagoģisko darbu	Pielāgot mācību procesu atbilstoši bērna valodas prasmēm	Izvērtēt mācību rezultātus un pedagoģiskā darba efektivitāti
Datu izmantošana	Diferencēšanai un individuālā darba plānošanai	Mācību procesa pilnveidei un korekcijai	Bērna gatavības skolai novērtēšanai

2. Darba struktūra

Diagnosticējošie darbi ir veidoti vienotā struktūrā, lai izvērtētu septiņus sasniedzamos rezultātus, kas ietverti Ministru kabineta noteikumos (2018. gada 21. novembra Ministru kabineta noteikumi Nr. 716 „Noteikumi par valsts pirmsskolas izglītības vadlīnijām un pirmsskolas izglītības programmu paraugiem"). Tajos iekļautas šādas valodas mācību jomas prasmes:

1. Skaņu saklausīšana.
2. Burtu pazīšana.
3. Vārdu lasīšana un saprašana.
4. Rakstīto burtu rakstīšana.
5. Burtu izmantošana, lai pierakstītu īsu informāciju.
6. Stāstīšana par attēlu.
7. Teksta klausīšanās, notikumu secības noteikšana, teksta personāžu nosaukšana un teksta turpinājuma izdomāšana.

3. Diagnosticējošo darbu organizēšanas principi

Diagnosticējošo darbu organizēšana pirmsskolā ir elastīga un pielāgojama bērnu individuālajām vajadzībām. Uzdevumi pēc skolotāja ieskatiem var tikt veikti individuāli, mazās grupās vai frontāli. Skolotājs var izvēlēties, cik uzdevumus veikt vienā reizē. Uzdevumus var veikt pedagogs sadarbībā ar atbalsta personālu. Būtiski uzsvērt, ka diagnosticējošais darbs nav jāveic kā vienots, nepārtraukts uzdevumu kopums. To var organizēt pa daļām, sadalot vairākās nodarbībās vai dienās atbilstoši bērnu koncentrēšanās spējām un darba tempam.

Šāda pieeja mazina bērnu nogurumu un spriedzi un nodrošina kvalitatīvāku sniegumu.

Pedagogs var novērot ne tikai gala rezultātu, bet arī darbības gaitu – kā veic uzdevumu, kā tiek galā ar grūtībām.

Materiāla izmantošana mācību procesā

Metodiskais materiāls „Gribu iet skolā. Latviešu valodas prasmju vērtēšana un pilnveide" izmantojams elastīgi, pielāgojot to pirmsskolas grupas un katra bērna vajadzībām. Tā trīs daļas (1. daļa *Diagnosticējošie darbi*, 2. daļa *Uzdevumi un vingrinājumi latviešu valodas prasmju pilnveidei pirmsskolā,* 3. daļa *Ieteikumi pirmsskolas pedagogiem darbā ar vecākiem*) ir savstarpēji saistītas un mācību procesā var tikt izmantotas pēctecīgi vai atsevišķi atkarībā no pedagoga izvirzītā mērķa.

Diagnosticējošie darbi veicami secīgi trīs reizes mācību gada laikā – septembrī, janvārī, maijā. Pirms darba organizēšanas pedagogs iepazīstas ar vērtēšanas kritērijiem, snieguma līmeņu aprakstiem, skolotāja lapā iekļauto instrukciju un informāciju vērtēšanas lapā, kā arī sagatavo nepieciešamos materiālus (pielikumā pievienoto bērna darba burtnīcu). Diagnosticējošo darbu nav nepieciešams veikt vienā reizē; tā daļas var sadalīt un veikt vairākās dienās, ņemot vērā bērnu darba tempu, uzmanības noturību un konkrētās grupas darba organizāciju.

Diagnosticējošos darbus ieteicams organizēt kā strukturētu, bet bērnam emocionāli drošu mācību situāciju. Pedagogam jānodrošina saprotami uzdevumu skaidrojumi atbilstoši instrukcijās dotajām norādēm, pietiekams laiks darbam un atbalstoša vide.

Pēc diagnosticējošā darba izpildes pedagogs labo bērnu darbus saskaņā ar vērtēšanas lapā aprakstītajiem kritērijiem un aizpilda kopsavilkuma tabulu. Kopsavilkuma tabula izmantojama, lai pārskatāmi apkopotu informāciju par bērna sniegumu dažādos valodas prasmju kritērijos. Iegūtie rezultāti izmantojami:

- mācību procesa plānošanai,
- diferencēšanai,
- atgriezeniskās saites sniegšanai,
- individuālā atbalsta nodrošināšanai.

Īpaši nozīmīga ir rezultātu analīze dinamikā, salīdzinot bērna sniegumu trīs diagnostikas darbos.

Atbilstoši konstatētajām vajadzībām pedagogs var izmantot materiāla otrajā daļā iekļautos uzdevumus, vingrinājumus un spēles.

Otrās daļas uzdevumi ir īstenojami brīvi izvēlētā secībā. Pedagogs izvēlas konkrētajai prasmei un bērnu vajadzībām atbilstošus uzdevumus un integrē tos ikdienas mācību procesā. Tos var izmantot rotaļnodarbībās, individuālā darbā, darbā pāros vai nelielās grupās, kā arī sadarbībā ar atbalsta personālu. Vienu un to pašu uzdevumu iespējams atkārtot un variēt, mainot valodas materiālu, grūtības pakāpi vai darba organizēšanas formu.

Materiāla trešā daļa izmantojama pedagoga sadarbībā ar bērna vecākiem. Tajā iekļautos ieteikumus var piedāvāt atbilstoši bērna aktuālajām vajadzībām, lai vecāki iegūtu praktiskas idejas valodas prasmju sekmēšanai ikdienas situācijās mājās.

Materiāls nav paredzēts kā nemainīga, visiem bērniem vienādi īstenojama programma. Pedagogs izvēlas un kombinē tā daļas atbilstoši konkrētajai pedagoģiskajai situācijai. Ieteicams saglabāt diagnosticējošo darbu norises un vērtēšanas nosacījumus.

1. DIAGNOSTICĒJOŠAIS DARBS

(norises laiks: septembris)

Diagnosticējošajā darbā ir septiņas daļas – katrā tiek pārbaudīts, kā skolēni ir apguvuši vienu no sasniedzamajiem rezultātiem, kas ir definēti kā vērtēšanas kritēriji.

1.1. Saklausa skaņas vārdā.
1.2. Zina lielos un mazos iespiestos burtus.
1.3. Lasa īsus vārdus, saprot izlasīto.
1.4. Raksta rakstīto burtu elementus.
1.5. Iespiestajiem burtiem raksta vai noraksta vārdus.
1.6. Stāsta par attēlu.
1.7. Klausās un saprot dzirdēto.

1. diagnosticējošais darbs: snieguma līmeņu apraksti

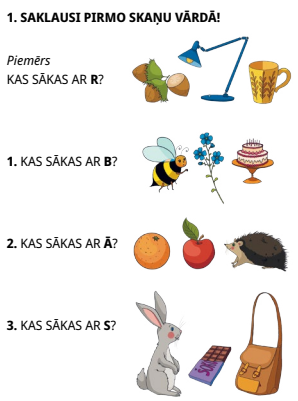
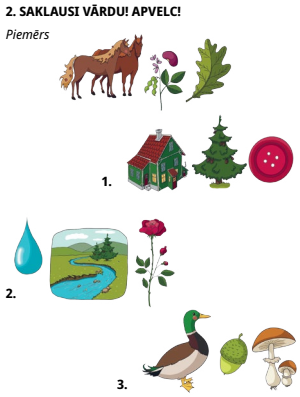
Snieguma līmenis / Sasniedzamais rezultāts	Sācis apgūt	Turpina apgūt	Apguvis	Padziļināti apguvis
1. Saklausa skaņas vārdā	Saklausa skaņu skolotāja nosaukto vārdu sākumā (skolotājs skaņu izceļ).	Saklausa vārdu, ko skolotājs nosauc pa skaņām.	Saklausa starp dotajiem vārdiem vārdus ar vienādu pirmo skaņu.	Saklausa pirmo skaņu dažādos, tostarp paša izdomātos vārdos.
2. Zina lielos un mazos iespiestos burtus	Atšķir lielos iespiestos burtus no mazajiem iespiestajiem burtiem.	Ar palīdzību saskata dotajiem lielajiem iespiestajiem burtiem atbilstošus mazos iespiestos burtus.	Pazīst lielos un mazos iespiestos burtus.	Izmanto zināšanas par lielajiem un mazajiem iespiestajiem burtiem, ierakstot vārdā trūkstošo burtu.
3. Lasa īsus vārdus, saprot izlasīto	Saskata dotos vārdus burtu virknē.	Lasa īsus vārdus un sasaista tos ar atbilstošiem attēliem.	Patstāvīgi lasa īsus vārdus, saprot to nozīmi.	Patstāvīgi izmanto lasītprasmi, veidojot no burtiem attēliem atbilstošus īsus vārdus.
4. Raksta rakstīto burtu elementus	Raksta mazo rakstīto burtu elementus (taisna svītra ar lociņu augšā, taisna svītra ar lociņu apakšā, taisna svītra ar lociņu augšā un apakšā, ovāls, cilpa uz augšu, cilpa uz leju) neierobežotā laukumā pēc parauga.	Raksta mazo rakstīto burtu elementus (pusovāls, burtu *v*, *k*, *r*, *z*, *s* rakstīšanai atbilstošie elementi) neierobežotā laukumā pēc parauga.	Raksta mazo rakstīto burtu elementus pēc parauga, ievērojot laukuma robežas.	Raksta mazo rakstīto burtu elementu virkni pēc parauga, veidojot savienojumus un ievērojot laukuma robežas.

Snieguma līmenis / Sasniedzamais rezultāts	Sācis apgūt	Turpina apgūt	Apguvis	Padziļināti apguvis
5. Iespiestajiem burtiem raksta un/vai noraksta vārdus, īsus teikumus	Raksta pēc parauga īsus vārdus. Kļūdās, bet rakstītais ir saprotams.	Raksta pēc parauga vārdu savienojumus un/vai īsus teikumus (2–3 vārdi). Kļūdās, bet rakstītais ir saprotams.	Patstāvīgi raksta īsus vārdus. Kļūdās, bet rakstītais ir saprotams.	Patstāvīgi raksta vārdu savienojumus un/vai īsus teikumus (2–3 vārdi). Kļūdās, bet rakstītais ir saprotams.
6. Stāsta par attēlu	**Tekstveide:** nosauc atsevišķus vārdus, vārdu savienojumus par attēlu pēc skolotāja uzdotajiem jautājumiem, teikumus neveido. **Vārdu krājums:** ierobežots vārdu krājums – pārsvarā nosauc ikdienā bieži lietotus lietvārdus un darbības vārdus. Īpašības vārdus neizmanto vai izmanto reti, nosauc vispārīgus īpašības vārdu, piemēram, „liels", „mazs". **Gramatiski pareiza runa:** bieži lieto kļūdainas vārda formas, kļūdās vārdu saskaņošanā.	**Tekstveide:** veido teikumus par attēlu, atbildot uz skolotāja uzdotajiem jautājumiem. **Vārdu krājums:** lieto lietvārdus, darbības vārdus un sāk izmantot īpašības vārdus. Lieto nozīmes ziņā neiederīgus vārdus. **Gramatiski pareiza runa:** veido teikumus, kas sastāv vismaz no trim vārdiem. Kļūdas parasti netraucē saprast teikuma jēgu.	**Tekstveide:** patstāvīgi stāsta par attēlu (3–5 teikumi), pēc nepieciešamības izmantojot atbalsta materiālu (atgādnes). **Vārdu krājums:** pareizi lieto atbilstošus lietvārdus, darbības vārdus un īpašības vārdus, reizēm arī apstākļa vārdus. Ja nepieciešams, skaita vai secības apzīmēšanai lieto pamata un kārtas skaitļa vārdus. **Gramatiski pareiza runa:** runā pilniem teikumiem, sāk izmantot saliktus teikumus. Pārsvarā lieto pareizas vārda formas un lielākoties pareizi saskaņo vārdus. Kļūdas netraucē saprast teikuma jēgu.	**Tekstveide:** veido loģisku, izvērstu stāstījumu par attēlu (vairāk par 5 teikumiem), sasaistot ar savu pieredzi. **Vārdu krājums:** lieto plašu vārdu krājumu. Izmanto precīzus un spilgtus apzīmējumus un/vai sinonīmus, un/vai salīdzinājumus, un/vai vārdus pārnestā nozīmē. **Gramatiski pareiza runa:** runā pilniem teikumiem, izmanto arī saliktus teikumus. Pareizi saskaņo vārdus arī sarežģītākās konstrukcijās. Kļūdu nav, vai tās ir nebūtiskas.
7. Klausās un saprot dzirdēto tekstu	Klausās tekstu un nosaka teksta galveno/-os tēlu/-us.	Saklausa tekstā tieši izteiktu informāciju par tēliem un notikumu secību.	Saklausa tekstā netieši izteiktu informāciju par tēliem un darbību.	Sasaista dzirdēto informāciju ar vizuāli uztveramu materiālu, salīdzina ar savu pieredzi un secina, norādot uz līdzībām un atšķirībām.

1.1. Saklausa skaņas vārdā

SKOLOTĀJA LAPA

Laiks: 15–20 min.
Darba forma: frontāli, individuāli.
Nepieciešamie materiāli: rakstāmpiederumi, darba lapa bērnam.

Nr. p. k.	Uzdevuma nosacījumi un snieguma līmenis, tā apraksts	Metodiskie norādījumi uzdevuma vadīšanai	Uzdevumi no bērna darba lapas un pareizās atbildes
1.	**Saklausi pirmo skaņu vārdā!** Saklausa skaņu skolotāja nosaukto vārdu sākumā (skolotājs skaņu izceļ). (I)	Skolotājs skaļi izlasa uzdevuma nosacījumu. Piemērs netiek vērtēts, tas tiek izpildīts kopā frontāli, lai bērni saprastu, kā uzdevums veicams. Skolotājs aicina uzmanīgi klausīties un uzdod jautājumu: „Kas sākas ar **R**?” Skolotājs nosauc attēlā redzamos priekšmetus (*rieksti, lampa, krūze),* izceļot pirmo skaņu (*rrrieksti, lllampa, kkkrūze*). Ja nepieciešams, vēlreiz uzdod jautājumu un nosauc priekšmetus, spilgtinot vārdos pirmo skaņu. Skolotājs aicina bērnus apvilkt attēlu, kura nosaukums sākas ar **R**. Skolotājs pārliecinās, ka bērni ir sapratuši uzdevuma nosacījumu, un turpina uzdot jautājumus: „Kas sākas ar **B**? *bite, puķe, torte*”, „Kas sākas ar **A**? *apelsīns, ābols, ezis*”, „Kas sākas ar **S**? *zaķis, šokolāde, soma*”.	Pareizās atbildes: 1. bite 2. ābols 3. soma
2.	**Saklausi vārdu! Apvelc!** Saklausa vārdu, ko skolotājs nosauc pa skaņām. (II)	Skolotājs skaļi izlasa uzdevuma nosacījumu. Piemērs netiek vērtēts, tas tiek izpildīts kopā, lai bērni saprastu, kā uzdevums veicams. Skolotājs aicina bērnus klausīties, kādu vārdu sadzirdēs, un sauc vārdu pa skaņām: P-U-P-A. *Piezīme: Saucot vārdu, nedrīkst izmantot burtu nosaukumus* (*piemēram, PĒ-U-PĒ-A*). Aicina bērnus apvilkt dzirdētā vārda attēlu. *Piemērs* Skolotājs pārliecinās, ka skolēni sapratuši uzdevumu, un turpina saukt vārdus pa skaņām: M Ā J A, U P E, S Ē N E.	Pareizās atbildes: 1. MĀJA 2. UPE 3. SĒNE

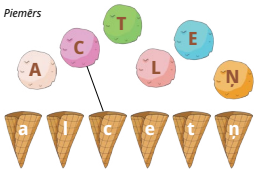
Nr. p. k.	Uzdevuma nosacījumi un snieguma līmenis, tā apraksts	Metodiskie norādījumi uzdevuma vadīšanai	Uzdevumi no bērna darba lapas un pareizās atbildes
3.	**Savieno vārdus ar vienādu pirmo skaņu!** Saklausa starp dotajiem vārdiem vārdus ar vienādu pirmo skaņu. (III)	Skolotājs skaļi izlasa uzdevuma nosacījumu, aicina bērnus aplūkot attēlus, pievērš uzmanību attēliem *vista* un *varde*. Aicina bērnus izteikt pieņēmumus, kas šiem vārdiem ir kopīgs. Kopā secina, ka abi vārdi sākas ar vienādu skaņu *V*. Skolotājs skaidro uzdevumu: bērniem ir jāatrod katram pirmajā rindā izvietotajam attēlam atbilstošs attēls otrajā rindā. Attēli ar vienādu pirmo skaņu jāsavieno. Lai labāk saklausītu, skolotājs aicina bērnus izrunāt vārdus čukstus un izceļot pirmo skaņu – skolotājs demonstrē piemēru ar vārdiem *vista* un *varde*.	Pareizās atbildes: **ērglis – ēzelis** **tulpe – taurenis** **ķirbis – ķirši**
4.	**Nosaki pirmo skaņu! Papildini rindu ar savu zīmējumu!** Saklausa pirmo skaņu dažādos, tostarp paša izdomātos vārdos. (IV)	Skolotājs skaļi izlasa uzdevuma nosacījumu, aicina bērnus aplūkot attēlus pirmajā rindā (*saldējums* un *skudra*) un izteikt pieņēmumus, kas šiem vārdiem ir kopīgs. Var aicināt bērnus izrunāt šos vārdus čukstus, izceļot pirmo skaņu. Kopā secina, ka vārdi sākas ar vienādu skaņu *S*. Skolotājs aicina bērnus izrunāt vārdus, izceļot pirmo skaņu. Ja nepieciešams, skolotājs demonstrē piemēru. Aicina bērnus izdomāt citus vārdus, kas sākas ar skaņu *S*. Izdomātos vārdus bērni pēc kārtas var nosaukt skaļi, bet pārējie kopā klausās, vai ir nosaukts pareizi. Skolotājs aicina vienu no vārdiem uzzīmēt, papildinot darba lapā doto attēlu rindu. Kad bērni ir sapratuši, kā uzdevums veicams, skolotājs aicina strādāt individuāli, papildinot katru rindu ar savu attēlu. Darba noslēgumā skolotājs katram bērnam lūdz nosaukt uzzīmētos vārdus. Bērna nosauktos vārdus skolotājs pieraksta. Tas ir nepieciešams, lai varētu pārliecināties par to, vai bērns uzdevumu ir veicis pareizi (ja uzzīmētais attēls nav saprotams).	

Nr. p. k.	Uzdevuma nosacījumi	Punktu skaits	Apguves līmenis	Līmeņa apraksts
1.	Saklausi pirmo skaņu vārdā!	1 punkts par katru pareizi apvilktu attēlu. **Kopā 3 punkti.**	Sācis apgūt.	Saklausa skaņu skolotāja nosaukto vārdu sākumā (skolotājs skaņu izceļ).
2.	Saklausi vārdu! Apvelc!	1 punkts par katru pareizi apvilktu attēlu. **Kopā 3 punkti.**	Turpina apgūt.	Saklausa skolotāja pa skaņām nosauktu vārdu.
3.	Savieno vārdus ar vienādu pirmo skaņu!	1 punkts par katru pareizi savienotu attēlu pāri. **Kopā 3 punkti.**	Apguvis.	Saklausa starp dotajiem vārdiem vārdus ar vienādu pirmo skaņu.
4.	Nosaki pirmo skaņu! Papildini rindu ar savu zīmējumu!	1 punkts par katru pareizi papildinātu vārdu rindu. **Kopā 3 punkti**.	Padziļināti apguvis.	Saklausa pirmo skaņu dažādos, tostarp paša izdomātos vārdos.

1.2. Zina lielos un mazos iespiestos burtus

SKOLOTĀJA LAPA

Laiks: 15–20 min.
Darba forma: frontāli, individuāli.
Nepieciešamie materiāli: rakstāmpiederumi, krāsainie zīmuļi, darba lapa bērnam.

Nr. p. k.	Uzdevuma nosacījumi / snieguma līmenis, tā apraksts	Metodiskie norādījumi uzdevuma vadīšanai	Uzdevumi no bērna darba lapas, pareizās atbildes
1.	**Apvelc lielos burtus sarkanā krāsā, mazos zilā krāsā!** Atšķir lielos iespiestos burtus no mazajiem iespiestajiem burtiem. (I)	Skolotājs skaļi izlasa uzdevuma nosacījumu. Aicina bērnus sameklēt sarkano un zilo zīmuli un pirmos divus burtus (*O* un *p*) apvilkt kopīgi, lai pārliecinātos, ka bērni ir sapratuši veicamo uzdevumu. Bērni turpina darbu individuāli	Pareizās atbildes: Lielie burti O, T, F, Z, G, U, Ļ Mazie burti p, k, m, g, ū, ļ, o, d **1. APVELC LIELOS BURTUS SARKANĀ KRĀSĀ, MAZOS ZILĀ KRĀSĀ!** O p T k F Z m g G ū U ļ o Ļ d
2.	**Savieno atbilstošo lielo un mazo burtu!** Ar palīdzību saskata dotajiem lielajiem iespiestajiem burtiem atbilstošus mazos iespiestos burtus. (II)	Skolotājs skaļi izlasa uzdevuma nosacījumu bērniem. Aicina izpētīt doto piemēru (*C c*) un paskaidrot, kāpēc burti *C c* ir savienoti. Skolotājs jautā, vai bērni atceras lielos un mazos burtus. Ja neatceras, aicina padomāt, kur grupas telpā tos var redzēt. Pārliecinās, ka bērni saprot uzdevumu un prot izmantot grupā izvietotās atgādnes. Bērni turpina darbu individuāli.	Pareizās atbildes: A – a C – c T – t L – l E – e Ņ – ņ **2. SAVIENO ATBILSTOŠO LIELO UN MAZO BURTU!** *Piemērs*

Nr. p. k.	Uzdevuma nosacījumi / snieguma līmenis, tā apraksts	Metodiskie norādījumi uzdevuma vadīšanai	Uzdevumi no bērna darba lapas, pareizās atbildes
3.	**Raksti atbilstošo lielo burtu!** Pazīst lielos un mazos iespiestos burtus. (III)	Skolotājs skaļi izlasa uzdevuma nosacījumu. Aicina izpētīt pirmo attēlu un pie tā doto burtu. Kopā secina, ka ir uzrakstīts mazais burts *b* un pašiem jāuzraksta lielais burts *B*. Skolotājs jautā, vai bērni atceras, kā rakstīt šo burtu. Ja neatceras, aicina padomāt, kur grupas telpā var redzēt, kā šis burts rakstāms. Aicina bērnus pierakstīt burtu darba lapā un pārliecinās, ka bērni ir sapratuši uzdevumu un zina, kur meklējamas atgādnes tā izpildei. Bērni turpina darbu individuāli.	Pareizās atbildes: l – L g – G e – E **3. RAKSTI ATBILSTOŠO LIELO BURTU!** *Piemērs* b – B l – g – e –
4.	**Vēro attēlu un ieraksta pirmo burtu vārdā!** Izmanto zināšanas par lielajiem un mazajiem iespiestajiem burtiem, ierakstot vārdā trūkstošo burtu. (IV)	Skolotājs skaļi izlasa uzdevuma nosacījumu. Aicina izpētīt pirmo attēlu un pie tā doto vārdu. Kopā secina, ka ir uzrakstīts vārds bez pirmā burta. Aicina bērnus padomāt, kā var noteikt šo burtu. Secina, ka to var noteikt, izrunājot attēlā doto vārdu un saklausot pirmo skaņu. Skolotājs atgādina, ka atgādnes burta rakstīšanai atrodamas grupas telpā, un aicina pierakstīt burtu Č vārdā ČIEKURS. Bērni turpina darbu individuāli.	Pareizās atbildes: DĀVANA ĢITĀRA ANANASS **4. VĒRO ATTĒLU UN IERAKSTI PIRMO BURTU VĀRDĀ!** *Piemērs* Č IEKURS __ĀVANA __ITĀRA __NANASS

VĒRTĒŠANAS LAPA

Sasniedzamais rezultāts: zina lielos un mazos iespiestos burtus

Nr. p. k.	Uzdevuma nosacījumi	Punktu skaits	Apguves līmenis	Līmeņa apraksts
1.	Apvelc lielos burtus sarkanā krāsā, mazos zilā krāsā!	2 punkti par pareizi apvilktiem mazajiem burtiem (1punkts par 3 pareizi apvilktiem mazajiem burtiem). 2 punkti par pareizi apvilktiem lielajiem burtiem (1 punkts par 3 pareizi apvilktiem mazajiem burtiem). **Kopā 4 punkti.**	Sācis apgūt.	Atšķir lielos iespiestos burtus no mazajiem iespiestajiem burtiem.
2.	Savieno atbilstošo lielo un mazo burtu!	1 punkts par katru pareizi savienotu lielo un mazo burtu. **Kopā 5 punkti.**	Turpina apgūt.	Ar palīdzību saskata dotajiem lielajiem iespiestajiem burtiem atbilstošus mazos iespiestos burtus.
3.	Raksti atbilstošo lielo burtu!	1 punkts par katru pareizi uzrakstītu lielo burtu. **Kopā 3 punkti.**	Apguvis.	Pazīst lielos un mazos iespiestos burtus.
4.	Vēro attēlu un ieraksti pirmo burtu vārdā!	1 punkts par pareizi uzrakstītu lielo burtu. **Kopā 3 punkti.**	Padziļināti apguvis.	Izmanto zināšanas par lielajiem un mazajiem iespiestajiem burtiem, ierakstot vārdā trūkstošo burtu.

1.3. Lasa īsus vārdus, saprot izlasīto

SKOLOTĀJA LAPA

Laiks: 20–30 min.
Darba forma: frontāli, individuāli.
Nepieciešamie materiāli: rakstāmpiederumi, darba lapa bērnam.

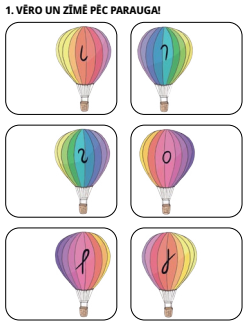
Nr. p. k.	Uzdevuma nosacījumi / snieguma līmenis, tā apraksts	Metodiskie norādījumi uzdevuma vadīšanai	Uzdevumi no bērna darba lapas, pareizās atbildes
1.	**Atrodi un iekrāso rindā dotos vārdus!** Saskata dotos vārdus burtu virknē. (I)	Skolotājs skaļi izlasa bērniem uzdevuma nosacījumu. Aicina izpētīt piemēru (iekrāsoto vārdu PLŪME) un vērš bērnu uzmanību, ka vēl jāatrod un jāiekrāso trīs vārdi. Pievērš bērnu uzmanību, ka šie vārdi ir doti. Kopīgi izlasa dotos vārdus. Atgādina, ka burtu rindā ir arī liekie burti. Skolotājs pārliecinās, ka bērni sapratuši uzdevuma nosacījumu. Bērni darbu turpina individuāli	Pareizās atbildes: BIETE AVENE ĶIRBIS **1. ATRODI UN IEKRĀSO RINDĀ DOTOS VĀRDUS!** PLŪME, BIETE, AVENE, ĶIRBIS BIETEHSAVENEMVPLŪMERAĶIRBIS
2.	**Lasi un savieno!** Lasa īsus vārdus un sasaista tos ar atbilstošiem attēliem. (II)	Skolotājs skaļi izlasa bērniem uzdevuma nosacījumu. Aicina izpētīt piemēru (vārds KUĢIS savienots ar kuģa attēlu) un secināt, ka jāizlasa uzrakstītie vārdi un jāsavieno tie ar atbilstošo attēlu. Skolotājs pārliecinās, ka bērni sapratuši uzdevuma nosacījumu. Bērni darbu turpina individuāli	**2. LASI UN SAVIENO!** *Piemērs* KUĢIS — LĀCIS PELE ODI ZAĶIS
3.	**Lasi un apvelc atbilstošo vārdu!** Patstāvīgi lasa īsus vārdus, saprot to nozīmi. (III)	Skolotājs skaļi izlasa bērniem uzdevuma nosacījumu. Aicina kopā izpildīt piemēru. Skolotājs aicina bērnus lasīt piemērā dotos vārdus un lasa uzdevuma nosacījumu „Apvelc dzīvnieku!”. Bērni apvelk atbilstošo vārdu. Skolotājs pārliecinās, ka bērni sapratuši uzdevuma nosacījumu, un turpina lasīt pārējos uzdevumus: „Apvelc gadalaiku! Apvelc koku! Apvelc rotaļlietu!”	Pareizās atbildes: APVELC DZĪVNIEKU! KAĶIS APVELC GADALAIKU! ZIEMA APVELC KOKU! LIEPA APVELC ROTAĻLIETU! LEGO **3. LASI UN APVELC ATBILSTOŠO VĀRDU!** *Piemērs* APVELC DZĪVNIEKU! **KAĶIS** **SULA** APVELC GADALAIKU! **ZIRNEKLIS** **ZIEMA** APVELC KOKU! **LIEPA** **ASTERE** APVELC ROTAĻLIETU! **LEGO** **SKAPIS**
4.	**Saliec no burtiem vārdus un uzraksti tos! Savieno ar atbilstošo attēlu!** Patstāvīgi izmanto lasītprasmi, veidojot no burtiem attēliem atbilstošus īsus vārdus. (IV)	Skolotājs skaļi izlasa bērniem uzdevuma nosacījumu. Aicina kopā vērot dotos attēlus, nosaukt tos, izpētīt dotos burtus, secināt, kādu vārdu var no tiem izveidot. Kopā ar bērniem uzraksta vārdu ASTE un savieno ar atbilstošo attēlu. Rakstot skolotājs runā līdzi, dalot vārdu skaņās un rakstot skaņai atbilstošo burtu. Skolotājs pārliecinās, ka bērni sapratuši uzdevuma nosacījumu. Bērni turpmāk veic uzdevumu individuāli.	Pareizās atbildes: LEGO PĪLE ZEĶE **4. SALIEC NO BURTIEM VĀRDUS UN UZRAKSTI TOS! SAVIENO AR ATBILSTOŠO ATTĒLU!** *Piemērs* TEAS – ASTE GOLE – LEPĪ – ĶESZE –

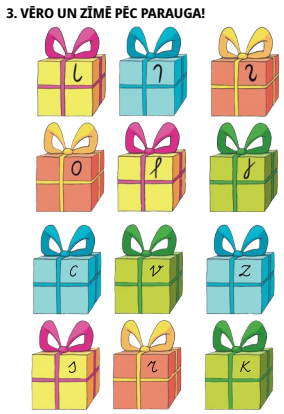
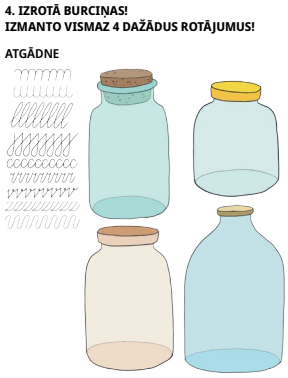
Nr. p. k.	Uzdevuma nosacījumi	Punktu skaits	Apguves līmenis	Līmeņa apraksts
1.	Atrodi un iekrāso rindā dotos vārdus!	1 punkts par katru pareizi iekrāsotu vārdu (biete, avene, ķirbis) burtu rindā. **Kopā 3 punkti.**	Turpina apgūt.	Saskata dotos vārdus burtu virknē.
2.	Lasi un savieno!	1 punkts par katru pareizi savienotu vārdu un attēlu. **Kopā 4 punkti.**	Sācis apgūt.	Lasa īsus vārdus un sasaista tos ar atbilstošiem attēliem.
3.	Lasi un apvelc atbilstošo vārdu!	1 punkts par katru pareizi apvilktu vārdu (ziema, liepa, lego). **Kopā 3 punkti.**	Apguvis.	Patstāvīgi lasa īsus vārdus, saprot to nozīmi.
4.	Saliec no burtiem vārdus un uzraksti tos! Savieno ar atbilstošo attēlu!	1 punkts par katru saturiski pareizi uzrakstītu vārdu un apvilktu attēlu (pīle, lego, zeķe). **Kopā 3 punkti.**	Padziļināti apguvis.	Patstāvīgi izmanto lasītprasmi, veidojot no burtiem attēliem atbilstošus īsus vārdus.

1.4. Raksta rakstīto burtu elementus

SKOLOTĀJA LAPA

Laiks: 40 min.
Darba forma: frontāli, individuāli.
Nepieciešamie materiāli: rakstāmpiederumi, atgādne ar burtu elementiem un četras darba lapas bērnam.

Nr. p. k.	Uzdevuma nosacījumi / snieguma līmenis, tā apraksts	Metodiskie norādījumi uzdevuma vadīšanai	Uzdevumi no bērna darba lapas, pareizās atbildes
1.	**Vēro un zīmē pēc parauga!** Raksta mazo rakstīto burtu elementus (taisna svītra ar lociņu augšā, taisna svītra ar lociņu apakšā, taisna svītra ar lociņu augšā un apakšā, ovāls, cilpa uz augšu, cilpa uz leju) neierobežotā laukumā pēc parauga. (I, II)	Skolotājs iedod bērniem darba lapu un skaļi izlasa uzdevuma nosacījumu. Aicina vērot darba lapu un pastāstīt, ko tajā redz. Bērni stāsta, ka redz gaisa balonus. Uz gaisa baloniem ir uzzīmēti rotājumi. Skolotājs skaidro, ka šie rotājumi jāuzzīmē laukumā apkārt gaisa balonam. Vienojas, ka jāzīmē vismaz trīs rotājumi.	
2.	**Zīmē pēc parauga!** Raksta mazo rakstīto burtu elementus (pusovāls, burtu *v*, *k*, *r*, *z*, *s* rakstīšanai atbilstošie elementi) neierobežotā laukumā pēc parauga. (I, II)	Skolotājs iedod bērniem darba lapu un skaļi izlasa uzdevuma nosacījumu. Aicina vērot darba lapu un pastāstīt, ko tajā redz. Bērni stāsta, ka redz virtenes. Uz virtenēm ir uzzīmēti rotājumi. Skolotājs skaidro, ka šie rotājumi jāuzzīmē laukumā apkārt virtenēm. Vienojas, ka jāzīmē vismaz trīs rotājumi.	

Nr. p. k.	Uzdevuma nosacījumi / snieguma līmenis, tā apraksts	Metodiskie norādījumi uzdevuma vadīšanai	Uzdevumi no bērna darba lapas, pareizās atbildes
3.	**Vēro un zīmē pēc parauga!** Raksta mazo rakstīto burtu elementus pēc parauga, ievērojot laukuma robežas. (III)	Skolotājs iedod bērniem darba lapu un skaļi izlasa uzdevuma nosacījumu. Aicina vērot darba lapu un pastāstīt, ko tajā redz. Bērni stāsta, ka redz dāvanas. Uz dāvanām ir uzzīmēti rotājumi. Bērni secina, ka uz katras dāvanas ir savs rotājums un šādus rotājumus viņi jau iepriekš ir zīmējuši, tikai tagad tie ir jāzīmē noteiktā laukumā. Kopā saskaita, ka katrā dāvanā ir trīs tukši laukumiņi, kuros jāiezīmē rotājumi, nepārkāpjot dāvanas robežas. Dāvanas bērni var izrotāt visas dienas garumā. Ja jūtas noguruši, pēc dažām izrotātām dāvanām var atpūsties.	
4.	**Izrotā burciņas! Izmanto vismaz četrus dažādus rotājumus!** Raksta mazo rakstīto burtu elementu virkni pēc parauga, veidojot savienojumus un ievērojot laukuma robežas. (IV)	Skolotājs kopā ar bērniem aplūko atgādni ar rotājumiem (burtu elementiem). Kopīgi apskata rotājumus un secina, ka tos jau iepriekš ir zīmējuši, tikai tagad šie rotājumi ir savienoti virknē. Bērni vēro un spriež, kuras virknes viņi varētu uzzīmēt. Skolotājs skaļi izlasa uzdevuma nosacījumu. Aicina vērot darba lapu un pastāstīt, ko tajā redz. Bērni stāsta, ka redz tukšas burciņas. Kopā saskaita, ka ir četras burciņas. Skolotājs aicina burciņas izrotāt, izmantojot rotājumus, kas ir apskatītajā atgādnē. Vērš bērnu uzmanību, ka uz katras burciņas jābūt savam rotājumam. Bērni burciņas var izrotāt visas dienas garumā. Ja vēlas, pēc katras izrotātas burciņas var atpūsties.	

VĒRTĒŠANAS LAPA

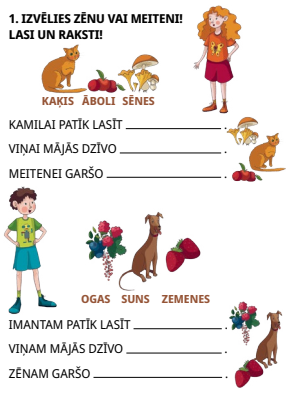
Nr. p. k.	Uzdevuma nosacījumi	Punktu skaits	Apguves līmenis	Līmeņa apraksts
1.	Vēro un zīmē pēc parauga!	0,5 punkti par katru vismaz vienu pareizi uzzīmētu elementu (taisna svītra ar locīņu apakšā, taisna svītra ar locīņu augšā, taisna svītra ar locīņu augšā un apakšā, ovāls, cilpa uz augšu, cilpa uz leju).	Sācis apgūt. Turpina apgūt.	Raksta mazo rakstīto burtu elementus (taisna svītra ar locīņu augšā, taisna svītra ar locīņu apakšā, taisna svītra ar locīņu augšā un apakšā, ovāls, cilpa uz augšu, cilpa uz leju) neierobežotā laukumā pēc parauga.

Nr. p. k.	Uzdevuma nosacījumi	Punktu skaits	Apguves līmenis	Līmeņa apraksts
		1 punkts par katriem vismaz diviem pareizi uzzīmētiem elementiem (taisna svītra ar lociņu apakšā, taisna svītra ar lociņu augšā, taisna svītra ar lociņu augšā un apakšā, ovāls, cilpa uz augšu, cilpa uz leju). **Kopā 6 punkti.**		
2.	Vēro un zīmē pēc parauga!	0,5 punkti par katru vismaz vienu pareizi uzzīmētu elementu (pusovāls (mazais rakstītais burts *c*), mazais rakstītais burts *k*, mazais rakstītais burts *v*, mazais rakstītais burts *s*, mazais rakstītais burts *z*, mazais rakstītais burts *r*). 1 punkts par katriem vismaz diviem pareizi uzzīmētiem elementiem (pusovāls (mazais rakstītais burts *c*), mazais rakstītais burts *k*, mazais rakstītais burts *v*, mazais rakstītais burts *s*, mazais rakstītais burts *z*, mazais rakstītais burts *r*). **Kopā 6 punkti.**	Sācis apgūt. Turpina apgūt	Raksta mazo rakstīto burtu elementus (pusovāls, burtu *v*, *k*, *r*, *z*, *s* rakstīšanai atbilstošie elementi) neierobežotā laukumā pēc parauga.
3.	Vēro un zīmē pēc parauga!	0,5 punkti par katriem vismaz diviem pareizi laukumā iezīmētiem elementiem (taisna svītra ar lociņu augšā, taisna svītra ar lociņu apakšā, taisna svītra ar lociņu augšā un apakšā, ovāls, cilpa uz augšu, cilpa uz leju, pusovāls (mazais rakstītais burts *c*), mazais rakstītais burts *k*, mazais rakstītais burts *v*, mazais rakstītais burts *s*, mazais rakstītais burts *z*, mazais rakstītais burts *r*). **Kopā 6 punkti.**	Apguvis.	Raksta mazo rakstīto burtu elementus pēc parauga, ievērojot laukuma robežas.
4.	**Izrotā burciņas! Izmanto vismaz četrus dažādus rotājumus!**	1 punkts par katru pareizi izveidotu burtu virkni, ievērojot laukuma robežas. **Kopā 4 punkti.**	Padziļināti apguvis.	Raksta mazo rakstīto burtu elementu virkni pēc parauga, veidojot savienojumus un ievērojot laukuma robežas.

1.5. Ar iespiestajiem burtiem raksta un/vai noraksta vārdus, teikumus

SKOLOTĀJA LAPA

Laiks: 20–30 min.
Darba forma: frontāli, individuāli.
Nepieciešamie materiāli: rakstāmpiederumi, darba lapa bērnam.

Nr. p. k.	Uzdevuma nosacījumi / snieguma līmenis, tā apraksts	Metodiskie norādījumi uzdevuma vadīšanai	Uzdevumi no bērna darba lapas, pareizās atbildes
1.	**Izvēlies zēnu vai meiteni! Lasi un raksti!** (I) Raksta pēc parauga īsus vārdus. Kļūdās, bet rakstītais ir saprotams.	Skolotājs skaļi izlasa uzdevuma nosacījumu. Aicina aplūkot attēlus – zēnu un meiteni, kopīgi izlasīt bērnu vārdus. Paskaidro, ka par katru bērnu ir uzrakstīti trīs teikumi. Aicina bērnus atrast par Kamilu un Imantu uzrakstītos teikumus. Pārliecinās, ka bērni to ir izdarījuši pareizi. Pievērš bērnu uzmanību teikumos izlaistajiem vārdiem un blakus tiem izvietotajiem attēliem. Aicina bērnus nosaukt šos vārdus un atrast tos virs teikumiem doto vārdu sarakstā. Pārliecinās, ka bērni saprot, kur var meklēt teikumā ievietojamos vārdus. Skolotājs aicina bērnus izvēlēties, par kuru bērnu viņi grib lasīt un rakstīt – par Imantu vai Kamilu. Kad bērni ir izvēlējušies, skolotājs pārliecinās, ka viņi zina, ar kuriem teikumiem strādāt. Bērni turpina darbu individuāli. Bērni, kas ar uzdevumu tiek galā ātrāk, var pabeigt teikumus par otru bērnu.	Pareizās atbildes: KAMILAI PATĪK LASĪT SĒNES. VIŅAI MĀJĀS DZĪVO KAĶIS. MEITENEI GARŠO ĀBOLI. IMANTAM PATĪK LASĪT OGAS. VIŅAM MĀJĀS DZĪVO SUNS. ZĒNAM GARŠO ZEMENES.
2.	**Sakārto vārdus pareizā secībā! Raksti!** (II) Raksta pēc parauga vārdu savienojumus un/vai īsus teikumus (2–3 vārdi). Kļūdās, bet rakstītais ir saprotams.	Skolotājs skaļi izlasa uzdevuma nosacījumu. Aicina bērnus vērot piemēra attēlu un pastāstīt par attēloto, piemēram, *Tā ir meitene. Meitene nes torti. Meitenei rokās ir torte. Meitene torti dāvinās* utt. Pievērš bērnu uzmanību blakus attēlam izvietotajiem izmētātajiem vārdiem. Paskaidro, ka te ir apslēpts teikums. Bērni izlasa vārdus, saliek no tiem teikumu *MEITENE NES TORTI* un pieraksta pie attēla. Skolotājs pārrunā ar bērniem, cik vārdu ir jāuzraksta, ka starp vārdiem ir jāatstāj atstarpe, ka, rakstot vārdu, varam runāt līdzi un rakstīt skaņai atbilstošo burtu. Skolotājs raksta kopā ar bērniem un demonstrē paraugu. Tālāk skolotājs pievērš bērnu uzmanību nākamajiem diviem attēliem un virs tiem rakstītajiem vārdiem. Pārliecinās, ka bērni sapratuši uzdevuma nosacījumu. Bērni veic uzdevumus patstāvīgi.	Pareizās atbildes: IMANTS DZER TĒJU. KAMILA NES PUĶES.

Nr. p. k.	Uzdevuma nosacījumi / snieguma līmenis, tā apraksts	Metodiskie norādījumi uzdevuma vadīšanai	Uzdevumi no bērna darba lapas, pareizās atbildes
3.	**Lasi vai klausies! Papildini teikumus un raksti!** Patstāvīgi raksta īsus vārdus. Kļūdās, bet rakstītais ir saprotams. (III)	Skolotājs skaļi izlasa uzdevuma nosacījumu. Kopā ar bērniem lasa uzdevumu pa teikumam. Skolotājs izlasa teikumu. Aicina bērnus pēc kārtas pateikt teikuma turpinājumu. Skolotājs pieraksta bērnu teikto (visu bērnu nosauktos vārdus kopā) vai norāda uz grupā izvietotajiem vārdiem, piemēram, bērnu vārdi, gadalaiku nosaukumi, krāsu nosaukumi, profesiju nosaukumi u. c. Kad visi ir nosaukuši, ko rakstīs teikuma beigās, aicina bērnu izvēlēties vārdu un pierakstīt to patstāvīgi. Kad visi bērni pabeiguši teikumu, skolotājs lasa nākamo teikumu. Bērni nosauc teikuma turpinājumu un patstāvīgi pieraksta.	**3. LASI VAI KLAUSIES! PAPILDINI TEIKUMUS UN RAKSTI!** MANI SAUC _____ . ES DZĪVOJU _____ . MAN GARŠO _____ . MANA MĪĻĀKĀ KRĀSA IR _____ . MANS MĪĻĀKAIS GADALAIKS IR _____ _____ . ES GRIBU KĻŪT PAR _____ .
4.	**Lasi! Raksti par sevi!** Patstāvīgi raksta vārdu savienojumus un/vai īsus teikumus (2–3 vārdi). Kļūdās, bet rakstītais ir saprotams. (IV)	Skolotājs skaļi izlasa uzdevuma nosacījumu. Aicina bērnus paskatīties attēlus un kopīgi izlasa teikumus: *Man patīk spēlēt hokeju. Es dejoju tautas dejas*. Pārrunā, ka Imants un Kamila ir uzrakstījuši teikumus par saviem vaļaspriekiem. Aicina bērnu pateikt teikumu par savu vaļasprieku. Skolotājs seko, lai bērni saka pilnus teikumus. Skolotājs pārliecinās, ka visi bērni sapratuši uzdevumu un var izveidot teikumu par sevi. Bērni individuāli veic uzdevumu.	**4. LASI! RAKSTI PAR SEVI!** MAN PATĪK SPĒLĒT HOKEJU. ES DEJOJU TAUTAS DEJAS. _____ _____

VĒRTĒŠANAS LAPA

Nr. p. k.	Uzdevuma nosacījumi	Punktu skaits	Apguves līmenis	Līmeņa apraksts
1.	Izvēlies zēnu vai meiteni! Lasi un raksti!	1 punkts par katru pareizi uzrakstītu vārdu. **Kopā 3 punkti.**	Sācis apgūt.	Raksta pēc parauga īsus vārdus. Kļūdās, bet rakstītais ir saprotams.
2.	Sakārto vārdus pareizā secībā! Raksti!	1 punkts par katru izveidotu teikumu, ievērojot pareizu vārdu kārtību teikumā. Starp vārdiem ir atstarpes (Imants dzer tēju. Kamila nes puķes). 1 punkts par pareizi uzrakstītiem vārdiem teikumā (nav izlaisti burti vārdos). 1 punkts par salasāmi uzrakstītu teikumu. 1 punkts par saturiski pareizi pierakstītu teikumu. **Kopā 4 punkti.**	Turpina apgūt.	Raksta pēc parauga vārdu savienojumus un/vai īsus teikumus (2–3 vārdi). Kļūdās, bet rakstītais ir saprotams.

Nr. p. k.	Uzdevuma nosacījumi	Punktu skaits	Apguves līmenis	Līmeņa apraksts
3.	Lasi vai klausies! Papildini teikumus un raksti!	1 punkts par katru saturiski pareizi pierakstītu vārdu, ja tajā nav pieļauta vairāk kā viena kļūda (izlaists burts, garumzīme, ierakstīts liekais burts). **Kopā 6 punkti.**	Apguvis.	Patstāvīgi raksta īsus vārdus. Kļūdās, bet rakstītais ir saprotams.
4.	Lasi! Raksti par sevi!	1 punkts par pareizi izveidotu teikumu, ievērojot pareizu vārdu kārtību teikumā. Starp vārdiem ievērotas atstarpes. 1 punkts par pareizi uzrakstītiem vārdiem teikumā (nav izlaisti burti vārdos). 1 punkts par salasāmi uzrakstītu teikumu. **Kopā 3 punkti.**	Padziļināti apguvis.	Patstāvīgi raksta vārdu savienojumus un/vai īsus teikumus (2–3 vārdi). Kļūdās, bet rakstītais ir saprotams.

1.6. Stāsta par attēlu

SKOLOTĀJA LAPA

Laiks: 10–15 min. katram bērnam.
Darba forma: individuāli.
Nepieciešamie materiāli: atgādnes, plakāti no „Didaktisko materiālu komplekta pirmsskolai un sākumskolai", Latviešu valodas aģentūra, 2019. Pieejams tiešsaistē: *https://maciunmacies.valoda.lv/wp-content/uploads/2020/07/Plakati.pdf*

Plakāti:
1) plakāts „Ziemas vakars bērnu istabā";
2) plakāts „Pārgājienā";
3) plakāts „Vasarā pie jūras";
4) plakāts „Pasaku zemē";
5) plakāts „Mana māja";
6) plakāts „Rudens darbi".

Sagatavošanās posms

Pirms diagnosticējošā darba skolotājs izvēlas vienu plakātu un, izmantojot uzdevumā pievienotās atgādnes, kopā ar bērniem veido stāstījumu. Diagnosticējošo darbu var veikt tikai tad, kad bērni ir apguvuši prasmi izmantot atgādnes.

Prasmi stāstīt par attēlu plānots diagnosticēt, strādājot individuāli ar katru bērnu. Ieteicams izmantot Latviešu valodas aģentūras „Didaktisko materiālu komplektu pirmsskolai un sākumskolai", bet iespējami arī citi skolotāja rīcībā esoši attēli. Skolotājs izvēlas plakātus vai attēlus, balstoties uz bērna aktuālajām interesēm un pieredzi. Plakātus vai attēlus var arī izlozēt, vai bērni tos var izvēlēties paši (ieteicams piedāvāt izvēlei 2–3 attēlus).

Diagnosticējot prasmi stāstīt par attēlu, papildus iespējams iegūt datus arī par bērna vārdu krājumu un par gramatiski pareizu runu.

Skolotājs aicina bērnu aplūkot attēlu un uzdod ierosinošu ar bērna pieredzi saistītu jautājumu.

Piemēri

Plakāts „Ziemas vakars bērnu istabā”
- „Pastāsti, ko tu parasti dari mājās vakaros?”
- „Pastāsti, ko tu parasti dari, kad esi slims?” u. c.

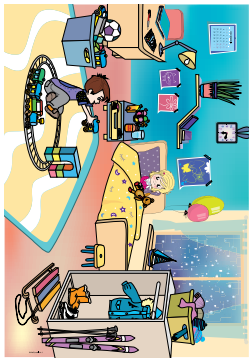
Plakāts „Pārgājienā”
- „Pastāsti, vai kādreiz esi gulējis teltī!”
- „Pastāsti, kā tu juties!”
- „Pastāsti, kāpēc tu gribētu vai negribētu nakšņot teltī!” u. c.

Plakāts „Vasarā pie jūras”
- „Pastāsti, kā tu vasarā atpūties pie ezera, upes vai jūras!”
- „Pastāsti, ko tu zini par gaisa pūķiem un to laišanu!” u. c.

Plakāts „Pasaku zemē”
- „Pastāsti par savu mīļāko pasaku vai animācijas filmu!”
- „Kāpēc tu gribētu vai negribētu dzīvot pilī?” u. c.

Plakāts „Mana māja”
- „Pastāsti par savu māju vai dzīvokli!”
- „Pastāsti par savu istabu!”

Plakāts „Rudens darbi”
- „Kāpēc tev patīk vai nepatīk rudens?”
- „Pastāsti, ko tev patīk darīt rudenī!”

Skolotājs aicina bērnu pastāstīt par attēlu, izmantojot dotās atgādnes (pirms diagnosticējošā darba bērni ir vingrinājušies stāstīt pēc atgādnēm). Gadījumā, ja bērns, izmantojot atgādnes, neveido stāstījumu, skolotājs uzdod jautājumus par attēlu.

VĒRTĒŠANAS LAPA

	Sācis apgūt 1 punkts	**Turpina apgūt 2 punkti**	**Apguvis 3 punkti**	**Padziļināti apguvis 4 punkti**
Tekstveide	Nosauc atsevišķus vārdus, vārdu savienojumus par attēlu pēc skolotāja uzdotajiem jautājumiem, teikumus neveido.	Veido teikumus par attēlu, atbildot uz skolotāja uzdotajiem jautājumiem.	Patstāvīgi stāsta par attēlu (3–5 teikumi), pēc nepieciešamības izmantojot atbalsta materiālu (atgādnes).	Veido loģisku, izvērstu stāstījumu par attēlu (vairāk par 5 teikumiem), sasaistot ar savu pieredzi.

	Sācis apgūt 1 punkts	Turpina apgūt 2 punkti	Apguvis 3 punkti	Padziļināti apguvis 4 punkti
Vārdu krājums	Ierobežots vārdu krājums – pārsvarā nosauc ikdienā bieži lietotus lietvārdus un darbības vārdus. Īpašības vārdus neizmanto vai izmanto reti, nosauc vispārīgus īpašības vārdu, piemēram, „liels", „mazs".	Lieto lietvārdus, darbības vārdus un sāk izmantot īpašības vārdus. Lieto nozīmes ziņā neiederīgus vārdus.	Pareizi lieto atbilstošus lietvārdus, darbības vārdus un īpašības vārdus, reizēm arī apstākļa vārdus. Ja nepieciešams, skaita vai secības apzīmēšanai lieto pamata un kārtas skaitļa vārdus.	Lieto plašu vārdu krājumu. Izmanto precīzus un spilgtus apzīmējumus un/vai sinonīmus, un/vai salīdzinājumus, un/vai vārdus pārnestā nozīmē.
Gramatiski pareiza runa	Bieži lieto kļūdainas vārda formas, kļūdās vārdu saskaņošanā.	Veido teikumus, kas sastāv vismaz no trim vārdiem. Kļūdas parasti netraucē saprast teikuma jēgu.	Runā pilniem teikumiem, sāk izmantot saliktus teikumus. Pārsvarā lieto pareizas vārda formas un lielākoties pareizi saskaņo vārdus. Kļūdas netraucē saprast teikuma jēgu.	Runā pilniem teikumiem, izmanto arī saliktus teikumus. Pareizi saskaņo vārdus arī sarežģītākās konstrukcijās. Kļūdu nav, vai tās ir nebūtiskas.

1.7. Klausās un saprot dzirdēto

SKOLOTĀJA LAPA

Laiks: 20–30 min.
Darba forma: frontāli, individuāli.
Nepieciešamie materiāli: rakstāmpiederumi, teksts un darba lapa bērnam.

Klausīšanās teksts Nr. 1

„Vāverēna pieliekamais"

Lija visu nakti, un uz rīta pusi sacēlās vējš – lietus lāses sāka rībināt pa vāverēna priedes stumbru. Tādi laikapstākļi nav piemēroti ceļojumiem pa mežu, tādēļ vāverēns kārto pieliekamo. Oho, cik tajā daudz kas savākts!

Čabinot uz grīdas noklātās sausās lapas un sūnas, viņš kaktā sakrauj riekstus, blakus saliek izkaltētas sēnes. Ak, kā smaržo vasaras saulītē kaltētās meža zemenes un mellenes! Te sakrauti arī mežābeles ābolīši, pīlādži, pat skābās dzērveņu ogas, bet pie sienas salikti čiekuri. Kad kļūs vēsāks, varēs mieloties, neizejot no mājas.

Krājumus uzmanīgi apklājis ar lapām, vāverēns dodas gulēt un sapņot par vasaru. Un, kad gribēsies ēst, atradīs smaržīgu melleni un liks uz kārā zoba. Vai arī uzgrauzīs kādu riekstu. Kādēļ viss ir tik gards? Neuzminēsi... Tāpēc ka paša lasīts! (Paltanavičs, Selemons. *Vāverēna gads*. Rīga : Baltais valis, 2024.)

Klausīšanās teksts Nr. 2

Čabinot uz grīdas noklātās sausās lapas un sūnas, viņš kaktā sakrauj riekstus, blakus saliek izkaltētas sēnes. Ak, kā smaržo vasaras saulītē kaltētās meža zemenes un mellenes! Te sakrauti arī mežābeles ābolīši, pīlādži, pat skābās dzērveņu ogas, bet pie sienas salikti čiekuri. Kad kļūs vēsāks, varēs mieloties, neizejot no mājas.

(Paltanavičs, Selemons. *Vāverēna gads.* Rīga : Baltais valis, 2024.)

Nr. p. k.	Uzdevuma nosacījumi / snieguma līmenis, tā apraksts	Metodiskie norādījumi uzdevuma vadīšanai	Uzdevumi no bērna darba lapas, pareizās atbildes
1.	**Klausies un apvelc dzīvnieku, par kuru ir teksts!** Klausās tekstu un nosaka teksta galveno/-os tēlu/-us. (I)	Skolotājs izlasa teksta nosaukumu „Vāverēna pieliekamais" (Klausīšanās teksts Nr. 1) un jautā bērniem, par ko varētu būt teksts. Pārliecinās, ka bērni zina, ko nozīmē *pieliekamais*, un ka viņi saprot, kas ir *vāverēns*. Nepieciešamības gadījumā izskaidro šos vārdus. Iedod darba lapu, skaļi izlasa uzdevumu. Pārliecinās, ka bērni ir sapratuši – jāklausās teksts un jāapvelk tā dzīvnieka attēls, par kuru ir stāstīts tekstā. Skolotājs skaļi lasa tekstu, bērni klausās un apvelk galveno tēlu. Pēc uzdevuma izpildīšanas skolotājs kopā ar bērniem pēc nepieciešamības var izskaidrot šādus vārdus: rībināt, stumbrs, čabinot, sūnas, mežābele, mieloties, likt uz kārā zoba, gards.	Pareizā atbilde: vāverēns **1. KLAUSIES UN APVELC DZĪVNIEKU, PAR KURU IR TEKSTS!**
2.	**Sanumurē secīgi notikumus, kurus dzirdēji tekstā! Viens notikums ir lieks.** Saklausa tekstā netieši izteiktu informāciju par tēliem un darbību. (III)	Skolotājs skaļi izlasa uzdevuma nosacījumu. Aicina bērnus apskatīties attēlus un īsi par tiem pastāstīt. Lasa 1. uzdevuma tekstu otrreiz un aicina bērnus sanumurēt attēlus atbilstoši dzirdētajam tekstam.	Pareizās atbildes: 1. Krīt lapas, līst lietus. 2. Dzīvnieks guļ migā. 3. Ēd ziemas krājumus. **2. SANUMURĒ SECĪGI NOTIKUMUS, PAR KURIEM DZIRDĒJI TEKSTĀ! VIENS NOTIKUMS IR LIEKS.**
3.	**Vēro vāverēna krājumus! Klausies tekstu un apvelc dzirdēto**! Saklausa tekstā tieši izteiktu informāciju par tēliem un notikumu secību. (II)	Skolotājs skaļi izlasa uzdevuma nosacījumu. Bērni vēro attēlu darba lapā, klausās skolotāja atkārtoti lasīto tekstu un apvelk dzirdētos vāverēna krājumus.	Pareizās atbildes: meža zemenes, rieksti, sēnes, mellenes, čiekuri **3. VĒRO VĀVERĒNA KRĀJUMUS! KLAUSIES TEKSTU UN APVELC DZIRDĒTO!**
4.	**Vēro un apvelc vismaz 3 kļūdas attēlā!** Sasaista dzirdēto informāciju ar vizuāli uztveramu materiālu, salīdzina ar savu pieredzi un secina, norādot uz līdzībām un atšķirībām. (IV)	Skolotājs skaļi izlasa uzdevuma nosacījumu. Aicina bērnus uzmanīgi vērot attēlu un apvilkt to, ko tekstā (Klausīšanās teksts Nr. 2) nedzirdēja, t. i., kļūdas.	Pareizās atbildes: šokolāde, banāni, saule, ziedi, zaķis, kāposts **4. VĒRO UN APVELC VISMAZ 3 KĻŪDAS ATTĒLĀ!**

Nr. p. k.	Uzdevuma nosacījumi	Punktu skaits	Apguves līmenis	Līmeņa apraksts
1.	Klausies un apvelc dzīvnieku, par kuru ir teksts!	1 punkts par pareizi apvilktu attēlu. **Kopā 1 punkts.**	Sācis apgūt.	Klausās tekstu un nosauc teksta galveno/-os tēlu/-us.
2.	Sanumurē secīgi notikumus, kurus dzirdēji tekstā! Viens notikums ir lieks.	1 punkts par katru pareizi secīgi sanumurētu notikumu. **Kopā 3 punkti.**	Apguvis.	Saklausa tekstā netieši izteiktu informāciju par tēliem un darbību.
3.	Vēro vāverēna krājumus! Klausies tekstu un apvelc dzirdēto!	1 punkts par katru sadzirdētu un apvilktu attēlu. **Kopā 5 punkti.**	Turpina apgūt.	Saklausa tekstā tieši izteiktu informāciju par tēliem un notikumu secību.
4.	Vēro un apvelc vismaz 3 kļūdas attēlā!	1 punkts par katru atrasto atšķirību. **Kopā 3 punkti.**	Padziļināti apguvis.	Sasaista dzirdēto informāciju ar vizuāli uztveramu materiālu, salīdzina ar savu pieredzi un secina, norādot uz līdzībām un atšķirībām.

1. diagnosticējošā darba kopsavilkuma tabula

Sasniedzamie rezultāti	**Uzd. Nr.**	**Punkti**	**Vārds, uzvārds**	**Vārds, uzvārds**	**Vārds, uzvārds**	**Vārds, uzvārds**	**Vārds, uzvārds**	**Vidējais punktu skaits grupā** (summu dala ar bērnu skaitu)
1.1. Saklausa skaņas vārdā (12)	1.	3						
	2.	3						
	3.	3						
	4.	3						
1.2. Zina lielos un mazos iespiestos burtus (15)	1.	4						
	2.	5						
	3.	3						
	4.	3						
1.3. Lasa īsus vārdus, saprot izlasīto (13)	1.	3						
	2.	4						
	3.	3						
	4.	3						
1.4. Raksta rakstīto burtu elementus (22)	1.	6						
	2.	6						
	3.	6						
	4.	4						
1.5. Ar iespiestajiem burtiem raksta un/vai noraksta vārdus, teikumus (16)	1.	3						
	2.	4						
	3.	6						
	4.	3						
1.6. Stāsta par attēlu (12)	T*	4						
	V**	4						
	G***	4						
1.7. Klausās un saprot dzirdēto (12)	1.	1						
	2.	3						
	3.	5						
	4.	3						
Snieguma līmenis procentos (100 % – 102 punkti; summu dala ar 102 un reizina ar 100)								

*T – tekstveide
**V – vārdu krājums
***G – gramatiski pareiza runa

2. DIAGNOSTICĒJOŠAIS DARBS

(norises laiks: janvāris)

Diagnosticējošajā darbā ir septiņas daļas – katrā tiek pārbaudīts, kā skolēni ir apguvuši vienu no sasniedzamajiem rezultātiem.

2.1. Saklausa skaņas vārdā.
2.2. Zina lielos un mazos iespiestos un rakstītos burtus.
2.3. Lasa vārdus, saprot izlasīto.
2.4. Raksta rakstītos burtus.
2.5. Izmanto iespiestos burtus, lai pierakstītu īsu informāciju.
2.6. Stāsta par sižetisko attēlu.
2.7. Klausās un saprot dzirdēto.

2. diagnosticējošais darbs: snieguma līmeņu apraksti

Snieguma līmenis / Sasniedzamais rezultāts	Sācis apgūt	Turpina apgūt	Apguvis	Padziļināti apguvis
1. Saklausa skaņas vārdā	Saklausa izceltu skaņu vārda sākumā un beigās.	Saklausa izceltu skaņu vārda sākumā, vidū, beigās.	Saklausa skaņu vārda sākumā, vidū, beigās.	Nosaka skaņu skaitu vārdā.
2. Zina lielos un mazos iespiestos un rakstītos burtus	Atšķir iespiestos no rakstītajiem burtiem.	Saskata lielajiem iespiestajiem burtiem atbilstošus mazos iespiestos burtus.	Zina mazos iespiestos un rakstītos burtus.	Zina lielos un mazos iespiestos un rakstītos burtus.
3. Lasa vārdus, saprot izlasīto	Saskata iespiesto burtu rindā divzilbju dotos vārdus.	Lasa un saprot ar iespiestajiem burtiem rakstītus divzilbju vārdus.	Lasa un saprot ar iespiestajiem burtiem rakstītus vārdus (divzilbju, trīszilbju).	Pareizi lasa vārdus, īsus teikumus (3–4 vārdi), saprot izlasīto.
4. Raksta rakstītos burtus	Raksta mazo rakstīto burtu elementus, savieno tos elementu virknē.	Raksta pēc parauga mazos rakstītos burtus neierobežotā laukumā.	Raksta pēc parauga mazos un lielos rakstītos burtus.	Raksta iespiestajiem burtiem atbilstošus rakstītos burtus.
5. Izmanto burtus, lai pierakstītu īsu informāciju	Raksta pēc parauga īsus vārdus, dažreiz kļūdās, bet rakstītais ir saprotams.	Raksta pēc parauga vārdu savienojumus un/vai īsus teikumus (2–3 vārdi), dažreiz kļūdās, bet rakstītais ir saprotams.	Patstāvīgi raksta īsu vārdu, dažreiz kļūdās, bet rakstītais ir saprotams.	Patstāvīgi raksta īsu teikumu (2–3 vārdi). Dažreiz kļūdās, bet rakstītais ir saprotams.

Snieguma līmenis / Sasniedzamais rezultāts	Sācis apgūt	Turpina apgūt	Apguvis	Padziļināti apguvis
6. Stāsta par sižetisko attēlu sēriju	**Tekstveide:** nosauc atsevišķus vārdus, vārdu savienojumus par sižetisko attēlu sērijā iekļautajiem attēliem, atbild uz skolotāja uzdotajiem jautājumiem, stāstījumu neveido. **Vārdu krājums:** ierobežots vārdu krājums – pārsvarā nosauc ikdienā bieži lietotus lietvārdus un darbības vārdus. Īpašības vārdus neizmanto vai izmanto reti, nosauc vispārīgus īpašības vārdu, piemēram, „liels", „mazs". **Gramatiski pareiza runa:** bieži lieto kļūdainas vārda formas, kļūdās vārdu saskaņošanā.	**Tekstveide:** veido teikumus par attēlu sērijā iekļautajiem attēliem, atbildot uz skolotāja uzdotajiem jautājumiem. **Vārdu krājums:** lieto lietvārdus, darbības vārdus un sāk izmantot īpašības vārdus. Lieto nozīmes ziņā neiederīgus vārdus. **Gramatiski pareiza runa:** veido teikumus, kas sastāv vismaz no trim vārdiem. Kļūdas parasti netraucē saprast teikuma jēgu.	**Tekstveide:** patstāvīgi stāsta par attēlu sēriju (3–5 teikumi), pēc nepieciešamības izmantojot atbalsta materiālu (atgādnes). **Vārdu krājums:** pareizi lieto atbilstošus lietvārdus, darbības vārdus un īpašības vārdus, reizēm arī apstākļa vārdus. Ja nepieciešams, skaita vai secības apzīmēšanai lieto pamata un kārtas skaitļa vārdus. **Gramatiski pareiza runa:** runā pilniem teikumiem, sāk izmantot saliktus teikumus. Pārsvarā lieto pareizas vārda formas un lielākoties pareizi saskaņo vārdus. Kļūdas netraucē saprast teikuma jēgu.	**Tekstveide:** veido loģisku, izvērstu stāstījumu par attēlu sēriju (vairāk par 5 teikumiem), sasaistot ar savu pieredzi. **Vārdu krājums:** lieto plašu vārdu krājumu. Izmanto precīzus un spilgtus apzīmējumus un/vai sinonīmus, un/vai salīdzinājumus, un/vai vārdus pārnestā nozīmē. **Gramatiski pareiza runa:** runā pilniem teikumiem, izmanto arī saliktus teikumus. Pareizi saskaņo vārdus arī sarežģītākās konstrukcijās. Kļūdu nav, vai tās ir nebūtiskas.
7. Klausās un saprot dzirdēto	Saklausa tieši izteiktu informāciju par tekstā aprakstītajiem notikumiem un tēliem.	Saklausa informāciju par tekstā aprakstītajiem notikumiem, tēliem, darbības vietu, laiku, kas nav tieši izteikta, bet saprotama pēc konteksta.	Sasaista dzirdēto informāciju ar attēlu, prognozē teksta darbības gaitu, balstoties uz savu pieredzi.	Izvērtē dzirdēto informāciju, izsaka savu viedokli, pamatojot to ar savu pieredzi.

2.1. Saklausa skaņas vārdā

SKOLOTĀJA LAPA

Laiks: 15–20 min.
Darba forma: frontāli, individuāli.
Nepieciešamie materiāli: krāsainie zīmuļi, rakstāmpiederumi, darba lapa bērnam.

Nr. p. k.	Uzdevuma nosacījumi / snieguma līmenis, tā apraksts	Metodiskie norādījumi uzdevuma vadīšanai	Uzdevumi no bērna darba lapas, pareizās atbildes
1.	**Vēro attēlus un saklausi pirmo skaņu vārdos! Nosvītro lieko!** Saklausa izceltu skaņu vārda sākumā un beigās. (I)	Skolotājs skaļi izlasa uzdevuma nosacījumu. Skolotājs piemērā izlasa vārdus *māja*, *meitene*, *nazis*, *mute*, izceļot skaņu *M* vārda sākumā. Jautā bērniem: „Kurš vārds no nosauktajiem ir lieks?" Aicina paskaidrot atbildi. Kopā secina, ka vārdi *māja*, *meitene*, *mute* sākas ar skaņu *M*, bet vārds *nazis* sākas ar skaņu *N*, tāpēc attēls *nazis* ir lieks. Skolotājs skaidro uzdevumu – jāsaklausa un jāapvelk liekais vārds. Skolotājs pārliecinās, ka bērni ir sapratuši uzdevumu. Sauc pirmo vārdu rindu: *taurenis*, *tulpe*, *dakša*, *telefons*, izceļot skaņu *T* vārdu sākumā. Kad bērni ir veikuši uzdevumu, turpina ar otro rindu: *riepa*, *laiva*, *lāpsta*, *lapsa*, izceļot skaņu *L* vārdu sākumā. Bērni izsvītro lieko attēlu, skolotājs turpina ar vārdu rindu: *saule*, *torte*, *skudra*, *soma*, izceļot skaņu *S*. Pēc tam skolotājs turpina ar vārdu rindu: *koki*, *kartupelis*, *kuģis*, *zīmuļi*, izceļot skaņu *K* vārda sākumā.	Pareizās atbildes: 1. Dakša 2. Riepa 3. Torte 4. Zīmuļi
2.	**Klausies vārdu! Iekrāso skaņas vietu vārdā!** Saklausa izceltu skaņu vārda sākumā, vidū, beigās. (II)	Skolotājs skaļi izlasa uzdevuma nosacījumu. Pirms uzdevuma veikšanas skolotājs bērnus iepazīstina ar vārdu modeļiem („skaņu mājiņām"), kuri sastāv no trim „lodziņiem". Bērniem jāsaprot, ka pirmais lodziņš nozīmē vārda sākumu, otrais lodziņš vārda vidu, trešais lodziņš – vārda beigas. Skolotājs paskaidro bērniem, ka izrunās vārdu, bet viņiem uzmanīgi jāklausās, kur (vārda sākumā, vidū vai beigās) sadzirdēs skaņu *R*. Aicina bērnus klausīties. Skolotājs izrunā vārdu *ragavas*, izceļot skaņu *R*. Jautā bērniem, kur viņi dzirdēja skaņu *R*. Kopīgi noskaidro, ka vārda sākumā. Skolotājs jautā bērniem, kurš lodziņš jāiekrāso. Kopīgi secina, ka jāiekrāso pirmais lodziņš. Bērni iekrāso atbilstošo lodziņu. Skolotājs aicina bērnus izpildīt uzdevumu. Skolotājs izrunā vārdu *bite*, izceļot skaņu *B*. Aicina bērnus iekrāsot atbilstošo lodziņu „skaņu mājiņā". Skolotājs izrunā vārdu *zīle*, izceļot skaņu *E*. Aicina bērnus iekrāsot atbilstošo lodziņu „skaņu mājiņā".	Pareizās atbildes: 1. Pirmais lodziņš 2. Trešais lodziņš 3. Otrais lodziņš 4. Pirmais lodziņš

Nr. p. k.	Uzdevuma nosacījumi / snieguma līmenis, tā apraksts	Metodiskie norādījumi uzdevuma vadīšanai	Uzdevumi no bērna darba lapas, pareizās atbildes
		Skolotājs izrunā vārdu *māja*, izceļot skaņu *Ā*. Aicina bērnus iekrāsot atbilstošo lodziņu „skaņu mājiņā". Skolotājs aicina bērnus būt īpaši vērīgiem, jo tagad vārdā skaņa būs dzirdama divās vietās. Skolotājs izrunā vārdu *spainis*, izceļot skaņu *S*. Aicina bērnus iekrāsot atbilstošos lodziņus „skaņu mājiņā".	
3.	**Vēro attēlus! Iekrāso skaņas vietu vārdā!** Saklausa skaņu vārda sākumā, vidū, beigās. (III)	Skolotājs izlasa uzdevuma nosacījumu bērniem. Skolotājs skaidro, ka nākamajā uzdevumā turpinās strādāt ar „skaņu mājiņām", tikai tagad skolotājs nosauks skaņu, kura jāsaklausa, bet nelasīs vārdu. Bērniem pašiem būs jāizrunā vārds un jāsaklausa, kur tajā atrodas skolotāja nosauktā skaņa. Skolotājs aicina atrast piemēru un izpildīt to kopā. Skolotājs jautā: „Kur atrodas skaņa **P** – vārda sākumā, vidū vai beigās?" Aicina vienu no bērniem skaļi izrunāt attēlā doto vārdu *poga* un noteikt, kurā vietā vārdā saklausīja skaņu. Kopīgi secina, ka vārda sākumā. Skolotājs aicina bērnus iekrāsot atbilstošo lodziņu „skaņu mājiņā". Skolotājs pārliecinās, ka skolēni ir sapratuši uzdevumu. Skolotājs uzdod pirmo jautājumu: „Kur atrodas skaņa **Ē**?" Pagaida, kamēr bērni aizpilda lodziņu „skaņu mājiņā", un turpina ar otro jautājumu: „Kur atrodas skaņa **Ķ**?" Kad bērni aizpilda lodziņu „skaņu mājiņā", uzdod trešo jautājumu: „Kur atrodas skaņa **M**?" Bērni iekrāso lodziņu, skolotājs pievērš bērnu uzmanību, ka tagad jābūt vērīgiem, jo skaņa vārdā būs divās vietās. Skolotājs jautā: „Kur atrodas skaņa **A**?" Bērni klausās un iekrāso lodziņus „skaņu mājiņā".	Pareizās atbildes: 1. Otrais lodziņš 2. Otrais lodziņš 3. Pirmais lodziņš 4. Pirmais un trešais lodziņš
4.	**Vēro attēlus! Atrodi, kas kurā stāvā dzīvo!** Nosaka skaņu skaitu vārdā. (IV)	Skolotājs aicina bērnus vērot dotos vārdu modeļus („vārdu mājiņas"). Aicina saskaitīt lodziņu skaitu katrā „vārdu mājiņā". Jautā bērniem, vai viņi zina, kāpēc atšķiras lodziņu skaits katrā „vārdu mājiņā". Kopīgi secina, ka „vārdu mājiņā" ir tik lodziņu, cik vārdā ir skaņu. Kopā izpilda piemēru – aicina atrast „vārda mājiņu" vārdam *muša*. Lūdz bērniem izrunāt vārdu un saskaitīt, cik tajā ir skaņu. Kopīgi pārrunā. Secina, ka vārdā ir četras skaņas. Ja nepieciešams, vārda modeli var izlikt kopīgi, izmantojot „skaņu zīmītes", piemēram, kastaņus. Šādā gadījumā skolotājs izrunā vārdu lēni, izceļot katru skaņu, bērni klausās un liek skaņu modeli (piemēram, vārda *muša* modelis sastāv no četrām zīmītēm). Kad skolotājs pārliecinās, ka bērni sapratuši uzdevumu, aicina katram attēlam atrast savu „mājiņu" patstāvīgi.	Pareizās atbildes": Muša / lapa Lapa / muša Odi Lapsa Vāvere

Nr. p. k.	Uzdevuma nosacījumi	Punktu skaits	Apguves līmenis	Līmeņa apraksts
1.	Vēro attēlus un saklausi pirmo skaņu vārdos! Nosvītro lieko!	1 punkts par katru pareizi izsvītrotu attēlu. **Kopā 4 punkti.**	Sācis apgūt.	Saklausa izceltu skaņu vārda sākumā un beigās.
2.	Klausies vārdu! Iekrāso skaņas vietu vārdā!	1 punkts par katru pareizi iekrāsotu lodziņu „skaņu mājiņā". **Kopā 5 punkti.**	Turpina apgūt.	Saklausa izceltu skaņu vārda sākumā, vidū, beigās.
3.	Vēro attēlus! Iekrāso skaņas vietu vārdā!	1 punkts par katru pareizi iekrāsotu lodziņu „skaņu mājiņā". **Kopā 5 punkti.**	Apguvis.	Saklausa skaņu vārda sākumā, vidū un beigās.
4.	Vēro attēlus! Atrodi, kas kurā stāvā dzīvo!	1 punkts par pareizi savienotu attēlu un vārda modeli. **Kopā 4 punkti.**	Padziļināti apguvis.	Nosaka skaņu skaitu vārdā.

2.2. Zina lielos un mazos iespiestos un rakstītos burtus

SKOLOTĀJA LAPA

Laiks: 20–25 min.
Darba forma: frontāli, individuāli.
Nepieciešamie materiāli: krāsainie zīmuļi, rakstāmpiederumi, darba lapa bērnam.

Nr. p. k.	Uzdevuma nosacījumi / snieguma līmenis, tā apraksts	Metodiskie norādījumi uzdevuma vadīšanai	Uzdevumi no bērna darba lapas, pareizās atbildes
1.	**Apvelc rakstītos burtus!** Atšķir iespiestos no rakstītajiem burtiem. (I)	Skolotājs skaļi izlasa uzdevuma nosacījumu. Skolotājs aicina bērnus vērot uzdevumā redzamos burtus. Jautā, kādus burtus bērni redz. Kopīgi secina, ka ir lielie un mazie burti, iespiestie un rakstītie burti. Skolotājs ar bērniem pārrunā, kur grupas telpā var redzēt rakstītos un iespiestos burtus. Aicina bērnus izmantot grupā esošās atgādnes, ja neatceras burtus vai nevar noteikt burtu veidu (lielais, mazais, iespiestais, rakstītais). Kopīgi atrod un apvelk burtu jūklī pirmo lielo rakstīto burtu *A* un pirmo mazo rakstīto burtu *b*. Skolotājs pārliecinās, ka bērni ir sapratuši uzdevumu, zina, kur un kā izmantot grupā izvietotās atgādnes, un aicina turpināt uzdevumu veikt patstāvīgi.	Pareizā atbilde: b, d, j, n, A, M, ē, u, g, f, C **1. APVELC RAKSTĪTOS BURTUS!** *d* V *j* R *n* *A* *b* H *M* F *ē* I *u* E *g* Ģ *f* N *C* P

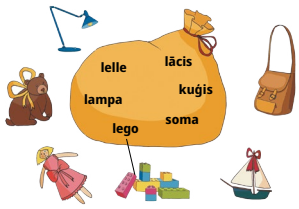
Nr. p. k.	Uzdevuma nosacījumi / snieguma līmenis, tā apraksts	Metodiskie norādījumi uzdevuma vadīšanai	Uzdevumi no bērna darba lapas, pareizās atbildes
2.	**Savieno atbilstošo lielo un mazo iespiesto burtu!** Saskata lielajiem iespiestajiem burtiem atbilstošus mazos iespiestos burtus. (II)	Skolotājs izlasa uzdevuma nosacījumu bērniem. Aicina bērnus vērot attēlus, jautā, ko redz uz sniegavīra vēdera un uz sniegavīra cepures (lielos un mazo iespiestos burtus). Aicina izpētīt doto paraugu un kopīgi secina, ka uz sniegavīra vēdera ir iespiestais lielais burts *E*, bet uz cepures – mazais iespiestais burts *e*. Atgādina bērniem, kur grupā var redzēt iespiestos lielos un mazos burtus. Skolotājs pārliecinās, ka bērni ir sapratuši uzdevumu (atrast katram sniegavīra vēderam atbilstošu spaini un savienot), un aicina turpināt to veikt patstāvīgi.	Pareizā atbilde: Z – z, Ķ – ķ, Ī – ī, A – a, V – v, D – d, P – p, S – s, B – b, T – t
3.	**Vēro izcelto burtu vārdā! Iekrāso atbilstošo lodziņu!** Zina mazos iespiestos un rakstītos burtus. (III)	Skolotājs skaļi izlasa uzdevuma nosacījumu. Aicina bērnus vērot uzdevumā doto paraugu – mazajiem iespiestajiem burtiem rakstīto vārdu *piparkūka*. Skolotājs izlasa vārdus, aicina bērnus nosaukt izcelto burtu un sameklēt šim burtam atbilstošo mazo rakstīto burtu zemāk dotajos lodziņos. Bērni atrod lodziņā mazo rakstīto burtu *p* un iekrāso lodziņu. Skolotājs atgādina, kur grupas telpā var redzēt rakstīto un iespiesto burtu atgādnes. Skolotājs pārliecinās, ka bērni ir sapratuši uzdevumu, un aicina to turpināt veikt patstāvīgi.	
4.	**Vēro dotās rindas! Izsvītro lieko burtu!** Zina lielos un mazos iespiestos un rakstītos burtus. (IV)	Skolotājs skaļi izlasa uzdevuma nosacījumu. Aicina paskatīties piemēra rindu: *zebra* (attēls), *Z* (lielais iespiestais), *z* (mazais iespiestais), *r* (mazais rakstītais), *Z* (lielais rakstītais), *z* (mazais rakstītais). Kopīgi nosauc attēlu, pārrunā, ar kādu burtu sākas attēlā dotais nosaukums (zebra), lasa rindā dotos burtus. Secina, ka burts *r* ir lieks, jo visi citi ir *Z* burti. Skolotājs aicina bērnus izsvītrot lieko burtu. Skolotājs pārliecinās, ka bērni ir sapratuši uzdevuma nosacījumu, un aicina tālāk uzdevumu veikt patstāvīgi.	Pareizās atbildes: Piemērs: liekais *r* (mazais rakstītais) 1. liekais *O* (lielais rakstītais) 2. liekais *b* (mazais rakstītais) 3. liekais *J* (mazais iespiestais) 4. liekais *C* (mazais rakstītais)

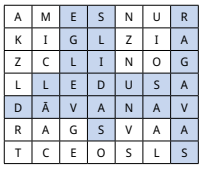
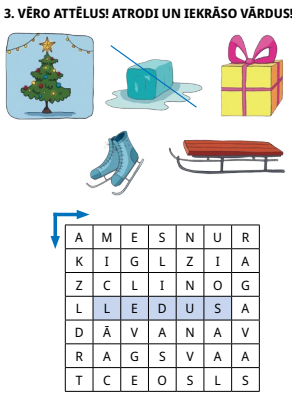
Nr. p. k.	Uzdevuma nosacījumi	Punktu skaits	Apguves līmenis	Līmeņa apraksts
1.	Apvelc rakstītos burtus!	0,5 punkti par katru pareizi apvilktu rakstīto burtu. **Kopā 5 punkti.**	Sācis apgūt.	Atšķir iespiestos no rakstītajiem burtiem.
2.	Savieno atbilstošo lielo un mazo iespiesto burtu!	0,5 punkti par katru pareizi savienotu burtu pāri. **Kopā 5 punkti.**	Turpina apgūt.	Atpazīst lielos un mazos iespiestos burtus.
3.	Vēro izcelto burtu vārdā! Iekrāso atbilstošo lodziņu!	1 punkts par katru pareizi iekrāsotu burtu. **Kopā 4 punkti.**	Apguvis.	Zina mazos iespiestos un rakstītos burtus.
4.	Vēro dotās rindas! Izsvītro lieko burtu!	1 punkts par katru pareizi izsvītrotu lieko burtu. **Kopā 4 punkti.**	Padziļināti apguvis.	Zina lielos un mazos iespiestos un rakstītos burtus.

2.3. Lasa vārdus, saprot izlasīto

SKOLOTĀJA LAPA

Laiks: 20–25 min.
Darba forma: frontāli, individuāli.
Nepieciešamie materiāli: krāsainie zīmuļi, rakstāmpiederumi, darba lapa bērnam.

Nr. p. k.	Uzdevuma nosacījumi / snieguma līmenis, tā apraksts	Metodiskie norādījumi uzdevuma vadīšanai	Uzdevumi no bērna darba lapas, pareizās atbildes
1.	**Atrodi un iekrāso rindā dotos vārdus!** Saskata iespiesto burtu rindā divzilbju dotos vārdus. (I)	Skolotājs izlasa uzdevuma nosacījumu. Kopīgi izlasa dotos vārdus. Aicina bērnus vērot vārdu rindu, atrast tajā un iekrāsot dotos (kopīgi izlasītos) vārdus. Skolotājs pārliecinās, ka bērni ir sapratuši uzdevumu. Bērni turpina strādāt patstāvīgi.	**1. ATRODI UN IEKRĀSO RINDĀ DOTOS VĀRDUS!** svece, pika, rūķis, egle, zeķe **likmsvecesjeszpikakutgrūķisēegležzeķes**
2.	**Lasi! Savieno attēlu ar vārdu!** Lasa un saprot ar iespiestajiem burtiem rakstītus divzilbju vārdus. (II)	Skolotājs izlasa uzdevuma nosacījumu. Aicina bērnus vērot uzdevumu. Bērni stāsta, ka viņi redz dāvanu maisu un dāvanu maisā ir vārdi. Apkārt maisam ir attēli. Skolotājs pievērš bērnu uzmanību savienotajam vārdam un attēlam. Kopīgi izlasa un secina, ka attēls ir savienots ar tā nosaukumu. Skolotājs skaidro, ka bērniem ir jāizlasa vārdi un jāatrod katram vārdam atbilstošais attēls. Skolotājs pārliecinās, ka bērni ir sapratuši uzdevumu. Bērni turpina strādāt patstāvīgi.	**2. LASI! SAVIENO ATTĒLU AR VĀRDU!**

Nr. p. k.	Uzdevuma nosacījumi / snieguma līmenis, tā apraksts	Metodiskie norādījumi uzdevuma vadīšanai	Uzdevumi no bērna darba lapas, pareizās atbildes
3.	**Vēro attēlus! Atrodi un iekrāso vārdus!** Lasa un saprot ar iespiestajiem burtiem rakstītus vārdus (divzilbju, trīszilbju). (III)	Skolotājs izlasa uzdevuma nosacījumu. Aicina vērot burtu jūkli un bultiņas, kas norāda, kurā virzienā var meklēt vārdus. Kopīgi izlasa iekrāsoto vārdu. Skolotājs pievērš bērnu uzmanību nosvītrotajam attēlam, aicina aplūkot pārējos attēlus un nosaukt tos. Secina, ka tos nepieciešams atrast burtu jūklī. Skolotājs pārliecinās, ka bērni ir sapratuši uzdevumu. Bērni turpina strādāt patstāvīgi.	Pareizās atbildes:
4.	**Lasi un atrodi attēlam atbilstošu teikumu! Savieno!** Pareizi lasa vārdus, īsus teikumus (3–4 vārdi), saprot izlasīto. (IV)	Skolotājs izlasa uzdevuma nosacījumu. Aicina bērnus vērot piemēra attēlu. Kopīgi izlasa pie attēla dotos teikumus. Secina, kurš teikums atbilst dotajam attēlam. Skolotājs aicina savienot attēlu ar teikumu. Skolotājs pārliecinās, ka bērni ir sapratuši uzdevumu. Bērni turpina darbu patstāvīgi.	Pareizās atbildes: Zēns brauc ar ragavām. Ārā snieg. Eglē ir zvaigzne. Mamma cep torti. Zīlīte ir barotavā.

VĒRTĒŠANAS LAPA

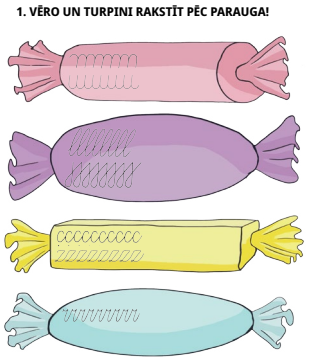
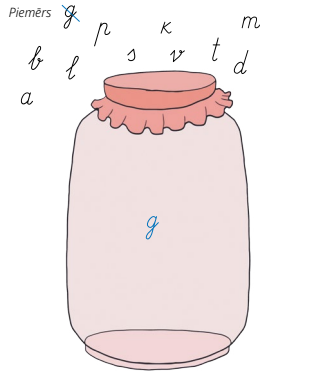
Nr. p. k.	Uzdevuma nosacījumi	Punktu skaits	Apguves līmenis	Līmeņa apraksts
1.	Atrodi un iekrāso rindā dotos vārdus!	1 punkts par katru pareizi iekrāsotu vārdu. **Kopā 4 punkti.**	Sācis apgūt.	Saskata iespiesto burtu rindā divzilbju dotos vārdus.
2.	Lasi! Savieno attēlu ar vārdu!	1 punkts par katru pareizi savienotu vārdu un attēlu. **Kopā 5 punkti.**	Turpina apgūt.	Lasa un saprot ar iespiestajiem burtiem rakstītus divzilbju vārdus.
3.	Vēro attēlus! Atrodi un iekrāso vārdus!	1 punkts par katru pareizi atrastu un iekrāsotu vārdu. **Kopā 4 punkti.**	Apguvis.	Lasa un saprot ar iespiestajiem burtiem rakstītus vārdus (divzilbju, trīszilbju).

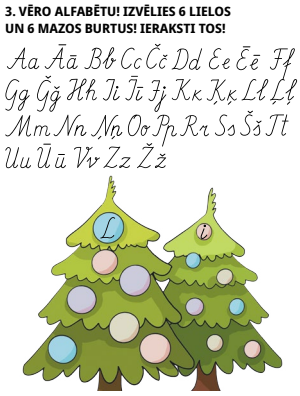
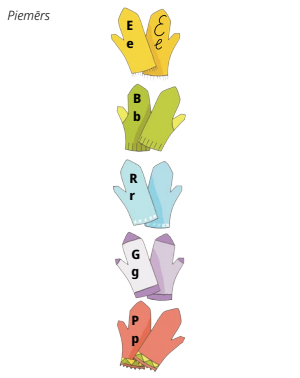
Nr. p. k.	Uzdevuma nosacījumi	Punktu skaits	Apguves līmenis	Līmeņa apraksts
4.	Lasi un atrodi attēlam atbilstošu teikumu! Savieno!	1 punkts par katru pareizi savienotu teikumu un attēlu. **Kopā 4 punkti.**	Padziļināti apguvis.	Pareizi lasa vārdus, īsus teikumus (3–4 vārdi), saprot izlasīto. (IV)

2.4. Raksta rakstītos burtus

SKOLOTĀJA LAPA

Laiks: 20–25 min.
Darba forma: frontāli, individuāli.
Nepieciešamie materiāli: krāsainie zīmuļi, rakstāmpiederumi, darba lapa bērnam.

Nr. p. k.	Uzdevuma nosacījumi / snieguma līmenis, tā apraksts	Metodiskie norādījumi uzdevuma vadīšanai	Uzdevumi no bērna darba lapas, pareizās atbildes
1.	**Vēro un turpini rakstīt pēc parauga!** Raksta mazo rakstīto burtu elementus, savieno tos elementu virknē. (I)	Skolotājs skaļi izlasa uzdevuma nosacījumu. Aicina vērot, kas ir uzzīmēts. Bērni secina, ka tās ir konfektes. Skolotājs jautā, ar ko tās ir īpašas. Bērni atbild, ka tajās ir iezīmēti rotājumi – katrā konfektē ir viens vai divi rotājumi. Skolotājs skaidro uzdevumu – bērniem ir jāturpina iesāktās rotājumu virknes konfektēs. Bērni turpina darbu patstāvīgi. Pirms darba ieteicams izmantot pirkstu sīkās motorikas vingrinājumus, piemēram, piecas reizes saspiest pirkstus dūrītē un iztaisnot, pēc tam izpurināt pirkstus.	
2.	Vēro un ieraksti dotos burtus! Raksta pēc parauga mazos rakstītos burtus neierobežotā laukumā. (II)	Skolotājs izlasa uzdevuma nosacījumu bērniem. Aicina bērnus vērot attēlu un pastāstīt, ko redz. Bērni stāsta, ka ir uzzīmēta burka, burkai apkārt ir mazie rakstītie burti. Viens burts (mazais *g*) ir nosvītrots. Kopīgi secina, ka tas ir nosvītrots tāpēc, ka jau ir ierakstīts burkā. Skolotājs aicina bērnus izlasīt burtus, kuri ir uzrakstīti apkārt burkai un nav nosvītroti. Aicina tos ierakstīt burkā. Lai varētu sekot līdzi, skolotājs rosina nosvītrot burtu, kad tas ir ierakstīts burkā. Rakstīšanai var izmantot pildspalvu, zīmuli vai flomāsteru. Ieteicams, lai visi bērni raksta, izmantojot vienu izvēlēto rakstāmpiederumu veidu. Pirms rakstīšanas ieteicams bērniem atgādināt, ka rakstītos burtus veidojam no elementiem, piemēram, var pārrunāt, ko vajag darīt (kādus elementus vajag rakstīt), lai uzrakstītu mazo burtu *g*.	

Nr. p. k.	Uzdevuma nosacījumi / snieguma līmenis, tā apraksts	Metodiskie norādījumi uzdevuma vadīšanai	Uzdevumi no bērna darba lapas, pareizās atbildes
3.	**Vēro alfabētu! Izvēlies 6 lielos un 6 mazos burtus! Ieraksti tos!** Raksta pēc parauga mazos un lielos rakstītos burtus. (III)	Skolotājs skaļi izlasa uzdevuma nosacījumu. Skolotājs piedāvā bērniem apskatīt alfabētu. Kopīgi ar bērniem nosauc dažus lielos un mazos rakstītos burtus. Kopīgi var pārrunāt: • kā rakstītie burti izskatās, kāda ir to forma; • kā rakstītie burti atšķiras no iespiestajiem burtiem; • kuri lielie un mazie burti ir rakstāmi vienādi; • kurus burtus viņi jau prot rakstīt; • kurus burtus bērniem ir viegli vai grūti rakstīt utt. Skolotājs aicina bērnus izvēlēties un alfabētā iekrāsot sešus lielos burtus, kurus viņi vēlas uzrakstīt. Kad bērni to ir izdarījuši, skolotājs aicina ierakstīt tos tajā eglē, kur jau ir uzrakstīts lielais burts *L*. Skolotājs pārliecinās, ka bērni ir sapratuši uzdevumu. Skolotājs aicina bērnus izvēlēties un alfabētā iekrāsot sešus mazos burtus, kurus viņi vēlas uzrakstīt. Kad bērni to ir izdarījuši, skolotājs aicina ierakstīt burtus eglē, kur jau ir uzrakstīts mazais burts *i*. Burtus, ko bērniem rakstīt, var izvēlēties pēc nejaušības principa, piemēram, izvelkot burtus no burtu maisiņa.	
4.	**Raksti atbilstošos rakstītos burtus!** Raksta iespiestajiem burtiem atbilstošus rakstītos burtus. (IV)	Skolotājs izlasa uzdevuma nosacījumu. Aicina bērnus vērot attēlus. Bērni stāsta, ka viņi redz cimdu pārus – vienā cimdā ir ierakstīti burti, otrs cimds ir tukšs. Kopīgi secina, ka cimdā ir ierakstīti iespiestie burti, un izlasa burtus. Skolotājs pievērš bērnu uzmanību paraugam, kurā vienā cimdā ir iespiestie burti *E e*, bet otrā cimdā rakstītie *E e*. Aicina bērnus vērot citus cimdus un otrajā cimdā ierakstīt iespiestajiem atbilstošos rakstītos burtus (lielo un mazo). Skolotājs pārliecinās, ka bērni ir sapratuši uzdevumu. Bērni turpina darbu patstāvīgi.	

VĒRTĒŠANAS LAPA

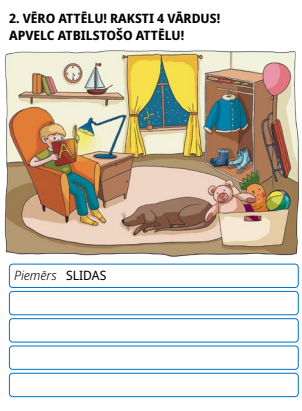
Nr. p. k.	Uzdevuma nosacījumi	Punktu skaits	Apguves līmenis	Līmeņa apraksts
1.	Vēro un turpini rakstīt pēc parauga!	0,5 punkti par katru pareizi turpinātu elementu virkni. **Kopā 4 punkti.**	Sācis apgūt.	Raksta mazo rakstīto burtu elementus, savieno tos elementu virknē.

Nr. p. k.	Uzdevuma nosacījumi	Punktu skaits	Apguves līmenis	Līmeņa apraksts
2.	Vēro un ieraksti dotos burtus!	0,5 punkti par katru pareizi ierakstītu burtu. **Kopā 5 punkti.**	Turpina apgūt.	Raksta pēc parauga mazos rakstītos burtus neierobežotā laukumā.
3.	Vēro alfabētu! Izvēlies sešus lielos un sešus mazos burtus! Ieraksti tos!	0,5 punkti par katru pareizi ierakstītu burtu. **Kopā 6 punkti.**	Apguvis.	Raksta pēc parauga mazos un lielos rakstītos burtus.
4.	Raksti atbilstošos rakstītos burtus!	1 punkts par katru pareizi ierakstītu lielo un mazo burtu. **Kopā 4 punkti.**	Padziļināti apguvis.	Raksta iespiestajiem burtiem atbilstošus rakstītos burtus.

2.5. Izmanto iespiestos burtus, lai pierakstītu īsu informāciju

SKOLOTĀJA LAPA

Laiks: 20–25 min.
Darba forma: frontāli, individuāli.
Nepieciešamie materiāli: krāsainie zīmuļi, rakstāmpiederumi, darba lapa bērnam.

Nr. p. k.	Uzdevuma nosacījumi / snieguma līmenis, tā apraksts	Metodiskie norādījumi uzdevuma vadīšanai	Uzdevumi no bērna darba lapas, pareizās atbildes
1.	**Vēro attēlus! Noraksti dotos vārdus!** Raksta pēc parauga īsus vārdus, dažreiz kļūdās, bet rakstītais ir saprotams. (I)	Skolotājs izlasa uzdevuma nosacījumu. Aicina bērnu aplūkot attēlus un vārdus. Kopīgi lasa vārdu *ZĀBAKI* un izpēta to: saskaita, cik burtu ir šajā vārdā, cik garumzīmju, vai ir vienādi burti, var paskatīties, vai ir mīkstinājuma zīmes u. c. Kad vārds ir izpētīts, skolotājs aicina bērnus norakstīt vārdu *ZĀBAKI*. Kopīgi izlasa vārdus *LAMPA*, *KUĢIS*, *SLIDAS*, *JAKA*. Skolotājs pārliecinās, ka bērni saprot, kurā vietā ir jāieraksta katrs vārds. Skolotājs skaidro, ka bērni var rakstīt, kā vēlas – ar rakstītajiem vai iespiestajiem burtiem. Bērni turpina darbu patstāvīgi.	
2.	**Vēro attēlu! Raksti 4 vārdus! Apvelc atbilstošo attēlu!** Patstāvīgi raksta īsu vārdu, dažreiz kļūdās, bet rakstītais ir saprotams. (III)	Skolotājs izlasa uzdevuma nosacījumu. Kopīgi izlasa ierakstīto piemēru *SLIDAS*. Skolotājs aicina bērnus atrast attēlā slēpes un apvilkt tās. Skolotājs aicina bērnus nosaukt, ko viņi vēl redz attēlā. Bērni sauc vārdus. Skolotājs aicina izvēlēties četrus vārdus, ierakstīt tos un apvilkt attēlā. Skolotājs norāda, ka var rakstīt, kā vēlas – ar iespiestajiem vai rakstītajiem burtiem. Skolotājs pārliecinās, ka bērni ir sapratuši uzdevumu. Bērni raksta vārdus patstāvīgi.	

Nr. p. k.	Uzdevuma nosacījumi / snieguma līmenis, tā apraksts	Metodiskie norādījumi uzdevuma vadīšanai	Uzdevumi no bērna darba lapas, pareizās atbildes
3.	**Uzraksti trīs lietas, ko tu dari ziemā! Izmanto dotos vārdus!** Raksta pēc parauga vārdu savienojumus un/vai īsus teikumus (2–3 vārdi), dažreiz kļūdās, bet rakstītais ir saprotams. (II)	Skolotājs izlasa uzdevuma nosacījumu. Skolotājs aicina bērnus aplūkot attēlus, kopīgi izlasa pie attēliem dotos vārdus. Aicina bērnus pastāstīt par to, ko viņiem patīk darīt ziemā. Kopīgi izlasa piemēru *ES ZIEMĀ CEĻU SNIEGAVĪRU*. Aicina bērnus sākumā mutiski turpināt iesāktos teikumus *ES ZIEMĀ*, izmantojot dotos vārdus. Pēc tam skolotājs aicina bērnus pabeigt teikumus *ES ZIEMĀ* rakstiski. Skolotājs pārliecinās, ka bērni ir sapratuši uzdevumu. Bērni turpina strādāt patstāvīgi.	**3. UZRAKSTI 3 LIETAS, KO TU DARI ZIEMĀ! IZMANTO DOTOS VĀRDUS!** PIKOJOS SLĒPOJU UN SLIDOJU DZERU TĒJU VELKU CIMDUS UN CEPURI CEĻU SNIEGAVĪRU *Piemērs* ES ZIEMĀ CEĻU SNIEGAVĪRU. ES ZIEMĀ ES ZIEMĀ ES ZIEMĀ
4.	**Vēro attēlu un uzraksti divus teikumus!** Patstāvīgi raksta īsu teikumu (2–3 vārdi). Dažreiz kļūdās, bet rakstītais ir saprotams. (IV)	Skolotājs izlasa uzdevuma nosacījumu. Aicina bērnus vērot attēlu un veidot mutiski teikumus par attēlu. Pēc tam skolotājs paskaidro, ka bērniem ir jāieraksta divi teikumi par attēlu. Skolēni var rakstīt ar iespiestajiem vai rakstītajiem burtiem pēc izvēles. Skolotājs pārliecinās, ka bērni ir sapratuši uzdevumu. Bērni turpina darbu patstāvīgi.	**4. VĒRO ATTĒLU UN UZRAKSTI 2 TEIKUMUS!** *Piemērs* VĀZĒ IR PUĶE.

VĒRTĒŠANAS LAPA

Nr. p. k.	Uzdevuma nosacījumi	Punktu skaits	Apguves līmenis	Līmeņa apraksts
1.	Vēro attēlus! Noraksti dotos vārdus!	1 punkts par katru saturiski pareizi ierakstītu vārdu. **Kopā 4 punkti.**	Sācis apgūt.	Raksta pēc parauga īsus vārdus, dažreiz kļūdās, bet rakstītais ir saprotams.
2.	Vēro attēlu! Raksti četrus vārdus! Apvelc atbilstošo attēlu!	1 punkts par katru saturiski pareizi uzrakstītu vārdu. **Kopā 4 punkti.**	Turpina apgūt.	Patstāvīgi raksta īsu vārdu, dažreiz kļūdās, bet rakstītais ir saprotams.
3.	Uzraksti trīs lietas, ko tu dari ziemā! Izmanto dotos vārdus!	1 punkts par katru saturiski pareizi uzrakstītu vārdu / vārdu savienojumu. **Kopā 3 punkti.**	Apguvis.	Raksta pēc parauga vārdu savienojumus un/vai īsus teikumus (2–3 vārdi), dažreiz kļūdās, bet rakstītais ir saprotams.
4.	Vēro attēlu un uzraksti divus teikumus!	2 punkti par katru attēlam atbilstošu un saturiski pareizi uzrakstītu teikumu. 1 punkts par katru saturiski pareizu teikumu. **Kopā 4 punkti.**	Padziļināti apguvis.	Patstāvīgi raksta īsu teikumu (2–3 vārdi). Dažreiz kļūdās, bet rakstītais ir saprotams.

2.6. Stāsta par sižetisko attēlu

SKOLOTĀJA LAPA

Laiks: 10–15 min.
Darba forma: individuāli.
Nepieciešamie materiāli: atgādnes, plakāti no „Didaktisko materiālu komplekta pirmsskolai un sākumskolai", Latviešu valodas aģentūra, 2019. Pieejams tiešsaistē: *https://maciunmacies.valoda.lv/wp-content/uploads/2020/07/Plakati.pdf*

Attēli:
1) attēls „Putniņa glābšana";
2) attēls „Atgadījums uz ledus";
3) attēls „No sēkliņas līdz putnu mielastam";
4) attēls „Prinča ceļojums";
5) attēls „Notikums istabā negaisa laikā";
6) attēls „Notikums virtuvē".

Sagatavošanās posms

Pirms diagnosticējošā darba skolotājs izvēlas vienu attēlu sēriju. Skolotājs iepazīstina bērnus ar atgādnē dotajiem jautājumiem (izlasa un rāda), aicina apskatīties izvēlēto attēlu sēriju. Kopīgi izlasa pirmo jautājumu, skolotājs lūdz vienam bērnam pastāstīt, atbildot uz šo jautājumu. Tā turpina ar visiem jautājumiem pēc kārtas. Kad viens bērns pastāsta, atbildot uz doto jautājumu, skolotājs aicina pārējos bērnus papildināt stāstījumu. Kad kopīgi ir atbildēts uz visiem jautājumiem, skolotājs aicina bērnus vēlreiz pastāstīt visu stāstu. To var darīt vairāki bērni.

Diagnosticējošo darbu var veikt tikai tad, kad bērni ir iemācījušies veidot stāstījumu pēc dotajiem jautājumiem.

Prasmi veidot stāstījumu par attēlu sēriju plānots diagnosticēt, strādājot individuāli ar katru bērnu. Ieteicams izmantot Latviešu valodas aģentūras „Sižetisko attēlu sēriju", bet iespējamas arī citas skolotāja rīcībā esošās attēlu sērijas. Skolotājs izvēlas attēlu sērijas, balstoties uz bērna aktuālajām interesēm un pieredzi. Attēlu sērijas var arī izlozēt, vai bērni tās var izvēlēties paši (ieteicams piedāvāt izvēlei 2–3 attēlus).

Diagnosticējot prasmi stāstīt par attēlu sēriju, papildus iespējams iegūt datus arī par bērna vārdu krājumu un par gramatiski pareizu runu.

Skolotājs novieto bērnam labi saskatāmā vietā atgādni ar stāstījuma jautājumiem, kopā ar bērnu vēlreiz izlasa šos jautājumus un pārliecinās, ka prot atgādni izmantot. Skolotājs aicina bērnu aplūkot attēlu sēriju un veidot stāstījumu par to.

Gadījumā, ja bērns, izmantojot atgādnes, neveido stāstījumu, skolotājs uzdod jautājumus par attēliem.

	Sācis apgūt 1 punkts	Turpina apgūt 2 punkti	Apguvis 3 punkti	Padziļināti apguvis 4 punkti
Tekstveide	Nosauc atsevišķus vārdus, vārdu savienojumus par sižetisko attēlu sērijā iekļautajiem attēliem, atbild uz skolotāja uzdotajiem jautājumiem, stāstījumu neveido.	Veido teikumus par attēlu sērijā iekļautajiem attēliem, atbildot uz skolotāja uzdotajiem jautājumiem.	Patstāvīgi stāsta par attēlu sēriju (3–5 teikumi), pēc nepieciešamības izmantojot atbalsta materiālu (atgādnes).	Veido loģisku, izvērstu stāstījumu par attēlu sēriju (vairāk par 5 teikumiem), sasaistot ar savu pieredzi.
Vārdu krājums	Ierobežots vārdu krājums – pārsvarā nosauc ikdienā bieži lietotus lietvārdus un darbības vārdus. Īpašības vārdus neizmanto vai izmanto reti, nosauc vispārīgus īpašības vārdu, piemēram, „liels", „mazs".	Lieto lietvārdus, darbības vārdus un sāk izmantot īpašības vārdus. Lieto nozīmes ziņā neiederīgus vārdus.	Pareizi lieto atbilstošus lietvārdus, darbības vārdus un īpašības vārdus, reizēm arī apstākļa vārdus. Ja nepieciešams, skaita vai secības apzīmēšanai lieto pamata un kārtas skaitļa vārdus.	Lieto plašu vārdu krājumu. Izmanto precīzus un spilgtus apzīmējumus un/vai sinonīmus, un/vai salīdzinājumus, un/vai vārdus pārnestā nozīmē.
Gramatiski pareiza runa	Bieži lieto kļūdainas vārda formas, kļūdās vārdu saskaņošanā.	Veido teikumus, kas sastāv vismaz no trim vārdiem. Kļūdas parasti netraucē saprast teikuma jēgu.	Runā pilniem teikumiem, sāk izmantot saliktus teikumus. Pārsvarā lieto pareizas vārda formas un lielākoties pareizi saskaņo vārdus. Kļūdas netraucē saprast teikuma jēgu.	Runā pilniem teikumiem, izmanto arī saliktus teikumus. Pareizi saskaņo vārdus arī sarežģītākās konstrukcijās. Kļūdu nav, vai tās ir nebūtiskas.

2.7. Klausās un saprot dzirdēto

SKOLOTĀJA LAPA

Laiks: 20–30 min.
Darba forma: frontāli, individuāli.
Nepieciešamie materiāli: rakstāmpiederumi, teksts un darba lapa bērnam.

Klausīšanās teksts

„Es šodien cepšu piparkūkas!" priecīgi teica Ville. Pēcpusdienā Ville izcepa Ziemassvētku vecītim pilnu bļodiņu ar piparkūkām. Tās bija skaistas un ļoti kārdinoši smaržoja.

„Mmm... Nebūtu slikti pagaršot vienu piparkūku sirsniņu," viņš prātoja. „Diez vai tas sadusmos Ziemassvētku vecīti."

Ville, protams, pagaršoja. Tā bija tik garšīga, ka Villem noteikti vajadzēja notiesāt vēl otru kārumu.

„Tās nu gan ir gardas," viņš domāja un nevarēja nepagaršot arī trešo piparkūku... un ceturto... un piekto... un sesto...

Arī Reksis dažas apēda.

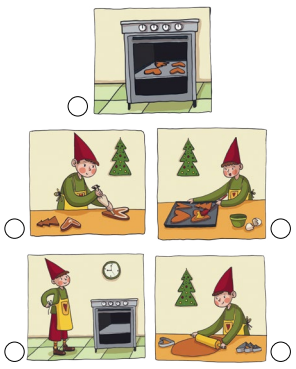
Beidzot Ziemassvētku vecītis ienāca virtuvē.

„Tas tev, Ziemassvētku vecīt," mazais Ville lepni sacīja.

„Paldies, Ville," Ziemassvētku vecītis iepriecināts atbildēja un skaļi čāpstināja. „Kur tas laiks, kopš esmu ēdis tik gardas piparkūku drupačas."

(Kunnass, Mauri. *12 dāvanas Ziemassvētku vecītim.* Rīga : Zvaigzne ABC, 2022.)

Nr. p. k.	Uzdevuma nosacījumi / snieguma līmenis, tā apraksts	Metodiskie norādījumi uzdevuma vadīšanai	Uzdevumi no bērna darba lapas, pareizās atbildes
1.	**Klausies un apvelc pareizo atbildi!** Saklausa tieši izteiktu informāciju par tekstā aprakstītajiem notikumiem un tēliem. (I) Saklausa informāciju par tekstā aprakstītajiem notikumiem, tēliem, darbības vietu, laiku, kas nav tieši izteikta, bet saprotama pēc konteksta. (II)	Pirms teksta lasīšanas skolotājs pārrunā ar bērniem, ka šodien lasīs pasaku par rūķīti Villi un Ziemassvētku vecīti. Aicina bērnus aplūkot attēlus un prognozēt, kas varētu notikt tekstā. Skolotājs lasa tekstu (sk. tālāk) pirmo reizi. Pēc teksta izlasīšanas izlasa uzdevuma nosacījumu un pēc kārtas lasa jautājumus un atbilžu variantus. Skolotājs lasa pirmo jautājumu: „Kad tika ceptas piparkūkas?" Kopā ar bērniem apskata dotos atbilžu variantus (naktī, agri no rīta un dienā), nosauc vai izlasa tos. Kopīgi pārrunā, ka pareizā atbilde ir „dienā". Skaidro, ka tekstā ir teikts, ka darbība notiek pēcpusdienā un ka tā ir diena, nevis rīts vai nakts. Līdzīgi skolotājs lasa pēc kārtas visus jautājumus, kopā ar bērniem nosauc vai lasa atbilžu variantus. Pārliecinās, ka bērni ir sapratuši atbilžu variantus, un aicina atzīmēt pareizo variantu. Skolotājs aicina bērnus klausīties tekstu vēlreiz un pārbaudīt, vai visas atbildes atzīmētas pareizi. Skolotājs lasa tekstu, bērni klausās un nepieciešamības gadījumā papildina vai labo (ar bērniem jāpārrunā, kā var izlabot atbildi – nosvītros kļūdaino un atzīmējot pareizo variantu). Pēc uzdevuma izpildīšanas skolotājs izskaidro vārdu „drupačas".	Pareizās atbildes: Piemērs: dienā, 1. Ziemassvētkos, 2. Ville, 3. piparkūku bļodiņa, 4. virtuve
2.	**Klausies un atzīmē ar „+", kas to saka!** Saklausa tieši izteiktu informāciju par tekstā aprakstītajiem notikumiem un tēliem. (I)	Skolotājs izlasa uzdevuma nosacījumu un aicina bērnus kopīgi izlasīt, kādu informāciju nepieciešams tagad saklausīt tekstā (skolotājs lasa teikumus tabulā, bērni klausās). Secina, ka ir jāatzīmē, kas saka šos vārdus. Kopīgi pārrunā, ka tekstā sarunājas Ville un Ziemassvētku vecītis, tāpēc par katru izteikumu jāatzīmē, vai to saka Ville vai Ziemassvētku vecītis. Skolotājs aicina bērnus klausīties un lasa visu tekstu. Pēc teksta izlasīšanas skolotājs lasa pirmo izteikumu tabulā: „Es šodien cepšu piparkūkas." Skolotājs aicina bērnus padomāt, kas tekstā teica šos vārdus. Kopīgi noskaidro, ka to teica Ville, bērni iezīmē tabulā krustiņu pie Villes. Skolotājs izlasa nākamo apgalvojumu: „Mmm... Nebūtu slikti pagaršot vienu piparkūku sirsniņu." Aicina bērnus katram individuāli padomāt, kas šos vārdus tekstā saka, un atzīmēt ar „+" pareizo variantu, bet neteikt skaļi. Tālāk skolotājs lasa visus izteikumus, pēc katra izteikuma gaida, kamēr bērni atzīmē pareizo variantu.	Pareizās atbildes: 1. Ville 2. Ville 3. Ville 4. Ziemassvētku vecītis 5. Ziemassvētku vecītis **2. KLAUSIES UN ATZĪMĒ AR +, KAS TO SAKA!** Nr. | Teikums | Ville | Ziemassvētku vecītis 1. *Piemērs.* Es šodien cepšu piparkūkas. 2. Mmm... Nebūtu slikti pagaršot vienu piparkūku sirsniņu. 3. Tās nu gan ir gardas! 4. Paldies! 5. Kur tas laiks, kopš esmu ēdis tik gardas piparkūku drupačas.

Nr. p. k.	Uzdevuma nosacījumi / snieguma līmenis, tā apraksts	Metodiskie norādījumi uzdevuma vadīšanai	Uzdevumi no bērna darba lapas, pareizās atbildes
		Kad uzdevums izpildīts, skolotājs aicina bērnus klausīties tekstu vēlreiz, pārbaudīt savas atbildes un, ja nepieciešams, izlabot, nosvītrojot kļūdaino un iezīmējot pareizo atbildi.	
3.	**Veic uzdevumus par dzirdēto tekstu!** **3.1. Kāds bija vecīša noskaņojums? Vēro un apvelc attēlu!** **3.2. Sanumurē attēlus pareizā secībā!** Sasaista dzirdēto informāciju ar attēlu; prognozē teksta darbības gaitu, balstoties uz savu pieredzi. (III)	Skolotājs izlasa 3. un 3.1. uzdevuma nosacījumu. Aicina bērnus apvilkt pareizo attēlu. Skolotājs izlasa 3.2. uzdevuma nosacījumu. Aicina bērnus apskatīt attēlu un kopīgi secināt, ka tajā ir attēlots, kā Ville sagatavojas un cep piparkūkas. Skaidro, ka bērniem šie attēli jānumurē pareizā secībā. Kopīgi atrod pirmo attēlu (Ville sien priekšautu). Skolotājs pārliecinās, ka bērni ir sapratuši uzdevumu. Bērni turpina darbu patstāvīgi.	Pareizās atbildes: 3.1. Attēls, kur vecītis ir priecīgs un ēd piparkūku drupačas. **3. VEIC UZDEVUMUS PAR DZIRDĒTO TEKSTU!** 3.1. KĀDS BIJA VECĪŠA NOSKAŅOJUMS? VĒRO UN APVELC ATTĒLU! 3.2. Pareizās atbildes: 1. Ville sien priekšautu. 2. Ville rullē piparkūku mīklu. 3. Piparkūkas uz pannas, Ville smērē tās ar otiņu ar olu. 4. Piparkūkas cepas krāsnī. 5. Ville spiež glazūru uz piparkūkām. 3.2. SANUMURĒ ATTĒLUS PAREIZĀ SECĪBĀ!
4.	**Atbildi uz jautājumiem!** Izvērtē dzirdēto informāciju, izsaka savu viedokli, pamatojot to ar savu pieredzi. (IV)	Skolotājs strādā individuāli ar katru bērnu. Izlasa uzdevuma nosacījumu un aicina klausīties jautājumus. Lasa katru jautājumu pēc kārtas un aicina bērnu atbildēt. Skolotājs bērna atbildi pieraksta.	**4. ATBILDI UZ JAUTĀJUMIEM!** (JAUTĀJUMUS LASA UN ATBILDES PIERAKSTA SKOLOTĀJS.) 1. KĀPĒC ZIEMASSVĒTKU VECĪTIS NEDUSMOJĀS UZ VILLI PAR APĒSTAJĀM PIPARKŪKĀM? 2. KĀ TU DOMĀ, KAS NOTIKA TĀLĀK?

Nr. p. k.	Uzdevuma nosacījumi	Punktu skaits	Apguves līmenis	Līmeņa apraksts
1.	Klausies un apvelc pareizo atbildi!	1 punkts par pareizi apvilktu attēlu. **Kopā 4 punkti.**	Sācis apgūt (4, 5). Turpina apgūt (2, 3).	Saklausa tieši izteiktu informāciju par tekstā aprakstītajiem notikumiem un tēliem. Saklausa informāciju par tekstā aprakstītajiem notikumiem, tēliem, darbības vietu, laiku, kas nav tieši izteikta, bet saprotama pēc konteksta.
2.	Klausies un atzīmē ar „+", kas to saka!	1 punkts par katru pareizi noteiktu tēlu. **Kopā 4 punkti.**	Sācis apgūt.	Saklausa tieši izteiktu informāciju par tekstā aprakstītajiem notikumiem un tēliem.
3.	Veic uzdevumus par dzirdēto tekstu! 3.1. Kāds bija vecīša noskaņojums? Vēro un apvelc attēlu! 3.2. Sanumurē attēlus pareizā secībā!	3.1. 1 punkts par pareizi apvilktu tekstam atbilstošu attēlu. **Kopā 1 punkts.** 3.2. 2 punkti par pareizi sanumurētu darbību secību. 1 punkts par sanumurētu darbību secību, kurā pieļautas divas kļūdas. 0 punkti, ja darbību secības numurēšanā ir pieļautas trīs vai vairāk kļūdas. Kopā 2 punkti. **Kopā 3 punkti.**	Apguvis.	Sasaista dzirdēto informāciju ar attēlu; prognozē teksta darbības gaitu, balstoties uz savu pieredzi.
4.	Atbildi uz jautājumiem!	1 punkts par katru saturiski pareizu un pamatotu atbildi. **Kopā 3 punkti.**	Padziļināti apguvis.	Izvērtē dzirdēto informāciju, izsaka savu viedokli, pamatojot to ar savu pieredzi.

PARAUGS

2. diagnosticējošā darba kopsavilkuma tabula

Sasniedzamie rezultāti	**Uzd. Nr.**	**Punkti**	**Vārds, uzvārds**	**Vārds, uzvārds**	**Vārds, uzvārds**	**Vārds, uzvārds**	**Vārds, uzvārds**	**Vidējais punktu skaits grupā** (summu dala ar bērnu skaitu)
2.1. Saklausa skaņas vārdā (18)	1.	4						
	2.	5						
	3.	5						
	4.	4						
2.2. Zina lielos un mazos iespiestos un rakstītos burtus (18)	1.	5						
	2.	5						
	3.	4						
	4.	4						
2.3. Lasa vārdus, saprot izlasīto (17)	1.	4						
	2.	5						
	3.	4						
	4.	4						
2.4. Raksta rakstītos burtu (19)	1.	4						
	2.	5						
	3.	6						
	4.	4						
2.5. Izmanto iespiestos burtus, lai pierakstītu īsu informāciju (15)	1.	4						
	2.	4						
	3.	3						
	4.	4						
2.6. Stāsta par attēlu (12)	T*	4						
	V**	4						
	G***	4						
2.7. Klausās un saprot dzirdēto (14)	1.	4						
	2.	4						
	3.	3						
	4.	3						
Snieguma līmenis procentos (100 % – 102 punkti; summu dala ar 102 un reizina ar 100)								

*T – tekstveide
**V – vārdu krājums
***G – gramatiski pareiza runa

3. DIAGNOSTICĒJOŠAIS DARBS

(Norises laiks: aprīlis)

3. diagnosticējošais darbs: snieguma līmeņu apraksti

Snieguma līmenis / Sasniedzamais rezultāts	Sācis apgūt	Turpina apgūt	Apguvis	Padziļināti apguvis
1. Saklausa skaņas vārdā	Saklausa pirmo un pēdējo skaņu vārdā.	Saklausa skaņu vārda sākumā, vidū, beigās.	Saklausa un atšķir vārdos līdzīgas skaņas (balsīgus, nebalsīgus līdzskaņus, mīkstos līdzskaņus, īsos, garos patskaņus).	Nosaka skaņu skaitu un secību vārdos.
2. Zina lielos un mazos iespiestos un rakstītos burtus **Raksta rakstītos burtus** **Izmanto iespiestos burtus, lai pierakstītu īsu informāciju**	Atšķir iespiestos lielos un mazos burtus no rakstītajiem lielajiem un mazajiem burtiem. Raksta mazo rakstīto burtu elementus, savieno tos elementu virknē. Raksta pēc parauga mazos rakstītos burtus. Raksta pēc parauga, bieži kļūdās – izlaiž, jauc burtus, nelieto garumzīmes, mīkstinājuma zīmes, raksta vārdus kopā. Rakstītais ne vienmēr ir saprotams.	Pazīst lielos un mazos iespiestos burtus un daļu rakstīto lielo un mazo burtu. Raksta mazos un lielos rakstītos burtus pēc parauga. Raksta pēc parauga ar iespiestajiem burtiem vārdus, dažreiz kļūdās, bet rakstītais ir saprotams.	Pazīst lielos un mazos iespiestos un rakstītos burtus. Pieraksta rakstīto lielo un mazo burtu pēc iespiesta burta parauga. Raksta pēc parauga ar iespiestajiem burtiem skaidrā pozīcijā rakstītu vārdu. Pierakstot patstāvīgi vārdus, pieļauj kļūdas, bet rakstītais ir saprotams.	Pazīst lielos un mazos iespiestos un rakstītos burtus. Izmanto rakstītos burtus, lai uzrakstītu sev nozīmīgus vārdus. Raksta īsus teikumus (vismaz no trim vārdiem). Pieļauj dažas kļūdas, bet tas neietekmē rakstītā satura uztveri.
3. Lasa vārdus, saprot izlasīto	Atpazīst bieži ikdienā lietotus vārdus, lasa īsus vārdus pa burtiem vai zilbēm, reizēm kļūdās, ar skolotāja palīdzību saprot izlasīto.	Lasa un saprot īsus, ikdienas un/vai mācību situācijās lietotus vārdus.	Lasa vārdus, saprot izlasīto.	Lasa īsu tekstu un saprot izlasīto.

Snieguma līmenis / Sasniedzamais rezultāts	Sācis apgūt	Turpina apgūt	Apguvis	Padziļināti apguvis
4. Stāsta par situāciju attēlu	**Tekstveide:** nosauc atsevišķus vārdus, vārdu savienojumus par situāciju attēlu, atbild uz skolotāja uzdotajiem jautājumiem, stāstījumu neveido.	**Tekstveide** Nosauc atsevišķus teikumus par situāciju attēlu, nesaistot tos secīgā stāstījumā.	**Tekstveide** Patstāvīgi stāsta, veido secīgu stāstījumu par situāciju attēlu, prognozē tālākos notikumus.	**Tekstveide** Veido loģisku, izvērstu stāstījumu par situāciju attēlu, prognozē tālākos notikumus, sasaistot tos ar savu pieredzi.
	Vārdu krājums: ierobežots vārdu krājums – pārsvarā nosauc ikdienā bieži lietotus lietvārdus un darbības vārdus. Īpašības vārdus neizmanto vai izmanto reti, nosauc vispārīgus īpašības vārdu, piemēram, „liels", „mazs".	**Vārdu krājums:** lieto lietvārdus, darbības vārdus un sāk izmantot īpašības vārdus. Lieto nozīmes ziņā neiederīgus vārdus.	**Vārdu krājums:** pareizi lieto atbilstošus lietvārdus, darbības vārdus un īpašības vārdus, reizēm arī apstākļa vārdus. Ja nepieciešams, skaita vai secības apzīmēšanai lieto pamata un kārtas skaitļa vārdus.	**Vārdu krājums:** lieto plašu vārdu krājumu. Izmanto precīzus un spilgtus apzīmējumus un/vai sinonīmus, un/vai salīdzinājumus, un/vai vārdus pārnestā nozīmē.
	Gramatiski pareiza runa: bieži lieto kļūdainas vārda formas, kļūdās vārdu saskaņošanā.	**Gramatiski pareiza runa:** veido teikumus, kas sastāv vismaz no trim vārdiem. Kļūdas parasti netraucē saprast teikuma jēgu.	**Gramatiski pareiza runa:** runā pilniem teikumiem, sāk izmantot saliktus teikumus. Pārsvarā lieto pareizas vārda formas un lielākoties pareizi saskaņo vārdus. Kļūdas netraucē saprast teikuma jēgu.	**Gramatiski pareiza runa:** runā pilniem teikumiem, izmanto arī saliktus teikumus. Pareizi saskaņo vārdus arī sarežģītākās konstrukcijās. Kļūdu nav, vai tās ir nebūtiskas.
5. Klausās tekstu, nosaka notikumu secību, nosauc tekstā darbojošās personas	Saklausa tekstā tieši izteiktu vienkāršu informāciju.	Atbild uz jautājumiem par tekstā aprakstītajiem notikumiem, tēliem, darbības vietu, laiku.	Atbild uz jautājumiem par tekstā aprakstītajiem notikumiem, tēliem, darbības vietu, laiku. Saklausa netieši izteiktu informāciju.	Spēj sasaistīt netieši izteiktu dzirdēto informāciju ar attēlu, saskata kopīgo un atšķirīgo starp dzirdēto un attēloto.

Laiks: 35 min. un 10–15 min. mutiskā atbilde par attēlu.
Darba forma: individuālais darbs.
Nepieciešamie materiāli: rakstāmpiederumi, darba lapa. Situāciju attēli no „Didaktisko materiālu komplekta pirmsskolai un sākumskolai", Latviešu valodas aģentūra, 2019. Pieejams tiešsaistē: *https://maciunmacies.valoda.lv/wp-content/uploads/2020/07/Plakati.pdf*

Klausīšanās teksts.

Taurenī un bites

– Cik skaisti... – priecājas vāverēns, kad dzeltens taurenis aizlido garām, gandrīz pieskardamies ar spārniem. Un te jau citāds – brūns, punktains. Un vēl viens melns, spārnu gali dzelteni, nolaidies uz bērza, sūc pilošo sulu.

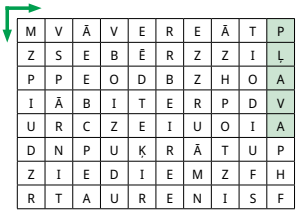
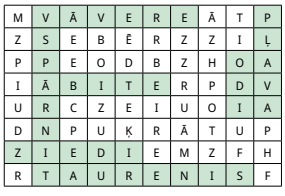
Košļājot bērzu pumpurus, vāverēns apbrīno kaimiņus. Lūk, kamene san. Tā ir ļoti čakla – nekad nenolaidīsies atpūsties. No viena zieda lido uz nākamo un kaut ko vāc, vāc... Bites ir tādas pašas kā kamenes – īstas darbarūķes.

Un te vēl kaut kāds sīkulis – nav ne tauriņš, ne bite. „Nu, lido, lido šurp, iepazīsties..." Vāverēns nodomā, iztaisnojas uz zara un klausās viņa priecīgo sīkšanu.

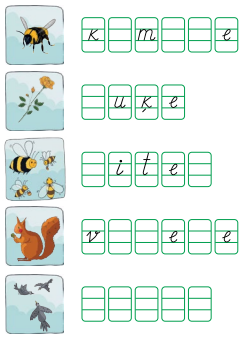
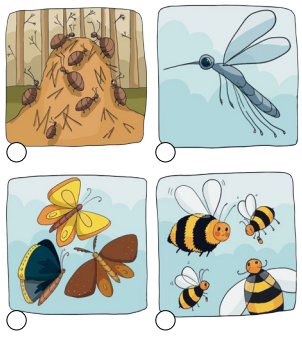
– Ei! Ko tu dari? – vāverēns, kasīdams niezošo degungalu, vicinās ar ķepām.

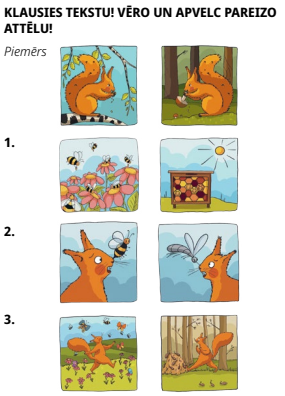
Kā es varēju aizmirst odu? To, kas ne medu vāc, ne pa pļavu lidojas, māk tikai sīkt un sāpīgi dzelt.

(Paltanavičs, Selemons. *Vāverēna gads*. Rīga : Baltais valis, 2024, 20. lpp.)

Nr. p. k.	Uzdevuma nosacījumi	Metodiskie norādījumi uzdevuma vadīšanai	Uzdevumi no bērna darba lapas, pareizās atbildes
1.	**Atrodi un iekrāso burtu režģī vārdus!**	Skolotājs izlasa uzdevuma nosacījumu un aicina bērnus kopīgi izlasīt dotos vārdus (spārni, ziedi, vāvere) un aplūkot attēlus, nosaucot, kas tajos redzams (taurenis, odi, bite, pļava). Skolotājs pievērš bērnu uzmanību burtu jūklī iekrāsotajam vārdam, aicina to izlasīt. Kopā secina, ka šis vārds atbilst attēlam *pļava.* Pārliecinās, ka bērni saprot uzdevumu – burtu jūklī atrast vārdus *spārni*, *ziedi*, *vāvere, taurenis*, *odi*, *bite*). Bērni darbu turpina individuāli.	Pareizās atbildes: spārni, ziedi, vāvere, taurenis, odi, bite. **ATRODI UN IEKRĀSO BURTU REŽĢĪ VĀRDUS!** SPĀRNI ZIEDI VĀVERE *Piemērs*

M	V	Ā	V	E	R	E	Ā	T	P
Z	S	E	B	Ē	R	Z	Z	I	Ļ
P	P	E	O	D	B	Z	H	O	A
I	Ā	B	I	T	E	R	P	D	V
U	R	C	Z	E	I	U	O	I	A
D	N	P	U	Ķ	R	Ā	T	U	P
Z	I	E	D	I	E	M	Z	F	H
R	T	A	U	R	E	N	I	S	F

Nr. p. k.	Uzdevuma nosacījumi	Metodiskie norādījumi uzdevuma vadīšanai	Uzdevumi no bērna darba lapas, pareizās atbildes
2.	**Vēro attēlus! Papildini! Raksti ar rakstītajiem burtiem!**	Skolotājs izlasa uzdevuma nosacījumu, pievērš bērnu uzmanību, piemēram, aicina aplūkot attēlu *kamene* un tam atbilstošo „vārdu mājiņu". Nosauc un pārrunā „vārdu mājiņā" iekļautos mazos rakstītos burtus. Jautā bērniem, kā var noskaidrot, kuri burti rakstāmi tukšajās vietās. Pārrunā, kā var sadalīt vārdu skaņās. Atgādina bērniem, kur grupā ir redzami rakstītie burti – tos bērni var izmantot pēc nepieciešamības. Īpašu uzmanību skolotāja aicina pievērst pēdējam attēlam, aicina bērnus nosaukt doto attēlu *putni*. Paskaidro, ka dotajā „vārdu mājiņā" visi burti jāieraksta pašiem. Skolotājs pārliecinās, ka bērni ir sapratuši uzdevumu. Bērni turpina darbu individuāli.	Pareizās atbildes: puķe, bites, vāvere, putni **VĒRO ATTĒLUS! PAPILDINI! RAKSTI AR RAKSTĪTAJIEM BURTIEM!** *Piemērs*
3.	**Lasi! Kurš teikums atbilst attēlam? Noraksti!**	Skolotājs izlasa uzdevuma nosacījumus. Skolotājs kopā ar bērniem izlasa trīs teikumus, aplūko attēlu, secina, kurš teikums atbilst attēlam. Aicina bērnus šo teikumu pierakstīt. Bērni var rakstīt, kā vēlas – ar lielajiem iespiestajiem vai mazajiem rakstītajiem burtiem. Pirms rakstīšanas skolotājs atgādina bērniem, ka teikumu labāk rakstīt pa vārdam. Jāizlasa vārds, tad tas jāizrunā pa skaņām un jāraksta skaņai atbilstošais burts. Skolotājs atgādina, ka starp vārdiem jāatstāj atstarpe. Kad vārds vai teikums uzrakstīts, rakstītais jāpārbauda, piemēram, var saskaitīt, cik vārdu ir dotajā teikumā un cik uzrakstītajā; cik burtu ir dotajā vārdā, cik uzrakstītajā; cik garumzīmju ir dotajā vārdā un cik uzrakstītajā. Skolotājs pārliecinās, ka bērni saprot, kā veikt uzdevumu. Bērni turpina darbu patstāvīgi.	Pareizās atbildes: Piemērs. VĀVERĒNS KASA DEGUNU. BITES VĀC MEDU. **LASI! KURŠ TEIKUMS ATBILST ATTĒLAM? NORAKSTI!** *Piemērs* VĀVERĒNS KASA DEGUNU. VĀVERĒNS REDZ TAURENI. KAMENE SĒŽ UZ ZIEDA. VĀVERĒNS IR PRIECĪGS. BITES VĀC MEDU. BRŪNS TAURENIS LIDO.
4.	**Klausies tekstu! Sanumurē, kādā secībā vāverēns satikās ar saviem draugiem! Viens attēls ir lieks.**	Skolotājs izlasa uzdevuma nosacījumu, aicina bērnus izpētīt attēlus. Pārliecinās, ka bērni saprot, kādas darbības veicamas teksta klausīšanās laikā (jāsanumurē attēli secīgi un pie tiem jāpieraksta cipari 1, 2, 3). Skolotājs atgādina, ka viens attēls ir lieks – pie tā nav jāraksta cipars. Skolotājs var aicināt bērnus sagatavoties klausīties un atgādināt, ko nozīmē uzmanīgi klausīties (skatīties savā darba lapā, klausīties, ko lasa skolotājs, nepārjautāt to, ko skolotājs izlasījis utt.). Skolotājs lasa tekstu, bērni veic uzdevumu.	Pareizās atbildes: 1. trīs taurenī (dzeltens, brūns punktains, melns, spārnu gali dzelteni), 2. kamene, bites, 3. skudru pūznis. **KLAUSIES TEKSTU! SANUMURĒ, KĀDĀ SECĪBĀ VĀVERĒNS SATIKĀS AR SAVIEM DRAUGIEM! VIENS ATTĒLS IR LIEKS.**

Nr. p. k.	Uzdevuma nosacījumi	Metodiskie norādījumi uzdevuma vadīšanai	Uzdevumi no bērna darba lapas, pareizās atbildes
5.	**Klausies tekstu! Vēro un apvelc pareizo attēlu!**	Skolotājs izlasa uzdevuma nosacījumu, aicina aplūkot attēlus, skaidro, ka viens no diviem dotajiem attēliem ir pareizs (ir saistīts ar tekstu), bet otrs attēls nav pareizs (nav saistīts ar tekstu). Bērniem jāatrod un jāapvelk pareizais attēls. Skolotājs aicina bērnus kopīgi aplūkot piemēra attēlus, izvēlēties pareizo un to apvilkt. Skolotājs pārliecinās, ka bērni ir sapratuši uzdevumu, lasa tekstu, bērni klausās un izvēlas pareizo attēlu. Pēc teksta izlasīšanas skolotājs aicina bērnus vēlreiz klausīties tekstu un pārbaudīt 4. un 5. uzdevumu.	Pareizās atbildes: Piemērs: Vāverēns košļā bērzu pumpurus. 1. Bites vāc medu, kamenes lido no zieda uz ziedu. 2. Ods kož degunā vāverēnam. 3. Priecīgs vāverēns lēkā pa pļavu, apkārt lido bites, kamenes, tauriņi.
6.	**Ko tu redzi attēlā? Pastāsti, kas notiks tālāk!**	Situāciju attēli: 1. attēls „Nedarbi”; 2. attēls „Ziemassvētkus gaidot”; 3. attēls „Teātrī”; 4. attēls „Vasaras diena”; 5. attēls „Dzimšanas diena”; 6. attēls „Grāmatas lasīšana naktī”. **Sagatavošanās posms** Pirms diagnosticējošā darba skolotājs izvēlas vienu situāciju attēlu. Kopīgi izlasa pirmo jautājumu, skolotājs lūdz vienam bērnam pastāstīt, atbildot uz šo jautājumu. Kad bērns pastāsta, atbildot uz jautājumu, skolotājs aicina pārējos bērnus papildināt stāstījumu. Tad turpina ar otro jautājumu, aicinot bērnus prognozēt, kas varētu notikt tālāk. Katram bērnam tiek uzdots atbildēt uz diviem pamatjautājumiem: 1. Ko tu redzi attēlā? 2. Pastāsti, kas notiks tālāk!	*https://maciunmacies.valoda.lv/wp-content/uploads/2020/07/Situaciju_atteli.pdf*

Nr. p. k.	Uzdevuma nosacījumi	Metodiskie norādījumi uzdevuma vadīšanai	Uzdevumi no bērna darba lapas, pareizās atbildes
		Atbildē uz pirmo jautājumu tiek vērtēta bērna spēja nosaukt redzamos objektus un darbības, lietojot atbilstošu vārdu krājumu. Atbildot uz otro jautājumu, bērns tiek aicināts prognozēt situācijas turpmāko attīstību un veidot secīgu stāstījumu. Diagnosticējošo darbu var veikt tikai tad, kad bērni ir iemācījušies veidot stāstījumu pēc dotajiem jautājumiem. Prasmi veidot stāstījumu par situāciju attēlu plānots diagnosticēt, strādājot individuāli ar katru bērnu. Ieteicams izmantot Latviešu valodas aģentūras izstrādāto situāciju attēlu sēriju, bet iespējami arī citi situāciju attēli, kas ir skolotāja rīcībā. Skolotājs izvēlas situāciju attēlus, balstoties uz bērna aktuālajām interesēm un pieredzi. Situāciju attēlus var arī izlozēt, vai bērni tos var izvēlēties paši (ieteicams piedāvāt izvēlei 2–3 situāciju attēlus). Diagnosticējot prasmi stāstīt par situāciju un prognozēt notikumu gaitu, papildus iespējams iegūt datus arī par bērna vārdu krājumu un par gramatiski pareizu runu. Skolotājs aicina bērnu aplūkot situāciju attēlu un veidot stāstījumu, atbildot uz diviem jautājumiem. Gadījumā, ja bērns neveido stāstījumu, skolotājs uzdod papildu precizējošus jautājumus par attēlu, piemēram: „Ko bērns darīs tālāk?" „Kā beigsies šī situācija?" „Vai tētis / bērns būs priecīgs vai bēdīgs? Kāpēc?"	

VĒRTĒŠANAS LAPA

Nr. p. k.	Uzdevuma nosacījumi	Punktu skaits	Apguves līmenis	Līmeņa apraksts
1.	Atrodi un iekrāso burtu režģī vārdus!	1 punkts par pareizi iekrāsotu vārdu. **Kopā 6 punkti.**	Lasa vārdus, saprot izlasīto. Zina lielos un mazos iespiestos un rakstītos burtus.	II līmenis (spārni, ziedi, vāvere). III līmenis (odi, bite, taurenis).
2.	Vēro attēlus! Papildini! Raksti ar rakstītajiem burtiem!	2 punkti par vārdā *puķe* pareizi ierakstītu rakstīto burtu *p*. 1 punkts par vārdā *puķe* ierakstītu burtu *p* (rakstīts iespiestais burts, vai izmantotas neprecīzas burta formas). 2 punkti par vārdā *bites* pareizi ierakstītiem diviem rakstītajiem burtiem *b*, *s*.	Saklausa skaņas vārdā. Zina lielos un mazos iespiestos un rakstītos burtus. Raksta rakstītos burtus.	I līmenis (puķe) II līmenis (bites) III līmenis (vāvere) IV līmenis (putni)

Nr. p. k.	Uzdevuma nosacījumi	Punktu skaits	Apguves līmenis	Līmeņa apraksts
		1 punkts par vārdā *bites* ierakstītiem diviem burtiem *b*, *s* (rakstīts ar iespiestajiem burtiem, vai izmantotas neprecīzas burtu formas). 2 punkti par vārdā *vāvere* pareizi ierakstītiem trim rakstītajiem burtiem *ā*, *v*, *r*. 1 punkts par vārdā *vāvere* ierakstītiem (rakstīts iespiestiem burtiem, vai izmantotas neprecīzas burtu formas) trim burtiem *ā*, *v*, *r*. 2 punkti par pareizi pierakstītu vārdu *putni*. 1 punkts par ar rakstītajiem burtiem pierakstītu vārdu *putni*, kurā pieļautas 1–2 kļūdas (rakstīts neatbilstošais burts). **Kopā 8 punkti.**		
3.	Lasi! Kurš teikums atbilst attēlam? Noraksti!	1 punkts par pareizi izvēlētu teikumu. 4 punkti par pareizi norakstītu teikumu. 3 punkti par 1–2 pieļautām kļūdām. 2 punkti par 3–4 pieļautām kļūdām. 1 punkts par 5–6 pieļautām kļūdām. **Kopā 5 punkti.** *Kļūdas: visi vārdi teikumā sarakstīti kopā, izlaists burts, iestatīts lieks burts, burts aizstāts ar citu burtu.*	Lasa vārdus, saprot izlasīto. Izmanto iespiestos burtus, lai pierakstītu īsu informāciju.	IV līmenis (attēlam atbilstošā teikuma izvēle). I, II, III līmenis (raksta pēc parauga teikumu) atkarībā no snieguma.
4.	Klausies tekstu! Sanumurē, kādā secībā vāverēns satikās ar saviem draugiem! Viens attēls ir lieks.	3 punkti par pareizā secībā sanumurētiem attēliem. 2 punkti par pareizi noteiktiem notikumiem, kuri kļūdaini sanumurēti. 1 punkts par nepareiza attēla iekļaušanu atbildē. **Kopā 3 punkti.**	Klausās tekstu, nosaka notikumu secību, nosauc tekstā darbojošās personas.	II līmenis 1. trīs taureņi (dzeltens, brūns punktains, melns, spārnu gali dzelteni), 2. kamene, bites, 3. skudru pūznis.
5.	Klausies tekstu! Vēro un apvelc pareizo attēlu!	1 punkts par katru pareizi apvilktu attēlu. **Kopā 3 punkti.**	Klausās tekstu, nosaka notikumu secību, nosauc tekstā darbojošās personas.	II līmenis (bites vāc medu, kamenes lido no zieda uz ziedu; ods kož degunā vāverēnam). IV līmenis (priecīgs vāverēns lēkā pa pļavu, apkārt lido bites, kamenes, tauriņi).
6.	Ko tu redzi attēlā? Pastāsti, kas notiks tālāk!	Stāstījums tiek vērtēts pēc snieguma līmeņa apraksta (sk. pielikumā). **Kopā 12 punkti.**	Stāsta par situāciju attēlu.	

Snieguma līmeņu apraksts sasniedzamajam rezultātam „Stāsta par situāciju attēlu”

Sniegums līmenis / Sasniedzamais rezultāts	**Sācis apgūt** 1 punkts	**Turpina apgūt** 2 punkti	**Apguvis** 3 punkti	**Padziļināti apguvis** 4 punkti
Tekstveide	Nosauc atsevišķus vārdus, vārdu savienojumus par situāciju attēlu, atbild uz skolotāja uzdotajiem jautājumiem, stāstījumu neveido.	Nosauc atsevišķus teikumus par situāciju attēlu, nesaistot tos secīgā stāstījumā.	Patstāvīgi stāsta, veido secīgu stāstījumu par situāciju attēlu, prognozē tālākos notikumus.	Veido loģisku, izvērstu stāstījumu par situāciju attēlu, prognozē tālākos notikumus, sasaistot tos ar savu pieredzi.
Vārdu krājums	Ierobežots vārdu krājums – pārsvarā nosauc ikdienā bieži lietotus lietvārdus un darbības vārdus. Īpašības vārdus neizmanto vai izmanto reti, nosauc vispārīgus īpašības vārdus, piemēram, „liels”, „mazs”.	Lieto lietvārdus, darbības vārdus un sāk izmantot īpašības vārdus. Lieto nozīmes ziņā neiederīgus vārdus.	Pareizi lieto atbilstošus lietvārdus, darbības vārdus un īpašības vārdus, reizēm arī apstākļa vārdus. Ja nepieciešams, skaita vai secības apzīmēšanai lieto pamata un kārtas skaitļa vārdus.	Lieto plašu vārdu krājumu. Izmanto precīzus un spilgtus apzīmējumus un/vai sinonīmus, un/vai salīdzinājumus, un/vai vārdus pārnestā nozīmē.
Gramatiski pareiza runa	Bieži lieto kļūdainas vārda formas, kļūdās vārdu saskaņošanā.	Veido teikumus, kas sastāv vismaz no trim vārdiem. Kļūdas parasti netraucē saprast teikuma jēgu.	Runā pilniem teikumiem, sāk izmantot saliktus teikumus. Pārsvarā lieto pareizas vārda formas un lielākoties pareizi saskaņo vārdus. Kļūdas netraucē saprast teikuma jēgu.	Runā pilniem teikumiem, izmanto arī saliktus teikumus. Pareizi saskaņo vārdus arī sarežģītākās konstrukcijās. Kļūdu nav, vai tās ir nebūtiskas.

3. diagnosticējošā darba kopsavilkuma tabula

Sasniedzamie rezultāti	**Uzd. Nr.**	**Punkti**	**Vārds, uzvārds**	**Vārds, uzvārds**	**Vārds, uzvārds**	**Vārds, uzvārds**	**Vārds, uzvārds**	**Vidējais punktu skaits grupā** (summu dala ar bērnu skaitu)
Lasa vārdus, saprot izlasīto. Zina lielos un mazos iespiestos un rakstītos burtus.	3.1.	6						
Saklausa skaņas vārdā. Zina lielos un mazos iespiestos un rakstītos burtus. Raksta rakstītos burtus.	3.2.	8						
Lasa vārdus, saprot izlasīto. Izmanto iespiestos burtus, lai pierakstītu īsu informāciju.	3.3.	5						
Klausās tekstu, nosaka notikumu secību, nosauc tekstā darbojošās personas.	3.4.	3						
Klausās tekstu, nosaka notikumu secību, nosauc tekstā darbojošās personas.	3.5.	3						
Stāsta par situāciju attēlu.	3.6. T*	4						
	V**	4						
	G***	4						
Snieguma līmenis procentos (100 % – 37 punkti; summu dala ar 37 un reizina ar 100)								

*T – tekstveide
**V – vārdu krājums
***G – gramatiski pareiza runa

PARAUGS*

Diagnosticējošo darbu kopsavilkuma tabula

Vārds, uzvārds	1. diagnosticējošais darbs (%)	2. diagnosticējošais darbs (%)	3. diagnosticējošais darbs (%)	Snieguma līmenis mācību gadā (%)	Skolotāja komentārs

* Šo paraugu var izmantot visa snieguma līmeņu vai viena sasniedzamā rezultāta apkopojumam.

2. DAĻA. UZDEVUMI UN VINGRINĀJUMI LATVIEŠU VALODAS PRASMJU PILNVEIDEI PIRMSSKOLĀ

1. SAKLAUSA SKAŅAS VĀRDĀ

Saklausi skaņu *S*!

Ko bērni mācās?	Saklausīt tekstā vārdus, kas sākas ar skaņu *S*.
Kā organizēt?	Pedagogs aicina bērnus saklausīt, kāda skaņa atkārtojas skaitāmpantā, tad lēni un izteiksmīgi lasa skaitāmpantu, runā uzsverot skaņu *S*: *Septembris saulains.* *Septembris silts.* *Septembris skaņas sadzirdēt sauks.* *Smaidīsim septembrim!*
Padoms	Skaitāmpantu ieteicams izmantot septembrī, pirms tam kopā ar bērniem nosaucot mēnesi, pārrunājot, kāds ir septembris. Lai klausīšanās nebūtu pasīva, skolotājs stāsta bērniem, ka skaitīs skaitāmpantu, un aicina klausīties, kas par septembri tajā ir stāstīts. Aicina bērnus klausīties, kura skaņa skaitāmpantā visbiežāk atkārtojas.

Klausies un zīmē!

Ko bērni mācās?	Saprast dzirdēto informāciju; darināt jaunus vārdus no zināmajiem vārdiem, tos savienojot vienā vārdā, saklausīt vārda pirmo skaņu, iesaistīt tos teikumos.
Kādi materiāli nepieciešami?	Krāsainie zīmuļi un papīrs.
Kā organizēt?	Skolotājs aicina bērnus klausīties un zīmēt kopā. Skolotājs sauc teikumus un zīmē kopā ar bērniem. Var izmantot ilustrācijas ierosmei. *Pa kreisi ir saule. Blakus saulei pa labi ir puķe. Aiz puķes pa labi ir saulespuķe.* *Zem saules ir zaķis. Zem zaķa ir sauleszaķis.* Zīmē teikumu *Saulespuķē sauleszaķis sauļojas.*
Padoms	Ieteicams rosināt bērnus zīmēšanas laikā runāt līdzi un pastāstīt par to, ko uzzīmējuši. Kad uzzīmēts teikums *Saulespuķē sauļojas sauleszaķis*, bērni var rādīt savus zīmējumus un atkārtot šo teikumu. Kopīgi pārrunā, ar kādu skaņu sākas katrs vārds skaitāmpantā. Skolotājs var aicināt izdomāt citus vārdus, kas sākas ar skaņu *S*. Iegaumēto teikumu var izmantot kā ātrrunas vingrinājumu. Līdzīgi var darboties ar citiem salikteņiem, piemēram, *ledus*, *puķes, leduspuķes*; *ledus*, *skapis*, *ledusskapis*; *leduspuķes ledusskapī lēkāja*.

Sauleszaķis

Ko bērni mācās?	Saklausīt pirmo skaņu vārdā.
Kādi materiāli nepieciešami?	Spogulis vai lukturītis; vārdu, kas sākas ar *S*, attēlu kartītes, citu attēlu kartītes. Var izmantot vārdus no „Bilžu vārdnīcas" (pieejama tiešsaistē: *http://bilzuvardnica.maciunmacies.lv/list/*).

Kā organizēt?	*Sauleszaķis* lec tikai uz attēliem, kuros vārdi sākas ar skaņu *S*. Bērns virza *sauleszaķi* (spogulīti, lukturīti) un nosauc vārdu, uzsverot skaņu *S*.
Padoms	Piemēri attēlu kartītēm ar *S*: *saule*, *suns*, *slota*, *stirna*, *sakta*, *sēta*, *siena*, *spainis*, *spieķis*, *sega*, *spilvens*, *sīpols*, *sivēns*, *sēne*, *soma*, *skapis*. Attēlu kartītes bērni var gatavot paši (zīmēt, izgriezt no žurnāliem, reklāmām utt.). Kad bērni ir apguvuši prasmi saklausīt pirmo skaņu vārdā, var izmantot attēlus, kuros skaņa *S* ir vidū un/vai beigās.

Saulīte saka

Ko bērni mācās?	Saklausīt pirmo skaņu vārdā, atpazīt lielo un mazo iespiesto (rakstīto) burtu *S s*.
Kādi materiāli nepieciešami?	Nozīmīte ar burtu *S s*.
Kā organizēt?	Vadītājam piestiprināta nozīmīte – burti *S s*. Vadītājs saka: „Saulīte saka..." un sauc paša izdomātus darbības vārdus pavēles izteiksmes vienskaitlī. Dalībnieki klausās un parāda tikai to darbību, kas sākas ar skaņu *S*.
Padoms	Piemēri darbības vārdiem, kas sākas ar skaņu *S*: *skrien*, *skaiti*, *soļo*, *stum*, *stāvi*, *sūc*, *slauki*, *stiep*, *sauc*, *smejies*, *sēj*, *slēpies*, *sauļojies*, *staipies*, *sēdi*. Ja nepieciešams pilnveidot bērnu vārdu krājumu, vadītājs aicina bērnu pateikt teikumu ar veicamo darbību, piemēram, *Saulīte saka: „Soļo!", bērns atbild ar darbības vārda tagadnes 1. personu*: *„Es soļoju!"* Ja bērni ir apguvuši rakstītos burtus, uz vadītāja nozīmītes ir rakstītie burti.

Smiesimies

Ko bērni mācās?	Saklausīt vārdus, kas sākas ar doto pirmo skaņu, izdomāt tiem atbilstošas darbības, kas sākas ar šo skaņu.
Kādi materiāli nepieciešami?	Vārdu, kas sākas ar *S*, attēlu kartītes; citu attēlu kartītes (līdzīgi kā *sauleszaķis*). Attēlu kartītes bērni var gatavot paši (zīmēt, izgriezt no žurnāliem, reklāmām utt.) vai izmantot „Bilžu vārdnīcu" (pieejama tiešsaistē: *http://bilzuvardnica.maciunmacies.lv/list/*).
Kā organizēt?	Skolotājs kopā ar bērniem skaita divrindi: *Smiesimies skaļi*, *smiesimies saldi*, *Smejoties stāstus stāstīsim.* Bērns paņem kartīti ar attēlu, kura nosaukums sākas ar *S*, pieliek pie tāfeles vai pie „runājošās sienas" vai novieto uz paklāja un pasaka vārdu savienojumu, kas atbild uz jautājumiem *kas? ko dara?* Piemēram, bērns izvelk kartīti, kurā attēlots *suns*, un jautrībai saka vārdu savienojumu *suns sauļojas*, *slota staipās*, *sesks soļo*, *sivēns slēpjas.*
Padoms	Sākumā ar bērniem pārrunā, ka drīkst izdomāt un saukt smieklīgus teikumus – piemēru nodemonstrē skolotājs vai izdomā kopā. Uzdevumu iespējams diferencēt, bērniem ar augstāku valodas prasmes līmeni piedāvājot iespēju vārdu savienojumus iesaistīt teikumos, piemēram, *Sarkans suns sauļojas saulespuķēs*.

Saklausi skaņu *Š*

Ko bērni mācās?	Saklausīt tekstā vārdus, kas sākas ar skaņu *Š*.
Kā organizēt?	Skolotājs kopā ar bērniem runā skaitāmpantu un atdarina kustības. Skaitot skaitāmpantu, šūpojas no vienas kājas uz otru: *Šūpo vējš šūpoles –* *Šu-šū, šu-šū,* *Šūpolēs šimpanze šūpojas –* *Šu-šū, šu-šū.* Rokas taisnas priekšā, pārmaiņus krustojas: *Šķēres griež šņiku šņak, šņiku šņak.* Saskrien vidiņā šņācot: *Bet mums ļoti patīk šņākt ŠŠŠŠ.*
Padoms	Skolotājs var aicināt bērnus nosaukt skaitāmpantā saklausītos vārdus, kas sākas ar skaņu *Š*. Bērni ar augstāku valodas prasmes līmeni var izdomāt savus vārdus ar *Š*.

Jautrās šimpanzes

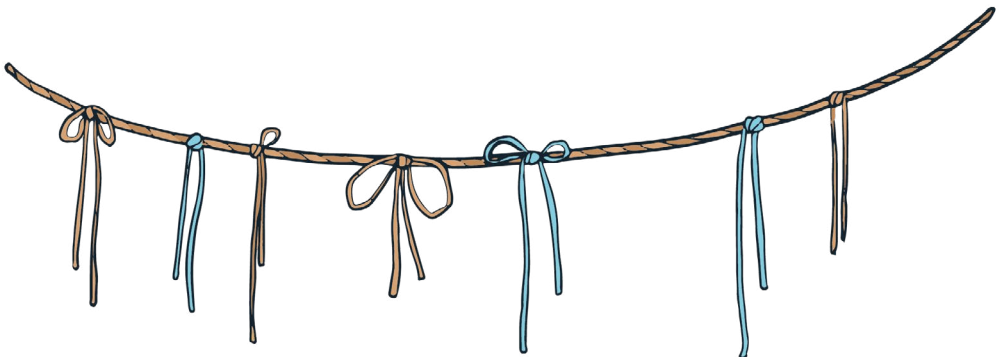
Ko bērni mācās?	Saklausīt vienādos vārdus
Kādi materiāli nepieciešami?	Uz pusēm sagrieztas kartītes, kurās attēlotā priekšmeta nosaukums sākas ar *Š*. Attēlu kartītes bērni var gatavot paši (zīmēt, izgriezt no žurnāliem, reklāmām utt.). Var izmantot „Bilžu vārdnīcu" (pieejama tiešsaistē: *http://bilzuvardnica.maciunmacies.lv/list/*).
Kā organizēt?	Ja nepieciešams, pirms rotaļas skolotājs iepazīstina bērnus ar attēliem un nosauc tos. Kartītes izvietotas uz galda ar attēlu uz leju. Katrs bērns izvēlas vienu kartīti. Pēc signāla visi sauc kartītē redzamā priekšmeta vai dzīvas būtnes nosaukumu. Bērniem jāsaklausa, kurš vēl sauc to pašu vārdu, un jāsanāk kopā. Kad satiekas, lēkā kā šimpanzes. Beigās visi pāri saliek savu attēlu, izvieto uz galda un nosauc vārdu.
Padoms	Attēlu kartīšu piemēri: *šujmašīna*, *šalle*, *šņore*, *šķēres*, *šahs*, *švamme*, *šūpoles*, *šampinjoni*, *šorti*, *šimpanze*, *šinšilla*, *šķīvis*, *šokolāde*, *šūpulis*, *šakāls*. Bērni ar augstāku valodas prasmes līmeni vārdus var iesaistīt teikumos.

Šokolāde

Ko bērni mācās?	Nosaukt un izmantot darbības vārdus, kas sākas ar *Š*.
Kādi materiāli nepieciešami?	Katram bērnam ir papīra šķīvis (šķīvja vidū uzrakstīti burti *Š š*) un trauciņš ar brūniem papīra kvadrātiņiem („šokolādes gabaliņi").
Kā organizēt?	Skolotājs sauc pa vienam vārdus, kas sākas ar *Š*, kopā ar bērniem pārrunā to nozīmi. Skaidrojot vārdu nozīmi, ieteicams izmantot vizuālo atbalstu un minēt piemērus, vārdu savienojumus, teikumus ar šo vārdu. Pēc tam bērni paņem vienu papīra „šokolādes gabaliņu" un uzliek to uz papīra šķīvja, veidojot katrs savu „šokolādes tāfelīti". Liekot „šokolādes gabaliņu", bērni atkārto vārdu. Kad „šokolādes tāfelīte" salikta, skolotājs aicina bērnus atcerēties, kuri vārdi slēpjas „šokolādes tāfelītē".

Padoms	Piemēri vārdiem, kas sākas ar Š: *šķauda*, *šūpojas*, *šķīst*, *šņāc*, *šņorē*, *šķielē*, *šņauc*. Šajā uzdevumā izmanto darbības vārdus bērnu vārdu krājuma papildināšanai. Lai nostiprinātu vārdus, skolotājs veido situācijas, kurās bērniem jāizmanto vārdi, piemēram, uzdodot jautājumus: „Kas var šķaudīt?" „Kad cilvēki šķauda?" „Ko parasti saka cilvēkam, kurš ir nošķaudījies?" Atkarībā no bērnu zināšanām uz papīra šķīvja var būt rakstīts lielais un mazais iespiestais vai lielais un mazais rakstītais burts. Kad prasme saklausīt pirmo skaņu darbības vārdā ir apgūta, var izmantot vārdus, kuros Š atrodas vārda vidū vai beigās.

Šņorējam šņores

Ko bērni mācās?	Iesaistīt vārdu savienojumos (kas? ko dara?) vārdus, kas sākas ar Š.
Kādi materiāli nepieciešami?	Gara šņore skolotājam, katram bērnam īsa šņorīte.
Kā organizēt?	Bērni pēc kārtas iet pie lielās šņores, saka vārdu savienojumu, kas atbild uz jautājumiem *kas? ko dara?*, kurā katrs vārds sākas ar Š, un apsien šņorīti ap lielo šņori.
Padoms	Šo uzdevumu ieteicams veikt pēc uzdevumiem „Jautrās šimpanzes" un „Šokolāde". Pirmais savu šņorīti sien skolotājs, demonstrējot bērniem piemēru. Skaidro, ka var veidot arī smieklīgus vārdu savienojumus. Atgādina, ka var izmantot uzdevumos „Jautrās šimpanzes" un „Šokolāde" apgūtos vārdus. Piemēri vārdu savienojumiem: *šakālis šķauda*, *šorti šļūk*, *šimpanze šūpojas*, *šokolāde šķīst*, *šķīvji šķind*, *šinšilla šņāc*. Kad bērni apguvuši vārdus, uzdevumu var organizēt kā sacensības, piemēram, kurš bērns vienādā laikā piesies vairāk šņorīšu.

Skaņu *S* un *Š* diferencēšana

Ko bērni mācās?	Atšķirt vārdus, kas sākas ar skaņu *S* un *Š*.
Kā organizēt?	Skolotājs kopā ar bērniem skaita divrindi: *Sanāciet*, *saskrieniet*, *sadzirdiet*, *Šodien šeit skaņas S un Š saklausiet!* Skolotājs sauc vārdus. Ja sadzird vārdus ar skaņu S, sasit plaukstas, ja ar Š, tad šūpo rokas.
Padoms	Piemēri vārdiem: *šokolāde*, *sula*, *suns*, *švamme*, *šalle*, *siksna*, *šoferis*, *siena*, *skapis*, *šūpoles*, *saule*, *sienāzis*, *šuvēja*, *šoseja*, *slidkalniņš*, *šimpanze*. Bērnu uzmanības trenēšanai skolotājs var iekļaut vārdus ar citu skaņu, šajā brīdī bērni neveic nekādas kustības. Arī bērni var kļūt par spēles vadītājiem un saukt vārdus.

Pasaki pareizi

Ko bērni mācās?	Atšķirt vārdus, kas sākas ar skaņu *S* un *Š*, pazīt burtus *S s* un *Š š*.
Kādi materiāli nepieciešami?	Lielas brilles, attēlu kartītes ar vārdiem, kas sākas ar *S* un *Š*, spēles vadītājam. *S* un *Š* burtu kartītes bērniem. Attēlu kartītes bērni var gatavot paši (zīmēt, izgriezt no žurnāliem, reklāmām utt.). Var izmantot „Bilžu vārdnīcu" (pieejama tiešsaistē: *http://bilzuvardnica.maciunmacies.lv/list/*).
Kā organizēt?	Skolotājam uzliktas lielas brilles, jo viņš pēkšņi ir sācis „sliktāk redzēt" un neredz, kādi vārdi ir attēlā, tāpēc sauc vārdu bez pirmās skaņas. Skolotājs rāda bērniem attēlu kartīti un sauc vārdu, neizrunājot pirmo skaņu, piemēram, *aule* (saule), *uns* (suns), *okolāde* (šokolāde). Bērni klausās, paceļ atbilstošā burta *S* vai *Š* kartīti un nosauc vārdu.
Padoms	Var izmantot uzdevumu „Jautrās šimpanzes", „Sauleszaķis" kartītes. Ja bērni prot lasīt, attēlu kartīšu vietā var izmantot vārdu kartītes vai burtu kartītes. Skaņas rakstītajiem vārdiem var pazust ne tikai vārda sākumā, bet arī vidū vai beigās.

S un *Š* jokojas

Ko bērni mācās?	Atšķirt vārdus, kas sākas ar skaņu *S* un *Š*, pazīt burtus *S s* un *Š š*.
Kādi materiāli izmantojami?	Burtu kartītes ar *S* un *Š*.
Kā organizēt?	Skolotājs vienā telpas malā novieto burtu *S*, otrā – *Š*. Skolotājs sauc vārdus ar šīm skaņām, bērni, sadzirdot vārdu, dodas pie atbilstošā burta *S* vai *Š*.
Padoms	Uz burtu kartītēm var būt rakstīts lielais un/vai mazais iespiestais vai mazais un/vai lielais rakstītais burts atkarībā no bērnu zināšanām. Šo uzdevumu var izmantot ārā sporta un veselības nodarbībā. Sākumā piedāvā saklausīt vārdus, kas sākas ar skaņām *S* un *Š*, pēc tam arī vārdus, kuros *S* vai *Š* ir vārda vidū vai beigās. Kad noteikumi apgūti, uzdevumu var vadīt arī paši bērni.

Vārdzinis

Ko bērni mācās?	Atšķirt vārdus, kas sākas ar skaņu *S* un *Š*, pazīt burtus *S s* un *Š š*.
Kādi materiāli nepieciešami?	Metamais kauliņš.
Kā organizēt?	Bērni sadalās divās komandās. Vienojas par noteikumiem – ja pāra skaitlis, tad jānosauc vārds ar skaņu *S*, ja nepāra – tad ar skaņu *Š*. Katru vārdu var saukt vienu reizi. Sēžot uz paklāja, pēc kārtas viens dalībnieks no komandas met metamo kauliņu un nosauc vārdu. Ja tas, kurš met kauliņu, nevar nosaukt vārdu, viņam palīdz komanda. Par katru pareizi nosauktu vārdu komandai tiek piešķirts viens punkts. Pēc beigu signāla saskaita punktus. Uzvar komanda ar lielāko punktu skaitu.
Padoms	Ieteicams, lai bērniem ir redzamas attēlu vai vārdu kartītes ar vārdiem, kas sākas ar *S* vai *Š*.

Saklausi skaņu *P*

Ko mācās bērni?	Saklausīt un nosaukt vārdus, kas sākas ar skaņu *P*.
Kādi materiāli nepieciešami?	**2_1. pielikums.** Atgādnes ar shematiskiem kustību attēliem.
Kā organizēt?	Skolotājs kopā ar bērniem skaita skaitāmpantu. Bērni stāv pāros viens otram pretī. Viens bērns nosauc darbību, otrs to attēlo. Kad bērni ir iemācījušies savus vārdus un kustības, tad mainās lomām. Skaitāmpants: *Pasveicina – pasmaidi,* *Palūdz – palīdzi,* *Pasaka – pažēlo,* *Piedod – sit pieci!* *Skaita ar kustībām.* Skolotājs aicina bērnus nosaukt, ar kādu skaņu sākas vārdi skaitāmpantā, un nosaukt savus vārdus ar šo skaņu.
Padoms	Pirms skaitāmpanta skaitīšanas kopīgi var aplūkot atgādnes – bērni pēc attēla prognozē, kāda darbība tajā attēlota, un to atdarina. Kad atgādnē zīmētie attēli izpētīti, darbības izmēģinātas, skolotājs lasa skaitāmpantu un rāda atgādnes, bērni atkārto. Skaitāmpantu atkārto tik ilgi, kamēr bērni ir iegaumējuši vārdus un kustības. Bērni atgādnes var izmantot patstāvīgi.

Pūt

Ko bērni mācās?	Nosaukt vārdus, kas sākas ar skaņu *P*.
Kādi materiāli nepieciešami?	Attēlu kartītes ar vārdiem, kas sākas ar *P*, spalviņa vai papīra loksnīte. Attēlu kartītes bērni var gatavot paši (zīmēt, izgriezt no žurnāliem, reklāmām utt.). Var izmantot „Bilžu vārdnīcu" (pieejama tiešsaistē: *http://bilzuvardnica.maciunmacies.lv/list/*).
Kā organizēt?	Katram bērnam rokās ir spalviņa vai plāna papīra loksnīte. Skolotājs rāda kartīti un nosauc tajā attēloto vārdu. Bērns skatās uz attēlu kartītē, klausās nosaukto vārdu un atkārto to, izrunājot skaņu *P* tā, lai spalviņa vai papīra loksnīte kustētos.
Padoms	Piemēri attēlu kartītēm: *pūce*, *pīle*, *palma*, *pile*, *puma*, *piere*, *pirksts*, *pudele*, *papīrs*, *priekšauts*, *pingvīns*, *pirkstaiņi*, *palodze*, *pienene*, *piepe*, *pupa*, *priede*, *pīlādzis*, *piens*, *puķe*, *pīrāgs*, *pakavs.* Kopīgi var veidot „vārdu banku", kas sākas ar *P*. Kad bērni ir sapratuši uzdevuma nosacījumus, viņi paši var vadīt uzdevumu. Grupā, kurā bērni jau prot lasīt, attēlu kartīšu vietā var izmantot vārdu kartītes.

Parādi

Ko bērni mācās?	Saklausīt darbības vārdus, kas sākas ar *pie-* un *pār-*.
Kādi materiāli nepieciešami?	Darbības vārdu saraksts, vārdu kartītes ar priedēkļiem *pār-*, *pie-*. Var izmantot „Bilžu vārdnīcu" (pieejama tiešsaistē: *http://bilzuvardnica.maciunmacies.lv/list/*).

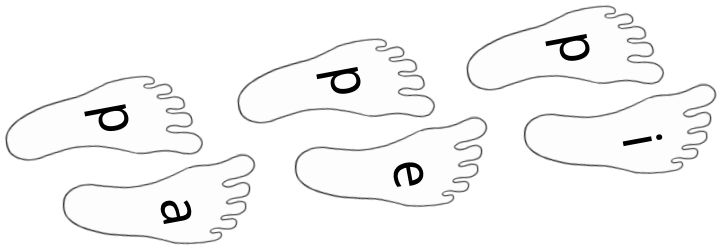
Kā organizēt?	Sākumā vienojas par nosacījumiem – ja dzird vārdu, kas sākas ar *pie-*, tad ar izstieptas rokas plaukstu virza kustību sev klāt. Ja dzird vārdu, kas sākas ar *pār-*, tad ar izstieptu roku parāda loku. Skolotājs nosauc darbības vārdu, bērni klausās, kopā atkārto vārdu, bērni parāda atbilstošo kustību.
Padoms	Piemēram, *brauc – piebrauc – pārbrauc*; *lec – pārlec – pielec*; *peld – pārpeld – piepeld* u. c. Priedēkļi kartītēs var būt rakstīti ar lielajiem iespiestajiem vai mazajiem iespiestajiem burtiem. Bērni ar augstāku valodas prasmes līmeni var izdomāt darbības vārdus ar priedēkli *pie-* un *pār-* paši. Vārdus var iesaistīt teikumos.

Burta *P* jautrais stāsts

Ko bērni mācās?	Nosaukt vārdus, kas sākas ar skaņu *P*. Rakstot vārdus, noteikt skaņas un pierakstīt skaņai atbilstošo burtu, iesaistīt vārdu teikumā.
Kādi materiāli nepieciešami?	Magnētiskā tāfele, magnēti, attēlu kartītes ar vārdiem, kas sākas ar *P*, papīrs, krāsainie zīmuļi un pildspalva. Attēlu kartītes bērni var gatavot paši (zīmēt, izgriezt no žurnāliem, reklāmām utt.). Var izmantot „Bilžu vārdnīcu" (pieejama tiešsaistē: *http://bilzuvardnica.maciunmacies.lv/list/*).
Kā organizēt?	Skolotājs organizē rotaļu apakšgrupās, tad saka pirmo teikumu, piemēram, „Pienāca pēcpusdiena. Pēkšņi pilsētā parādījās...". Bērni pēc kārtas nāk pie magnētiskās tāfeles, izvēlas attēlu ar vārdu, kas sākas ar skaņu *P*. Bērns nosauc izvēlēto vārdu, piestiprina savu attēlu pie magnētiskās tāfeles un turpina stāstu, pasakot nākamo teikumu. Skolotājs pieraksta bērna teikumu. Darbība atkārtojas, līdz visi bērni ir piedalījušies stāsta veidošanā. Noslēgumā no pierakstītajiem teikumiem tiek veidota kopīga grāmata. Katrs bērns uzzīmē savu teikumu un pēc iespējas to noraksta.
Padoms	Pirms uzdevuma veikšanas attēlu kartītes var sagatavot paši bērni, zīmējot priekšmetus vai dzīvas būtnes, ko nosauc ar šo vārdu, kas sākas ar *P*, piemēram, *pupa*, *pipari*, *paprika*, *puika*, *parks*, *peldētājs*, *peļķe*, *puzle*, *pudele*, *piens*, *putra*, *pīle*, *putni*, *puķes*, *pirts*. Tālāk bērniem ar augstāku valodas prasmes līmeni un labu rakstītprasmi tiek dota iespēja pašiem pierakstīt savu teikumu vai atsevišķus vārdus. Bērniem, kuri vēl tikai apgūst rakstīšanas tehniku, skolotājs pieraksta teikumu, bet bērns to izlasa un uzzīmē atbilstošu zīmējumu. Kad grāmata izveidota, tā ir kopīgi jālasa un jāpārrunā. Var meklēt tajā vārdus, kas sākas ar *P*. Ieteicams rosināt bērnus izveidoto grāmatu lasīt priekšā ģimenes locekļiem grupā vai mājās.

Pēdas

Kā bērni mācās?	Zina burtu *P*. Lasa zilbes *līdzskanis + patskanis / divskanis*, *patskanis / divskanis + līdzskanis*.
Kādi materiāli nepieciešami?	**2_2. pielikums.** Pēdu veidnes (izgrieztas no papīra) vai krīts zīmēšanai uz asfalta, marķieris vai krīts burtu un zilbju rakstīšanai. Nepieciešams izveidot jebkuru līdzskaņu pēdiņas un šādas patskaņu (*a*, *ā*, *e*, *ē*, *i*, *ī*, *u*, *ū*) un divskaņu (*o*, *ai*, *au*, *ei*, *ie*, *ui*) pēdiņas.

Kā organizēt?	Uz grīdas vai asfalta blakus tiek izliktas vai uzzīmētas pēdas. Uz kreisās pēdas uzraksta burtu *P*, uz labās – patskani vai divskani. Bērns nostājas pie pirmā pēdu pāra, izlasa zilbi, kas veidojas no burta *P* un patskaņa vai divskaņa. Izlasījis zilbi, bērns uzlec uz atbilstošajām pēdām. Bērns turpina lēkt pa pēdu rindu, katru reizi skaļi nolasot zilbi. Sasniedzis pēdu rindas galu, bērns pagriežas. Atpakaļceļā bērns lec pa blakus rindu, kur uz kreisās pēdas ir uzrakstīts patskanis vai divskanis, bet uz labās – burts *P*, veidojot un nolasot zilbi no jauna. PARAUGS
Padoms	Bērni, kuriem lasīšana sagādā grūtības, zilbi nosauc kopā ar skolotāju vai pirms lēciena to izrunā kopā. Var pa pēdām nevis lēkt, bet soļot. Uzdevumu var sarežģīt, aicinot bērnu izdomāt vārdu, kurš sākas vai kurā ir izlasītā zilbe. Pēdiņās var rakstīt lielos vai mazos iespiestos, mazos vai lielos rakstītos burtus.

Saklausi skaņu *B*

Ko bērni mācās?	Nosaukt vārdus, kas sākas ar skaņu *B*.
Kādi materiāli nepieciešami?	Kartītes ar attēliem, kurā redzamā priekšmeta nosaukums sākas ar *B*. Attēlu kartītes bērni var gatavot paši (zīmēt, izgriezt no žurnāliem, reklāmām utt.). Var izmantot „Bilžu vārdnīcu" (pieejama tiešsaistē: *http://bilzuvardnica.maciunmacies.lv/list/*).
Kā organizēt?	Visi kopā skaita skaitāmpantu: *B – bērna burts*, *B – burta burts*, *B – burtiņš bagātnieks.* *Bīdās*, *burzās*, *bakstās*, *ballējas*. *Buras!* No „burvju cepures" izbirst kartītes ar attēliem, kuros redzamo priekšmetu nosaukumi sākas ar burtu *B*. Pirmais bērns paņem vienu kartīti, noliek to uz paklāja vai galda. Nosauc kartītē attēloto vārdu. Pārējie bērni atkārto vārdu. Nāk visi bērni pēc kārtas, izvēlas kartīti, novieto to blakus iepriekšējai kartītei, nosauc vārdu. Attēlu kartītes kārto rindās pa pieciem attēliem, lai tie ir visiem labi pārskatāmi. Pēc tam katrs bērns pēc kārtas saņem burvju nūjiņu, kurai ir skaņas signāls vai gaismiņa. Bērns rāda ar nūjiņu uz visām attēlu kartītēm pēc kārtas, nosaucot tajās attēloto. Ja bērns nosauc nepareizi vai nespēj nosaukt, tad atdod nūjiņu nākamajam bērnam.
Padoms	Uzdevumā izmantotās attēlu kartītes bērni var zīmēt, atlasīt vai izgriezt paši. Attēlu kartīšu piemēri: *balodis*, *briedis*, *bruņurupucis*, *bērzs*, *bite*, *biete*, *banāns*, *burkāns*, *bebrs*, *bungas*, *binoklis*, *burka*, *bļoda*, *bumba*. Turpinājumā bērni var vingrināties • pārveidot vārdus daudzskaitlī; • veidot vārdu savienojumus ar īpašības vārdiem; • veidot deminutīvus (vārda pamazināmās formas); • iesaistīt vārdus teikumos; • uzdot jautājumus par vārdiem.

Brīnumbumba

Ko bērni mācās?	Saklausīt un nosaukt vārdus, kas sākas ar skaņu *B*.
Kādi materiāli nepieciešami?	Mīksta bumba. Attēli. Attēlu kartītes bērni var gatavot paši (zīmēt, izgriezt no žurnāliem, reklāmām utt.). Var izmantot „Bilžu vārdnīcu" (pieejama tiešsaistē: *http://bilzuvardnica.maciunmacies.lv/list/*).
Kā organizēt?	Bērni stāv vai sēž aplī. Skolotājs nosauc vārdu un padod bumbu blakus esošajam bērnam. Ja skolotāja nosauktais vārds sākas ar *B*, piemēram, *brilles*, tad bērns atkārto skolotāja nosaukto vārdu un padod bumbu tālāk. Skolotājs sauc nākamo vārdu. Ja skolotāja nosauktais vārds nesākas ar *B*, piemēram, *puķe*, bērns tur bumbu un nedod to tālāk. Skolotājs sauc nākamo vārdu. Uzdevums turpinās, kamēr bumba ir nonākusi pie katra bērna.
Padoms	Bērniem ar zemāku valodas prasmes līmeni izmanto tikai skaidrus un ikdienā pazīstamus vārdus (*bumba, bikses, brilles*). Bērnus ar augstāku valodas prasmi var aicināt, padodot bumbu, pašam izdomāt un nosaukt nākamo vārdu. Bērniem, kuri ir labāk apguvuši prasmi saklausīt skaņas vārdā, var piedāvāt vārdus, kuros skaņa *B* atrodas vārda vidū vai beigās, aicinot paskaidrot, kāpēc bumba netiek padota. Uzdevuma nosacījumus var variēt, izdomājot bumbas padošanas veidu, piemēram, var noteikt, ka bumba jāpadod noteiktā veidā (pa grīdu, virs galvas).

Burbuļi

Ko bērni mācās?	Nosaukt vārdus, kas sākas ar skaņu *B*.
Kādi materiāli nepieciešami?	Burbuļu pūšamais.
Kā organizēt?	Bērni stāv vai sēž aplī. Skolotājs paskaidro noteikumu – jānosauc vārds, kas sākas ar skaņu *B*. Pirmais bērns nosauc vārdu ar skaņu *B* un pūš burbuļus. Nākamais bērns nosauc citu vārdu ar skaņu *B* (vārdi nedrīkst atkārtoties) un pūš burbuļus. Uzdevumu veic tik ilgi, līdz visi bērni ir piedalījušies.
Padoms	Bērniem ar zemāku valodas prasmes līmeni atļauj atkārtot jau nosauktu vārdu vai izvēlēties vārdu no attēlu kartītēm. Bērniem ar augstu valodas prasmi var uzdevumu sarežģīt, aicinot nosaukt ne tikai vārdu, bet arī īsu teikumu ar šo vārdu.

Burvju cepures stāsts

Ko bērni mācās?	Saklausīt tekstā vārdus, kas sākas ar *B*.
Kādi materiāli nepieciešami?	Cepure, sagatavots stāsta teksts (skolotājam).
Kā organizēt?	Bērni sēž aplī. Viens bērns uzliek galvā „burvju cepuri". Skolotājs sāk stāstīt stāstu lēnā tempā. Bērns ar cepuri uzmanīgi klausās. Sadzirdot stāstā vārdu, kas sākas ar skaņu *B*, bērns atkārto šo vārdu skaļi. Pēc vārda atkārtošanas bērns noņem cepuri un padod to nākamajam bērnam. Stāsts turpinās, līdz visi bērni ir piedalījušies.

	Stāsta piemērs: *Bija silta vasaras diena. Pļavā satikās bruņurupucis, briedis un bebrs. Te pēkšņi atlidoja balodis un atlēca blusa. Atlidoja bezdelīga un paziņoja, ka Baltais Burvis rīko dzimšanas dienas ballīti. Viesos būšot slaveni baletdejotāji un burvju mākslinieki. Visi pateicās par brīnumaino ziņu un apsprieda, ko dāvinās. Bruņurupucis dāvinās balonu. Briedis dāvinās ziepju burbuļus, bet bebrs – banānu biskvīta torti. Balodis nolēma uzdāvināt baltu spalvu pušķi, bet blusa nolēma uzdāvināt burtnīcu. Baltā Burvja ballīte bija brīnišķīga. Visi beigās bungu rīboņas pavadījumā sauca: „Bravo, bravo, bravisimo!"*
Padoms	Bērniem ar zemāku valodas prasmes līmeni skolotājs stāstu lasa lēnāk un izteiksmīgāk, uzsverot vārdus, kas sākas ar skaņu *B*. Bērniem ar augstāku valodas prasmes līmeni ļauj pašiem stāstīt stāstu vai pievienot jaunus teikumus.

Skaņu *P* un *B* diferencēšana

Ko bērni mācās?	Atšķirt vārdus, kas sākas ar skaņu *P* un skaņu *B*.
Kādi materiāli nepieciešami?	Attēlu kartītes no iepriekšējiem uzdevumiem „Pūt" un „Saklausi skaņu *B*".
Kā organizēt?	Visi kopā skaita skaitāmpantu un izpilda kustības – skolotājs skaita pa rindiņai un izpilda darbību, bērni atkārto: *Pū-pū, pū -pū*, (Pūš spalviņu.) *Bam-bam, bam-bam.* (Sit pa skārdeni vai bungām.) *Kas tur rīb?* (Rausta plecus.) *Kas tur skan?* (Rausta plecus.) *Pele ar biti strīdējās*, (Purina pirkstu.) *Blusa ausījās*, (Plauksta pie auss.) *Binoklī skatījās*. (Imitē skatīšanos.) *Bērni, blusai palīdzēsim!* *Peles un bites vārdus šķirosim!* Vienā telpas malā rotaļlieta *pele* vai attēls un burts *P*, otrā – rotaļlieta *bite* vai attēls un burts *B*. Bērnu uzdevums no dotajām vārdu kartītēm atlasīt atbilstošos vārdus un novietot pie peles vai bites.
Padoms	Uzdevumā izmantotās attēlu kartītes bērni var zīmēt paši. Attēlu kartīšu vietā var izmantot vārdu kartītes ar lielajiem vai mazajiem iespiestajiem, lielajiem vai mazajiem rakstītajiem burtiem.

Bingo

Ko bērni mācās?	Saklausīt vārdu, noteikt pirmo skaņu vārdā, uzrakstīt skaņai atbilstošo burtu.
Kādi materiāli nepieciešami?	**2_3. pielikums.** Bingo kartītes ar attēliem.
Kā organizēt?	Katram bērnam tiek izsniegta bingo kartīte ar attēliem. Skolotājs pa vienam sauc vārdus, kas atbilst kartītēs redzamajiem attēliem. Bērni klausās nosaukto vārdu un atrod atbilstošo attēlu savā bingo kartītē. Pie attēla bērns pieraksta atbilstošo burtu (piemēram, vārda pirmo burtu). Bingo spēlē tik ilgi, līdz kādam bērnam ir aizpildīta viena rinda. Bērns, kurš pirmais aizpilda rindu, skaļi sauc: „Bingo!" Spēli var spēlēt arī ilgāk, līdz pirmais vai visi bērni aizpildījuši visus lodziņus.

Padoms	Bērniem, kuri jau prot rakstīt, piedāvā pierakstīt ne tikai burtu, bet visu vārdu. Kartītes paraugs ar objektu attēliem:

pūce	*bruņurupucis*	*pakavs*
balodis	*pile*	*bumba*
priede	*burka*	*pienene*

Pūces skola

Ko bērni mācās?	Atšķirt vārdus ar skaņu *P* un *B* vārda sākumā; saklausīt skaņas *P* un *B* vārda vidū.
Kādi materiāli nepieciešami?	Papīra lapa, auduma gabaliņš vai kāds cits kvadrātveida paliktnis, maisiņš ar pupām, burtu *P* un *B* kartītes.
Kā organizēt?	Bērni sēž aplī uz paklāja. Katram bērnam ir papīra lapa, auduma gabaliņš vai kāds cits kvadrātveida paliktnis, pupu maisiņš, burtu *P* un *B* attēli, kuri tiek novietoti uz paliktņa katrs savā pusē. Skolotājs vai bērns pūces maskā sauc vārdus, izmantojot attēlu kartītes no spēles „Bingo". Bērnu uzdevums – nolikt pupu pie burta, ar kuru sākas sadzirdētais vārds. Pēc beigu signāla saskaita pupas un pārbauda, vai bērnu pupu skaits saskan ar atbilstošo attēlu kartīšu skaitu.
Padoms	Turpinājumā bērniem var papildus piedāvāt vārdus ar skaņām *P* un *B* vārda vidū un attiecīgi novietot pupu pie auduma paliktņa malas vai vidū.

Pāri upei

Ko bērni mācās?	Atšķirt vārdus ar skaņu *P* un *B* vārda sākumā.
Kādi materiāli nepieciešami?	Divas virves, papīra lapas ar uzrakstītiem burtiem *P* un *B*.
Kā organizēt?	Nelielā attālumā viena otrai pretī ar virvēm tiek atzīmētas upes malas kontūras. Starp malām vidū izvieto „akmeņus", papīra lapas ar burtiem *P* un *B* jauktā secībā, izveidojot divas pārejas. „Akmeņu" daudzums pakāpeniski palielinās. Bērni sadalās divās komandās. Uzdevums: šķērsot upi, izmantojot „akmeņus" – kad saklausa vārdu ar noteiktu skaņu, jāuzkāpj uz atbilstošā „akmens". Skolotājs pamīšus sauc vārdus, kas sākas ar skaņu *P* vai *B*, un no katras komandas pirmais dalībnieks sāk upes šķērsošanu. Ja kļūdās, atgriežas atpakaļ, un kustību uzsāk nākamais bērns. Uzvar komanda, kuras visi bērni ir šķērsojuši upi.
Padoms	Atkarībā no bērnu zināšanām var būt rakstīts lielais vai mazais iespiestais burts, mazais vai lielais rakstītais burts.

Saklausi skaņu *T*

Ko bērni mācās?	Saklausīt vārdus, kuri sākas ar skaņu *T*. Pazīt burtu *T*.
Kādi materiāli nepieciešami?	Kartītes ar attēliem, kuru nosaukumi sākas ar *T*, burti *T t* (koka, plastmasas vai burta kartīte). Attēlu kartītes bērni var gatavot paši (zīmēt, izgriezt no žurnāliem, reklāmām utt.). Var izmantot „Bilžu vārdnīcu" (pieejama tiešsaistē: *http://bilzuvardnica.maciunmacies.lv/list/*).

Kā organizēt?	Bērni sastājušies aplī un kopā ar skolotāju runā skaitāmpantu: *Skolotājs: Tagad, tūlīt.* *Bērni: Tagad, tūlīt.* *Skolotājs: Tu burtu T saņemsi,* *Bērni: Es burtu T saņemšu.* *Skolotājs: Tālāk, ja vārdā skaņu T dzirdēsi,* *Bērni: Ja vārdā skaņu T dzirdēšu,* *Skolotājs: Burtu T pacelsi!* *Bērni: Burtu T pacelšu.* Skolotājam burti *T t* (koka, plastmasas vai burta kartīte). Var apspriest ar bērniem, kā izskatās burti *T t*, kam tie ir līdzīgi. Skolotājs dod burtu bērnam un saka: „Tev burts *T*!" Bērns atbild: „Man burts *T*!" Skolotājs izvēlas attēlu kartīti un nosauc tajā redzamo vārdu. Ja vārds sākas ar *T*, bērns to atkārto un atdod burtus *T t* skolotājam. Ja vārds nesākas ar *T*, tad bērns tur burtus *T t* tik ilgi, kamēr nesaklausa vārdu, kurš ar to sākas.
Padoms	Vārdu piemēri: *tirgus*, *traktors*, *trauki*, *tējkanna*, *tante*, *tautumeita*, *tautastērps*, *tunelis*, *tablete*, *tīģeris*, *tāfele*, *tomāts*, *telts*, *taurenis*, *tornis*, *telefons*, *tūrists*, *torte*, *termometrs*, *tītars*, *tīkls*, *taksometrs*, *tramvajs*, *trolejbuss*, *taure*, *tilts*, *tētis*. Uzdevumu var padarīt grūtāku. Līdzās vārdiem, kas sākas ar *T*, saukt vārdus, kas sākas ar *K* vai *D*. Skolotājs piedāvā vārdus, kuros skaņu un burtu skaits sakrīt, piemēram, *tētis*, *torte*, *tante*, *tirgus*, un aicina izveidot šo vārdu modeļus, piemēram, no kastaņiem, zīlēm, akmentiņiem utt.

Seko taurenim

Ko bērni mācās?	Klausoties noteikt virzienu, sadzirdēt atrašanās vietu, lietot prievārdus, apstākļa vārdus.
Kādi materiāli nepieciešami?	**2_4. pielikums.** Attēlu kartītes ar priekšmetu vai dzīvu būtņu attēliem, kuru nosaukums sākas ar skaņu *T*, magnētiskā tāfele. Attēlu kartītes bērni var gatavot paši (zīmēt, izgriezt no žurnāliem, reklāmām utt.). Var izmantot „Bilžu vārdnīcu" (pieejama tiešsaistē: *http://bilzuvardnica.maciunmacies.lv/list/*).
Kā organizēt?	Bērni sasēdušies iepretim magnētiskajai tāfelei. Skolotājs izliek deviņu attēlu kartītes pie magnētiskās tāfeles tā, lai veidotos kvadrāts (3 × 3 kartītes). Skolotājs sāk stāstīt stāstu un pirmo centrā pieliek taureni: *Reiz pavasarī pļavā pie upes uz skaista zieda pamodās taurenis* (uzliek taureni). *Izstaipīja savus spārnus un pamanīja telti* (uzliek telti). *Pielidoja un apsēdās uz telts, bet teltī visi vēl gulēja. Tikai tālumā tītars staigāja* (uzliek tītaru). *Taurenis pielidoja, apsēdās uz tītara un vēlējās iepazīties. Tītars dusmīgi nopurināja savu bārdu, un taurenis devās tālāk iepazīt pasauli. Jautri lidinājās uz augšu, uz leju, pa labi, pa kreisi* (skolotājs rāda ar rokām darbības un bērni atkārto). *Nosēdās uz torņa* (uzliek torni), *tad pamanīja greznu tiltu* (uzliek tiltu). *Pielidoja un nosēdās uz tilta. Pie tilta apmales meitene sarunājās pa telefonu* (uzliek telefonu). *Viņš arī gribēja dzirdēt sarunu. Pielidoja un nosēdās uz telefona. Meitene aicināja draudzeni ciemos. „Tas būs interesanti, došos līdzi," taurenis nodomāja. Mājās uz galda taurenis pamanīja krāšņu ziedu, kurš ļoti saldi smaržoja. Pielidoja un apsēdās uz tortes* (uzliek torti). *Salda, bet salips spārni! Devās uz virtuvi, no kurienes skanēja ūdens krāna burbuļošana. Taurenis vēlējās ieklausīties burbuļošanā un apsēdās uz tējkannas* (uzliek tējkannu). *Kad meitene paņēma tējkannu, lai to piepildītu ar ūdeni, taurenis pa logu ieraudzīja bērnudārzu. Tur rotaļlaukumā priecīgi čaloja bērni. Ielidoja grupā un apsēdās uz tāfeles, lai sagaidītu jūs. Un, kamēr viņš jūs gaidīja, mēs sagatavojām jums klausīšanās spēli.*

	Uzdevuma turpinājumā skolotājs aicina uzmanīgi klausīties un, sekojot norādījumiem, noteikt taureņa atrašanās vietu. Skolotājs dod norādījumus, piemēram: 1. Uz augšu, pa labi, uz leju. Kur ir taurenis? Bērni atbild: uz telts. 2. Uz leju, pa kreisi. Kur ir taurenis? Bērni atbild: uz telefona.
Padoms	Atkarībā no bērnu zināšanām vārdus var rakstīt ar lielajiem iespiestajiem, mazajiem iespiestajiem, mazajiem rakstītajiem burtiem.

Trusis

Ko bērni mācās?	Atpazīt vārdus, kuri sākas ar *T*.
Kādi materiāli nepieciešami?	**2_5. pielikums.** Divas truša maskas, daudz dažādu vārdu attēlu kartītes, taimeris, skaņas signāls. Attēlu kartītes bērni var gatavot paši (zīmēt, izgriezt no žurnāliem, reklāmām utt.). Var izmantot „Bilžu vārdnīcu" (pieejama tiešsaistē: *http://bilzuvardnica.maciunmacies.lv/list/*).
Kā organizēt?	Bērni sastājas divās kolonnās. Bērnam, kas kolonnā stāv pirmais, galvā truša maska (sk. pielikumā). Uz galda izvietotas 20 attēlu kartītes, starp kurām ir 4–6 kartītes, kurās vārds sākas ar skaņu *T*. Skolotājs dod signālu, un truši lec pie galda, paņem sev tikai tās attēlu kartītes, kurās attēls sākas ar skaņu *T*. Pēc beigu signāla lec atpakaļ pie komandas un nodod masku nākamajam bērnam. Skolotājs tikmēr papildina attēlu kartīšu klāstu, lai ir 4–6 kartītes, kurās vārds sākas ar skaņu *T*. Kad visi bērni ir tikuši pie attēlu kartītēm, saskaita, cik kuram ir, un nosauc vārdus. Trusis, kuram visvairāk vārdu, saņem no skolotāja žetonu vai uzlīmi.
Padoms	Turpinājumā var: • atlasīt vārdu attēlu kartītes, kuru attēlos skaņa *T* ir vidū; • nosaukt vārdus pa skaņām; • nosaukt vārdus pa zilbēm; • pievienot attēlu kartītes pie rakstītā vārda; • papildināt kartītes, uzrakstot savus vārdus; • veidot vārdu savienojumus ar dotajiem vārdiem; • veidot teikumus ar dotajiem vārdiem.

Saklausi skaņu *D*

Ko bērni mācās?	Izdomāt un saklausīt vārdus, kas sākas ar *D*.
Kādi materiāli nepieciešami?	Vārdu, kuri sākas ar skaņu *D*, attēlu kartītes, emblēmas ar dinozaura attēlu. Attēlu kartītes bērni var gatavot paši (zīmēt, izgriezt no žurnāliem, reklāmām utt.). Var izmantot „Bilžu vārdnīcu" (pieejama tiešsaistē: *http://bilzuvardnica.maciunmacies.lv/list/*).
Kā organizēt?	Stāvot aplī, skolotājs kopā ar bērniem skaita pantiņu. Katram bērnam piesprausta emblēma ar dinozaura attēlu: *D – dienas burtiņš*, *D – drauga burtiņš*, *Degunradzis domā*, *Dinozauri dejo.* Skolotājam piesprausta emblēma ar dinozauru un burtu *D*. Skolotājs parāda burtu *D* un vārdu, kuri sākas ar skaņu *D*, attēlu kartītes. Attēlu kartītes pirms tam bērni paši ir uzzīmējuši. Kopā atkārto vārdus, uzsverot skaņu *D*.

	Turpinājumā skolotājs skaita divrindi, bērni atkārto: *Dipu-dap, dipu-dap*, *Dinozauri dejot sāk.* Skolotājs ieslēdz lēnu, klusu mūziku un aicina dejot tad, kad sadzird vārdu, kurš sākas ar skaņu *D*.
Padoms	Vārdu piemēri: *dāvana*, *draugs*, *dvielis*, *dinozaurs*, *degunradzis*, *dundurs*, *dakša*, *dārzeņi*, *divi*, *divdesmit*, *diena*, *deja*, *domino*, *duša*, *dūmi*, *dālija*, *dvīņi*, *daba*, *dārzs*, *dēls*, *deviņi*, *desmit*, *delfīns*, *diriģents*, *dūraiņi*, *detektīvs*. Skolotājs pārliecinās, ka bērni zina vārdu nozīmes. Ja kāds no bērniem vārda nozīmi nezina, skolotājs aicina to izskaidrot citiem bērniem vai skaidro pats. Turpinājumā mūziku var paātrināt un vārdus saukt ātrāk.

Draugs, draudzēsimies!

Ko bērni mācās?	Nosaukt vārdus, kas sākas ar *D*.
Kādi materiāli nepieciešami?	Attēlu kartītes ar vārdiem, kuri sākas ar skaņu *D*, emblēmas ar dinozaura attēlu. Attēlu kartītes bērni var gatavot paši (zīmēt, izgriezt no žurnāliem, reklāmām utt.). Var izmantot „Bilžu vārdnīcu" (pieejama tiešsaistē: *http://bilzuvardnica.maciunmacies.lv/list/*).
Kā organizēt?	Attēlu kartītes ar divzilbju vārdiem, kuri sākas ar skaņu *D*, sagriež uz pusēm. Skolotājs tās izvieto uz galda ar attēlu uz leju. Katrs bērns paņem vienu pusīti. Izklaidus staigājot pa grupas telpu, skaita skaitāmpantu: *Divi, divi, kas tie divi?* *Dinozauri divi* *Dejo, domā, darbojas,* *Draiskojas un draudzējas!* Pēc vārda *draudzējas* – noteiktā laikā, pēc skaņas signāla, jāatrod draugs, kuram ir attēlā atbilstošā vārda otrā zilbe. Kad atrod, jāsaka: „Draugs, draudzēsimies!"
Padoms	Kad bērni uzdevuma nosacījumus ir apguvuši, var saīsināt laiku, kurā jāatrod draugs.

Diriģents

Ko bērni mācās?	Saklausīt un izrunāt pareizi zilbes, kas sākas ar *D*.
Kādi materiāli nepieciešami?	Zilbju, kas sākas ar skaņu *D*, kartītes, diriģenta zizlis. Attēlu kartītes bērni var gatavot paši (zīmēt, izgriezt no žurnāliem, reklāmām utt.). Var izmantot „Bilžu vārdnīcu" (pieejama tiešsaistē: *http://bilzuvardnica.maciunmacies.lv/list/*).
Kā organizēt?	Skolotājs parāda zilbi, un bērni izrunā zilbes tādā ritmā, kā kustas „diriģenta" zizlis. Piemēram, *da da da dā*, *du du du dū*, *da da dū dū*. Zilbju piemēri: *da*, *dā*, *di*, *dī*, *du*, *dū*, *de*... Kad tiek izrunāta zilbe ar garo patskani, diriģenta zizlis kustas tā, it kā vilktu garumzīmi.
Padoms	Turpinājumā tiek izrunātas zilbes ar: • skaņu *D* un divskaņiem, • skaņu *D* un īso patskani + līdzskani, • skaņu *D* un garo patskani + līdzskani. Var izvēlēties kādas dziesmas melodiju, kurā izrunāt zilbes. Piemēram, „Kur tu teci, gailīti mans" (*da da da da da da da dā dā dā*).

Skaņu *T* un *D* diferencēšana

Ko bērni mācās?	Saklausīt skaņu *T* un *D* vārda sākumā.
Kādi materiāli nepieciešami?	Rotaļlietas *tīģeris un dinozaurs*, divi groziņi, burtu *T* un *D* kartītes.
Kā organizēt?	Skolotājs kopā ar bērniem skaita skaitāmpantu: *Te divi burti T un D* (izveido, saliekot no pirkstiem) *Traci sarīkoja:* *T saka – te,* *D saka – dod!* *Tagad tūlīt darbosimies*, *Draudzīgi dalīsimies.* Skolotājs norāda uz divām rotaļlietām: tīģeri un dinozauru. Katram ir groziņš, kuram piestiprināts burts. Tīģerim *T* burts, bet dinozauram burts *D*. Abi ir ļoti noskumuši, jo nezina, kā draudzīgi sadalīt kartītes ar attēliem. Skolotājs piedāvā aplūkot attēlu kartītes, nosaukt vārdus un noteikt, ar kuru skaņu tie sākas. Kopā nolemj, ka tīģerim grozā liks vārdu attēlus, kuri sākas ar skaņu *T*, bet dinozaura groziņā liks vārdu, kuri sākas ar skaņu *D*, attēlus. Bērni pēc kārtas no kaudzītes ņem attēlu un ievieto atbilstošajā groziņā, skaļi izrunājot vārdu.
Padoms	Ja bērni prot lasīt, vārdi tiek uzrakstīti.

Tik tak

Ko bērni mācās?	Atšķirt vārdus, kas sākas ar *T*, un vārdus, kas sākas ar *D*. Raksta burtus *T* un *D*.
Kādi materiāli nepieciešami?	Līmlapiņas, zīmuļi, smilšu pulkstenis vai hronometrs, vārdu, kuri sākas ar skaņām *T* un *D*, attēlu kartītes. Attēlu kartītes bērni var gatavot paši (zīmēt, izgriezt no žurnāliem, reklāmām utt.). Var izmantot „Bilžu vārdnīcu" (pieejama tiešsaistē: *http://bilzuvardnica.maciunmacies.lv/list/*).
Kā organizēt?	Bērni raksta uz līmlapiņām lielos iespiestos burtus *T* un *D*. Pievieno līmlapiņu noteiktā laikā (var izmantot smilšu pulksteni vai hronometru) pie atbilstošajiem attēliem.
Padoms	Var aicināt bērnus rakstīt uz līmlapiņām attēliem atbilstošos vārdus un iekrāsot vārdos *T* un *D*. Kad bērni ir apguvuši rakstītos burtus, viņi raksta uz līmlapiņām rakstītos burtus.

Skaņu detektīvs

Ko bērni mācās?	Nosaukt vārdu, pareizi lietojot vārdu sākumā skaņu *T* un *D*.
Kādi materiāli nepieciešami?	Lielas brilles, attēlu kartītes ar vārdu attēliem, kuri sākas ar skaņām *D* un *T*, skolotājam; *T* un *D* burtu kartītes bērniem. Attēlu kartītes bērni var gatavot paši (zīmēt, izgriezt no žurnāliem, reklāmām utt.). Var izmantot „Bilžu vārdnīcu" (pieejama tiešsaistē: *http://bilzuvardnica.maciunmacies.lv/list/*).
Kā organizēt?	Skolotājs uzliek brilles. Rādot attēlu, sauc vārdu bez pirmās skaņas. Bērni labo, nosauc vārdu pareizi un paceļ atbilstošo burtu.
Padoms	Ja bērni prot lasīt, attēlu kartīšu vietā var izmantot vārdu kartītes.

Tilts

Ko bērni mācās?	Nosaukt vārdus, kas sākas ar *T* un *D*.
Kādi materiāli nepieciešami?	Vārdu attēlu, kuri sākas ar skaņām *T* un *D*, atgādnes pie „runājošās sienas" (pēc iespējas redzamā vietā izvietoti plakāti). Attēlu kartītes bērni var gatavot paši (zīmēt, izgriezt no žurnāliem, reklāmām utt.). Var izmantot „Bilžu vārdnīcu" (pieejama tiešsaistē: *http://bilzuvardnica.maciunmacies.lv/list/*).
Kā organizēt?	Bērni sadalās divās komandās un „būvē tiltu": viena komanda būvē tiltu no vārdiem, kas sākas ar *T*, otra būvē tiltu no vārdiem, kuri sākas ar *D*. Pirmais bērns no pirmās komandas nosauc vārdu ar skaņu *T*, abas komandas atkārto šo vārdu kopā. Pirmais bērns no otrās komandas nosauc vārdu, kas sākas ar skaņu *D*. Abas komandas kopā atkārto vārdu. Abi bērni, kas ir izdomājuši un nosaukuši vārdus, sadodas rokās un stāv. Nāk no katras komandas nākamais bērns. Kad visi bērni sastājušies pāros, paceļ rokas, sauc: „Draugu tilts dun!" un dipina ar kājām.
Padoms	Kad bērni ir iemācījušies nosaukt vārdus, kuri sākas ar skaņu *T* un *D*, sauc vārdus, kuros skaņa *T* un *D* ir vārda vidū.

Īsie un garie patskaņi

Ko bērni mācās?	Saklausīt īsos un garos patskaņus vārda sākumā, nosaukt vārdus ar īso un garo patskani vārda sākumā.
Kādi materiāli nepieciešami?	Īso un garo patskaņu burtu kartītes.
Kā organizēt?	Bērni sastājas divās rindās cits citam pretī. Skolotājs skaita skaitāmpantu, bērni atkārto un izpilda kustības: *Patskaņi satikās*, *A un Ā apķērās*, *I un Ī priecājās* (smaida), *E un Ē ērmojās* (rāda dīvainas kustības), *U un Ū nobijās* (saliek plaukstiņas kopā pretī mutei), *O un O brīnījās* (saliek abu roku pirkstu galus kopā un īkšķi uz leju un ierunā caurumā). Pēc skaitāmpanta noskaitīšanas viena rinda bērnu sauc vārdu ar īso patskani, piemēram, *aka*, otra ar to pašu garo patskani, piemēram, *āmurs*.
Padoms	Atbalstam bērniem var piedāvāt attēlu kartītes ar vārdiem, kas sākas ar īsajiem un garajiem patskaņiem.

Orķestris

Ko bērni mācās?	Artikulēt skaņas, noteikt patskaņu garumu.
Kādi materiāli nepieciešami?	Īso un garo patskaņu burtu kartītes, skaņu rīki (taure, svilpe, bungas, ksilofons u. c.), kuri ir pieejami grupā, tāfele.
Kā organizēt?	Pie tāfeles vai „runājošās sienas" izvietotas īso un garo patskaņu burtu kartītes. Sākumā bērni ar skaņu rīkiem izskandina visus patskaņus. Skolotājs aicina vērot, cik reižu norādīs uz burtu. Tik reižu bērni to skandina.
Padoms	Turpinājumā skolotājs var izmantot kādu bērniem pazīstamu dziesmas melodiju.

Saklausi un parādi!

Ko bērni mācās?	Saklausīt īsos un garos patskaņus vārdā.
Kādi materiāli nepieciešami?	Dažādu vārdu attēli vai plakāti. Attēlu kartītes bērni var gatavot paši (zīmēt, izgriezt no žurnāliem, reklāmām utt.). Var izmantot „Bilžu vārdnīcu" (pieejama tiešsaistē: *http://bilzuvardnica.maciunmacies.lv/list/*).
Kā organizēt?	Skolotājs norāda un nosauc vārdu, bērni atkārto. Ja vārdā ir garais patskanis, zīmē gaisā garumzīmi.
Padoms	Turpinājumā bērni pēc kārtas mainās ar skolotāju lomām.

2. SAKLAUSA SEV NEPAZĪSTAMUS VĀRDUS, JAUTĀ PAR TO NOZĪMI; IESAISTOTIES SARUNĀ UN STĀSTOT PAR REDZĒTO, DZIRDĒTO, IZMANTO ATBILSTOŠUS VĀRDUS

Kāds un Kāda satikās

Ko bērni mācās?	Raksturot attēlā redzamo, izmantojot no lietvārdiem veidotus īpašības vārdus.
Kādi materiāli nepieciešami?	**2_6. pielikums.** Attēli.
Kā organizēt?	Skolotājs kopā ar bērniem skaita skaitāmpantu: *Kāds un Kāda satikās,* *Satikās un brīnījās.* *Uzdevumā ieklausies,* *Padomā un piedalies!* 1. Skolotājs parāda attēlu un pasaka teikumu: „Ārā līst lietus." Bērni atkārto: „Ārā līst lietus." Skolotājs uzdod jautājumu: „Kāds ir laiks?" Bērni atbild: „Laiks ir lietains." 2. Skolotājs parāda attēlu un pasaka teikumu: „Šodien spīd saule." Bērni atkārto: „Šodien spīd saule." Skolotājs uzdod jautājumu: „Kāda ir diena?" Bērni atbild: „Diena ir saulaina." 3. Skolotājs parāda attēlu un pasaka teikumu: „Zēnam slinkums kārtot rotaļlietas." Bērni atkārto: „Zēnam slinkums kārtot rotaļlietas." Skolotājs uzdod jautājumu: „Kāds ir zēns?" Bērni atbild: „Zēns ir slinks." 4. Skolotājs parāda attēlu un pasaka teikumu: „Grāmata rada interesi." Bērni atkārto: „Grāmata rada interesi." Skolotājs uzdod jautājumu: „Kāda ir grāmata?" Bērni atbild: „Grāmata ir interesanta." 5. Skolotājs parāda attēlu un pasaka teikumu: „Uz biksēm ir netīrumi." Bērni atkārto: „Uz biksēm ir netīrumi." Skolotājs uzdod jautājumu: „Kādas ir bikses?" Bērni atbild: „Bikses ir netīras." 6. Skolotājs parāda attēlu un pasaka teikumu: „Mazulim ir daudz niķu." Bērni atkārto: „Mazulim ir daudz niķu." Skolotājs uzdod jautājumu: „Kāds ir mazulis?" Bērni atbild: „Mazulis ir niķīgs."

	7. Skolotājs parāda attēlu un pasaka teikumu: „Ābolā ir tārps." Bērni atkārto: „Ābolā ir tārps." Skolotājs uzdod jautājumu: „Kāds ir ābols?" Bērni atbild: „Ābols ir tārpains." 8. Skolotājs parāda attēlu un pasaka teikumu: „Puķe smaržo labi." Bērni atkārto: „Puķe smaržo labi." Skolotājs uzdod jautājumu: „Kāda ir puķe?" Bērni atbild: „Puķe ir smaržīga." 9. Skolotājs parāda attēlu un pasaka teikumu: „Kleitai ir daudz krāsu." Bērni atkārto: „Kleitai ir daudz krāsu." Skolotājs uzdod jautājumu: „Kāda ir kleita?" Bērni atbild: „Kleita ir krāsaina." 10. Skolotājs parāda attēlu un pasaka teikumu: „Sierā ir daudz caurumu." Bērni atkārto: „Sierā ir daudz caurumu." Skolotājs uzdod jautājumu: „Kāds ir siers?" Bērni atbild: „Siers ir caurumains."
Padoms	Turpinājumā skolotājs piedāvā veidot īpašības vārdus no bērnu nosauktajiem lietvārdiem.

Īpašību aplis

Ko skolēni mācās?	Nosaukt objektus un to īpašības (krāsu, lielumu, garšu, smaržu u. c.).
Kādi materiāli nepieciešami?	**2_7. pielikums.** Piktogrammas.
Kā organizēt?	Piktogrammas tiek atlasītas un izvietotas aplī. Apļa vidū, piemēram, ĀBOLS. Bērns izvēlas piktogrammu un nosauc atbilstošo vārdu, nākamais turpina. Piktogrammas: • krāsu aplis – zaļš, sarkans, dzeltens, svītrains; • zobrati – miza, serde, sula, mīkstums, sēkliņas, kātiņš; • mēle – salds, skābs, saldskābs, rūgts, sulīgs; • pinums – ciets, mīksts, raupjš, grubuļains, gluds; • ģeometriskās formas – apaļš, ovāls; • lineāls – liels, mazs, neliels, smags, viegls.
Padoms	Ieteicams rosināt bērnus veidot pilnus teikumus.

Skaitāmpanti

Skaitāmpantu ritms, atskaņas palīdz bērniem tos ātri iemācīties. Skaitāmpantu izmantošanas iespējas ir ļoti dažādas:

- visās mācību jomās, rīta aplī, nodarbības aktualizēšanas posmā, mainot mācību jomas nodarbības laikā, pastaigā, individuālajā darbā un darbojoties apakšgrupās, kustību rotaļās, pirkstiņrotaļās;
- valodu mācību jomā tos var izmantot visu valodas pamatprasmju attīstīšanai, izvirzot dažādus sasniedzamos rezultātus.

Mācoties skaitāmpanta saturu, nepieciešams:

- vizualizēt – uzzīmēt, aplicēt no reklāmu bukletiem, izmantot rotaļlietas, rakstīt apgūstamos vārdus, veidot skaitāmpantu grāmatiņas, izvietot rakstītā un zīmētā veidā pie „runājošās sienas";
- ritmizēt – sitot plaukstas, piesitot kājas, lietojot kādus skaņu rīkus;
- skaitot ieteicams mainīt balss tempu, tembru, ātrumu, skaļumu, izteiksmi.

Skaitāmpants	Sasniedzamais rezultāts	Norise
Tā ir mūsu lielā māja. *Dzīvot tajā labi mums:* *Tētiņam un māmiņai,* *Brālītim un māsiņai,* *Vectētiņam, vecmāmiņai* *Un, protams, arī man!*	Patstāvīgi stāsta par savu ģimeni, nosaucot savu adresi un katra ģimenes locekļa vārdu.	Bērni izmanto katrs savu zīmēto māju, kuras lodziņos iezīmē ģimenes locekļus, kas tajā dzīvo. *Mēs dzīvojam Rīgas ielā 6. Tas ir mans tētis. Viņu sauc Andris...*
Kādi materiāli nepieciešami? Pie „runājošās sienas" izvietots rakstīts skaitāmpanta teksts un tam atbilstoši attēli un bērnu zīmējumi. *Padoms:* kad bērni apguvuši rakstītos burtus, skaitāmpanta tekstu raksta ar rakstītajiem burtiem. Bērnu zīmējumos ir uzrakstīta adrese, kurā viņi dzīvo. Skolotājs kā paraugu var izmantot savu zīmējumu. Stāstījumā skolotājs lieto vārdus *privātmāja*, *daudzdzīvokļu māja*, *stāvs* utt., lai paplašinātu bērnu vārdu krājumu.		
Skaitāmpants	**Sasniedzamais rezultāts**	**Norise**
Mūsu māja liela ir, *Telpu daudz tajā ir:* *Viesistaba, vannas istaba,* *Guļamistaba, bērnistaba,* *Virtuve un tualete.*	Patstāvīgi veido aprakstu par savu dzīvesvietu, lietojot telpu nosaukumus.	Bērni izmanto katrs savas dzīvesvietas uzzīmēto plānu.
Kādi materiāli nepieciešami? Pie „runājošās sienas" izvietots rakstīts skaitāmpanta teksts un tam atbilstoši attēli – katra bērna zīmētais plāns. *Padoms:* kad bērni apguvuši rakstītos burtus, skaitāmpanta tekstu raksta ar rakstītajiem burtiem. Stāstījumā bērni tiek mudināti lietot vārdus *liela*, *maza*, *gaiša*, *saulaina*, *kārtīga*, *silta* utt.		
Skaitāmpants	**Sasniedzamais rezultāts**	**Norise**
Vannas istabā lietu ir daudz, *Tās visas mazgāties sauc.* *Šampūns, dvielis, ziepītes,* *Vanna, duša, izlietne,* *Zobu pasta, birstīte.*	Runā pilniem teikumiem. Izmanto saikļus „jo", „tāpēc ka", stāstot par ķermeņa higiēnu.	Bērni grupās līmē kolāžu, izmantojot veikalu reklāmas un bukletus un papildinot ar saviem zīmējumiem. Katra grupa prezentē savu darbu, stāstījumā izsakot secinājumus.
Kādi materiāli nepieciešami? Reklāmas bukleti, šķēres, līme, rakstāmpiederumi, liela formāta papīrs vai tapetes gabals pamatam, pie „runājošās sienas" vārdu kartītes ar rakstītajiem burtiem (lietas, kuras atrodas vannasistabā) atbilstoši skaitāmpanta saturam. *Padoms:* prezentācijas sākumā bērni nosauc katrs savu vārdu, tad pēc kārtas saka teikumu par lietu, kura ir vannasistabā, pamatojot tās nepieciešamību un nozīmi.		
Skaitāmpants	**Sasniedzamais rezultāts**	**Norise**
Istabā mēbeļu daudz, *Zinu, kā tās visas sauc:* *Gulta, krēsls, skapis, galds,* *Dīvāns, plaukts.*	Nosauc mēbeļu nosaukumu kopā ar īpašības vārdu vienskaitlī un daudzskaitlī.	Bērns pasaka mēbeles nosaukumu ar īpašības vārdu vienskaitlī, pārējiem bērniem jāpasaka daudzskaitlī. Attēlos tiek piedāvātas dažādas mēbeles: galds – ēdamgalds, rakstāmgalds..., plaukts – grāmatplaukts, trauku plaukts..., krēsls – šūpuļkrēsls, atpūtas krēsls...
Kādi materiāli nepieciešami? Pie „runājošās sienas" ar rakstītajiem burtiem izvietotas vārdu kartītes ar dažādu mēbeļu attēliem atbilstoši skaitāmpanta saturam. *Padoms:* turpinājumā paplašināt vārdu krājumu, lietojot aprakstošus vārdus *augsts*, *zems*, *vecs*, *jauns*, *mīksts*, *ciets*, *ērts*, *koka*, *metāla*, *plastmasas*, *ādas*, *auduma*, *krāsa* utt.		

Skaitāmpants	Sasniedzamais rezultāts	Norise
Zīmuli es paņemšu, *Lapu uz pusēm dalīšu.* *Lielas un mazas mēbeles* *Saviem draugiem zīmēšu.*	Patstāvīgi stāsta par mēbeļu zīmēšanas secību, lieto mēbeļu nosaukumus pamazināmās formās.	Paņem papīra lapu un zīmē mēbeles, vienā lapas pusē lielas, otrā – mazas. Pēc tam stāsta: „*Sākumā es uzzīmēju...*, *pēc tam es uzzīmēju...*"
Kādi materiāli nepieciešami? Papīrs, rakstāmpiederumi. *Padoms:* turpinājumā pie uzzīmētajām mēbelēm ar rakstītajiem burtiem raksta to nosaukumu.		
Skaitāmpants	**Sasniedzamais rezultāts**	**Norise**
Skapīšus es atvērt protu, *Katrā daudz ir labu lietu,* *Vienā krūzes, šķīvji, glāzes,* *Otrā naži, dakšas, karotes.* *Trešajā ir bļodiņas,* *Lielas un maziņas.*	Veido teikumus ar trauku un galda piederumu nosaukumiem daudzskaitlī kopā ar skaitļa vārdiem.	Divi lieli metamie kauliņi. Uz viena trauki vai galda piederumi, uz otra cipari. Bērns met abus metamos kauliņus, nosauc attēloto priekšmetu ar atbilstošo skaitļa vārdu un veido teikumu.
Kādi materiāli nepieciešami? Pie „runājošās sienas" vārdu kartītes ar rakstītajiem burtiem atbilstoši skaitāmpanta saturam, trauku un galda piederumu attēli, divi metamie kauliņi. *Padoms:* turpinājumā var izveidot un spēlēt bingo. Attēlu kartītes bērni var gatavot paši (zīmēt, izgriezt no žurnāliem, reklāmām utt.). Var izmantot „Bilžu vārdnīcu" (pieejama tiešsaistē: *http://bilzuvardnica.maciunmacies.lv/list/*).		
Skaitāmpants	**Sasniedzamais rezultāts**	**Norise**
Ledusskapi atveru, *Redzu tajā pārtiku:* *Pienu, sviestu, krējumu,* *Gaļu, desu, biezpienu,* *Sieru, saldo sieriņu.*	Nosauc un stāstījumā lieto dažādus pārtikas produktu nosaukumus.	Pirmais bērns saka, piemēram: „Manā ledusskapī ir piens." Nākamais bērns atkārto iepriekš teikto un pievieno savu, piemēram: „Manā ledusskapī ir piens un desa". Nākamais turpina.
Kādi materiāli nepieciešami? Pārtikas produktu attēlu kartītes. *Padoms:* turpinājumā var izmantot kartītes, uz kurām rakstīti pārtikas produktu nosaukumi.		
Skaitāmpants	**Sasniedzamais rezultāts**	**Norise**
Katlu uz plīts es uzliku, *Zupu tajā vārīju.* *Manā katlā zupas daudz,* *Vai tu zini, kā to sauc?*	Nosauc zupu un stāsta par to, nosaucot tās sastāvdaļas.	Bērni vēro kartītes, uz kurām attēlotas zupas sastāvdaļas, un atbild ar diviem teikumiem, piemēram: „Katlā ir svaigu kāpostu zupa. Svaigu kāpostu zupā ir..."
Kādi materiāli nepieciešami? Attēlu kartītes ar dažādu zupu sastāvdaļām, pirmsskolas ēdienkarte. *Padoms:* turpinājumā raksta pusdienu zupas sastāvdaļas, brokastu, pusdienu, launaga ēdienkarti.		
Skaitāmpants	**Sasniedzamais rezultāts**	**Norise**
Strādāt protu, strādāt gribu, *Visus darbarīkus zinu,* *Lāpsta, spainis, grābeklis,* *Lejkanna un kaplītis.* *Darbarīkus paņemšu,* *Nu tik čakli strādāšu.*	Pareizi lieto atbilstošus darbības vārdus, veidojot teikumus par dārza darbarīkiem.	Bērns nosauc darbarīku un pasaka teikumus, piemēram, „Lāpsta. Ar lāpstu rok zemi. Es rakšu zemi." „Grābeklis. Ar grābekli grābj lapas. Es grābšu lapas."

Kādi materiāli nepieciešami? Dārza darbarīku attēli, to rakstītie nosaukumi, plakāts par atbilstošo tēmu.
Padoms: turpinājumā veido stāstījumu par ģimenes dārza darbiem dažādos gadalaikos.
Attēlu kartītes bērni var gatavot paši (zīmēt, izgriezt no žurnāliem, reklāmām utt.). Var izmantot „Bilžu vārdnīcu" (pieejama tiešsaistē: *http://bilzuvardnica.maciunmacies.lv/list/*).

Skaitāmpants	Sasniedzamais rezultāts	Norise
Skaistu vāzi paņemšu, *Ziedus tajā ielikšu.* *Paskaties, vai zini tu,* *Kā sauc šo skaisto ziediņu?* *Šodien ciemos iešu es,* *Dāvināšu puķītes.* *Aizver acis, neskaties!* *Atver acis, paskaties!* *Vai šo puķi atceries?*	Lieto atbilstošus īpašības vārdus, aprakstot dažādus ziedus.	Piktogrammas, uz kurām ir zīmējums *deguns – oža, acis – redze*, izvietotas pie magnētiskās tāfeles. Vāzē gadalaikam atbilstoši ziedi, piemēram, saulespuķe, astere, gladiola, samtene, roze. Aplūko un par katru īpašību, kuru nosauc, pieliek magnētu pie atbilstošas piktogrammas.

Kādi materiāli nepieciešami? Piktogrammas, magnēti, dabīgie ziedi.
Attēlu kartītes bērni var gatavot paši (zīmēt, izgriezt no žurnāliem, reklāmām utt.). Var izmantot „Bilžu vārdnīcu" (pieejama tiešsaistē: *http://bilzuvardnica.maciunmacies.lv/list/*).
Padoms: turpinājumā bērni uzdod un min aprakstošas mīklas par ziediem.

Skaitāmpants	Sasniedzamais rezultāts	Norise
Es uz laukiem aizbraucu, *Mājputnus tur redzēju:* *Gaili, vistu, cālēnu,* *Pīli, zosi, tītaru.*	Nosauc mājputnu nosaukumus daudzskaitlī savienojumā ar skaitļa vārdu atbilstoši lietvārda dzimtei.	Bērni stāv aplītī. Apļa vidū rotaļas vadītājs, kurš sasit plaukstas noteiktu reižu skaitu, piemēram, divas reizes. Tad bērni soļo pa apli un skaita skaitāmpantu, mainot pēdējās divas rindiņas: *Divus gaiļus, divas vistas, divus cālēnus,* *Divas pīles, divas zosis, divus tītarus.*

Kādi materiāli nepieciešami? Mājputnu attēli, plakāts ar rakstītiem mājputnu nosaukumiem vienskaitlī un daudzskaitlī.
Attēlu kartītes bērni var gatavot paši (zīmēt, izgriezt no žurnāliem, reklāmām utt.). Var izmantot „Bilžu vārdnīcu" (pieejama tiešsaistē: *http://bilzuvardnica.maciunmacies.lv/list/*).
Padoms: turpinājumā bērni veido skaitāmpanta grāmatiņu, uzzīmējot katru skaitāmpanta rindiņu savā lapā, mājputnus un nosaukumus raksta ar iespiestajiem vai rakstītajiem burtiem.

Skaitāmpants	Sasniedzamais rezultāts	Norise
Es uz laukiem aizbraucu, *Mājlopus tur redzēju:* *Aitu, kazu, cūciņu,* *Gotiņu un zirdziņu.*	Patstāvīgi veido teikumus, izmantojot darbības vārdus *ēd*, *zelē*, *grauž*, *gremo*, *lok*.	Lauku sētas plakāts piestiprināts pie magnētiskās tāfeles. Bērns pasaka teikumu un uzliek magnētu.

Kādi materiāli nepieciešami? Lauku sētas plakāts, magnēti.
Plakātu bērni var gatavot paši (zīmēt, izgriezt no žurnāliem, reklāmām utt.). Var izmantot „Bilžu vārdnīcu" (pieejama tiešsaistē: *http://bilzuvardnica.maciunmacies.lv/list/*).
Padoms: turpinājumā skolotājs piedāvā veidot teikumus, pakāpeniski palielinot vārdu skaitu teikumā, mainot darbības vārdu laiku; kopīgi veidot stāstu, ko var arī uzrakstīt.

Skaitāmpanti, kurus var izmantot, runājot par dažādiem tematiem		
Kartupeļus novākšu, *Spainītī tos lasīšu.* *Burkānus novākšu,* *Kastē tos salikšu.* *Kāpostiņus pagrabā,* *Bet pēc tam muciņā.* *Zirņus, pupas maisiņā,* *Tomātiņus burciņā.*	*Pašā meža vidiņā* *Meža zvēri dzīvoja:* *Lapsa, lācis, zaķītis,* *Vāverīte, ezītis.*	*Mežā sēnes lasīju,* *Pēc tam mājās tīrīju.* *Vai tu zini, kā sauc to* *Sēni skaisto, ēdamo?*
Sava tēta mašīnā *Jūtos ļoti droši.* *Tad, kad tajā iekāpjam,* *Tūlīt jostas sprādzējam.* *Vilciens ļoti ātri brauc,* *Lidmašīna gaisā trauc.* *Ceļot ļoti patīk mums,* *Visur gaida pārsteigums.* *Vilciens mani aizvedīs* *Tur, kur kalni, tur, kur pils.* *Ar lidmašīnu lidošu,* *Salu jūrā redzēšu.*	*Mēs ar tēti – makšķernieki,* *Makšķeri nopirkām, auklu uztinām,* *Āķi piesējām, tārpu uzlikām,* *Zivi noķērām!* *Kādu? Uzmini nu!* (*asari, līdaku, samu utt.*)	*Pludmalē es sēdēju,* *Kuģi jūrā redzēju.* *Pēc tam smiltīs apgūlos,* *Vēros skaistos mākoņos.* *Jūra, jūra, jūriņa,* *Cik tu mīļa man!* *Varu es tur peldēties,* *Sauļoties un atpūsties.*
Iet pa ielu muzikants, *Viņam mētelis liels un melns.* *Grib viņš spēlēt orķestrī.* *Vai tu gribi? Atbildi!*	*Tad, kad skolā jāsāk iet,* *Skolas somā jāieliek –* *Kas?* (*Grāmata, burtnīca, pildspalva, krāsainie zīmuļi, krāsas, ota, šķēres, līme u. c.*)	*Ārsts ārstē, celtnieks ceļ.* *Pavārs vāra, šuvējs šuj.* *Katram savi darbarīki,* *Vajadzīgi, noderīgi.*

Atgādne skolotājam: ko darīt ar vārdiem, kurus apgūstam ar skaitāmpanta palīdzību

Atrast, nosaukt, aprakstīt
Veidot vārdu savienojumus
Veidot teikumus: stāstījuma, jautājuma, izsaukuma
Noteikt vārda atrašanās vietu teikumā
Vingrināties, mainot balss tembru, tempu, skaļumu, intonāciju
Sacerēt mīklas
Iekļaut savos stāstos
Saklausīt pasakās, literāros darbos
Piemeklēt sakāmvārdus un parunas
Darboties ar skaņām: saklausīt vārdos atsevišķas skaņas, noteikt skaņas atrašanās vietu vārdā, noteikt skaņu secību vārdā

Dalīt vārdus zilbēs
Pabeigt vārdu pēc pirmās zilbes
Pārveidot vārdu, mainot vienu skaņu
Veidot vārdus ar priedēkļiem
Veidot salikteņus
Piemeklēt sinonīmus, antonīmus
Lasīt
Zīmēt apgūto skaitāmpantu
Norakstīt pēc parauga vai rakstīt patstāvīgi
Atdarināt ar kustībām
Iekļaut pirkstiņrotaļās
Izdziedāt

3. STĀSTA PAR ATTĒLU

Atrodi atšķirības!

Ko bērni mācās?	Jautāt un atbildēt uz jautājumiem, lai noskaidrotu atšķirības attēlos.
Kādi materiāli nepieciešami?	**2_8. pielikums.** Divi līdzīgi attēli (A un B variants). Attēli var būt izdrukāti vai digitāli (interaktīvā tāfele vai planšete). Rādāmais rīks (pirksts, kociņš, marķieris uz tāfeles). Pēc vajadzības teikumu un teikumu daļu sākumi (*Vienā attēlā...*, *Otrā attēlā... Šeit ir...*, *bet tur ir...*) uz kartītēm.
Kā organizēt?	Skolotājs parāda bērniem divus līdzīgus attēlus, kas novietoti blakus (sk. pielikumā). Bērni uzmanīgi vēro abus attēlus. Skolotājs aicina bērnus atrast un nosaukt atšķirības starp attēliem. Bērni parāda vai nosauc, kas attēlos atšķiras (krāsas, skaits, darbības). Skolotājs palīdz formulēt teikumus, piemēram: „Vienā attēlā bumba ir zaļa, otrā – sarkana." Kopīgi tiek atrastas un nosauktas atšķirības. Uzdevuma noslēgumā skolotājs apkopo atbildes, nosauc atšķirības.
Padoms	Skolotājs uzaicina divus bērnus, kuri var palikt savās vietās vai iznākt grupas priekšā. Vienam bērnam tiek iedots A attēls, otram B attēls; attēli ir ļoti līdzīgi, taču ar noteiktām atšķirībām, un bērni neredz viens otra attēlu. Pārējiem bērniem izdala lapu, kur redzami abi attēli. Bērni savā starpā uzdod jautājumus, lai noskaidrotu atšķirības starp attēliem (piemēram: „Vai tev ir zaļa bumba?"). Otrs bērns atbild uz jautājumu, bet pārējie bērni klausās, seko līdzi atbildēm un atzīmē vai parāda sadzirdētās atšķirības savos attēlos. Skolotājs uzdod papildu jautājumus un palīdz bērniem pamanīt atšķirības. Uzdevuma noslēgumā skolotājs kopā ar bērniem apkopo visas atrastās atšķirības. Skaitļi 12 un 15 uzdevumā tiek izmantoti nevis ar mērķi pārbaudīt bērnu skaitīšanas prasmi, bet kā vizuāli atšķirami simboli, kas rosina bērnus pamanīt atšķirības un salīdzināt redzēto. Bērniem nav nepieciešams zināt skaitļu nozīmi vai secību, pietiek ar spēju atpazīt, ka skaitļi ir atšķirīgi. Uzdevums nodrošina dabisku diferencēšanu, ļaujot bērniem ar augstāku zināšanu līmeni pamanīt un nosaukt sarežģītākas atšķirības, savukārt pārējiem bērniem – pilnvērtīgi piedalīties, balstoties uz redzamo un dzirdēto informāciju.

Stāsti par attēlu!

Ko bērni mācās?	Stāstīt par attēlu, izmantojot atbalstam dotos teikumus.
Kādi materiāli nepieciešami?	Sižeta attēli – iespējams izmantot uzdevuma „Atrodi atšķirības!" attēlus – pēc skolotāja izvēles vienu attēlu (1. vai 2. attēlu) no attēlu pāra. Var izmantot attēlus no citiem Latviešu valodas aģentūras materiāliem, piemēriem, „Bilžu vārdnīcas" (pieejama tiešsaistē: *http://bilzuvardnica.maciunmacies.lv/list/*).
Kā organizēt?	Skolotājs rāda attēlu. Bērni veido stātījumu, izmantojot atbalstam dotos teikumus: „Es redzu..." „Attēlā bērns..." „Es domāju, ka..." „Darbība notiek..." „Attēlā ir..." „Zēns..., bet meitene..." „Es arī gribētu..., jo..."
Padoms	Sākumā par attēlu var pastāstīt skolotājs vai arī bērni ar augstāku valodas prasmes līmeni. Piemērs palīdzēs stāstījumu veidot arī pārējiem bērniem. Pirms aicina stāstīt par attēlu, skolotājs pārliecinās, ka bērniem ir pietiekams vārdu krājums, lai viņi varētu to izdarīt. Ja nepieciešams, pirms stāstījuma veidošanas var kopīgi paspēlēt spēli, piemēram, skolotājs jautā: „Vai tu redzi tulpi?". Bērns atbild pilnā teikumā: „Es redzu sarkanu tulpi."

Kas notiks tālāk?

Ko bērni mācās?	Prognozēt attēlā redzamos notikumus – pateikt 2–3 teikumus par to, kā varētu turpināties attēlā redzamie notikumi.
Kādi materiāli nepieciešami?	Sižeta attēli – iespējams izmantot uzdevuma „Atrodi atšķirības!" attēlus – pēc skolotāja izvēles vienu attēlu (1. vai 2. attēlu) no attēlu pāra. Var izmantot attēlus no citiem Latviešu valodas aģentūras materiāliem, piemēriem, „Bilžu vārdnīcas" (pieejama tiešsaistē: *http://bilzuvardnica.maciunmacies.lv/list/*).
Kā organizēt?	Skolotājs rāda attēlu un uzdod jautājumus: • „Kas notiks pēc piecām minūtēm?" • „Kā varonis jutīsies pēc šīs situācijas?" • „Ko viņš/viņa darīs tālāk?"
Padoms	Skolotājs rosina bērnus izdomāt vairākus sižeta turpinājumus. Skolotājs var pierakstīt bērnu stāstīto. Uzdodot papildjautājumus, var rosināt bērnus stāstīt plašāk. Spējīgākie bērni var atbildēt uz jautājumu: „Ko tu darītu, ja būtu šajā attēlā? Kā tu justos?" Bērniem var piedāvāt stāstīt no attēla varoņu viedokļa, piemēram: „Es esmu zēns ar bumbu, man patīk...", „Es esmu meitene šūpolēs, un es...".

Dialogs starp varoņiem

Ko bērni mācās?	Veidot īsu sarunu (2–3 teikumi) starp attēlā redzamajiem tēliem.
Kādi materiāli nepieciešami?	Sižeta attēli – iespējams izmantot uzdevuma „Atrodi atšķirības!" attēlus – pēc skolotāja izvēles vienu attēlu (1. vai 2. attēlu) no attēlu pāra. Var izmantot attēlus no citiem Latviešu valodas aģentūras materiāliem, piemēriem, „Bilžu vārdnīcas" (pieejama tiešsaistē: *http://bilzuvardnica.maciunmacies.lv/list/*).
Kā organizēt?	Bērni izvēlas divus tēlus no attēla un izdomā īsu sarunu (2–3 teikumus). Piemērs: „Vai tu vari padot man lāpstiņu?" „Jā, protams, bet pēc tam paspēlēsimies kopā."
Padoms	Sākumā ieteicams dialogus veidot frontāli, skolotājs var pats izvēlēties tēlus attēlā, kuri sarunāsies savā starpā. Pirmo reizi dialogu var izspēlēt skolotājs kopā ar bērnu ar augstāku valodas prasmes līmeni. Pēc tam to var atkārtot citi bērni. Pēc tam, kad bērni ir apguvuši prasmi veidot dialogu, viņi paši var izvēlēties tēlus, kas sarunāsies.

Sakārto stāstu

Ko bērni mācās?	Veidot īsu stāstījumu (4–6 teikumi) par sižetisko attēlu.
Kādi materiāli nepieciešami?	Sižetiskie attēli no LVA vietnes: *https://maciunmacies.valoda.lv/wp-content/uploads/2021/05/Spele_STASTU-SPELE.pdf*
Kā organizēt?	Skolotājs parāda vienu sižetisko attēlu. Kopīgi apskata attēlu un pārrunā: • Kas ir redzams attēlā? • Ko bērni dara? • Kādas emocijas var pamanīt? Skolēni izdomā un izstāsta stāstu: • Kas notika pirms šī brīža? • Kas notiek attēlā? • Kas varētu notikt pēc tam? Bērni veido īsu stāstījumu 4–6 teikumos, izmantojot vārdus *sākumā*, *tad*, *pēc tam*, *beigās*.
Padoms	Lai bērniem būtu vieglāk, skolotājs var dot teikumu sākumu: • „Sākumā bērni..." • „Pēc tam viņi..." • „Beigās visi..." Piemērs attēlam par veikalu. *Sākumā mamma ar bērniem atnāca uz veikalu iepirkties.* *Viņi staigāja un skatījās dažādas preces.* *Meitene paņēma pienu, bet otra meitene izvēlējās dzērienu no plaukta.* *Vecmāmiņa lika preces groziņā, bet tētis stūma iepirkumu ratiņus.* *Beigās ģimene devās pie kases, lai samaksātu par pirkumiem.*

4. LASA UN SAPROT IZLASĪTO

Sameklē vārdu!

Ko bērni mācās?	Saskatīt dotos vārdus burtu režģī.
Kādi materiāli nepieciešami?	Mēneša tematam atbilstošu vārdu kartītes (5–10); burtu jūklis, kurā iekļauti kartītēs dotie vārdi.
Kā organizēt?	Skolotājs sagatavo: • mēneša tematā izmantojamos vārdus, piemēram, runājot par dzimšanas dienas svinēšanas tradīcijām, uz kartītēm var būt vārdi *torte*, *jubilārs*, *apsveikums*, *dāvana*, *ciemiņi*, *cienasts*, *ielūgums*, *pārsteigums*, *draugi*, *spēles*; • burtu režģi, kurā iekļauti dotie vārdi (plakāta un/vai darba lapas formātā). Attēlu kartītes izvietotas pēc skolotāja ieskatiem groziņā vai „brīnumu maisiņā". Bērni pēc kārtas izvēlas vārdu kartīti, kopīgi izlasa tajā rakstīto vārdu, pārrunā, kā tas ir saistīts ar dzimšanas dienu. Vārdu kartītes pēc izlasīšanas tiek izvietotas grupā visiem bērniem labi redzamā vietā. Pēc tam bērni saņem darba lapu ar burtu režģi. Vienojas, kurā virzienā jāmeklē vārdi, un katrs bērns individuāli meklē un iekrāso atrastos vārdus. Ja ir sagatavots burtu režģis plakāta veidā, tas ir izvietots grupā, piemēram, pie „runājošās sienas". Kad bērni ir atraduši vārdus savās darba lapās, skolotājs aicina pa vienam pie burtu režģa iekrāsot vārdus. Iekrāsotos vārdus var izmantot ikdienā lasīšanai – viens bērns saka vārdu, otrs to atrod un izlasa.
Padoms	Ja bērniem ir zemāks lasītprasmes līmenis, burtu režģī vārdi izvietoti tikai horizontālā līmenī; ja augstāks, tad horizontālā un vertikālā līmenī. Burtu režģī izmantoti lielie iespiestie burti, bet kartītēs vārdi sākumā var būt rakstīti ar lielajiem iespiestajiem burtiem, pēc tam – ar mazajiem iespiestajiem vai rakstītajiem burtiem. Kad bērni jau zina šo uzdevumu, var to dot uz laiku – ar smilšu pulksteni var uzņemt laiku un pēc tam jautāt bērniem – kurš atrada desmit, kurš deviņus, kurš astoņus, kurš septiņus utt. vārdus? Var rosināt bērnus pašiem veidot burtu jūkli, iekļaujot tajā dotos vārdus.

Atjauno vārdus!

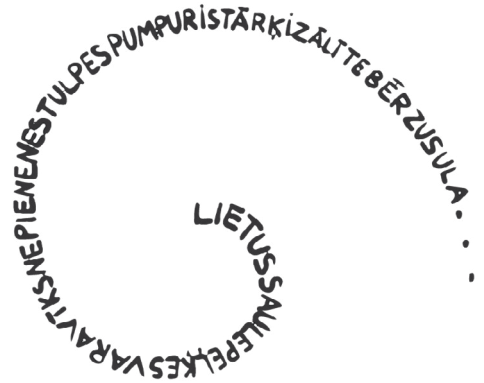
Ko bērni mācās?	Salikt no dotajām zilbēm vārdus.
Kādi materiāli nepieciešami?	Mēneša tematam atbilstošu vārdu kartītes (5–10); zilbju kartītēs rakstīto vārdu zilbes.
Kā organizēt?	Skolotājs sagatavo: • mēneša tematā izmantojamos vārdus, piemēram, runājot par profesijām, uz kartītēm var būt vārdi *celtnieks*, *blogeris*, *skolotājs*, *policists*, *zemnieks*, *diriģents*, *sportists*, *pavārs*, *šoferis*, *pārdevējs*; • uz kartītēm rakstīto vārdu zilbes, piemēram, *celt-*, *-nieks*; *blo-*, *-ge-*, *-ris*; *sko-*, *-lo-*, *-tājs*; *po-*, *-li-*, *-cists*; *zem-*, *-nieks*; *di-*, *-ri-*, *-ģents*; *spor-*, *-tists*; *pa-*, *-vārs*; *šo-*, *-fe-*, *-ris*; *pār-*, *-de-*, *-vējs*. Attēlu kartītes izvietotas pēc skolotāja ieskatiem groziņā vai „brīnumu maisiņā". Bērni pēc kārtas izvēlas vārdu kartīti, kopīgi izlasa tajā rakstīto vārdu, parunā par šo profesiju, piemēram, nosauc, kur strādā, ko dara, kādi darbarīki nepieciešami utt. Vārdu kartītes pēc izlasīšanas tiek izvietotas grupā visiem bērniem labi redzamā vietā. Pēc tam bērni saņem zilbju kartītes, no kurām jāsaliek dotie profesiju nosaukumi. Bērni var strādāt pāros. Kad bērni salikuši vārdus, skolotājs pārbauda veikto uzdevumu un sniedz atgriezenisko saiti.

Padoms	Vārdi vārdu kartītēs un zilbēs var būt rakstīti ar lielajiem vai mazajiem iespiestajiem burtiem. Bērniem ar labu lasītprasmes līmeni vārdu kartītes var būt rakstītas ar lielajiem iespiestajiem burtiem, bet zilbes ar mazajiem iespiestajiem burtiem. Mēneša laikā šo uzdevumu var veikt kā izaicinājuma spēli – katru dienu bērniem jāizvelk viena vārdu kartīte, jāizlasa, jāizdomā ar šo vārdu teikums un jāsaliek vārds no zilbēm.

Ir vai nav vienāds?

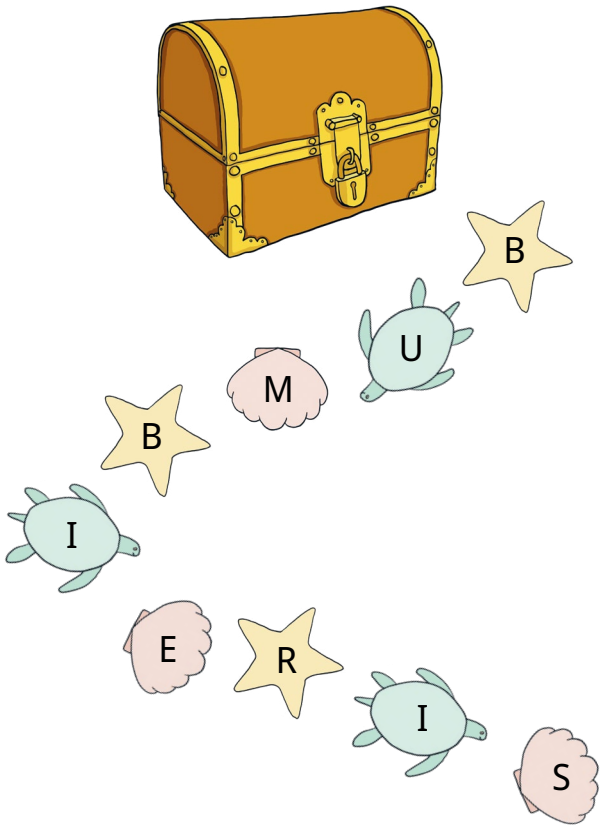
Ko bērni mācās?	Lasīt teikumus, saprast izlasīto.
Kādi materiāli nepieciešami?	Teikumu pāru kartītes.
Kā organizēt?	Skolotājs sagatavo teikumu pāru kartītes, piemēram, *1. Darbadienu skaits nedēļā. Brīvdienu skaits nedēļā.* *2. Kāju skaits lācim. Kāju skaits vistai.* *3. Bērnu skaits grupā. Zēnu skaits grupā.* *4. Skolotāju skaits grupā. Roku skaits cilvēkam.* *5. Sēņu skaits mežā. Sēņu skaits grozā.* *6. Pirkstu skaits kājai. Pirkstu skaits rokai.* *7. Konfekšu skaits kabatā. Konfekšu skaits veikalā.* *8. Lappušu skaits grāmatā „Kaimiņi". Lappušu skaits grāmatā „Kiosks".* *9. Burtu skaits vārdā „pele". Burtu skaits vārdā „māja".* Katrs teikumu pāris uzrakstīts uz atsevišķas kartītes. Katru dienu var izvēlēties pa vienai kartītei, izlasīt, pārrunāt un piestiprināt grupā labi redzamā vietā.
Padoms	Teikumu pāri uz kartītēm var būt rakstīti ar lielajiem vai mazajiem iespiestajiem burtiem. Šis lasīšanas uzdevums ir saistīts ar matemātiku – bērni vingrinās skaitīšanā, mācās izteikt un pamatot savu viedokli. Kad bērni ir sapratuši teikumu pāru veidošanas principu, var rosināt izdomāt šādus teikumu pārus pašiem vai mājās kopā ar vecākiem. Skolotājs pieraksta bērnu sagatavotos teikumu pārus.

Vārdu spirāle

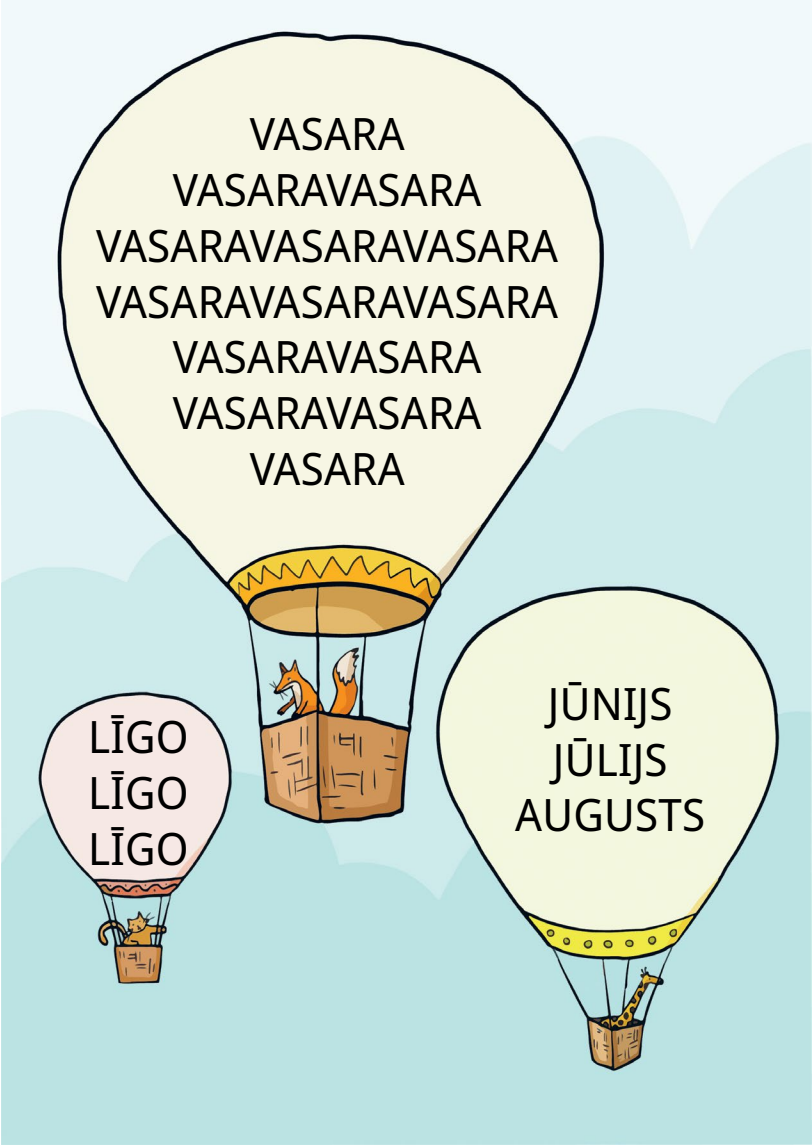
Ko bērni mācās?	Lasīt vārdus, saprast izlasīto.
Kādi materiāli nepieciešami?	Darba lapā spirāles veidā uzrakstīti ar mēneša tematu saistīti (5–10) vārdi, piemēram, ar tematu „Pavasara pazīmes" saistīti vārdi *lietus*, *saule*, *peļķes*, *varavīksne*, *pienenes*, *tulpes*, *pumpuri*, *stārķi*, *zālīte*, *bērzu sula*. PARAUGS

Kā organizēt?	Skolotājs sagatavo ar mēneša tēmu saistītu vārdu spirāli, nosauc vārdu skaitu, kas jāatrod. Bērni lasa un iekrāso atrastos vārdus dažādās krāsās. Kopīgi pārrunā atrastos vārdus, bērni iesaista tos teikumos. Skolotājs var uzdot papildjautājumus, piemēram, *Kāda ir saulīte? Kāpēc pavasarī ir peļķes? Kad debesīs var redzēt varavīksni? No kurienes atlido stārķi?*
Padoms	Bērni var saukt savas pavasara pazīmes, skolotājs tās pieraksta, piemēram, „runājošajā sienā". Bērni izmanto dotos vārdus un veido savu vārdu spirāli (to var darīt arī kopā ar vecākiem). Tad bērni apmainās ar darba lapām un meklē tajās pavasara vārdus.

Dārgumu lāde

Ko bērni mācās?	Savienot burtus vārdā, lasīt un saprast izlasīto.
Kādi materiāli nepieciešami?	**2_9. pielikums.** Uz „runājošās grīdas" vai pie „runājošās sienas" pielikta dārgumu lāde, un līdz tai no burtiem izveidota taciņa. Taciņa veidota tā, lai, saliekot kopā pēc instrukcijas burtus, veidotos vārds. PARAUGS
Kā organizēt?	Uz „runājošās grīdas" vai pie „runājošās sienas" skolotājs katru dienu izkārto burtus tā, lai veidotos viens ar mēneša tēmu saistīts vārds – „dārgums". Skolotājs izdomā principu, pēc kura katru dienu tiks izvietoti vārdi, piemēram, lasa katru otro vai trešo, vai ceturto burtu. Var lasīt arī katru lielo vai mazo iespiesto burtu vai katru ar sarkano zīmuli uzrakstītu burtu utt.
Padoms	Sākumā „dārgumu" meklē un pieraksta kopā, bet, kad bērni ir sapratuši uzdevumu, skolotājs tikai pasaka bērniem burtu izvietošanas principu, un katrs meklē un pieraksta „dārgumu" individuāli. Bērni katrs savu uzrakstīto vārdu piestiprina pie „runājošās sienas", un pēc tam visi kopā pārbauda. No mēneša laikā sakrātajiem vārdiem (dārgumiem) var veidot sarakstu, kuru pēc tam izmanto aprakstošo mīklu veidošanai un minēšanai, grupēšanai, jautājumu veidošanai, skaņu saklausīšanai u. tml.

Saskaiti vārdus!

Ko bērni mācās?	Saskatīt vārdu jūklī doto vārdu.
Kādi materiāli nepieciešami?	**2_10. pielikums.** Darba lapas sagatave skolotājam, kurā var rakstīt mēneša tēmā aktuālo vārdu. PARAUGS
Kā organizēt?	Skolotājs gaisa balonā katru dienu ieraksta vienu ar mēneša tematu saistītu vārdu. Gaisa balons ar vārdu var būt izvietots pie „runājošās sienas" un/vai arī darba lapā, kas pieejama katram bērnam. Kopīgi noskaidro, kurš vārds ir rakstīts gaisa balonā, pārrunā, kā šis vārds saistīts ar mēneša tematu. Skolotājs paskaidro, kurā virzienā jāmeklē vārdi. Bērni meklē un iekrāso vārdu. Dienas gaitā ieteicams pēc iespējas vairāk par šo vārdu runāt, piemēram, ja mēneša tematā „Transporta līdzekļi" gaisa balonā ir ierakstīts vārds *divritenis*, var pārrunāt, kāds ir divritenis, kam tas ir līdzīgs, kur to var nopirkt, kā to var izmantot. Šo vārdu var iesaistīt teikumos, veidot ar to jautājumus, skaitīt burtus vārdā, meklēt, vai ir vairāki vienādi burti utt.
Padoms	Kad bērni ir sapratuši uzdevumu, var izvēlēties dienas vārdu no skolotāja un/vai bērnu iepriekš sagatavotām vārdu kartītēm, un bērni šo vārdu var rakstīt paši darba lapā izvietotajā gaisa balonā.

Atrodi pārus!

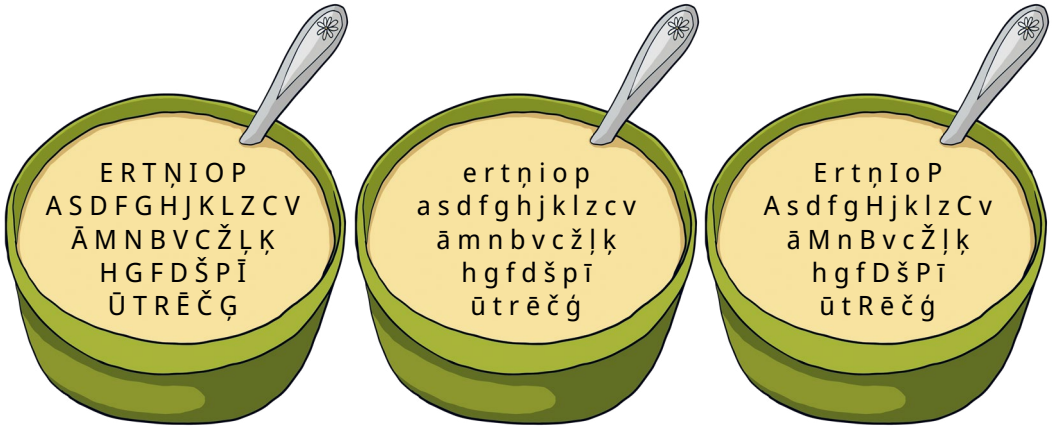
Ko bērni mācās?	Lasīt un atrast pretējas nozīmes vārdus.
Kādi materiāli nepieciešami?	**2_11. pielikums.** Vārdu kartītes ar antonīmiem.
Kā organizēt?	Antonīmu pāru kartītes ievieš pakāpeniski, piemēram, katru dienu aplūko un lasa jaunu vārdu pāri, iesaista tos teikumos. Var rosināt bērnus veidot saliktus teikumus, piemēram, *Emmai ir liels kaķis, bet man ir mazs suns. Māsai ir liela soma, bet man ir maza somiņa.* Katru dienu pievienojot pa jaunam vārdu pārim, nedēļas beigās bērni jau zinās 10 vārdus un varēs spēlēt spēli – atrast katrai antonīmu kartītei savu pāri.
Padoms	Ar katru jauno vārdu pāri bērniem var būt mājasdarbs kopā ar ģimenes locekļiem izdomāt vismaz piecus teikumus. Pirms bērni atnākuši uz bērnudārzu, skolotājs var būt kļūdaini salicis antonīmu pārus, bērniem ir jāizlabo kļūda un jāsaliek pareizi.

Slepenais ziņojums

Ko bērni mācās?	Lasīt vārdus un saprast izlasīto.
Kādi materiāli nepieciešami?	**2_12. pielikums.** Plakāts un/vai darba lapa mobilā tālruņa formā, kurā ir ierakstīti ar mēneša tematu saistīti vārdi (4–6).
Kā organizēt?	Skolotājs katru dienu sagatavo jaunu „slepeno ziņojumu" un aicina bērnus to izlasīt. Lasīšanas nosacījumus var mainīt, piemēram, lasām no lejas uz augšu, izlaižot X (tas nav latviešu valodas alfabēta burts). Piemēram, lasot var noskaidrot, kādas dārzeņu sēklas sēs grupiņā (burkāni, dilles, bietes, redīsi, gurķi, tomāti). PARAUGS I S E I I I N E E X X T X X T S Ķ X Ā L X X X Ā K L E Ī R X R X I X X M U I X D U X B X B E X O X D X R G T Izlasītos vārdus bērni var pierakstīt. Sākumā bērnu atbalstam var piedāvāt attēlus.

Padoms	Slepenajā ziņojumā var būt ar mēneša tematu saistīti vārdi vai teikums. Slepenā ziņojuma saturam jābūt bērniem nozīmīgam. Piemēram, *Rīt svinēsim vārdadienu.* *Auklītes mīļākās puķes ir narcises.* Slepeno ziņojumu var izmantot, lai ierakstītu tajā ar lasīto tekstu saistītus vārdus, piemēram, galvenā tēla vārdu, hobiju, notikumu vietu utt.

Kas katlā?

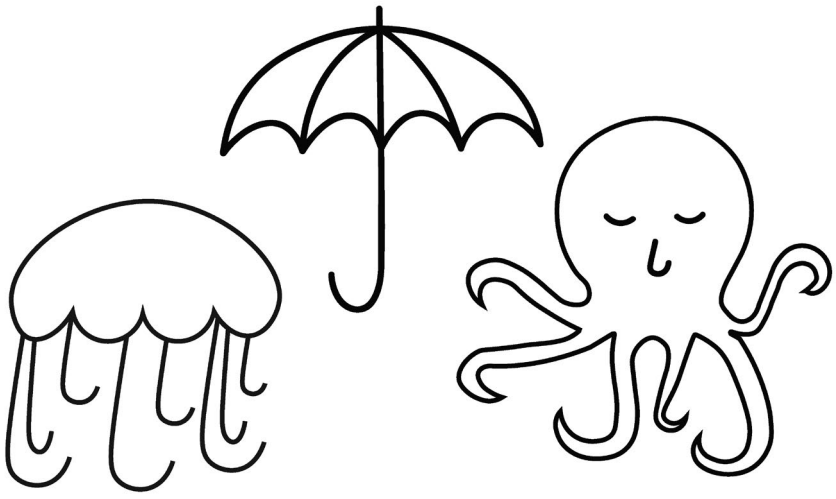
Ko bērni mācās?	Atpazīt burtus, veidot no tiem vārdu.
Kādi materiāli nepieciešami?	**2_13. pielikums.** Uzzīmēta zupas bļoda, bļodā ierakstīti dažādi lielie un/vai mazie iespiestie burti. PARAUGS
Kā organizēt?	Skolotājs sauc burtus un aicina bērnus tos apvilkt vai izrakstīt. No burtiem, kas nav apvilkti, ir jāsaliek vārds (piemēram, zupas sastāvdaļas: kāposti, kartupeļi, bietes, klimpas utt.), un tie jāizraksta.
Padoms	Var izmantot arī ēdienu nosaukumus, tos ierakstot burtu jūklī. Kad bērni ir iemācījušies rakstītos burtus, zupas katlā var būt rakstītie burti.

Sameklē vārda vietu!

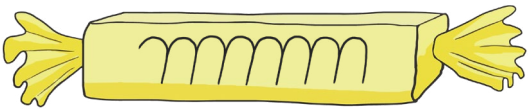
Ko bērni mācās?	Atpazīt burtus, veidot no tiem vārdu.
Kādi materiāli nepieciešami?	**2_14. pielikums.** Darba lapa ar lodziņiem vārdu ierakstīšanai. Vārdu kartītes (vārdi ar sešiem, pieciem, četriem, trim burtiem), piemēram, *vāvere*, *stirna*, *lapsa*, *čūska*, *pele*, *lāči*, *odi*.
Kā organizēt?	Skolotājs piedāvā bērniem izlasīt ar mēneša tematu saistītās vārdu kartītes. Var kopīgi atrast īsākos un garākos vārdus, sagrupēt tos. Pēc tam bērni atrod katram vārdam savu vietu darba lapā: vārdam ar sešiem burtiem nepieciešami seši lodziņi, vārdam ar pieciem burtiem nepieciešami pieci lodziņi utt. Skolotājs demonstrē, ka rakstīšanas laikā jārunā līdzi: vārds jāsadala skaņās, un katrai skaņai jāpieraksta atbilstošais burts.
Padoms	Uzdevumam var izmantot tikai vārdu kartītes ar vārdiem, kuros skaņu un burtu skaits sakrīt.

5. RAKSTA RAKSTĪTO BURTU ELEMENTUS

Lietussargs

Ko bērni mācās?	Rakstīt taisnu svītru ar lociņu apakšā.
Kādi materiāli nepieciešami?	A4 lapa, zīmuļi.
Kā organizēt?	Skolotājs kopā ar bērniem vēro dažādus lietussargus, pārrunā, kāpēc lietussargi vajadzīgi, kad tos izmanto, kādi tie izskatās. Bērni stāsta par saviem lietussargiem – kādā krāsā, ar kādiem zīmējumiem tie ir utt. Skolotājs aicina bērnus lapā zīmēt lietussargus. Skolotājs stāsta, kā zīmēt lietussargu, un zīmē kopā ar bērniem: 1. Vispirms skolotājs aicina lapā iezīmēt loku (līdzīgu varavīksnei). Parāda bērniem, kā zīmēt loku gaisā, aicina bērnus atkārtot loka zīmēšanas kustību gaisā. Tad skolotājs iezīmē loku lapā, skaidro, ka var brīvi izvēlēties vietu un vilkt pusapli no labās uz kreiso pusi. Bērni iezīmē pusapli savā lapā. 2. Skolotājs stāsta, ka tālāk pusapļa apakšā zīmēs 3–5 mazus puslokus, līdzīgus viļņiem. Tie izskatīsies kā mākoņa maliņa. Skolotājs demonstrē gaisā, bērni atkārto. Tad bērni vēro, kā skolotājs viļņus iezīmē lapā, velkot pusapļus no labās uz kreiso pusi. Bērni zīmē paši savās lapās. 3. Skolotājs aicina lietussarga augšā uzzīmēt mazu aplīti. Demonstrē, kā to zīmē, savā lapā. Bērni iezīmē aplīti savam lietussargam. 4. Tālāk skolotājs aicina no augšējā aplīša vilkt līnijas līdz katram vilnīša sākumam un parāda, kā to izdarīt, savā lapā. Bērni atkārto. Skolotājs aicina bērnus uzzīmēt lapā vairākus lietussargus – lielākus un mazākus. Kad lietussargi uzzīmēti, skolotājs aicina piezīmēt lietussargiem kātiņus un rāda, kā to izdarīt – pieliekot zīmuli augšā pie lietussarga apakšējās malas un velkot uz leju taisnu svītru ar lociņu apakšā. Skolotājs demonstrē kustību gaisā, bērni atkārto, tad lietussarga kātiņus var zīmēt vispirms uz plaukstas un pēc tam pie saviem lietussargiem lapā. Uzzīmētos lietussargus bērni izkrāso un izrotā pēc vēlēšanās – bērni var zīmēt savus, savu ģimenes locekļu vai sapņu lietussargus.
Padoms	Pēc tam, kad bērni ir iemācījušies „rakstīt lietussarga kātiņus", skolotājs šo elementu ieraksta atgādnē, ko veido kā atbalstu rakstīto burtu rakstīšanai. Līdzīgi var zīmēt medūzas un astoņkājus. PARAUGI

Konfektes

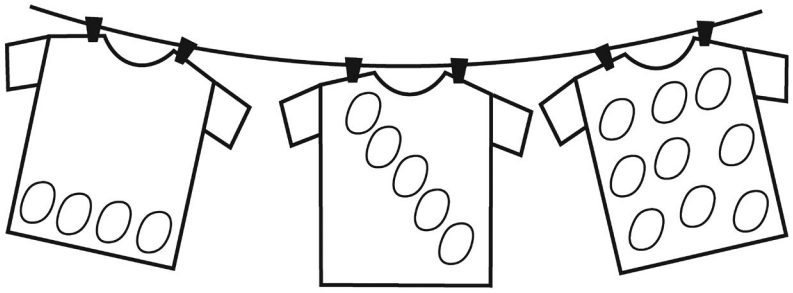
Ko bērni mācās?	Rakstīt un savienot taisnas svītras ar lociņu augšā.
Kādi materiāli nepieciešami?	A4 lapa, zīmuļi.
Kā organizēt?	Skolotājs kopā ar bērniem vēro dažādu konfekšu papīriņus, secina, ka uz tiem ir dažādi ornamenti. Piedāvā bērniem uzzīmēt savas konfektes un tās izrotāt. Skolotājs aicina bērnus iezīmēt savās lapās konfektes – taisnstūrus – un to galos piezīmēt trīsstūrus ar viļņainām maliņām. Skolotājs zīmē kopā ar bērniem. Bērni vēro, kā skolotājs zīmē, un tad zīmē savā lapā. Lapā bērni iezīmē vairākas konfektes – katru var zīmēt savā krāsā. Kad konfektes uzzīmētas, skolotājs aicina tās izrotāt ar spieķīšiem – taisnu svītru ar lociņu augšā. Skolotājs demonstrē gaisā, kā vilkt spieķīti – sākt augšā un vilkt līniju uz leju. Bērni vēro un pēc tam paši atkārto ar pirkstiņu gaisā. Tad skolotājs rāda, kā zīmēt spieķīti konfektē. Spieķīti zīmē vienu pie otra, bērni vēro, un paši atkārto savās konfektēs. Bērni izvēlas krāsas, ar kurām vēlas zīmēt. PARAUGS
Padoms	Bērni var izdomāt nosaukumus savām konfektēm un rakstīt tos zem konfektes. Skolotājs pēc nepieciešamības raksta nosaukumus, un bērni tos raksta pēc parauga. Tie bērni, kuri prot sadalīt vārdu skaņās un pierakstīt skaņai atbilstošo burtu, raksta patstāvīgi. Pēc tam, kad bērni ir iemācījušies rakstīt spieķīšus (taisnas svītras ar lociņu augšā), skolotājs šo elementu ieraksta atgādnē, ko veido kā atbalstu rakstīto burtu rakstīšanai.

Krūze ar garaiņiem

Ko bērni mācās?	Rakstīt taisnu svītru ar lociņu augšā un apakšā.
Kādi materiāli nepieciešami?	A4 lapa, zīmuļi.
Kā organizēt?	Skolotājs kopā ar bērniem vēro, kā no karstas tējas krūzes kūp garaiņi. Var kopīgi aplūkot dažādas krūzes. Bērni stāsta par savām mīļākajām krūzēm mājās, no kādas krūzes dzer katrs ģimenes loceklis, vai mājās ir svētku krūzes utt. Skolotājs aicina bērnus iezīmēt savās lapās krūzi. Skolotājs zīmē kopā ar bērniem. Bērni vēro, kā skolotājs zīmē, un tad zīmē savā lapā. Lapā bērni iezīmē vairākas krūzes – katru var zīmēt savā krāsā. Kad krūzes uzzīmētas, skolotājs aicina uzzīmēt garaiņus – āķīšus (taisna svītra ar lociņu augšā un apakšā), jo krūzē ir karsta tēja. Skolotājs demonstrē gaisā, kā vilkt āķīti – sākt augšā, vilkt līniju uz leju un uztaisīt lociņu. Bērni vēro un pēc tam paši atkārto ar pirkstiņu gaisā. Pēc tam skolotājs rāda, kā zīmēt āķīti virs krūzes. Bērni vēro un paši atkārto virs savām krūzēm. Krūzes bērni krāso vai izrotā pēc vēlēšanās – kā savas vai ģimenes locekļu krūzes vai pašu izdomātus rotājumus. PARAUGS

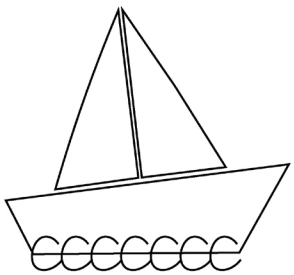
Padoms	Ja bērni vēlas, viņi var izdomāt, kāda tēja ir katrā krūzē, piemēram, zaļā tēja, melnā tēja, aveņu tēja. Skolotājs pēc nepieciešamības raksta nosaukumus, bērni tos pieraksta pēc parauga. Tie bērni, kuri prot sadalīt vārdu skaņās un pierakstīt skaņai atbilstošo burtu, raksta patstāvīgi. Pēc tam, kad bērni ir iemācījušies rakstīt āķīšus, skolotājs šo elementu ieraksta atgādnē, ko veido kā atbalstu rakstīto burtu rakstīšanai.

Veļas diena

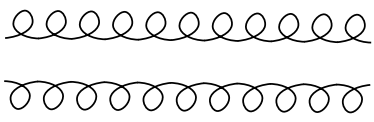
Ko bērni mācās?	Rakstīt ovālu.
Kādi materiāli nepieciešami?	A4 lapa, zīmuļi.
Kā organizēt?	Skolotājs kopā ar bērniem vēro apģērbu, secina, ka uz tiem ir dažādi zīmējumi. Bērni stāsta par saviem apģērbiem, kādā krāsā tie ir, kas uz tiem ir uzzīmēts. Skolotājs aicina bērnus sarīkot „veļas dienu" – uzzīmēt uz veļas auklas izkārtus T kreklus un pēc tam tos izrotāt. Skolotājs zīmē kopā ar bērniem. Bērni vēro, kā skolotājs zīmē, un tad zīmē savā lapā. Lapā bērni iezīmē vairākus T kreklus – katru var zīmēt savā krāsā. Kad T krekli uzzīmēti, skolotājs aicina tos izrotāt ar ovāliem. Skolotājs demonstrē gaisā, kā vilkt ovālu – sākt augšā, vilkt uz kreiso pusi, tad uz leju, uz labo pusi un uz augšu. Bērni vēro un pēc tam paši atkārto ar pirkstiņu gaisā. Pēc tam skolotājs rāda, kā zīmēt ovālus T kreklos. Bērni vēro, un paši atkārto savos zīmējumos.
Padoms	Ja bērni vēlas, viņi var izdomāt, kam pieder katrs T krekls (piemēram, mammai, tētim, māsai, brālim, omei, opim, Janai utt.), un pierakstīt. Skolotājs pēc nepieciešamības raksta vārdus, bērni tos pieraksta pēc parauga. Bērni, kuri prot sadalīt vārdu skaņās un pierakstīt skaņai atbilstošo burtu, raksta patstāvīgi. Pēc tam, kad bērni ir iemācījušies rakstīt ovālus, skolotājs šo elementu ieraksta atgādnē, ko veido kā atbalstu rakstīto burtu rakstīšanai.

Kuģis jūrā

Ko bērni mācās?	Rakstīt un savienot pusovālus.
Kādi materiāli nepieciešami?	A4 lapa, zīmuļi.
Kā organizēt?	Skolotājs aicina bērnus atcerēties transporta līdzekļus un lūdz bērniem pastāstīt, ko viņi zina par kuģiem. Piedāvā bērniem uzzīmēt kuģi jūrā un viļņus. Skolotājs zīmē kuģi kopā ar bērniem. Bērni vēro, kā skolotājs zīmē, un tad zīmē savā lapā. Kad kuģis ir uzzīmēts, skolotājs aicina iezīmēt viļņus jūrā. Skolotājs demonstrē gaisā, kā vilkt viļņus (pusovālus) – sāk augšā, velk uz kreiso pusi, uz leju, lociņu uz labo pusi.

	Bērni vēro, un pēc tam paši atkārto ar pirkstiņu gaisā. Pēc tam skolotājs rāda, kā zīmēt viļņus (pusovālus) lapā un vienu vilni pievienot citam. Bērni vēro, un paši atkārto savos zīmējumos. PARAUGS
Padoms	Bērni pēc vēlēšanās var lapā zīmēt vairākus kuģus, lapu ar viļņiem var aizpildīt vairāku dienu garumā. Lapā bērni var rakstīt, piemēram, kuģa nosaukumu, maršrutu, ko kuģis ved, kādas profesijas ir uz kuģa utt. Pēc tam, kad bērni ir iemācījušies rakstīt pusovālus, skolotājs šo elementu ieraksta atgādnē, ko veido kā atbalstu rakstīto burtu rakstīšanai.

Aitiņa

Ko bērni mācās?	Rakstīt un savienot cilpas uz augšu un cilpas uz leju.
Kādi materiāli nepieciešami?	A4 lapa, zīmuļi.
Kā organizēt?	Skolotājs aicina bērnus atcerēties mājlopus, pastāstīt, ko viņi zina par aitām, un kopā uzzīmēt aitu. Skolotājs zīmē aitu kopā ar bērniem. Bērni vēro, kā skolotājs zīmē, un tad zīmē savā lapā. PARAUGS 1. 2. 3. 4. Kad aita ir uzzīmēta, skolotājs aicina uzzīmēt aitai vilnu. Skolotājs demonstrē gaisā, kā vilkt cilpas uz augšu – sāk no lejas, velk uz augšu, pēc tam uz leju, beigās lociņu uz labo pusi. Bērni vēro, un pēc tam paši atkārto ar pirkstu gaisā, uz plaukstas. Pēc tam skolotājs rāda, kā zīmēt cilpas lapā un vienu cilpu pievienot citai. Bērni vēro, un paši atkārto savos zīmējumos. PARAUGS Kad bērni ir iemācījušies rakstīt un savienot cilpas uz augšu, skolotājs piedāvā uzzīmēt vēl vienu aitiņu un iezīmēt tai vilniņu, izmantojot cilpas uz leju.
Padoms	Lapā bērni var rakstīt visu, ko zina par aitu, piemēram, ko ēd, kur dzīvo, ko dod, kā izskatās, var izdomāt vārdu savai aitiņai. Pēc tam, kad bērni ir iemācījušies rakstīt cilpas uz augšu un cilpas uz leju, skolotājs šos elementus ieraksta atgādnē, ko veido kā atbalstu rakstīto burtu rakstīšanai.

6. RAKSTA LIELOS UN MAZOS RAKSTĪTOS BURTUS

Lielie un mazie rakstītie burti *A a*, *Ā ā*

Ko bērni mācās?	Pēc parauga rakstīt rakstītos burtus *A a*, *Ā ā*.
Kādi materiāli nepieciešami?	Pildspalva, A4 lapa.
Kā organizēt?	Skolotājs ir izvietojis grupas telpā iespiestos un rakstītos burtus *A a*, *Ā ā* un attēlus, kuros redzamais priekšmets sākas ar šiem burtiem. Aicina bērnu vērot un pastāstīt, ko redz grupas telpā. Bērni stāsta, ka redz burtus *A a* un *Ā ā*. Pārrunā, kāpēc tie ir dažādi – iespiestie un rakstītie. Bērni skaidro, ka ir īsais un garais burts, lielais un mazais, atrod un parāda tos. Skolotājs aicina bērnus sagrupēt attēlus, kas sākas ar īso *A*, un attēlus, kas sākas ar garo *Ā*. Aicina nosaukt, kuru bērnu vārdi sākas ar īso *A* un ar garo *Ā*, izpētīt, kuru bērnu vārdos ir īsais *A* un kuru bērnu vārdos ir garais *Ā*. Vispirms skolotājs aicina bērnus uz A4 lapām uzzīmēt divus attēlus – vienu, kura nosaukums sākas ar *A* (piemēram, apelsīns, arbūzs), otru, kura nosaukums sākas ar *Ā* (piemēram, ābols, āmurs). Skolotājs var sagatavot arī attēlus, ko bērni var izgriezt un ielīmēt savā lapā. Skolotājs aicina bērnus vērot rakstītos burtus *A a* un *Ā ā*. Secina, ka garie no īsajiem burtiem atšķiras tikai ar garumzīmi, tāpēc var iemācīties rakstīt īso burtu un garajam pēc tam tikai uzlikt garumzīmi. Skolotājs aicina bērnus vērot lielo rakstīto burtu *A* un jautā, kā šo burtu var uzrakstīt. Bērni izsaka savus priekšlikumus, skolotājs uzklausa visas idejas. Tad paziņo, ka ir saņēmis burta rakstīšanas instrukciju (var nodemonstrēt lapu ar uzrakstu *INSTRUKCIJA. KĀ RAKSTĪT BURTUS A a un Ā ā?*), kurā ir pateikts, ka burtu sāk rakstīt ar lociņu apakšā un velk garo, taisno svītru uz augšu, tad garo, taisno svītru ar lociņu apakšā/lejā. Ieliek svītriņu pa vidu uzrakstītajam burtam. Skolotājs aicina bērnus zīmēt burtu kopā gaisā, zīmējot skolotājs runā līdzi un komentē visas darbības. Tālāk bērni izmēģina burtu ar pirkstiņu zīmēt mannā, smiltīs, uz plaukstiņas, uz galda, uz drauga muguras. Kad nepieciešamās kustības apgūtas, ņem rakstāmpiederumu un raksta lielo burtu *A* darba lapā brīvi izvēlētā vietā. Pārrunā, kā burts izdevās. Raksta vēlreiz dažus burtus. Tad skolotājs aicina pierakstīt lielo burtu *Ā*. Bērni paši pastāsta, kas jādara, lai uzrakstītu lielo rakstīto burtu *Ā*, un pieraksta dažus burtus savā lapā. Tālāk skolotājs aicina vērot mazo rakstīto burtu *a* un pastāstīt, kā to var uzrakstīt. Aicina bērnus izmantot atgādni ar burtu elementiem un pateikt, kuri elementi jāsaliek kopā, lai uzrakstītu burtu. Bērni izsaka viedokli, kopīgi pārbauda, kas ir teikts skolotāja instrukcijā, kā rakstīt burtus *A a*, *Ā ā*. Tur ir rakstīts, ka: 1) sākumā raksta ovālu, 2) tad tam klāt pieraksta taisnu svītru ar lociņu apakšā. Skolotājs jautā, vai bērni atceras, kur sākam rakstīt ovālu un uz kuru pusi tālāk velkam līniju. Bērni demonstrē gaisā, kā raksta ovālu. Skolotājs seko, vai bērni sāk vilkt ovālu no augšas labās puses, tad velk uz kreiso pusi, uz leju, taisa lociņu pa labi un velk līniju uz augšu. Tad skolotājs aicina atcerēties, kā raksta taisnu svītru ar lociņu apakšā un kā to uzrakstīt gaisā. Skolotājs seko līdzi, vai visi bērni sāk līniju no augšas un velk uz leju. Skolotājs demonstrē uz tāfeles un komentē, kā savienot ovālu un taisnu svītru ar lociņu apakšā, lai iznāktu burts *a*. Bērni vēro. Skolotājs aicina uzrakstīt burtu ar pirkstiņu gaisā, tad mannā, smiltīs, uz galda, uz plaukstas, uz drauga muguras utt. Kad nepieciešamās kustības apgūtas, ņem rakstāmpiederumu un raksta mazo burtu *a* darba lapā brīvi izvēlētā vietā. Pārrunā, kā burts izdevās. Raksta vēlreiz dažus burtus. Tad skolotājs aicina pierakstīt mazo burtu *ā*. Bērni paši pastāsta, kas jādara, lai uzrakstītu mazo rakstīto burtu *ā*, un pieraksta dažus burtus savā lapā.

Padoms	Nākamajā dienā ieteicams pilnveidot apgūto burtu rakstīšanas prasmi, piemēram, bērni izvēlas kādu no grupā izvietotajiem attēliem, kuros attēloti priekšmeti, kas sākas ar *A* vai *Ā*, pieraksta uz lapiņas lielos un mazos burtus *A a* vai *Ā ā*, savu vārdu un piestiprina lapiņu pie attēla. Skolotājs vēro bērnu rakstītos burtus. Ja nepieciešams, aicina kādu bērnu parādīt un pastāstīt, kā raksta burtus *A a* vai *Ā ā*. Bērni var mest arī metamo kauliņu – cik uzmeta, tik reižu dienā jāuzraksta burti *A a* un/vai *Ā ā*. Bērniem var uzdot mājasdarbu – nodemonstrēt ģimenes locekļiem, kā raksta burtus *A a*, *Ā ā*. Kad bērni apguvuši burtu rakstību brīvā laukumā, to var iemācīties rakstīt līnijās. Mācoties rakstīt līnijās, skolotājs sākumā raksta burtus pats un skaidro, kā to darīt līnijās. Līdzīgi var rakstīt arī citus rakstītos burtus.

7. RAKSTA / NORAKSTA AR IESPIESTAJIEM BURTIEM VĀRDUS / ĪSUS TEIKUMUS

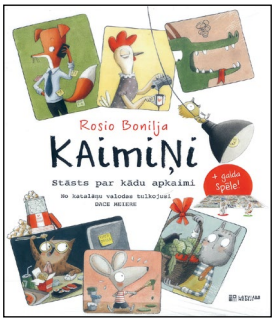
Ieteikumi informācijas pierakstīšanai ar iespiestajiem burtiem

Kādās situācijās rakstīt?	Kā rakstīt?
Grāmatas lasīšanas laikā	Rakstīt galveno varoņu vārdus, vārdus, kas raksturo kādu no tēliem, tēlu, ar kuru gribētu draudzēties, notikumu vietas, notikumus utt.
	Rakstīt jautājumus par tekstu, jautājumus, ko gribētu uzdot tēliem.
	Vienu teikumu par to, ko uzzināja, kas bija interesants, kas pārsteidza, kas varētu notikt tālāk.
	Zīmējumā atklāt teksta fragmentā uztverto saturu vai domu un ierakstīt tajā vārdus, teikumus.
	Skolotājs sagatavo trīs īsus teikumus par tekstu, bērnu uzdevums ir norakstīt to teikumu, kurš atbilst teksta saturam.
	Var veidot izlasīto grāmatu „sienu", koku vai pļavu u. tml. – katrs bērns, kas mājās ir izlasījis kādu grāmatu, pieraksta tās nosaukumu (pēc iespējas arī autoru). Sākumā kopīgi ieraksta grupā izlasītās grāmatas, savas izlasītās grāmatas bērnam palīdz ierakstīt skolotājs – bērns nāk uz grupu ar izlasīto grāmatu, pastāsta par to un tad pieraksta.
Mēneša temata ietvaros	Katrs bērns „runājošajā sienā" ieraksta vienu ar mēneša tematu saistītu vārdu, piemēram, kāda gadalaika pazīmi, mīļāko ēdienu, profesiju, rotaļlietu utt.
	Dienas beigās pārrunā paveikto un veido „dienas vārdu" sarakstu – bērni stāsta, kas viņiem šajā dienā bija vissvarīgākais, un pieraksta vārdu.
	Ar mēneša tematu saistītie vārdi salikti „brīnumu kastītē", katrs bērns dienas laikā izvēlas vienu vārdu, noraksta to uz kartītes un pieliek pie „runājošās sienas" kopā ar paraugu. Lai veidotu prasmi norakstīt, sākumā skolotājs demonstrē bērniem paraugu – izvēlas vārdu no „brīnumu kastītes", izlasa vārdu, izpēta to un skaļi par to stāsta, piemēram, cik burtu ir vārdā, cik garumzīmju, cik mīkstinājuma zīmju. Demonstrē, ka, rakstot vārdu, runā līdzi, izrunā, izdalot atsevišķi katru skaņu. Kad vārds pierakstīts, pārbauda, vai ir visi burti, vai ir saliktas garumzīmes, mīkstinājuma zīmes, pārbauda trešo burtu paraugā un savā rakstītajā vārdā.

	Katra mēneša tematā veidot kādu „produktu", piemēram, var veidot un pierakstīt ar mēneša tematu saistītas mīklas. Runājot par iepirkšanos, bērni var veidot veikalu ar cenu zīmēm, reklāmām utt., tematā par draugiem var veidot draudzības dienasgrāmatu, kurā ieraksta grupas bērnu veidotajās dienasgrāmatās informāciju par sevi – savu vaļasprieku, mīļāko animācijas filmu utt. Gatavojoties kādam pasākumam, bērni var veidot ielūgumus un afišas. Mācoties par dzīvniekiem, var veidot kopīgu grupas enciklopēdiju – katrs bērns sagatavo un pieraksta informāciju par vienu dzīvnieku u. tml. Skolotājs visās situācijās demonstrē paraugu un strādā kopā ar bērniem. Piemēram, sagatavo pirmo dzīvnieku enciklopēdijas lappusi, paskaidro un kopā ar bērniem izlasa, kādu informāciju tajā ir iekļāvis, kā informācija ir izvietota, palīdz bērniem izvēlēties dzīvniekus, par kuriem viņi varētu rakstīt.
	Katru rītu skolotājs var sagatavot ar mēneša tematu saistītu vārdu, kurā burti ir doti jauktā secībā. Bērnu uzdevums ir salikt burtus pareizā secībā un uzrakstīt vārdu.
	Skolotājs var sagatavot burtu režģi, kurā ir doti ar mēneša tematu saistīti vārdi, bērnu uzdevums ir tos iekrāsot un izrakstīt. Kad bērni ir iemācījušies darboties ar burtu režģi, viņi to var veidot paši.
	Grupā var veidot kopīgu ar mēneša tematu saistītu plakātu. Plakāta sadaļas pārrunā temata apguves sākumā un pakāpeniski papildina.
	Dežurants var no kalendāra „runājošajā sienā" pārrakstīt vārdus, kuriem ir vārdadiena, tad kopā pārrunāt, vai ir kādi pazīstami cilvēki, kas šajā dienā jāapsveic.
	Grupā var būt sagatavoti diplomi – katrs bērns dienas beigās papildina diplomu, ierakstot tajā, par ko šodien sev varēja piešķirt diplomu, piemēram, par to, ka iemācījos rakstīt burtu, par to, ka gulēju pusdienlaiku, par to, ka palīdzēju Anetei zīmēt utt. Šī uzdevuma veikšanai var izmantot iepriekš sagatavotu vārdu banku.

8. KLAUSĀS UN SAPROT DZIRDĒTO TEKSTU

Uzdevumi veidoti, balstoties uz Rosio Boniljas grāmatu „Kaimiņi".

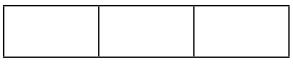
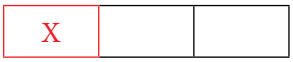

Bonilja, Rosio. *Kaimiņi.*
Rīga : Latvijas Mediji, 2023.

Uzdevuma nosaukums	Ko bērni mācās?	Norise	Padoms
Uzmini grāmatas nosaukumu!	Saklausīt skaņas vārdā, prognozēt vārdā izlaistās skaņas.	Skolotājs rāda uz ekrāna vai uz lapas vārdu *kaimiņi* ar pazudušiem burtiem. Bērnu uzdevums – minēt trūkstošos burtus un atklāt grāmatas nosaukumu.	Skolotājs atgādina, ka bērni nosauc skaņas, nevis burtu nosaukumus, un nepieciešamības gadījumā vārdu izrunā vēlreiz. Uzdevumu ieteicams veikt kopīgi, atbalstot bērnus ar jautājumiem.

Uzdevuma nosaukums	Ko bērni mācās?	Norise	Padoms
Vēro attēlu un stāsti!	Raksturot pēc dotā attēla galveno varoni, prognozēt notikumus.	Skolotājs rāda bērniem dažādus attēlus ar tēliem (piemēram, pūķis, robots, vista, milzis, pele u. c.). Bērns izvelk vienu attēlu un iztēlojas iespējamu stāsta vai pasakas varoni. Pastāsta, kā šis tēls varētu parādīties stāstā. Bērni atbild uz skolotāja jautājumiem, raksturo galveno varoni un izsaka pieņēmumus, ar kādiem citiem tēliem tas varētu dzīvot kaimiņos vienā stāstā. Skolotāja jautājumi bērniem: 1. Kas tas ir? 2. Kā viņš/viņa izskatās? 3. Kur viņš/viņa varētu dzīvot? 4. Ko viņš/viņa dara ikdienā? 5. Vai šis tēls varētu būt pasakā vai izdomātā stāstā? Kāpēc? 6. Kā varētu saukt stāstu, kurā šis tēls dzīvo?	Skolotājam ieteicams uzdot jautājumus pakāpeniski, ļaujot bērnam vispirms brīvi pastāstīt par tēlu un tikai pēc tam precizēt ar virzošiem jautājumiem. Ja bērnam ir grūtības, skolotājs var modelēt atbildi ar piemēru vai piedāvāt izvēles, piemēram: „Vai viņš dzīvo mežā vai pilsētā?", vienlaikus uzsverot, ka stāstā nav vienas pareizās atbildes.
Saklausi skaņas!	Saklausīt skaņu vārda sākumā.	Skaņa – *K* KAIMIŅŠ KLAUVĒ PIE DURVĪM. KAMILLA NEBIJA KURLA. LIELĀS KŅADAS CĒLONIS BIJA DESMIT MAZUĻI. KAMILLAI KAIMIŅOS DZĪVOJA KUPLASTES KUNGS. Skaņas – *M* un *R* Bērni saņem kartītes ar vārdiem no teksta un grupē (piemēram: Matilde, milzis, runcis, robots u. c.).	Uzdevuma variants: Klausoties vai lasot tekstu, bērni klausās, kad parādās skaņa *K*. Skolotājs lasa tekstu. Bērni paceļ kartīti, roku vai zvaniņu, kad dzird skaņu *K* (piemēram: kaimiņš, klauvē, kaktuss, kurpnieks). Uzdevums paredzēts klausīšanās un fonēmiskās uztveres vingrināšanai. Attēls uzdevumā netiek izmantots skaņas noteikšanai, bet gan kā atbalsta līdzeklis pēc skaņas saklausīšanas. Bērns vispirms saklausa skaņu dzirdētajā vārdā un tikai pēc tam izmanto attēlu, lai apstiprinātu vārda nozīmi un veiktu darbību (piemēram, šķirošanu). Tādējādi skaņas atpazīšana notiek klausoties, savukārt attēls palīdz nostiprināt dzirdēto un noturēt uzmanību, nesasaistot uzdevumu ar burtu atpazīšanu.

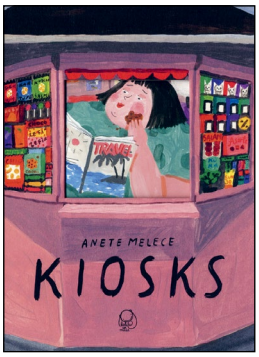
Uzdevuma nosaukums	Ko bērni mācās?	Norise	Padoms
Šifrētā runa	Sadalīt vārdu skaņās, saklausīt pa skaņām nosauktu vārdu.	Skolotājs nosauc skaņas secīgi. Bērns klausās, apvieno skaņas un nosauc vārdu (var otrādi – bērni nosauc un pārējie min vārdu). Nepieciešamības gadījumā skolotājs piedāvā skaņu modeli vai burtu kartītes. Vārdu piemēri: K-O-K-I L-A-T-E-R-N-A P-I-L-S-Ē-T-A	Uzdevums paredzēts skaņu saklausīšanai, to iespējams veikt kopā ar skolotāju, bet spējīgākie bērni to var veikt patstāvīgi. Skolotājs uzsver, ka bērni klausās skaņas, nevis burtu nosaukumus.
Skaņu detektīvs	Atpazīt apkārtējā vidē dzirdamās skaņas.	Bērniem tiek atskaņotas sadzīves skaņas, kuras jāatpazīst pēc dzirdes. Piemēram: troksnis, trauku šķindoņa, TV, ūdens tecēšana u. c.	Šādu skaņu atpazīšanu bērni apgūst jau pirmajos pirmsskolas vecuma posmos, jo tās ir reālajā vidē regulāri dzirdamas, viegli atšķiramas un saistītas ar konkrētu darbību vai situāciju. Savukārt skaņu saklausīšana vārdā ir ievērojami sarežģītāka prasme, jo tā prasa apzinātu uzmanības koncentrēšanu, skaņas izdalīšanu no runas plūsmas un secības noteikšanu. Regulāri klausīšanās uzdevumi palīdz bērniem vingrināt klausīšanās prasmi, iemaņas ieklausīties, noturēt uzmanību un atšķirt skaņas, kas ir būtisks pamats valodas apguvei. Skaņu atskaņošanai var izmantot vietni *https://pixabay.com/sound-effects/*
Stāstu kaste	Stāsta par dzirdēto, izmantojot dotās attēlu kartītes.	Kastē saliek dažādus priekšmetus vai attēlus, kas saistīti ar stāstu (piemēram: bumbiņa, pūķis, robots, spilvens, dators, grāmata u. c.). Bērns izvelk vienu priekšmetu vai attēlu un pastāsta, kā šis priekšmets ir saistīts ar stāstu. No bērna tiek sagaidīts vienkāršs, loģisks skaidrojums, kas ir balstīts dzirdētajā saturā. Piemēram: „Katls parādās stāstā, jo mamma vārīja zupu." „Ūdens bija stāstā, jo krānā tecēja ūdens un visi to dzirdēja." „Televizors bija ieslēgts, tāpēc istabā skanēja skaņa." Šāda veida atbildes liecina, ka bērns ir sapratis dzirdēto stāstu, spēj saistīt attēlu ar notikumu un īsi izskaidrot saikni.	

Uzdevuma nosaukums	Ko bērni mācās?	Norise	Padoms
Noķer skaņu!	Saklausīt skaņas vārdā.	Skolotājs nosauc vārdu no grāmatas, bērni atzīmē, kur skaņa dzirdama – sākumā, vidū vai beigās. Piemēram, *kaimiņš* – skaņa *K* vārda sākumā, *durvis* – skaņa *S* vārda beigās, *mēbeles* – skaņa *Ē* vārda vidū.	Veicot uzdevumu, skolotājam ieteicams skaidri parādīt, kur un kā bērns atzīmē skaņu vārdā (pasvītro, iekrāso, norāda vārda modelī). Ja skaņu saklausīt ir grūti, uzdevumu veic kopīgi, izceļot skaņu vārdā un sniedzot nepieciešamo atbalstu. Modeli sagatavo un piedāvā skolotājs: kā izdrukātu kartīti, uz tāfeles (uzzīmē), kā darba lapu vai kā galda kartīti darbam grupās. Bērnam modelis nav jāizdomā pašam. Modelis tiek dots uzdevuma laikā. Skolotājs vispirms parāda modeli, paskaidro, ko katra daļa nozīmē (sākums – vidus – beigas), un tikai tad nosauc vārdu vai skaņu. Ja bērnam ir grūtības skaņu saklausīšanā, modelis ir obligāts atbalsts. Spējīgākie bērni modeli var izmantot pēc izvēles. Modeļa paraugs: *Piemērs.* Saklausi skaņu *M* vārdā *māja* un atzīmē, kur vārdā tā atrodas – sākumā, vidū vai beigās. M
Skaņu draugi	Noteikt pirmo skaņu vārdā.	Skolotājs nodrošina attēlus (zīmējumus, kartītes, fotogrāfijas vai bērnu pašu veidotus attēlus) ar priekšmetiem, kuru nosaukumi sākas ar dažādām skaņām (piemēram: *durvis*, *kaķis*, *kaste*, *durvis* u. c.). Bērniem jāgrupē attēli pēc pirmās skaņas. Piemēram, sākas ar *K*: *kaimiņš*, *kaķis*, *kaste*, *klavieres*, sākas ar *D*: *durvis*, *dīvāns*, *diena*.	Skolotājam ieteicams īpaši uzsvērt, ka bērni klausās skaņu vārdā, nevis atpazīst burtu, un mudināt dzirdēt skaņu ne tikai vārda sākumā, bet arī vidū un beigās. Ja nepieciešams, vārds tiek izrunāts lēni, pievēršot bērnu uzmanību skaņas atrašanās vietai.

Uzdevuma nosaukums	Ko bērni mācās?	Norise	Padoms
Atrodi pāri!	Lasīt īsus vārdus	Skolotājs piedāvā kartītes ar īsiem vārdiem no teksta (piemēram: *māja*, *pele*, *pūķis*, *durvis*, *koks*). Bērni izgriež vārdus un attēlus, kas doti darba lapā. Pēc tam bērni savieno vārdu ar atbilstošo attēlu un uzlīmē tos uz atsevišķas lapas, ievērojot skolotāja parādīto paraugu. Bērni pēc parauga paši pieraksta vārdu zem attēla.	Skolotājs atgādina, ka vārdu lasa pa skaņām, nevis tikai min. Ja nepieciešams, vārdu nolasa kopīgi, velkot kopā skaņas.
Bingo	Saprast vārdu nozīmi, izmantojot stāsta saturu.	Skolotājs vispirms iepazīstina ar vārdiem, kas būs sadzirdami tekstā, tos nosaucot, parādot bingo lapā (**2_15. pielikums**) un īsi pārrunājot nozīmi. Pēc tam skolotājs nolasa fragmentu no grāmatas, lai bērniem būtu skaidrs, par ko ir teksts un kā vārdi tajā tiek lietoti. Bērni klausās tekstu, atzīmē attēlus un vārdus, kurš ir sadzirdējis visu, tas sauc BINGO! Ja bērni nav sadzirdējuši atsevišķus vārdus, skolotājs lasa atkārtoti visu tekstu vai atsevišķas vietas, īpaši uzverot vārdus, kas jāsaklausa. Teksts no grāmatas: *Šī apkaime neatšķirās no daudzām citām. Te bija mājas, laternas, koki... un kaimiņi, kas cits citu nepazina.* *Mājā ar numuru 15 dzīvoja Kamilla. No turienes mājas vienmēr skanēja daudz dažnedažādu trokšņu. Kaimiņi domāja, ka viņa ir pakurla un tāpēc televizoram vienmēr uzgriež vislielāko skaļumu.* *Taču Kamilla nemaz nebija kurla. Īstenībā visas lielās kņada cēlonis bija... desmit mazuļi, kas nestāvēja mierā nevienu pašu mirkli.* *Kamillai kaimiņos dzīvoja Kuplastes kungs, ar kuru viņa neuzdrošinājās sarunāties.* *Tas viņai likās tik nopietns un augstprātīgs. Skaidrs, ka viņam bērni nepatīk.*	Bingo var piedāvāt pēc katras nodaļas, var pielāgot 4, 6 vai 9 attēlus vai vārdus. Lai sekmētu lasītprasmi, attēlus var aizstāt ar īsiem vārdiem, ļaujot pirms klausīšanās bērniem izlasīt un pārliecināties, vai bērni ir sapratuši.

Uzdevuma nosaukums	Ko bērni mācās?	Norise	Padoms
		Kuplastes kungs strādāja pilsētā. *Viņš bija slavens advokāts, tāpat* *kā savulaik bija viņa māte, vectēvs* *un pat vecvectēvs.* *Taču, no darba atgriezies mājās,* *Kuplastes kungs pārvērtās.* *Viņam bija slepena aizraušanās:* *viņš žonglēja gluži kā cirkā!* *„Kā es priecātos par skatītājiem!"* *viņš klusībā nopūtās. Taču* *Kuplastes kungam kaimiņos* *dzīvoja galīgi kurla vista un* *milzīgs pūķis, kurš droši vien* *nesaprata jokus.*	
Saklausi un pastāsti!	Atkārtot dzirdētās skaņas, izteikt viedokli par to, kas šo skaņu varēja radīt.	Grāmatā ir vārdi, kas nosauc dabā dzirdamās skaņas – piemēram, *klak*, *bum*, *klik*. Skolotājs aicina atkārtot saklausītās skaņas un izteikt viedokli, kas šo skaņu varēja izraisīt.	Skolotājs aicina bērnus atkārtot dzirdētās skaņas un atsaukties uz konkrētu teksta fragmentu, kurā šī skaņa ir lietota. Piemēram, skolotājs jautā: „Kas notika tekstā, kad atskanēja *bum*?" vai „Ko tekstā darīja varonis, kad bija *klak*?" Bērni izsaka savas domas, balstoties tekstā, nevis brīvi minot.
Uzmanīgais klausītājs	Demonstrē izpratni par dzirdēto tekstu, apstiprinot vai noliedzot dotos apgalvojumus.	Apgalvojumi: 1. Kad pazuda internets, Paulīnes kundze bija priecīga. 2. Matildi pārsteidza tas, ka kaimiņos kāds dzīvo. 3. Paulīnes kundze uzaicināja Matildi uz tēju un cepumiem. 4. Cepumu cepšanai trūka miltu, tāpēc Matilde un Paulīne piezvanīja kaimiņam. 5. Milzis Jēcis bija priecīgs, ka varēja piedalīties tējas dzeršanā. 6. Kamilla redzēja, ka kaimiņi kopā ietur launagu. 7. Kamilla devās ciemos pie Kuplastes kunga. 8. Jēcis baidījās no kaimiņiem. 9. Beigās visi spēlēja galda spēles. Apgalvojuma apstiprināšanai vai noliegšanai izmanto balsošanas kartes vai citu norunātu veidu. 	Uzdevumu ieteicams veikt pakāpeniski – apgalvojumus var izskatīt, kopīgi pārrunājot dzirdēto vai, ja nepieciešams, atkārtoti nolasot teksta fragmentu. Lai mazinātu slodzi un veicinātu izpratni, vienā reizē ieteicams izmantot mazāku apgalvojumu skaitu (piemēram, 4–5), nevis visus uzreiz. Uzdevumu var organizēt arī pa nodaļām vai teksta daļām, pēc katras no tām strādājot ar apgalvojumiem, kas saistīti tieši ar konkrēto fragmentu.

Uzdevumi veidoti, balstoties uz Anetes Meleces grāmatu „Kiosks".

Melece, Anete. *Kiosks*. Rīga : Liels un mazs, 2019.

Uzdevuma nosaukums	Ko bērni mācās?	Norise	Padoms
Es domāju, ka...	Prognozēt teksta saturu pēc nosaukuma un attēla.	Skolotājs aicina bērnus padomāt par savu pieredzi: • Vai jūs zināt, kas ir kiosks? • Kur jūs to esat redzējuši? • Ko kioskā parasti var nopirkt? (Skolotājs pieņem visas atbildes, nepārtrauc, nesaka pareizi vai nepareizi.) Skolotājs rāda grāmatas vāku (vai nosaukumu) un jautā: • Kā jūs domājat, par ko varētu būt šis stāsts? • Kas varētu notikt kioskā? • Kas tur varētu strādāt vai iegriezties?	Skolotājam ieteicams neprecizēt un nelabot bērnu atbildes, bet mudināt brīvi izteikt domas. Svarīgi uzsvērt, ka prognozes var būt dažādas un lasīšanas laikā bērni varēs pārbaudīt, kuras no tām piepildās. Skolotājs var izmantot vārdus no „Bilžu vārdnīcas", lai apskatītu dažādus objektus un transportu pilsētā (pieejama tiešsaistē: *http://bilzuvardnica.maciunmacies.lv/dictionary/?group_id=19*).
Meklē burtu jūklī!	Lasīt un atpazīt īsus vārdus. Saistīt attēlu ar rakstītu vārdu. Nostiprināt vārdu krājumu un noskaidrot vārdu nozīmi.	Skolotājs vispirms iepazīstina bērnus ar attēliem un vārdiem (piemēram: *kiosks*, *avīze*, *žurnāls*, *pārdevēja*, *pircējs*, *dāma*, *makšķerēšana*, *saulesbrilles*, *tūristi*, *jūra*), nosaucot tos un īsi pārrunājot nozīmi. Bērni meklē šos vārdus burtu režģī (**2_16. pielikums**), atrod tos un apvelk vai iekrāso. Pēc uzdevuma skolotājs kopā ar bērniem pārrunā: ko katrs vārds nozīmē, aicina prognozēt, kā šie vārdi varētu parādīties stāstā.	Uzdevumu iespējams diferencēt, piedāvājot mazāku vārdu skaitu burtu jūklī (piemēram, piecus). Ja vārda nozīme nav skaidra, skolotājs to skaidro ar attēlu, piemēru, kustību vai īsu situāciju. Bērniem ar labām valodas prasmēm var piedāvāt izveidot vienkāršu teikumu ar atrasto vārdu. Skolotājs var arī aicināt nosaukt atrastajā vārdā skaņas gan sākumā, gan vidū, gan beigās.

Uzdevuma nosaukums	Ko bērni mācās?	Norise	Padoms
Veido savu vārdnīcu!	Lasīt un atpazīt vārdus. Paplašināt un nostiprināt vārdu krājumu	Skolotājs kopā ar bērniem izrunā darba lapā dotos vārdus (*kiosks*, *avīze*, *pārdevēja*, *dāma*, *jūra*) un pārrunā to nozīmi. Bērni sadala lapu sešās daļās, salokot to uz pusēm vertikāli un pēc tam trijās daļās. Bērni katrā lauciņā uzzīmē vai ielīmē attēlu (**2_17. pielikums**). Pēc darba skolotājs aicina bērnus pastāstīt: • ko viņi uzzīmējuši vai ielīmējuši; • kāpēc tieši tā; • kur šo vārdu varētu sastapt stāstā vai ikdienā. Īsus vārdus bērni var ierakstīt paši, tad zīmēt vai līmēt.	Uzdevumā var iekļaut arī garākus un sarežģītākus vārdus, kas sastopami grāmatā. Šo vārdu lasīšana nav uzdevuma mērķis, tos nolasa skolotājs, skaidri izrunājot un paskaidrojot nozīmi. Galvenais, lai bērni iepazītu vārda jēgu, saprastu, par ko vārds stāsta un kā tas saistīts ar grāmatas saturu. Vārda nozīme tiek skaidrota: • ar attēlu vai situāciju; • ar piemēru no teksta; • ar sarunu („Ko tas varētu nozīmēt stāstā?"). Tādējādi bērni paplašina vārdu krājumu un apgūst jaunus vārdus jēgpilnā kontekstā.
Lietu saraksts	Rakstīt atsevišķus vārdus. Veidot vienkāršu sarakstu.	Pēc sarunas par grāmatu „Kiosks" skolotājs kopā ar bērniem pārrunā, ko var nopirkt kioskā un ko tirgo Olga. Bērni uzzīmē vienu vai vairākus priekšmetus, ko var nopirkt kioskā, un pieraksta vārdu zem zīmējuma (pēc parauga vai patstāvīgi).	Skolotājs pieņem dažādus pieraksta veidus (pilnu vārdu, daļēju pierakstu vai pēc parauga pārrakstītu vārdu). Ja bērnam ir grūtības ar vārda pierakstu, skolotājs var piedāvāt vārdu banku (uz tāfeles, kartītēs vai darba lapā), no kuras bērns izvēlas nepieciešamo vārdu un to pārraksta. Garākus vai sarežģītākus vārdus skolotājs nolasa un pārrunā, bet bērni tos iepazīst caur zīmējumu, sarunu un vārdu banku, tādējādi paplašinot vārdu krājumu.
Uzmanīgais klausītājs	Atbildēt uz jautājumiem par dzirdēto tekstu.	Pēc grāmatas (vai fragmenta) nolasīšanas skolotājs aicina bērnus kopīgi pārrunāt dzirdēto, uzdodot jautājumus: • Kāda ir grāmatas galvenā varone? Apraksti Olgu. • Kāpēc Olga nevar pamest kiosku? • Kādi ir Olgas sapņi? • Kādu ceļojumu Olga piedzīvo? • Kā beidzās stāsts? Bērni atbild mutiski, skolotājs palīdz atsaukt atmiņā notikumus.	Jautājumus ieteicams uzdot pakāpeniski, sākot ar vienkāršākiem (par varoni) un pārejot uz sarežģītākiem (par sapņiem un ceļojumu). Ja bērnam ir grūtības, skolotājs var: • atsaukties uz konkrētu teksta vietu; • pārfrāzēt jautājumu; • piedāvāt teikuma sākumu („Olga nevar pamest kiosku, jo..."). Svarīgi uzsvērt, ka atbildes balstās dzirdētajā tekstā, nevis minējumos.

Uzdevuma nosaukums	Ko bērni mācās?	Norise	Padoms
Olgas ceļojums	Veidot īsu saistītu stāstījumu (kas redzams / kā tur nokļūt / ko uzzināt). Nosaukt dažādus transporta veidus.	1. Skolotājs izklāj attēlus ar dažādām vietām (jūra, mežs, kalni, pilsēta, muzejs, zoodārzs u. c.) **(2_18. pielikums)**. 2. Bērns izvēlas vienu attēlu un pasaka: „Es ieteiktu Olgai doties uz...” 3. Bērns nosauc, kā tur var nokļūt ar: gaisa transportu (piemēram, lidmašīnu, helikopteru); sauszemes transportu (piemēram, autobusu, vilcienu, auto); ūdens transportu (piemēram, kuģi, laivu). Tad bērns izvēlas, kurš transports Olgai ir piemērotākais, ņemot vērā, ka Olga kiosku pamest nevar. Bērns pasaka, ko Olga par šo vietu varētu jaunu uzzināt (1–2 teikumi). Jautājumi bērniem atbilstoši izvēlētajam attēlam: • „Ko Olga redz pa logu?” • „Kā tu domā – kurp dodas cilvēks laivā?” • „Vai tu gribētu dzīvot šādā kioskā? Ko tu gribētu redzēt?” • „Kādus dzīvniekus Olga var redzēt no sava loga?” • „Ko viņa varētu dzirdēt mežā?” • „Kādi cilvēki varētu pienākt pie kioska? Kādi būtu viņas „kaimiņi”?” • „Ja tu dzīvotu šajā kioskā, ko tu vēlētos redzēt aiz loga?” • „Ko var uzzināt, dzīvojot meža vidū?” • „Kur atrodas kiosks?” • „Ko dara bērni pie skolas?” • „Par ko bērni var sarunāties ar Olgu?” • „Kā izskatās Olga?” • „Ko var redzēt aiz kioska loga?” • „Ko Olga redz pa kioska logu?” • „Kur dodas cilvēki?” • „Uz kurieni tu gribētu aizlidot?” • „Kā izskatās lidosta?” • „Kādu skaņu var dzirdēt, ja blakus lido lidmašīna?”	Skolotājs uzsver, ka Olgas ceļojums var būt īpašs: viņa var „aizceļot” ar stāstiem, attēliem, karti, video vai cilvēku atnestām lietām, tāpēc bērniem nav jāmeklē viena pareizā atbilde. Ja bērniem ir grūtības, skolotājs piedāvā teikumu sākumu: • „Es ieteiktu Olgai doties uz..., jo...” • „Tur var nokļūt ar... (gaisā / uz zemes / uz ūdens).” • „Olgai vislabāk der..., jo...” • „Olga tur uzzinātu, ka...” Sarunu ieteicams sākt ar attēlu rūpīgu vērošanu, aicinot bērnus nosaukt, ko viņi redz attēlā, un tikai pēc tam pāriet pie minējumiem un iztēles. Skolotājs izvēlas 4–6 jautājumus, uzdod tos pakāpeniski (redzu → domāju → iztēlojos) un mudina bērnus pamatot atbildes ar attēlā redzamo.

Uzdevuma nosaukums	Ko bērni mācās?	Norise	Padoms
		Turpinājumā bērni var izgatavot vai uzzīmēt savu kiosku ar Olgu, ievietot kādā no dotajām vidēm (**2_18. pielikums**) un tad veidot dialogus, pārrunas par to, kas notiek vai var notikt attēlā.	
Grāmata un animācijas filma	Salīdzināt tekstu un animācijas filmu. Pamanīt līdzības un atšķirības. Atsaukties uz iepriekš izlasītu tekstu.	Animācijas filma „Kiosks" (pieejama tiešsaistē: *https://www.youtube.com/watch?v=Om0fNxpOxqk*). Pēc tam, kad grāmata jau ir izlasīta, skolotājs kopā ar bērniem noskatās animācijas filmu „Kiosks". Skolotājs aicina bērnus pārrunāt: • Kas filmā bija tāpat kā grāmatā? • Kas bija citādi? Bērni atbild mutiski, balstoties gan grāmatā, gan redzētajā animācijas filmā.	Skolotājs uzsver, ka abi stāsti ir vienādi svarīgi, tikai pastāstīti citā veidā. Ja nepieciešams, var atkārtoti atvērt grāmatas lappusi vai noskatīties īsu filmas fragmentu.

PIELIKUMS

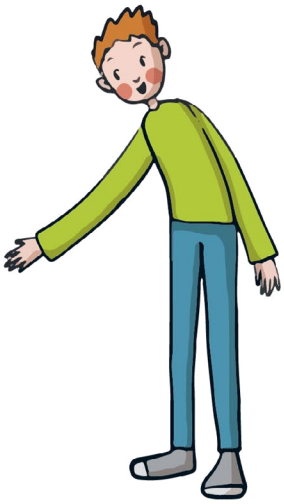
2_1. pielikums. Atgādnes

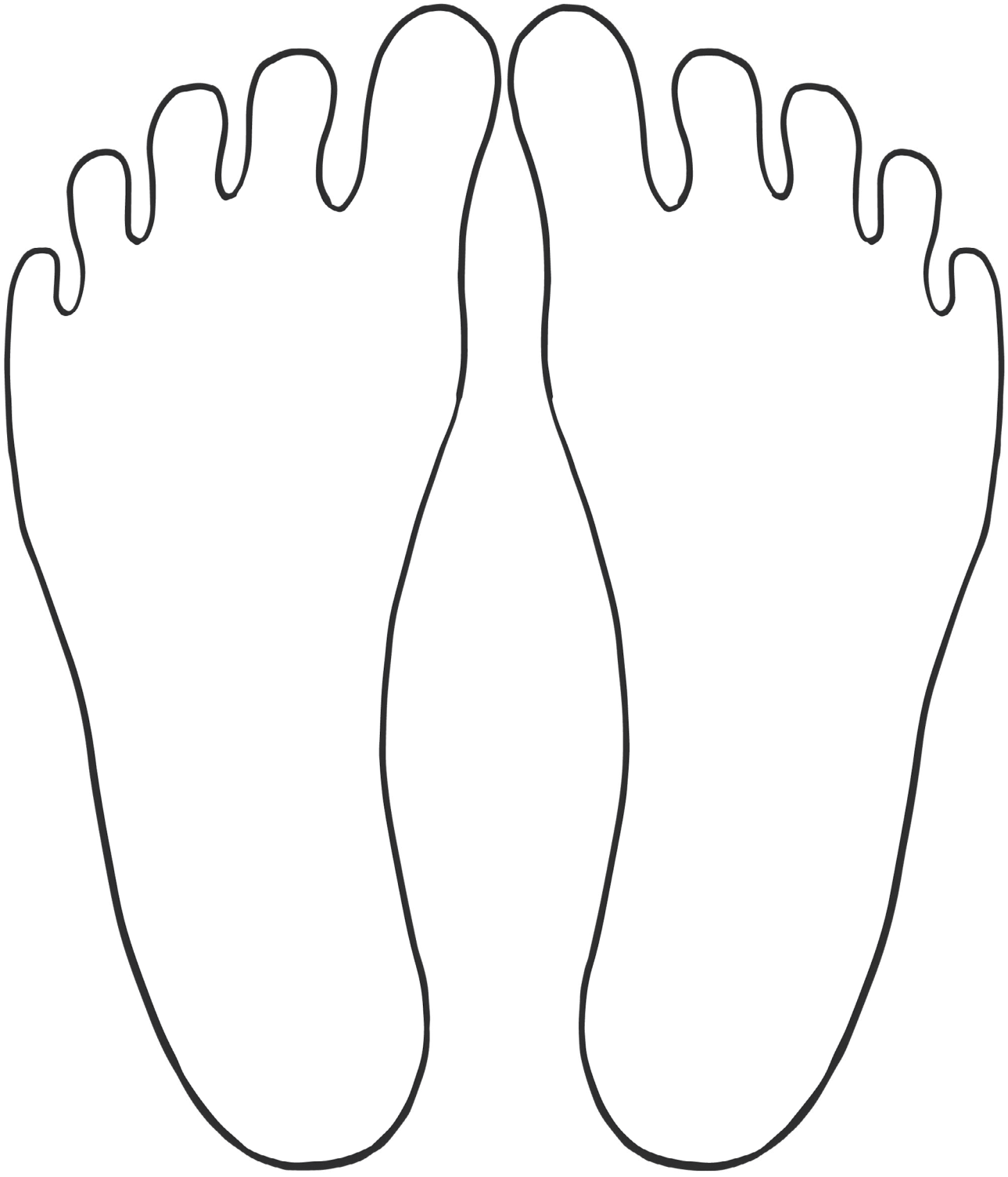

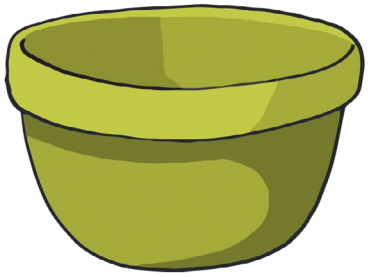
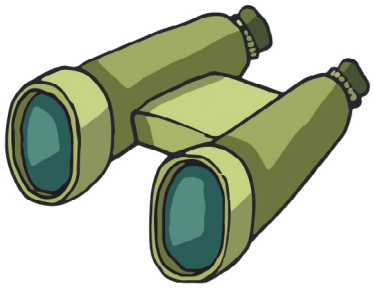

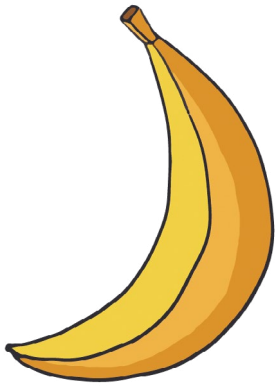
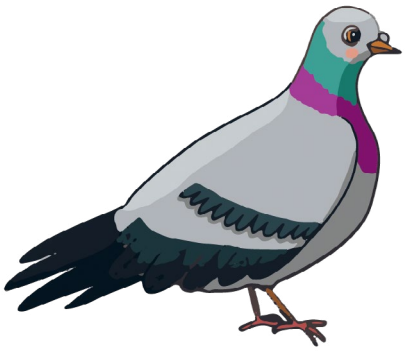
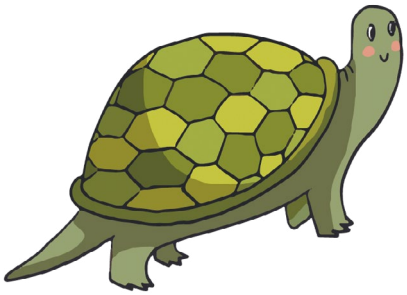
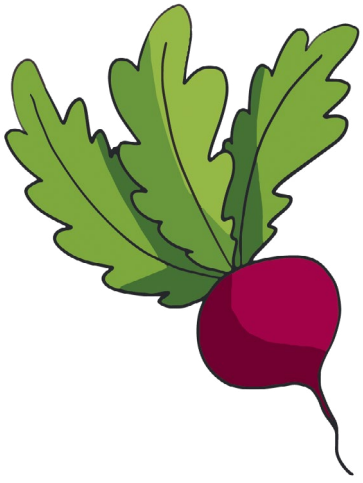
2_2. pielikums. Pēdu veidnes

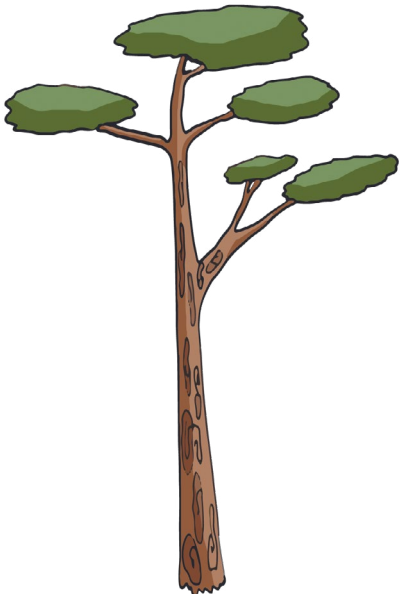
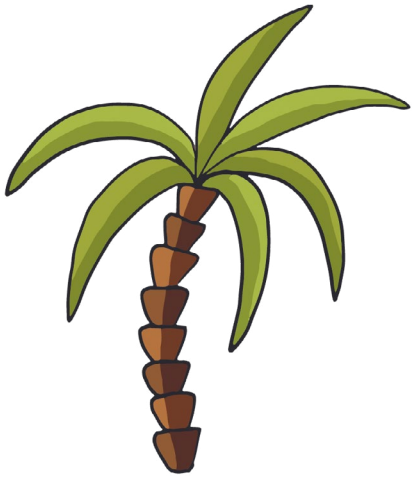
2_3. pielikums. Vārdu attēli bingo kartītēm

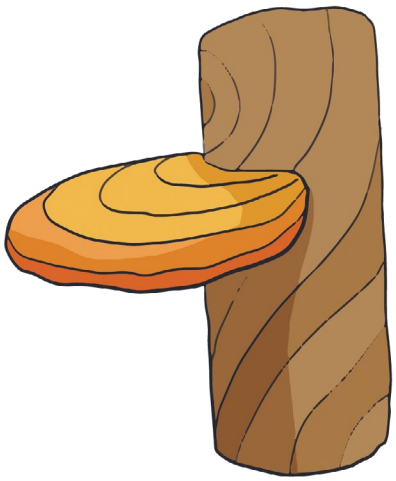

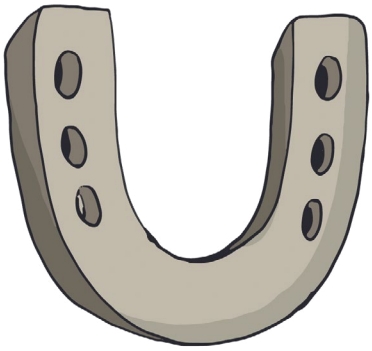

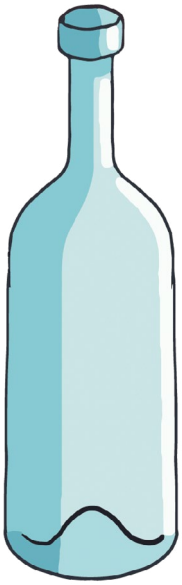

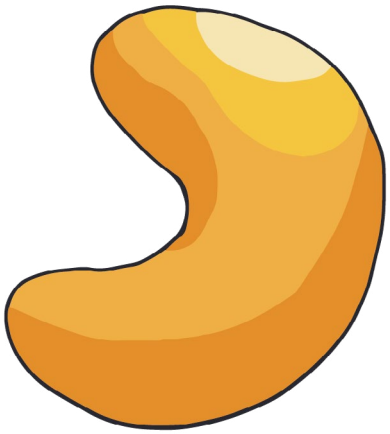

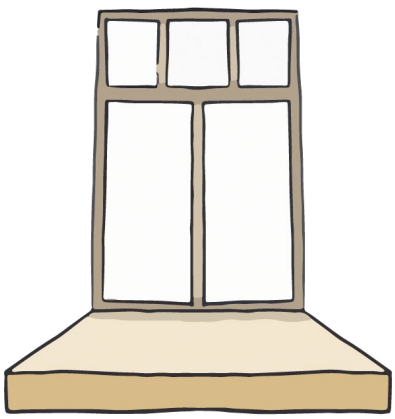

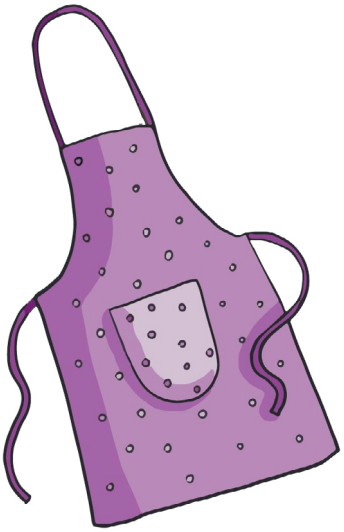

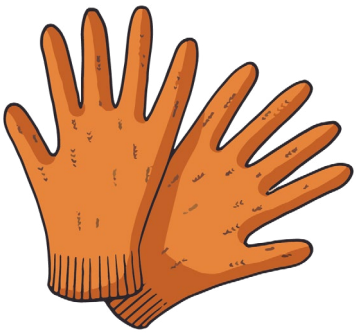

PIENS

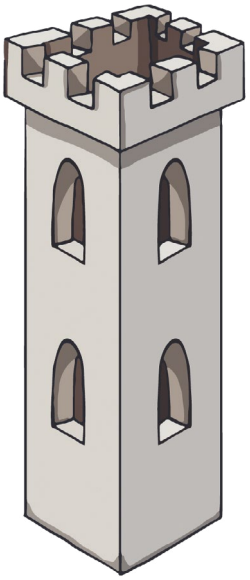

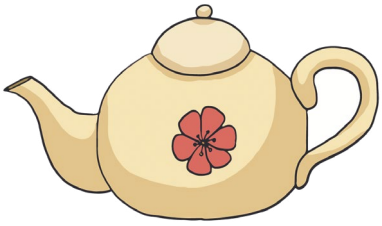

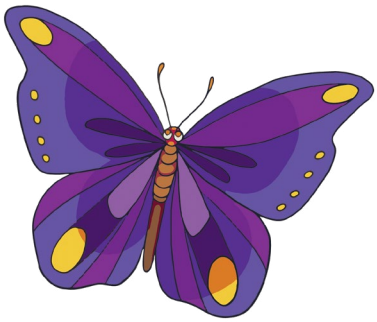
2_4. pielikums. Attēlu kartītes

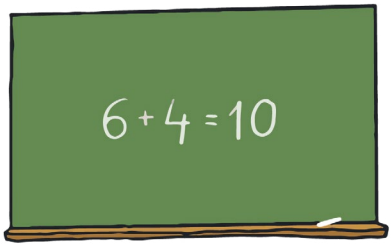

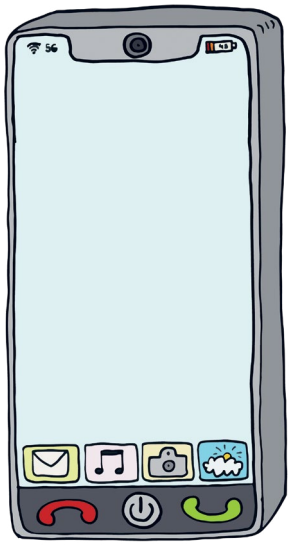

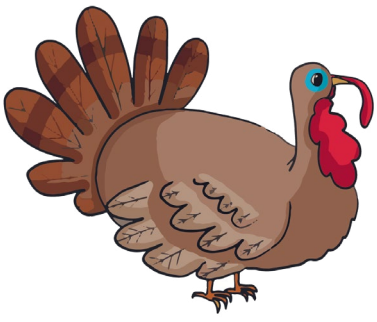

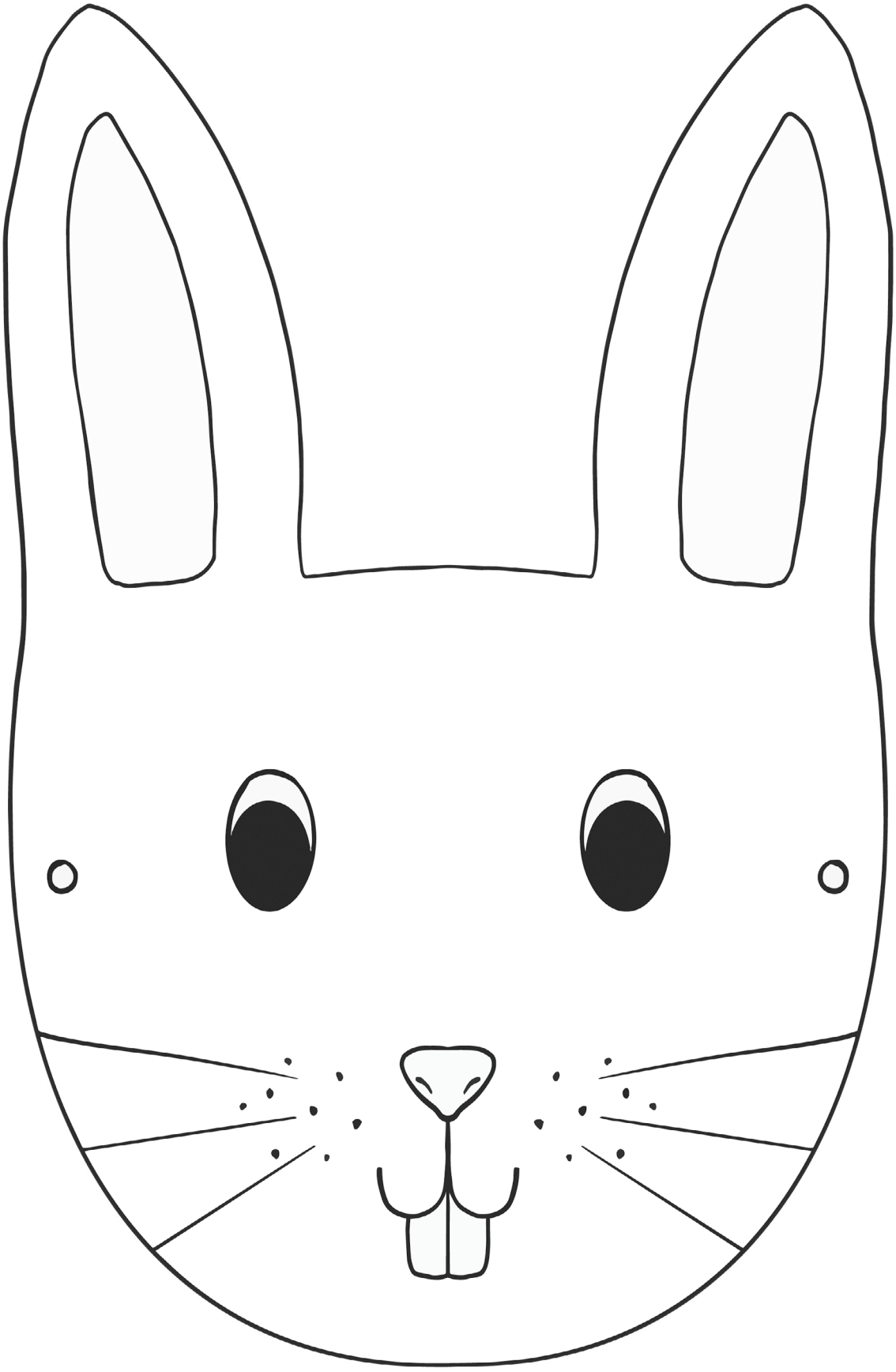

2_5. pielikums. Truša maska

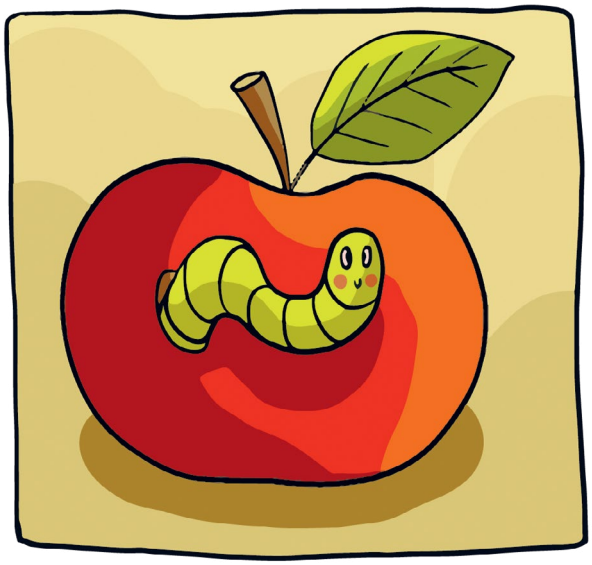
2_6. pielikums. Attēlu kartītes

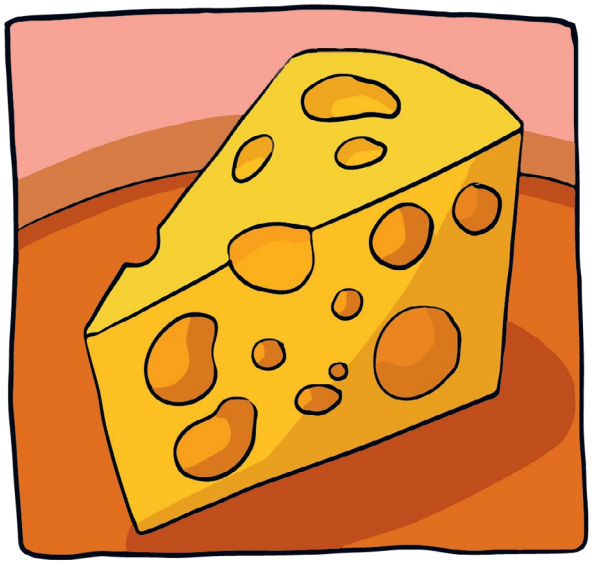

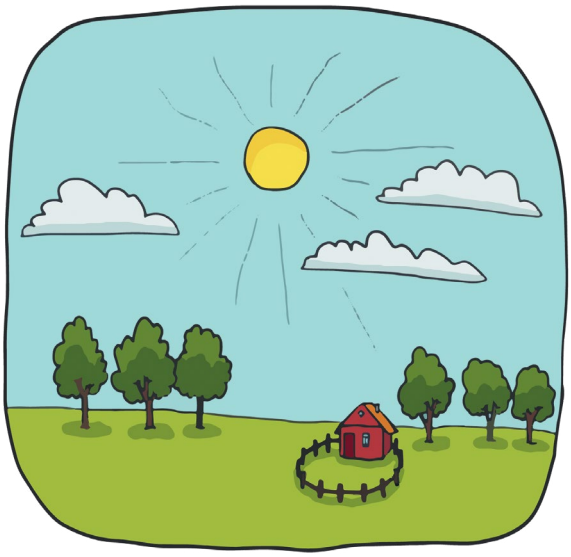

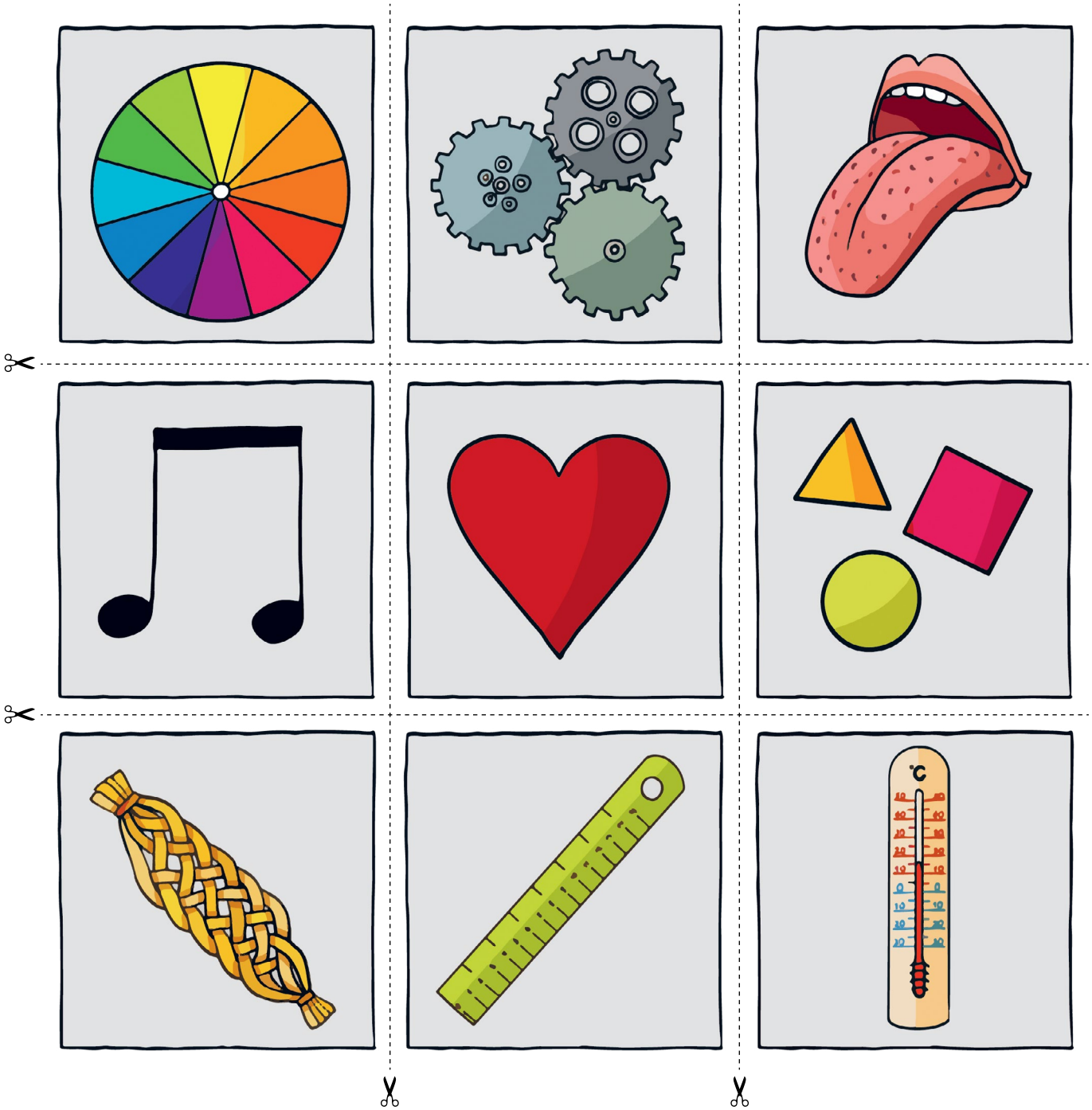

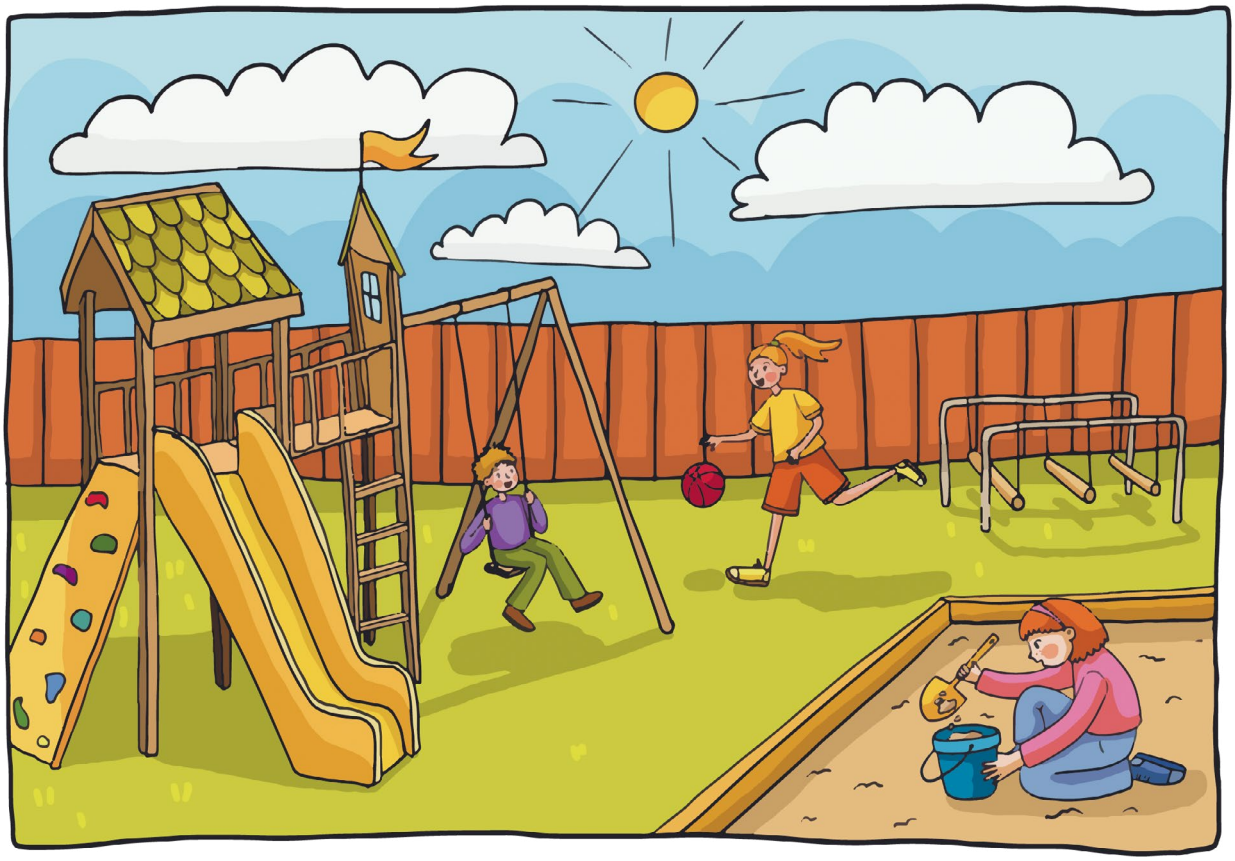
2_7. pielikums. Piktogrammas

2_8. pielikums. Atrodi atšķirības!

Atrodi piecas atšķirības!

Atrodi piecas atšķirības!

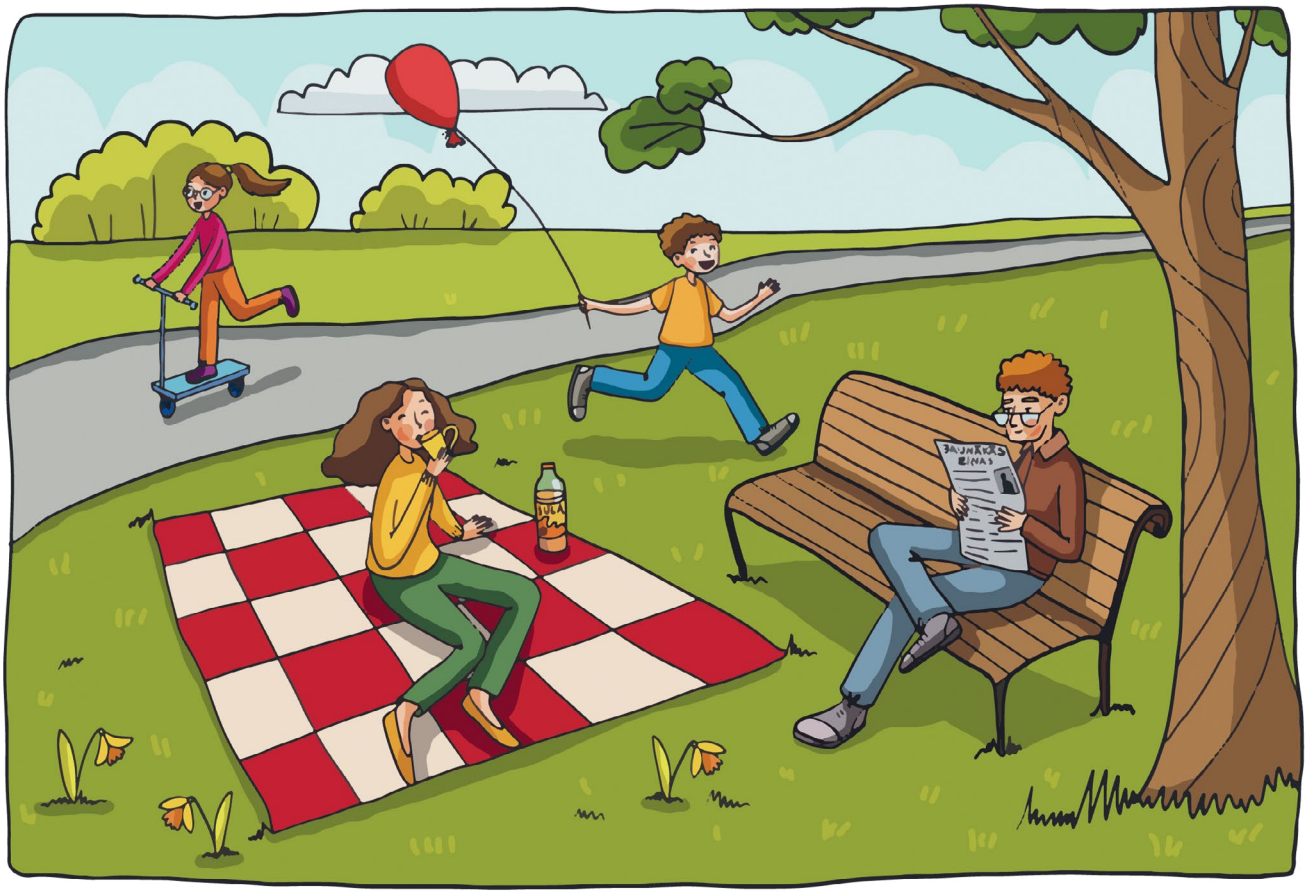
Atrodi septiņas atšķirības!

Atrodi septiņas atšķirības!

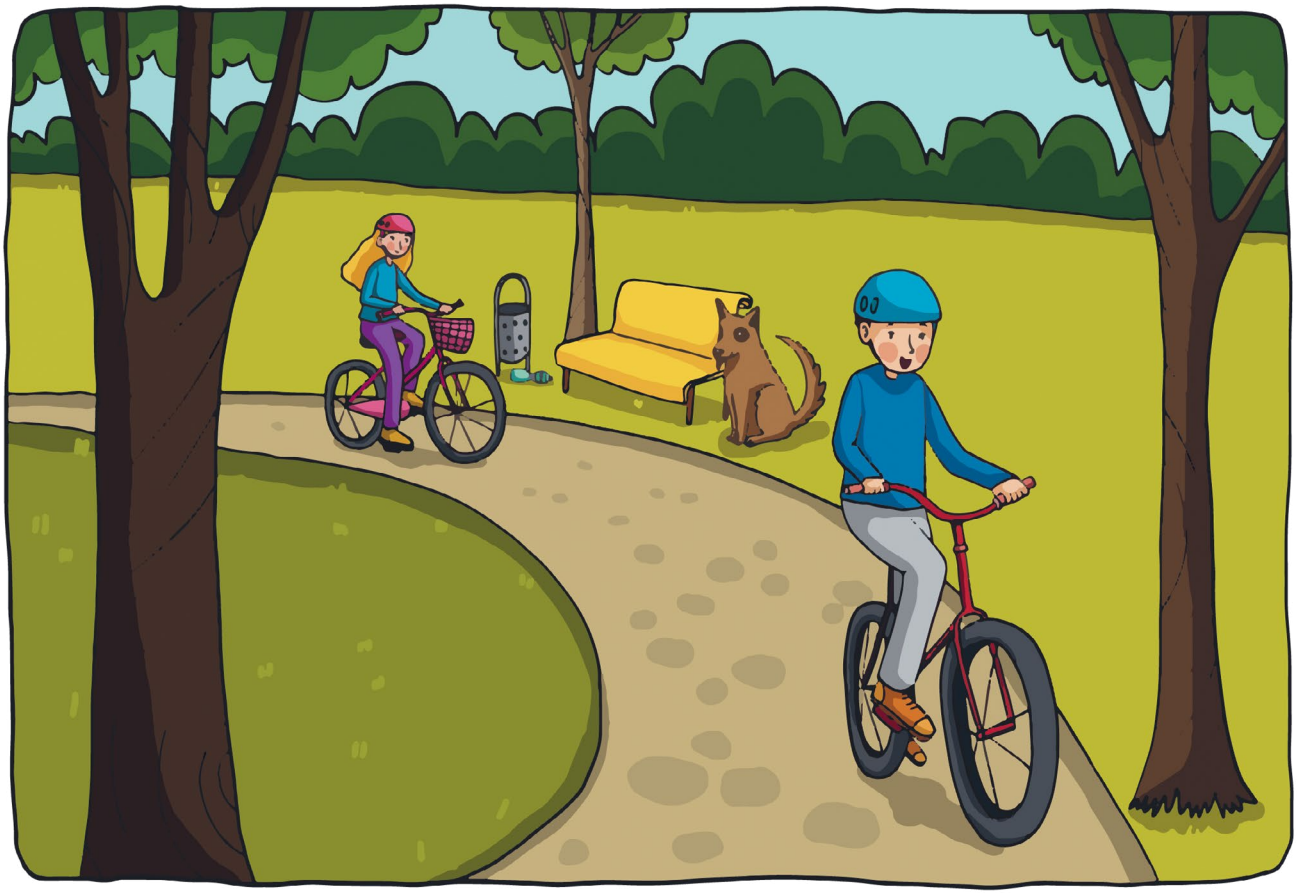

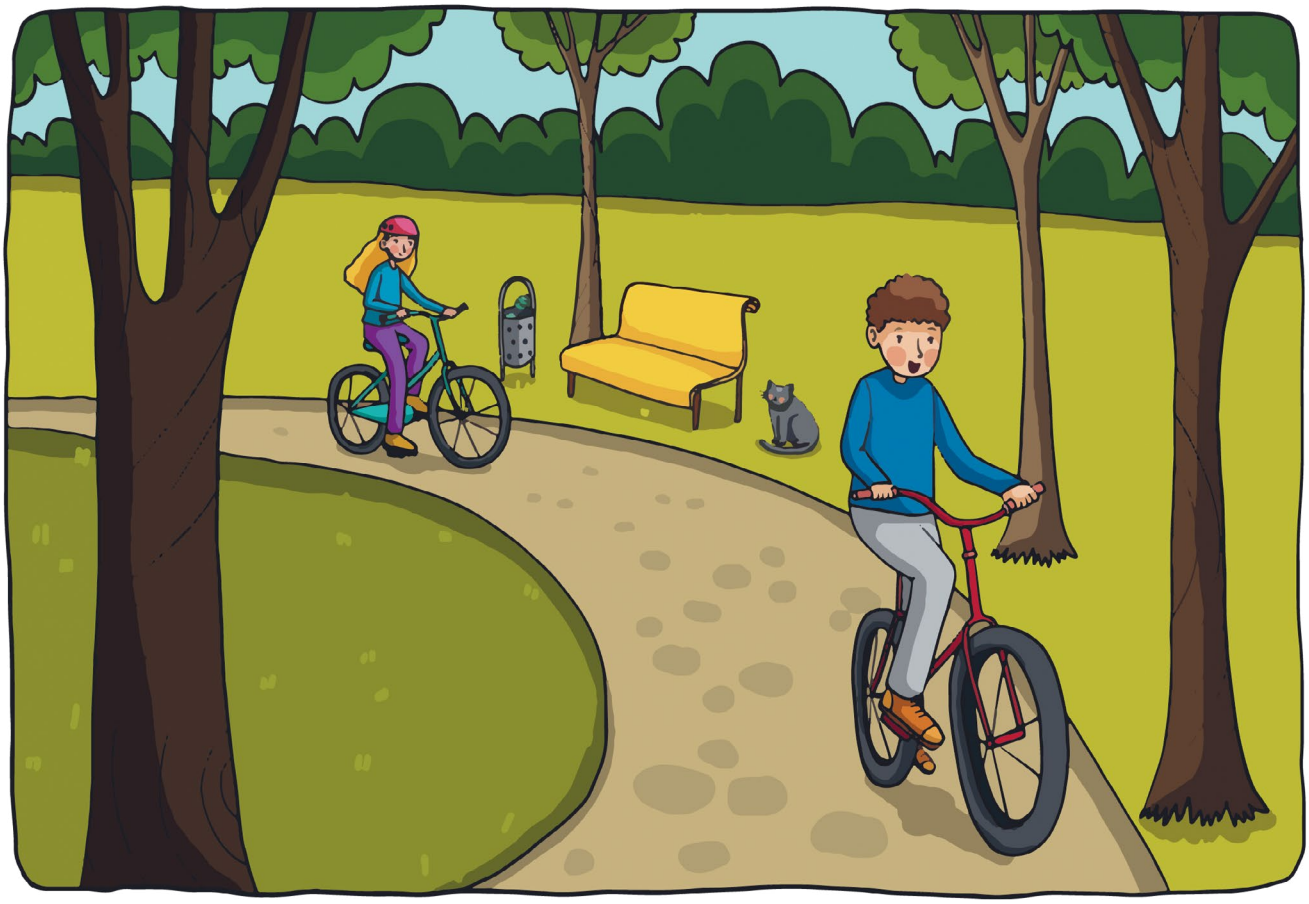
Atrodi sešas atšķirības!

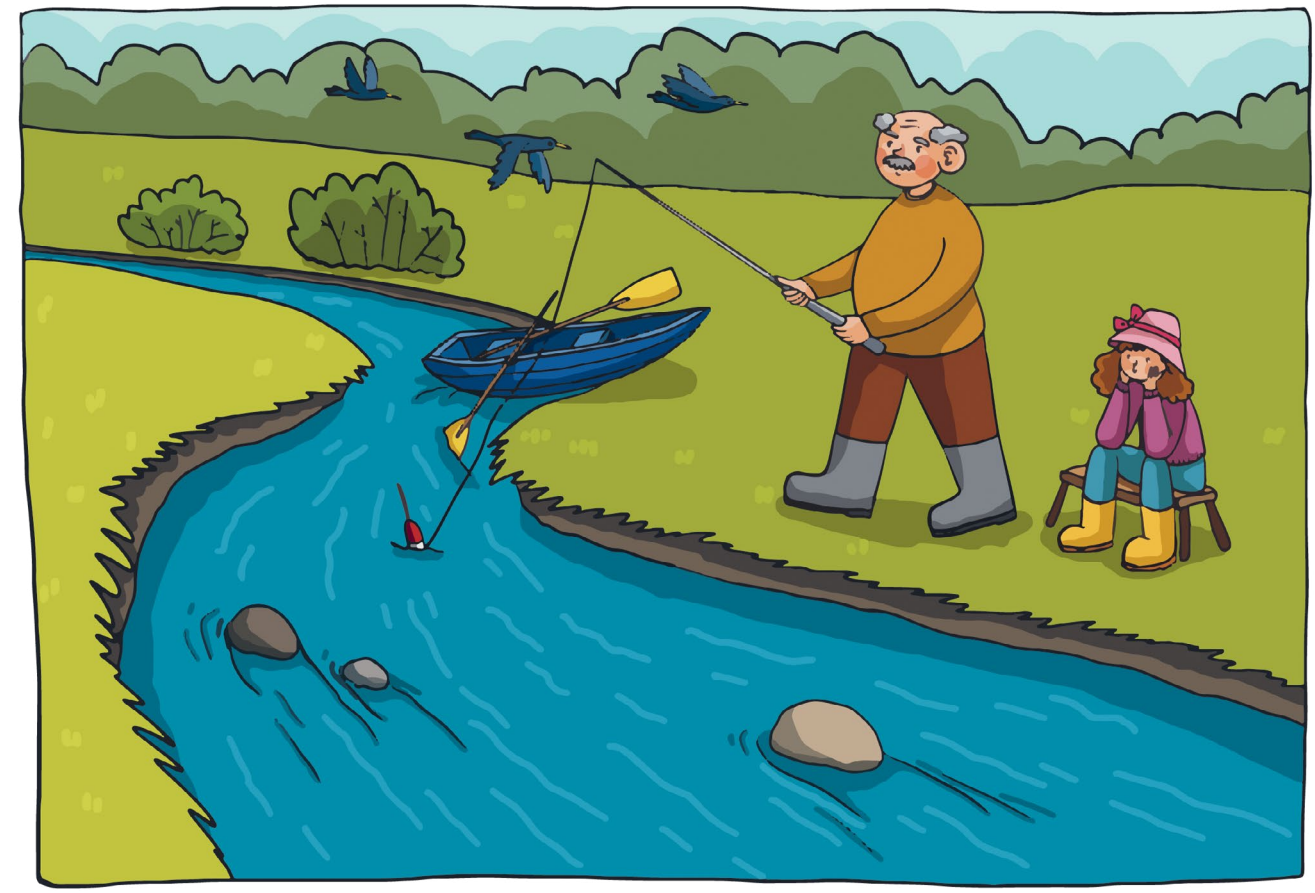

Atrodi sešas atšķirības!

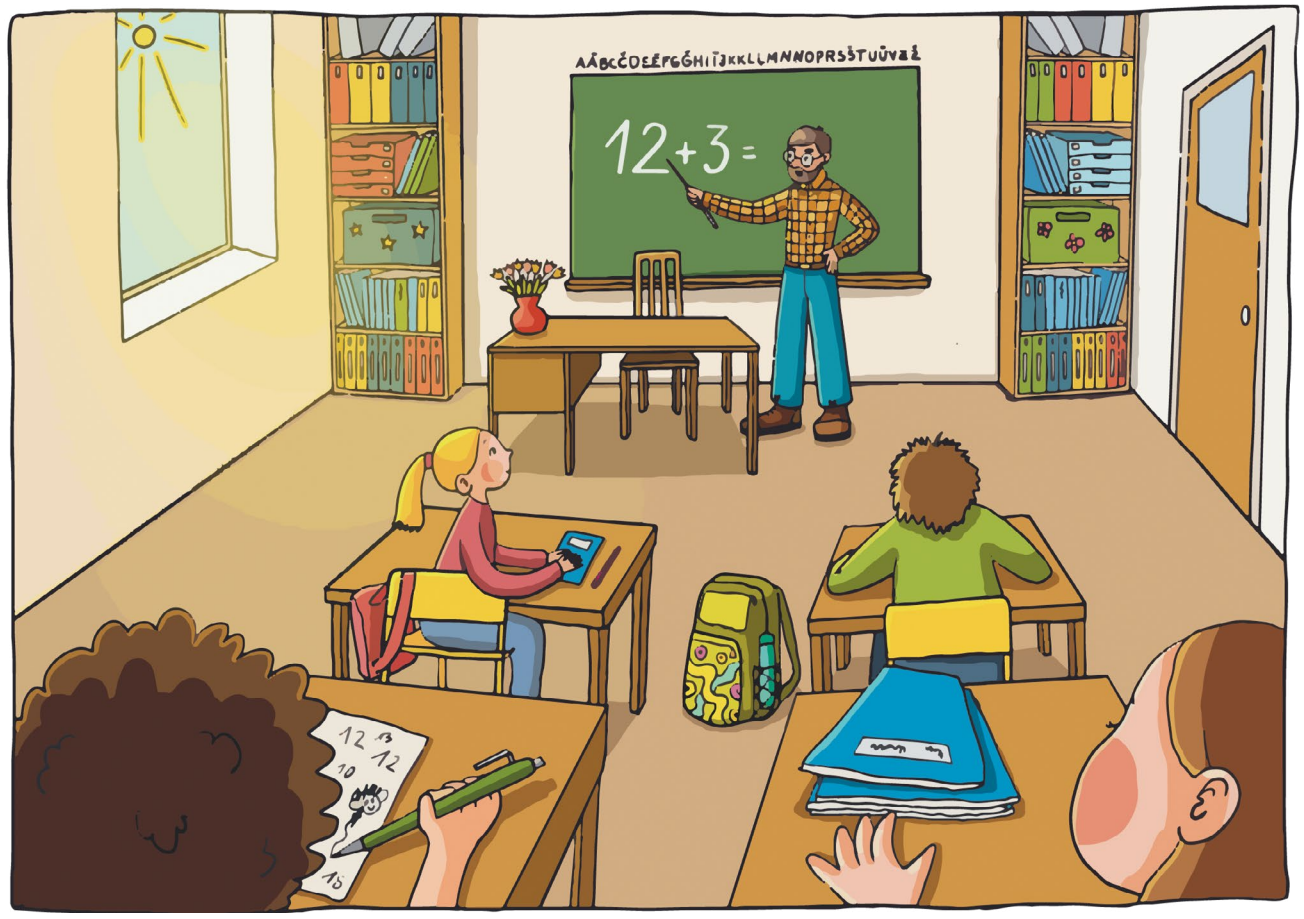

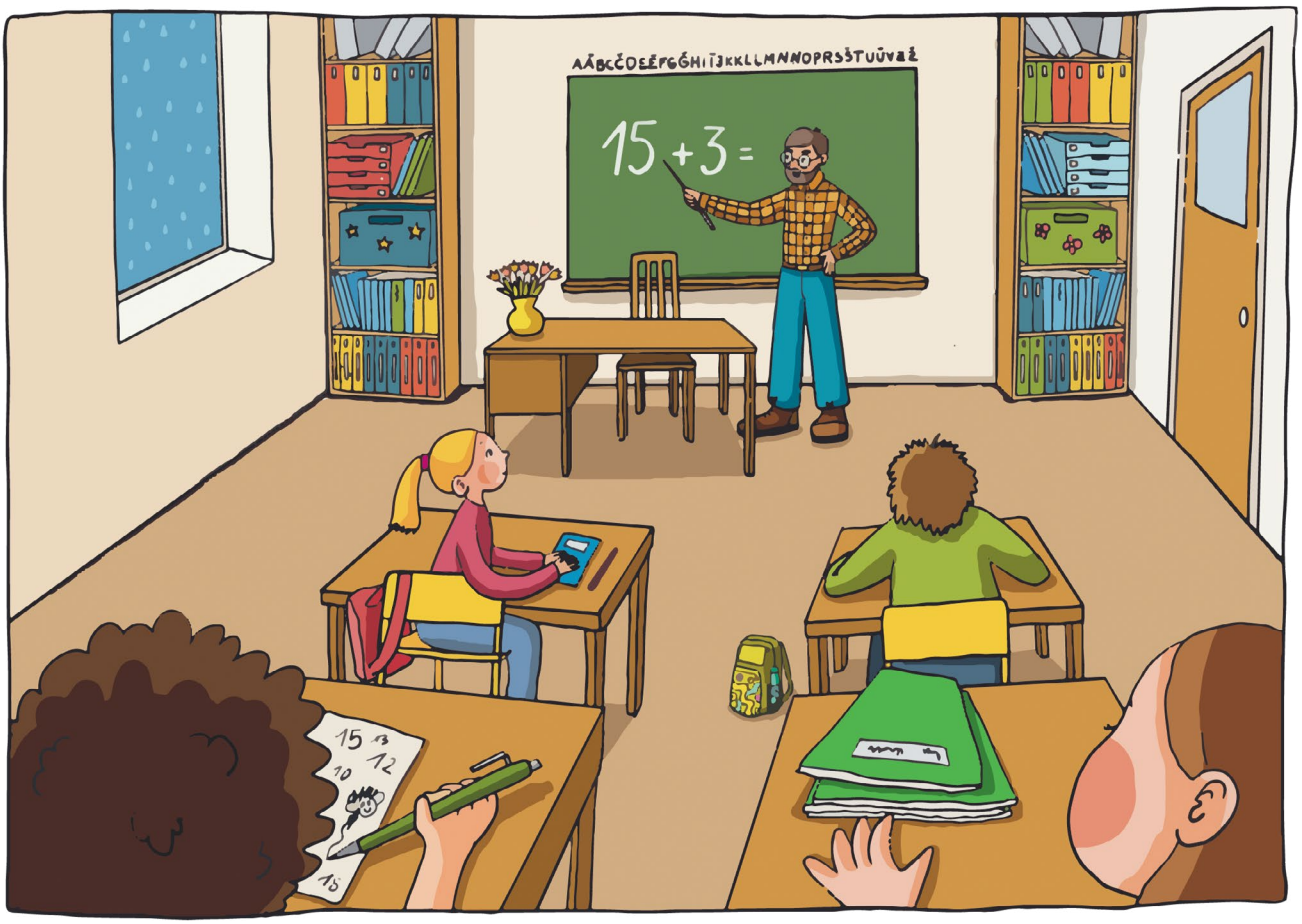
Atrodi septiņas atšķirības!

Atrodi sešas atšķirības!

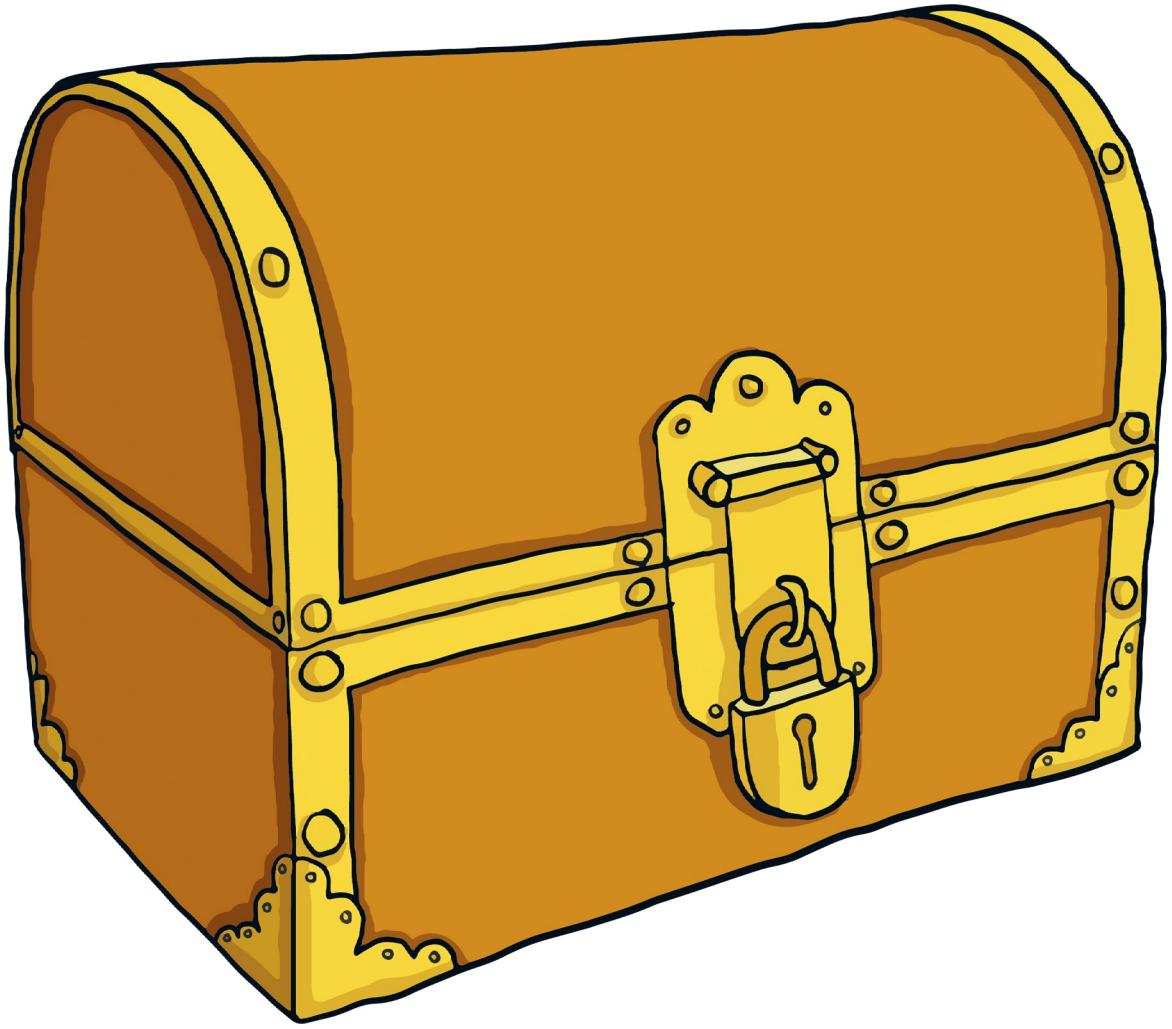

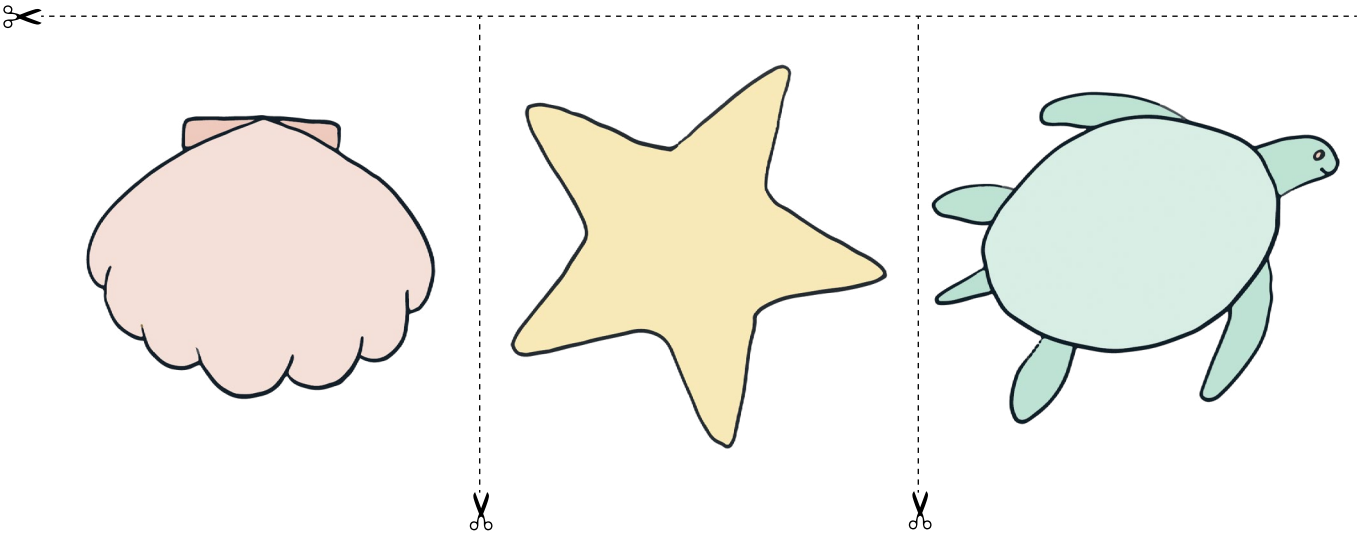
Atrodi deviņas atšķirības!

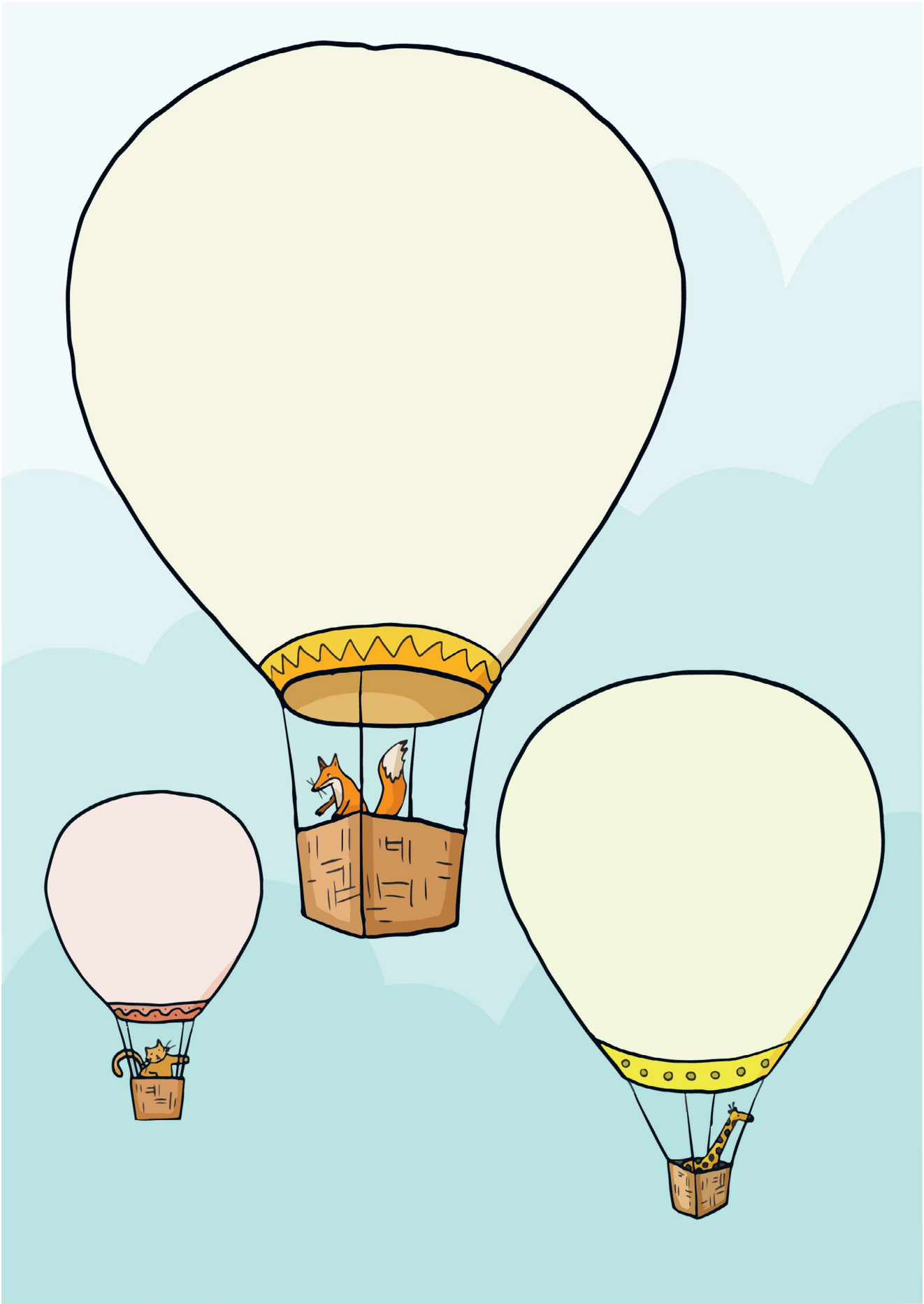

2_9. pielikums. Dārgumu lāde

2_10. pielikums. Gaisa baloni

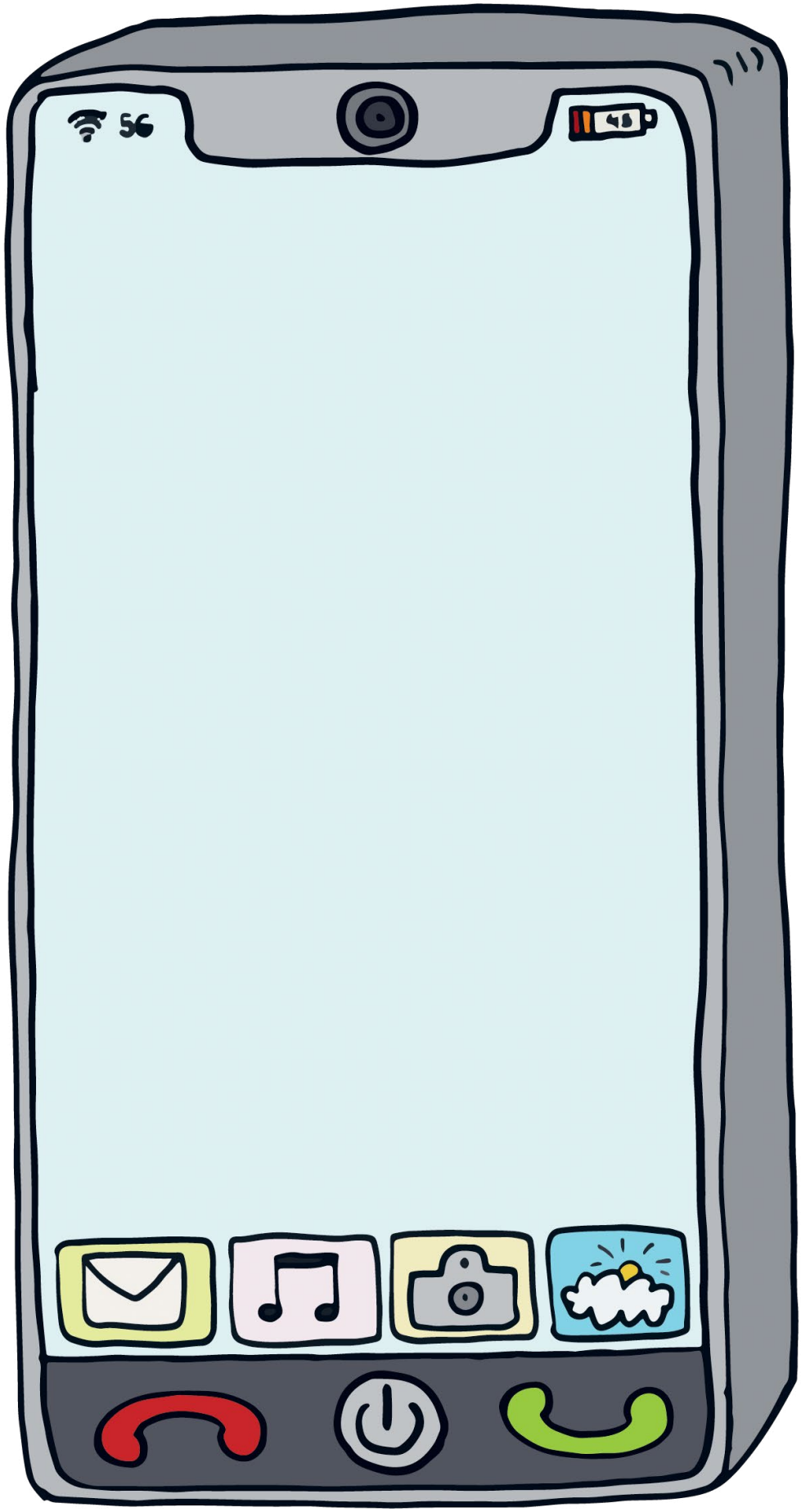

2_11. pielikums

liels – mazs	garš – īss
plats – šaurs	smags – viegls
ātrs – lēns	karsts – auksts
silts – vēss	priecīgs – bēdīgs
pilns – tukšs	diena – nakts
gaišs – tumšs	vasara – ziema
saule – mēness	slapjš – sauss
bērns – pieaugušais	klusums – troksnis

sākums – beigas	rīts – vakars

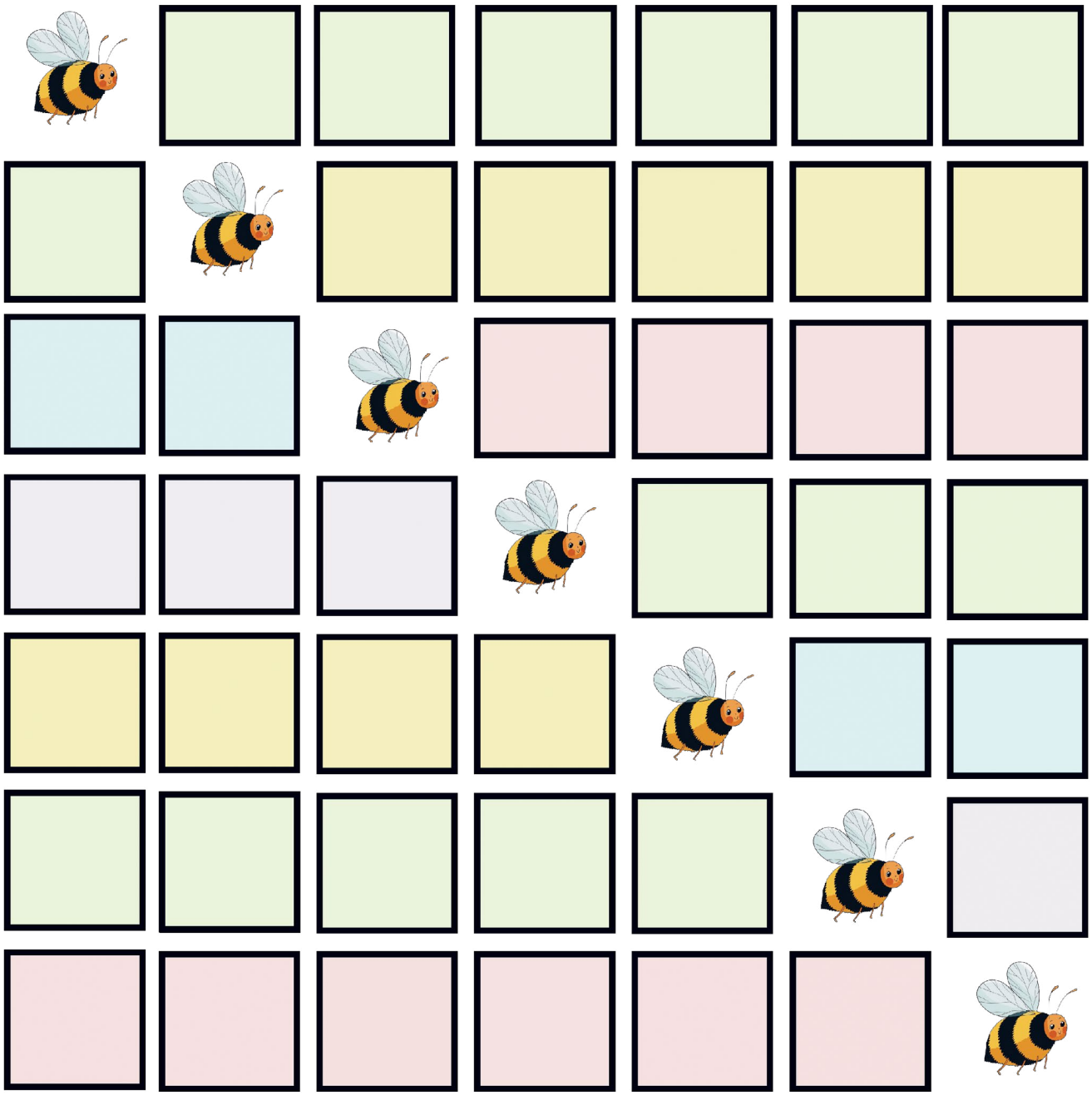
2_12. pielikums. Mobilais telefons

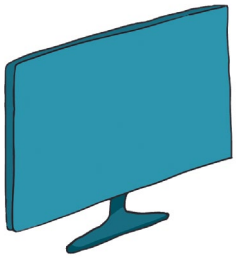
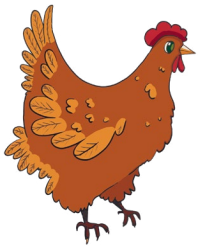
2_13. pielikums. Zupas bļoda

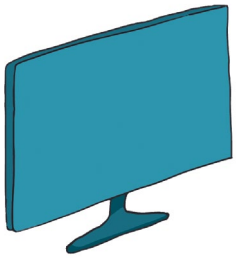
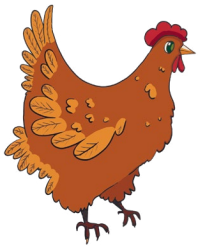

2_14. pielikums. Vārdu lodziņi

2_15. pielikums

	KOKI	
KAIMIŅI	15	
10		

	KOKI	
KAIMIŅI	15	
10		

2_16. pielikums

K	E	R	H	T	Ū	R	I	S	T	I	B	V	Ž
I	C	V	Ģ	H	T	U	J	S	Ā	G	I	O	P
O	L	Ž	G	D	M	N	Ū	Ņ	K	Ļ	C	Z	A
S	A	U	L	E	S	B	R	I	L	L	E	S	B
K	Ē	R	V	P	O	I	A	J	T	R	E	V	Č
S	D	N	R	T	Ū	Ī	P	F	J	Ķ	E	Ī	D
Z	P	Ā	R	D	E	V	Ē	J	A	Ā	S	Š	H
Č	B	L	U	Ā	K	L	E	T	R	R	P	Ū	S
A	D	S	F	M	V	G	P	O	I	U	T	R	E
Z	C	V	B	A	V	Ī	Z	E	Ē	G	H	Ī	O
O	P	R	S	T	U	N	M	O	A	Ģ	D	S	C
M	A	K	Š	Ķ	E	R	Ē	Š	A	N	A	V	B
Š	G	K	Ī	I	L	Z	V	M	B	N	E	Č	K
Ž	J	K	U	T	P	I	R	C	Ē	J	S	D	E

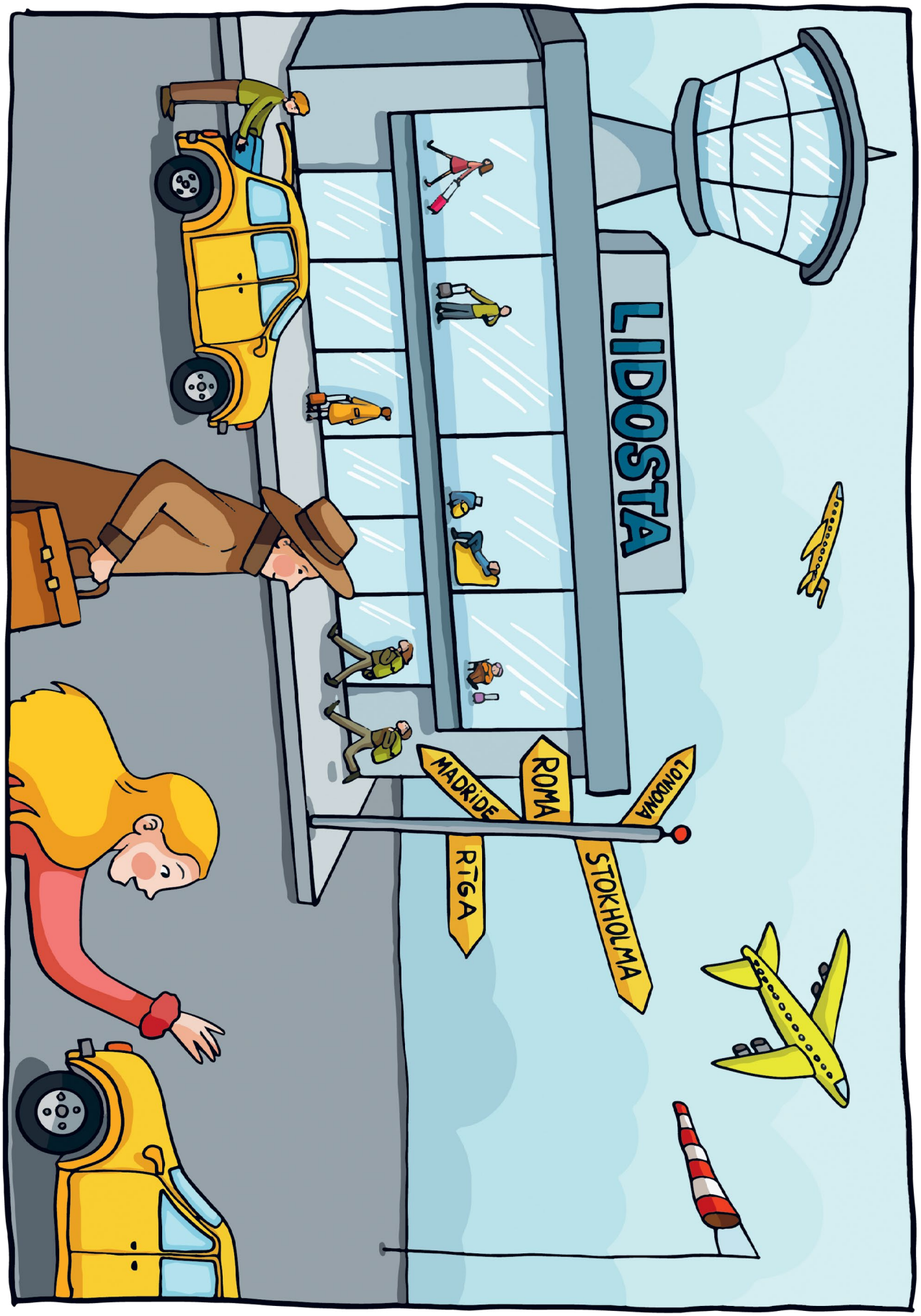
2_17. pielikums

1. kiosks	2. avīze

3. pārdevēja	4. dāma

5. saulesbrilles	6. jūra

2_18. pielikums

SKOLA

3. DAĻA. SADARBĪBA AR VECĀKIEM

IEROSMEI SARUNĀ AR VECĀKIEM

Es esmu pavisam mazs vai maza. Mana mamma un tētis ar mani visu laiku sarunājas. Viņi komentē visu, ko mēs darām. Piemēram, *uzvilksim krekliņu*, *novilksim cimdus*, *sasiesim cepuri*, *saskaitīsim pirkstus. Jā, mēs iesim ārā*, *šodien ir saulaina diena.* Man ļoti patīk, kā skan mammas un tēta balss, un es smaidu.

Man ir pirmā bilžu grāmata, tajā ir tikai lieli, skaisti attēli. Mamma vai tētis vienmēr nosauc un rāda tos, reizēm viņi rada dīvainas skaņas: rūc, rej un ņaud. Es smaidu un skatos, jo man patīk, kā mamma un tētis ar mani sarunājas.

Es kļūstu vecāks, mans grāmatu plaukts kļūst lielāks. Man ir mīļākā grāmata. Man patīk, ka mamma vai tētis šo grāmatu lasa katru vakaru. Es zinu šo grāmatu no galvas, un tad, kad mamma vai tētis kļūdās, es lūdzu: „Lasi vēlreiz! Lasi no jauna! Sāc no sākuma, jo tur tā nebija!" Mans grāmatplaukts ir kļuvis vēl lielāks.

Reizēm, ja nevaram nopirkt grāmatas, mēs ejam uz bibliotēku. Es zinu, kas ir bibliotēka, es zinu, cik daudz dažādu grāmatu tur ir. Man patīk tur būt!

Es eju bērnudārzā. Man ir skolotāja, kurai patīk grāmatas, un viņa lasa no rīta nodarbībās, lasa pirms miega. Reizēm mēs klausāmies audiogrāmatu. Es mācos skaņas, burtus, zilbes. Es mācos lasīt! Es drīz iešu pirmajā klasē. Es lasīšu. Mans grāmatplaukts ir kļuvis pavisam liels. Mūsu grāmatu plaukts ir kļuvis pavisam liels, jo mamma, tētis un es lasām! Mēs lasām! (Eglīte, 2024)

VECĀKU LOMA PIRMSSKOLAS VECUMA BĒRNA LASĪTPRASMES SEKMĒŠANĀ

Vecākiem ir ļoti nozīmīga loma bērna sākotnējās lasītprasmes sekmēšanā. Pirmā saskarsme ar valodu, stāstiem un grāmatām visbiežāk notiek tieši ģimenē. Jau pirmsskolas vecumā bērns, klausoties lasītu tekstu un skatoties ilustrācijas, pamazām iepazīst valodu, paplašina vārdu krājumu un sāk izprast stāsta uzbūvi. Pētījumi atklāj, ka vecākiem un bērniem kopīga grāmatu lasīšana ir viens no būtiskākajiem faktoriem, kas ietekmē bērnu valodas attīstību un lasītprasmes veidošanos (Nan & Tian, 2025). Īpaši svarīga ir regulāra un jēgpilna vecāku un bērna mijiedarbība lasīšanas laikā. Bērniem, kuriem mājās bieži lasa priekšā un ar kuriem pārrunā izlasīto, parasti attīstās bagātāks vārdu krājums un labākas teksta izpratnes prasmes. Tas saistīts ar to, ka grāmatās sastopamā valoda bieži ir daudzveidīgāka nekā ikdienas sarunās, tāpēc bērns iepazīst jaunus vārdus, izteiksmes veidus un stāstījuma formas (Nan & Tian, 2025).

Būtiska nozīme ir arī tam, cik bieži ģimenē kopīgi lasa. Pētījumi rāda, ka bērni, kuriem vecāki regulāri lasa priekšā, biežāk interesējas par grāmatām un ātrāk attīsta prasmes, kas nepieciešamas lasīšanai. Piemēram, Alise A. Kuo, Tods M. Franke, Maikls Regalado un Nīls Halfons (Kuo, Franke, Regalado, Halfon, 2004) konstatējuši, ka regulāra kopīga lasīšana ģimenē veicina bērnu interesi par grāmatām un valodas attīstību. Arī citi pētījumi apliecina, ka kopīga grāmatu lasīšana palīdz paplašināt bērna vārdu krājumu, attīstīt teksta izpratni un veidot pozitīvu attieksmi pret lasīšanu (Nan & Tian, 2025; Yue & Hanif, 2025).

Tomēr vecāku iesaistei nepietiek tikai ar teksta nolasīšanu. Liela nozīme ir sarunām par izlasīto. Lasīšanas laikā vecāki var paskaidrot jaunus vārdus, uzdot jautājumus, pārrunāt ilustrācijas vai aicināt bērnu izteikt savas domas par stāstu. Šāda saruna palīdz bērnam labāk izprast tekstu un vienlaikus attīsta stāstītprasmi un domāšanu (Colla & Galatolo, 2025). Svarīgs ir arī vecāku valodas paraugs. Jo bagātīgāku un daudzveidīgāku valodu bērns dzird, jo vieglāk viņš apgūst jaunus vārdus un iemācās tos lietot savā runā. Sarunas par grāmatu, komentāri un kopīga stāsta pārrunāšana

palīdz bērnam pakāpeniski veidot izpratni par tekstu un valodu kopumā (Yue & Hanif, 2025).

Kā vecāki var palīdzēt attīstīt bērna lasītprasmi?

Papildus kopīgai grāmatu lasīšanai vecāki var izmantot dažādas vienkāršas aktivitātes, kas palīdz attīstīt bērna valodu un sagatavo viņu lasīšanai.

Spēlēt skaņu saklausīšanas spēles

Vecāki var pievērst bērna uzmanību skaņām vārdos. Piemēram, var nosaukt vārdus, izceļot pirmo skaņu (zzzilonis, zzzaķis, zzzebra, lllietus, lllimonāde, llledene), un aicināt bērnu pateikt, ko saklausījis. Var kopīgi meklēt vārdus ar vienādu sākuma skaņu, piemēram, pastaigas laikā saskatīt vārdus apkārtējā vidē, kuros ir noteiktā skaņa. Vecāki kopā ar bērniem var minēt vienkāršas krustvārdu mīklas, var likt vārdu modeļus no dabas materiāliem – akmentiņiem, gliemežvākiem utt. (cik skaņu vārdā, tik akmentiņu, gliemežvāku). Šādi uzdevumi palīdz bērnam saprast, ka vārdi sastāv no skaņām.

Izmantot ilustrācijas grāmatās

Attēli palīdz bērnam labāk izprast stāstu. Vecāki var aicināt bērnu aprakstīt ilustrācijā redzamo, pastāstīt, kas tajā notiek, vai izteikt pieņēmumus par to, kas varētu notikt tālāk. Tas attīsta bērna vārdu krājumu un stāstītprasmi (Colla & Galatolo, 2025).

Lasīt dialogā

Lasīšana dialogā nozīmē, ka bērns nav tikai klausītājs, bet arī aktīvs sarunas dalībnieks. Vecāks uzdod jautājumus, kopā ar bērnu pārrunā notikumus un rosina domāt par stāsta saturu. Šāda pieeja palīdz bērnam labāk izprast tekstu un veicina interesi par lasīšanu (Nan & Tian, 2025). Kad bērns spēj jau izlasīt vārdus pats, ieteicams iesaistīt viņu lasīšanā – sākumā aicināt izlasīt vienu vārdu lappusē, vēlāk jau vienu teikumu. Sākumā vecāki piedāvā bērnam izlasīt vienkāršāko vārdu vai īsāko teikumu, pēc tam jau bērns var pats izvēlēties, kuru vārdu, teikumu lasīs.

Literatūra

Colla, V., & Galatolo, R. Reading to children, reading with children: Parents' interactional practices fostering children's participation in shared book-reading at home. *Rivista Italiana di Educazione Familiare*, 2, 2025, pp. 119–136.

Kuo, A. A., Franke, T. M., Regalado, M., & Halfon, N. Parent report of reading to young children. *Pediatrics*, 113 (6), 2004, pp. 1944–1951.

Nan, J., & Tian, Y. Parent–child shared book reading challenges and facilitators: A systematic review and meta-synthesis. *Frontiers in Psychology*, 2025, 16, 1635956. *https://doi.org/10.3389/fpsyg.2025.1635956*

Yue, Z., & Hanif, H. The role of parent–child reading in the development of children's early reading and writing abilities: A multidisciplinary perspective review. *International Journal of Education and Humanities*, 5 (4), 2025, pp. 686–697.

KĀ KOPĀ LASĪT GRĀMATU?

Lasīšana kopā ar bērnu ir viens no svarīgākajiem veidiem, kā veicināt bērna valodas prasmi, interesi par grāmatām un lasītprasmes veidošanos. Kopīga lasīšana palīdz bērnam ne tikai apgūt jaunus vārdus un labāk izprast tekstu, bet arī attīstīt domāšanu, iztēli un spēju runāt par izlasīto.

Piemēram izmantota Rutas Svažas grāmata „Māre Spāre. Piedzīvojumi sākas" (Zvaigzne ABC, 2025), taču līdzīgā veidā vecāki var darboties arī ar citām bērnu grāmatām - kopīgi apskatīt ilustrācijas, uzdot jautājumus, pārrunāt notikumus, spēlēties ar vārdiem un aicināt bērnu izteikt savas domas par stāstu.

Šajā materiālā piedāvātie uzdevumi ir vienkāršas idejas, ko vecāki var izmantot, lasot grāmatu kopā ar bērnu. Uzdevumus darbam ar grāmatu var veikt pirms lasīšanas, lasīšanas laikā un pēc lasīšanas.

1. Pirms lasīšanas uzdevumi rosina bērna interesi par grāmatu, motivē klausīties tekstu.

Pirms lasīšanas vecāki var kopā ar bērnu apskatīt grāmatas vāku, ilustrācijas un nosaukumu. Var kopīgi pārrunāt jautājumus:

- Par ko, tavuprāt, būs šī grāmata?
- Kas varētu būt galvenais varonis?
- Kur varētu notikt stāsts?
- Vai iepriekš jau esam lasījuši līdzīgu grāmatu?

2. Lasīšanas laikā veicamie uzdevumi veicina lasītprasmi un veido bērna izpratni par teksta saturu.

Lasot kopā ar bērnu, vecāki var:

- lasīt pārmaiņus (vienu teikumu vai rindkopu vecāks, vienu bērns);
- paskaidrot nesaprotamus vārdus;
- apstāties pie ilustrācijām un pārrunāt tās;
- uzdot jautājumus: „Kas tagad notika?", „Kāpēc varonis tā rīkojās?"

3. Pēc lasīšanas veicamie uzdevumi attīsta lasītprasmi un nostiprina bērna izpratni par teksta saturu.

Pēc grāmatas izlasīšanas svarīgi par to runāt. Vecāki var lūgt bērnu:

- īsi pastāstīt, par ko bija stāsts;
- nosaukt mīļāko varoni un paskaidrot, kāpēc tieši šis ir mīļākais varonis;
- pateikt, kura vieta patika visvairāk, un lūgt paskaidrot, kāpēc;
- uzzīmēt kādu epizodi no stāsta;
- izdomāt citas stāsta beigas.

Svarīgi arī ļaut bērniem pašiem iesaistīties uzdevumu veidošanā. Bērni var izdomāt savus jautājumus par grāmatu, piedāvāt spēles ar ilustrācijām, izveidot savu „Bingo" kartīti, metamo kauliņu ar jautājumiem vai izdomāt jaunus uzdevumus citiem ģimenes locekļiem. Šāda iesaiste palīdz bērnam kļūt par aktīvu lasītāju, attīsta radošumu un padara lasīšanu vēl interesantāku.

Uzdevumi veidoti, balstoties uz Rutas Svažas grāmatu „Māre Spāre".

Svaža, Ruta. *Māre Spāre. Piedzīvojumi sākas*. Rīga : Zvaigzne ABC, 2025.

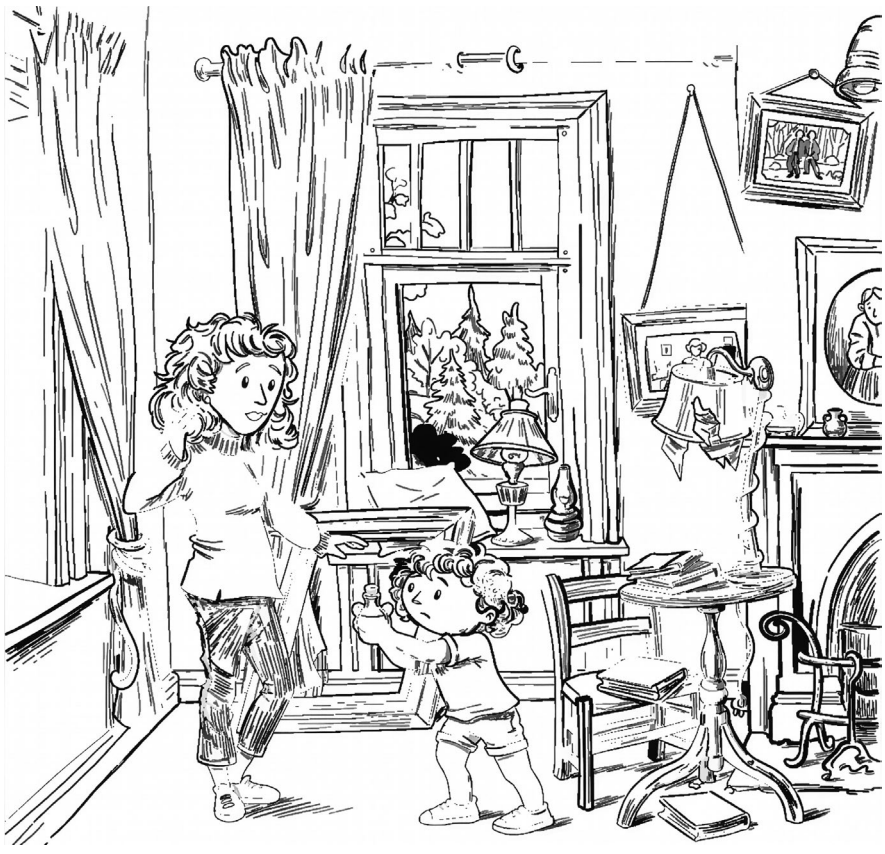
Uzdevums	Izveidosim grāmatzīmi!
Kāpēc uzdevums ir noderīgs? Kā uzdevums veicams?	Lasot grāmatu kopā ar bērnu, var izveidot savu grāmatzīmi, ko izmantot lasīšanas laikā. Tas palīdz bērnam iesaistīties lasīšanas procesā. Vecāks kopā ar bērnu var no kartona vai papīra izgriezt grāmatzīmi. Bērns to var izrotāt ar zīmējumiem, uzlīmēm vai krāsām. Uz grāmatzīmes var uzrakstīt arī grāmatas nosaukumu vai bērna vārdu. Grāmatzīmi bērns var izmantot katru reizi, kad lasa grāmatu, ieliekot to vietā, kur lasīšana tika pārtraukta. Grāmatzīmes veidošana var kļūt par paradumu, ja katrai jaunai lasāmajai grāmatai tiek veidota sava grāmatzīme. Veidojot grāmatzīmi, bērns mācās arī rakstīt (grāmatzīmi var rotāt ar rakstīto burtu elementiem, uz grāmatzīmes var rakstīt grāmatas autoru, nosaukumu, galveno tēlu vārdu/-us, lasītāja vārdu). Bezmaksas grāmatzīmju vietne *https://www.123certificates.com/bookmarks.php#google_vignette* Rakstīto burtu elementi:

Uzdevums	Iepazīsim grāmatu!
Kāpēc uzdevums ir noderīgs? Kā uzdevums veicams?	Pirms lasīšanas aiciniet bērnu kopā apskatīt grāmatas vāku un ilustrācijas. Tas palīdz bērnam ieinteresēties par stāstu un veidot pirmos priekšstatus par grāmatas saturu. Grāmatas sākumā redzama Māre Spāre, kas kopā ar ģimeni dodas uz jauno māju pie Tantiņas, kura dzīvo vecā muižā. Apskatot attēlu, vecāks var uzdot bērnam dažus vienkāršus jautājumus. Piemēram: • Kā tu domā, kas ir Māre Spāre? • Kur viņa dodas ar savu ģimeni? • Ko tu vēl redzi attēlā uz grāmatas vāka? Var izpētīt, cik bieza ir grāmata, vai tajā ir daudz ilustrāciju.

Uzdevums	Lasīsim kopā, pētīsim ilustrācijas un runāsim par tekstu!
Kāpēc uzdevums ir noderīgs? Kā uzdevums veicams?	Šis uzdevums palīdz bērnam izprast lasīto tekstu, iedziļinoties tā saturā. Veicot daudzveidīgus, ar teksta saturu saistītus uzdevumus, bērns mācās noteikt teksta tematu, tēlus, mācās atstāstīt dzirdētos notikumus, apgūst jaunus vārdus, vingrinās teikumu veidošanā, prognozēšanā utt. Vecāks kopā ar bērnu izlasa grāmatas nosaukumu un noskaidro autora vārdu un uzvārdu. Pēc tam atver grāmatu un kopā ar bērnu apskata ilustrācijas. Vecāks aicina bērnu nosaukt attēlā redzamos priekšmetus, piemēram, diegi, šķēres, pulkstenis, zābaki u. c. Lai attīstītu bērna valodas prasmes, var palūgt bērnam pateikt, ar kādu skaņu sākas attēlā redzamā priekšmeta nosaukums. Piemēram: *spainis – ar kādu skaņu sākas šis vārds?* (Ar skaņu *s*). Tālāk vecāks turpina lasīt nodaļu „Iepazīsimies!". Vecāks izlasa tekstu par kraukli, Māri Spāri, Tantiņu un ķirzaku, un bērns mēģina atrast šos tēlus ilustrācijā, nosaukt, kā tie izskatās, un pastāstīt, ko dara. Lasīšanas laikā ieteicams ik pa laikam apstāties un pārrunāt notikumus, lai bērnam būtu vieglāk saprast stāstu. Vecāki var: • lasīt pārmaiņus (vienu rindkopu lasa vecāks, vienu – bērns); • paskaidrot jaunus vārdus (piemēram, *muiža*); • apskatīt ilustrācijas un aprakstīt, kas tajās redzams. Vecāks var uzdot bērnam vienkāršus jautājumus: • Kas notika stāsta sākumā? • Kur Māre dzīvo tagad? • Ko Māre dara ārā pie ezera? • Kāds putns parādās stāstā? Papildus var piedāvāt arī uzmanības un novērošanas uzdevumus: • Palūdziet bērnam ilustrācijā atrast trīs lietas, piemēram, putnu, māju un koku. • Aiciniet bērnu nosaukt, kas attēlā ir zaļš (piemēram, koks vai zāle) vai kas ir dzeltens (piemēram, puķes).

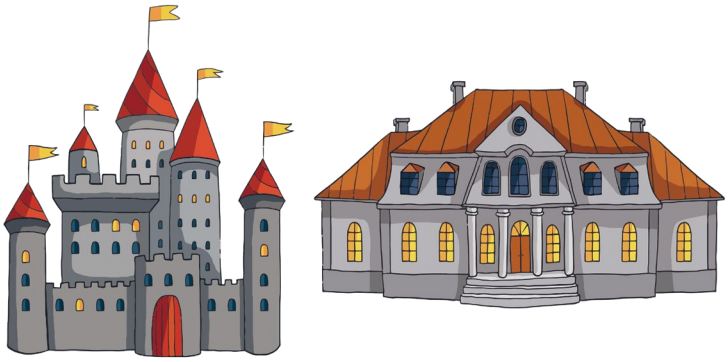
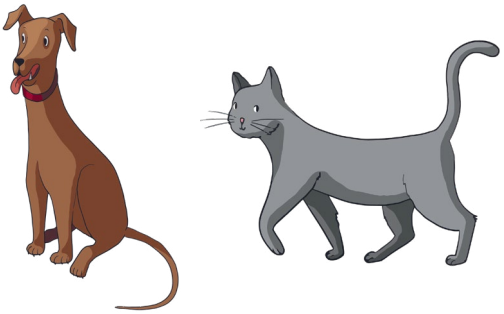
Uzdevums	Darbosimies ar vārdiem!
Kāpēc uzdevums ir noderīgs? Kā uzdevums veicams?	Šis uzdevums ir nozīmīgs bērna vārdu krājuma papildināšanai un aktivizēšanai. Grāmatas tekstā parasti ir samērā daudz vārdu, kuru nozīmi bērns nezina. Šādus vārdus vajadzētu pārrunāt un, iespējams, arī pierakstīt (zīmēt) pašu izveidotā vārdnīcā.

Uzdevums	Darbosimies ar vārdiem!
	Vecāks uz lapas vai nelielā kladē uzraksta jauno vārdu, paskaidro tā nozīmi, un bērns blakus uzzīmē attēlu, kas palīdz šo vārdu saprast un atcerēties. Šāda vārdnīca pakāpeniski papildinās ar jauniem vārdiem no dažādām grāmatām. Bērns var to pārlapot, atkārtot vārdus un stāstīt, kurā stāstā tie parādījās. Bērni var arī paši pārrakstīt vārdus no grāmatas. muiža spāre akvārijs ezers mežs makšķere

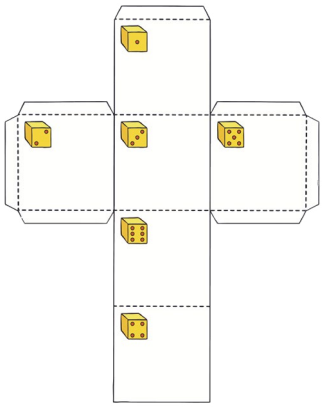
Uzdevums	Vērosim ilustrācijas!
Kāpēc uzdevums ir noderīgs? Kā uzdevums veicams?	Ilustrācijas grāmatās palīdz bērniem labāk izprast tekstu, sekmēt novērošanas prasmes, paplašināt vārdu krājumu un veidot stāstītprasmi. Tāpēc ir svarīgi ne tikai lasīt tekstu, bet arī kopā ar bērnu pārrunāt ilustrācijās redzamo. Šāda saruna palīdz bērnam mācīties aprakstīt, domāt par notikumiem un izteikt savu viedokli. Vispirms bērns vienkārši apskata attēlu, piemēram: *MI ģenerēts attēls.*

Uzdevums	Vērosim ilustrācijas!
	Vecāks var uzdot dažus jautājumus: • Ko tu redzi attēlā? • Cik cilvēku ir attēlā? • Kur viņi atrodas? • Ko dara bērns? • Ko dara mamma? Vienojas, ka bērni uz jautājumiem atbildēs ar pilniem teikumiem. Var palūgt bērnam nosaukt trīs lietas, ko viņš redz attēlā, piemēram, istabā. Tālāk var piedāvāt bērnam atrast konkrētus priekšmetus: lampu, grāmatu, krēslu, logu, pudelīti u. c. Atrastos priekšmetus bērns var aprakstīt. Bērnam var arī jautāt: kurš priekšmets ir uz galda? Kurš ir pie loga? Pēc tam jau var aicināt bērnu padomāt, kas attēlā notiek. Piemēram: • Kāpēc bērns tur pudelīti? • Ko mamma varētu teikt? • Kā bērns jūtas? Bērns var izdomāt savus teikumus par attēlu. Nākamais solis ir stāsta veidošana. Var bērnam lūgt pastāstīt, kas varētu notikt: • pirms šī brīža; • tagad; • pēc tam. Ja bērns nevar to izdarīt, tad sākumā pieaugušais rāda paraugu – stāsta pats, pēc tam jau to var darīt kopā ar bērnu. Bērns var mēģināt izstāstīt stāstu trīs teikumos. Var strādāt arī ar vārdiem no attēla, piemēram: • izdomā teikumu ar vārdu *logs*; • izdomā teikumu ar vārdu *grāmata*; • izdomā teikumu ar vārdu *mamma*. Var pārrunāt arī emocijas: • Kā jūtas bērns? • Kā jūtas mamma? • Vai mamma ir pārsteigta? Bērns var parādīt emocijas ar sejas izteiksmi. Noslēgumā bērnu var aicināt: • uzzīmēt, kas notiks pēc šī attēla; • izdomāt attēlam nosaukumu; • izdomāt dialogu starp varoņiem. Līdzīgi ar ilustrācijām var darboties, lasot jebkuru bērnu grāmatu.

Uzdevums	Spēlēsim spēli „Bingo”!
Kāpēc uzdevums ir noderīgs? Kā uzdevums veicams?	Ar spēles „Bingo” palīdzību var nostiprināt bērna vārdu krājumu. Katram bērnam iedod bingo kartīti (bingo kartīšu veidošanā var izmantot MI), piemēram: *MI ģenerēts attēls.* Vecāks nosauc vai apraksta priekšmetu, un bērns meklē šo priekšmetu ilustrācijā. Ja teksts jau ir lasīts vairākas reizes, bērns var saklausīt „Bingo” kartītēs izvietotos vārdus teksta lasīšanas laikā. Tas vingrina bērnu uzmanību un pilnveido klausīšanās prasmes. Ja priekšmets ir atrasts, bērns to atzīmē. Vecāks var dot arī jautājumus: • Atrodi kaut ko, kas dod gaismu. • Atrodi kaut ko, uz kā var sēdēt. • Atrodi kaut ko pie loga. • Atrodi vienu varoni. Kad visi lodziņi aizpildīti, sauc – BINGO! Bērnu var aicināt pašu pastāstīt par bingo kartītē iezīmētajiem priekšmetiem.

Uzdevums	Klausīsimies / lasīsim!
Kāpēc uzdevums ir noderīgs? Kā uzdevums veicams?	Šajā uzdevumā bērni mācās klausīties, saprast dzirdēto teikumu un saistīt to ar attēlu. Vecāks nolasa vienu teikumu no teksta, piemēram: „Māre dzīvo muižā”. Māre dzīvo muižā Māre spēlējas ar kaķi Bērns uzmanīgi klausās un pēc tam aplūko attēlus. Vecāks aicina bērnu paskatīties uz abiem attēliem un nosaukt, kas tajos redzams. Bērns izvēlas attēlu, kas vislabāk atbilst dzirdētajam teikumam. Izvēlēto attēlu var lūgt bērnam aprakstīt. Bērns izvēlēto attēlu var apvilkt, atzīmēt vai parādīt. Lai rosinātu bērnu paskaidrot savu izvēli un runāt par redzamo, viņam var pajautāt: „Kāpēc tu izvēlējies šo attēlu?” Ja bērnam ir grūti izvēlēties, vecāks var vēlreiz izlasīt teikumu, pievēršot uzmanību svarīgajiem vārdiem. Ja bērnam patīk zīmēt, pieaugušais var tikai izlasīt teikumu un aicināt uzzīmēt dzirdēto. Kad bērns ir uzzīmējis, svarīgi par to pārrunāt. Tad, kad bērni ir apguvuši lasītprasmi, viņi var arī paši lasīt teikumus. Šādā gadījumā, veidojot teikumus par teksta saturu, jāņem vērā, ka tiem jābūt atbilstošiem bērna lasītprasmes līmenim (sākumā lasīšanai piedāvā īsus teikumus (3–4 vārdi), teikumos iekļauj īsus vārdus (pamatā 1–2 zilbes)). Teikumos jāiekļauj pamatā bērnam pazīstami vārdi. Tad, kad bērni iemācās lasīt raitāk, teikumus var veidot plašākus, izmantojot jau arī garākus vārdus.

Uzdevums	Uzmetīsim un stāstīsim!
Kāpēc uzdevums ir noderīgs? Kā uzdevums veicams?	Pēc stāsta izlasīšanas ir svarīgi ar bērnu pārrunāt izlasīto, lai palīdzētu viņam labāk saprast tekstu un atcerēties galvenos notikumus. Šim nolūkam var izmantot metamo kauliņu, uz kura ir uzrakstīti jautājumi par tekstu. **3_1. pielikums**. Uzmetīsim un stāstīsim! Vecāks aicina bērnu izmest kauliņu. Atkarībā no tā, kurš cipars uzmests, bērns atbild uz attiecīgo jautājumu par izlasīto tekstu.

Uzdevums	Uzmetīsim un stāstīsim!
	Piemēram: 1. Pastāsti, par ko bija stāsts! 2. Nosauc galveno varoni! 3. Pastāsti, kura vieta stāstā patika visvairāk! 4. Nosauc, kāds putns parādījās stāstā! 5. Pastāsti, kas notika pie ezera! 6. Pasaki, ko darīja galvenais varonis stāstā! Vecāks var palīdzēt bērnam formulēt atbildi, uzdodot papildu jautājumus vai kopā atceroties stāsta notikumus. Vecāks var arī lūgt bērnam paskaidrot savu atbildi vai pastāstīt vairāk, lai izvērstu plašāku sarunu par stāstu.

Uzdevums	Atstāstīsim pa soļiem!
Kāpēc uzdevums ir noderīgs? Kā uzdevums veicams?	Šis uzdevums palīdz bērniem iemācīties atstāstīt tekstu. Tā ir būtiska prasme, jo bērni apgūst jaunus vārdus un vingrinās tos lietot, kā arī nostiprina izpratni par teksta struktūru – sākums, galvenie notikumi, beigas. Palūdziet bērnam izstāstīt, kas notika sākumā, pēc tam un beigās. Vecāks uz lapas uzzīmē trīs pakāpienus vai trīs lodziņus. Katrs lodziņš apzīmē vienu stāsta daļu. 1. Sākumā – kas notika stāsta sākumā? 2. Pēc tam – kas notika tālāk? 3. Beigās – kā stāsts beidzās? Ja bērnam patīk zīmēt, uz pakāpieniem vai lodziņā var iezīmēt notikumus. Sākumā var zīmēt pieaugušais, vienlaikus komentējot, kas notika sākumā, pēc tam un beigās.

Uzdevums	Zīmēsim un stāstīsim!
Kāpēc uzdevums ir noderīgs? Kā uzdevums veicams?	Zīmēšana ir viens no vienkāršākajiem veidiem, kā palīdzēt bērnam izteikt savas domas par izlasīto stāstu. Zīmējot bērns atceras notikumus un pievērš uzmanību detaļām. Pēc grāmatas izlasīšanas vai arī lasīšanas laikā vecāks var aicināt bērnu uzzīmēt kādu stāsta epizodi vai varoni. Piemēram, bērns var: • uzzīmēt Māri Spāri un kraukli; • uzzīmēt muižu, kur dzīvo Māre; • uzzīmēt kādu notikumu no stāsta. Pēc zīmējuma izveidošanas vecāks var aicināt bērnu pastāstīt par savu zīmējumu, uzdodot jautājumus, piemēram: • Kas ir uzzīmēts tavā attēlā? • Ko dara varoņi? • Kur notiek šis notikums? Bērnu var arī rosināt izdomāt stāsta turpinājumu un uzzīmēt, kas varētu notikt tālāk. Ja grāmatu lasa vairākas dienas pēc kārtas, bērni, kam patīk zīmēt, var zīmēt ilustrācijas katras dienas lasītajam tekstam. Pēc grāmatas izlasīšanas bērni var zīmēt savu mīļāko grāmatas fragmentu. Bērnus var aicināt arī ierakstīt zīmējumā vārdu/-us / teikumu/-us, kurā/-os paskaidrots uzzīmētais.

KĀDUS VINGRINĀJUMUS IZVĒLĒTIES LASĪTPRASMES PILNVEIDEI IKDIENĀ?

Lasītprasmes apguvē bērnam ir svarīgi vingrināties, lasot katru dienu. Līdzās kopīgai grāmatu lasīšanai šim nolūkam var izmantot bērnu lasītprasmes līmenim atbilstošus īpaši piedāvātus uzdevumus. Uzdevumā „Lasīsim katru dienu!" piedāvāti teikumi – katrai dienai viens. Lai pievērstu bērna uzmanību izlasītā saturam, pēc katra teikuma tiek piedāvāti papildu uzdevumi. Izlasītajos teikumos iespējams arī meklēt burtus, noteikt īsākos vai garākos vārdus. Piemēram, pēc teikuma izlasīšanas pieaugušais nosauc burtu, bet bērns to meklē teikumā un parāda. Pieaugušais var aicināt bērnu atrast un atkārtoti izlasīt vārdu, piemēram, kas sākas ar burtu *p*, vārdu, kurā ir garumzīme utt.

Uzdevums	**Lasīsim katru dienu!**
Kāpēc uzdevums ir noderīgs? Kā uzdevums veicams?	Katru dienu vecāks kopā ar bērnu veic vienu uzdevumu (sk. **3_2.** un **3_3. pielikumu**). Komplektā piedāvāti uzdevumi 31 dienai, svarīgi tos veikt regulāri – katru dienu. Ieteicams katru uzdevumu ievietot atsevišķā aploksnē, rosinot bērnā pārsteigumu un radot interesi. Uzdevuma ilgums: 5–10 minūtes. 1. Aiciniet bērnu izlasīt teikumu. Ja nepieciešams, palīdziet bērnam nosaukt burtu, savilkt skaņas zilbēs. Ja bērns lasa lēni, aiciniet izlasīt atkārtoti. 2. Aiciniet bērnu pastāstīt, ko izlasījis. Var uzdot papildjautājumus, piemēram, par teikumu *Putni lido* var pajautāt: *Uz kurieni putni lido? Kādi putni lido? Kāpēc putni lido?* 3. Bērns veic uzdevumu: zīmē, kustas, izvēlas atbildi vai pastāsta. 4. Sākot no 25. uzdevuma, bērns uzraksta vienu vārdu un izdomā turpinājumu. Ieteikumi • Veiciet tikai vienu uzdevumu dienā! • Organizējiet uzdevumu kā spēli! • Paslavējiet bērnu par centību! • Atļaujiet kļūdīties, jo tas ir mācīšanās process! Pielikumā piedāvāti divi uzdevumu varianti – 1. variantā pirmie 25 teikumi sadalīti zilbēs, bet 2. variantā vārdi nav dalīti zilbēs.

KĀ MĀCĪTIES LASĪT PASTAIGAS LAIKĀ?

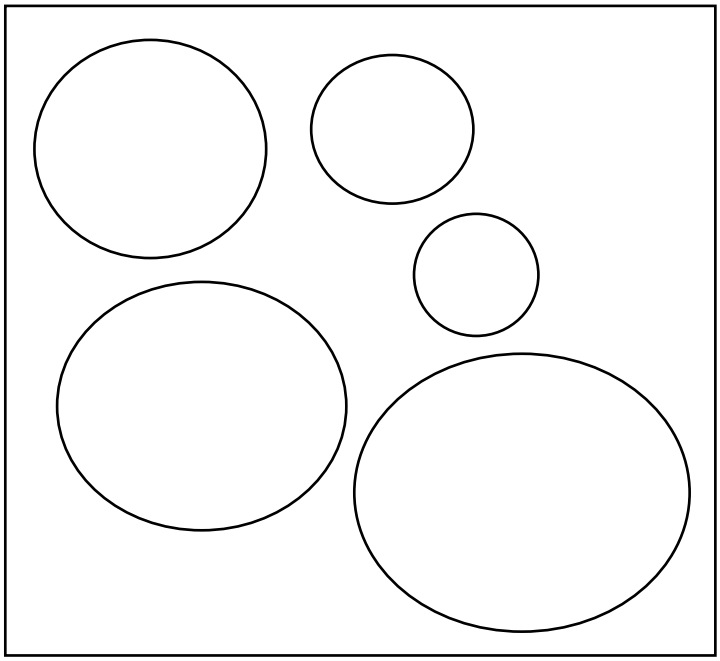
Pastaigas laikā iespējams mērķtiecīgi attīstīt bērna lasītprasmi, izmantojot apkārtējā vidē sastopamos tekstus (piemēram, uzrakstus, zīmes, nosaukumus).

Pastaigas laikā vecāks piedāvā bērnam 2–3 īsus uzdevumus. Darbošanās notiek dabiskā vidē, bez piespiedu mācīšanās. Uzdevumi tiek risināti rotaļīgā veidā, uzmanību pievēršot bērna interesēm un apkārtējai videi.

Uzdevums	**Lasām visu, ko redzam!**
Kāpēc uzdevums ir noderīgs? Kā uzdevums veicams?	Ar šī uzdevuma palīdzību bērna uzmanība tiek pievērsta apkārtējā vidē izvietotajai informācijai, bērns mācās saprast, ka lasīšanu var izmantot, lai izlasītu svarīgu informāciju. Vecāks aicina bērnu pamanīt un izlasīt apkārt redzamos uzrakstus (piemēram, veikalu nosaukumus, ceļazīmes, reklāmas). Pēc izlasītā vecāks uzdod jautājumus: „Ko tu izlasīji?" Bērnam tiek piedāvāts atrast konkrētus burtus vai vārdus. (Piemēram, *atrodi burtu A vai atrodi vārdu, kas sākas ar S!* utt.) Pastaigas laikā redzētos uzrakstus iespējams mājās atkārtot, uzrakstīt, uzzīmēt.

Uzdevums	**Es ar savu mazo actiņu redzu…**
Kāpēc uzdevums ir noderīgs? Kā uzdevums veicams?	Ejot pastaigā, pieaugušais var teikt: „Es ar savu mazo actiņu redzu kaut ko..." Un dod pavedienu, piemēram: „… kaut ko sarkanu, kaut ko, kas sākas ar *M*, kaut ko, ko var izlasīt" utt. Bērnu uzdevums – atrast objektu, nosaukt to un, ja iespējams, izveidot teikumu, piemēram: „Tas ir veikals. Tas ir autobuss." Tad mainās vietām un bērns uzdod jautājumu vecākam.

Uzdevums	**Urbānais alfabēts**
Kāpēc uzdevums ir noderīgs? Kā uzdevums veicams?	Urbānais alfabēts ir rotaļīgs uzdevums, kurā bērni apgūst burtus un nostiprina skaņu saklausīšanas prasmi. Vecāks kopā ar bērnu pastaigas laikā meklē burtus apkārtējā vidē un fotografē tos. Burti var veidoties no ēkām, žogiem, rotaļu laukuma elementiem, koku zariem vai citiem objektiem. Pirms došanās pastaigā var kopīgi vienoties, kādu burtu meklēs. Darbojoties kopā ar bērnu, vecāks: • rosina bērnu pamanīt burtu formas apkārtējā vidē, • palīdz nosaukt burtu un izrunāt atbilstošo skaņu, • aicina izdomāt vārdus ar konkrēto sākuma burtu, • veicina teikumu veidošanu, • pēc pastaigas atkārtoti pārrunā un nostiprina redzēto, izmantojot uzņemtās fotogrāfijas.

Uzdevums	Riņķu (kvadrātu, trīsstūru) medības
Kāpēc uzdevums ir noderīgs? Kā uzdevums veicams?	Ar šī uzdevuma palīdzību bērni nostiprina burtu zināšanas, prasmi saklausīt skaņas vārdā, pierakstīt vārdus un/vai teikumus pēc dzirdes. Vecāks pirms pastaigas bērnam iedod lapu ar pieciem tukšiem riņķiem. Pastaigas laikā bērna uzdevums ir apkārtējā vidē atrast un uzzīmēt objektus, kuri ir apaļas formas, piemēram, mašīnas ritenis, bumba, ceļazīme utt. Vecāks aicina bērnu nosaukt uzzīmēto: *Kas tas ir? Kur tu to redzēji?* Pēc pastaigas bērns izvēlas vienu vai vairākus zīmējumus un uzraksta vārda pirmo burtu (piemēram, *B – bumba*) vai uzraksta visu vārdu, vai veido īsu teikumu: „Tā ir bumba." „Saule spīd." u. c.

Uzdevums	Lasīšanas maršruts
Kāpēc uzdevums ir noderīgs? Kā uzdevums veicams?	Ņemot vērā pastaigas maršrutu (pagalmā, parkā, ceļā uz veikalu u. c.), pieaugušais sagatavo uzdevumus un uzraksta tos uz lapiņām. Pirms pastaigas bērns izvēlas vienu lapiņu, izlasa tajā rakstīto uzdevumu. Ja bērns jau lasa, viņš uzdevumu izlasa pats, ja vēl nevar patstāvīgi izlasīt, lasa kopā ar pieaugušo. Šādā gadījumā pieaugušais lūdz bērnu pastaigas laikā izlasīt uzdevumu atkārtoti. Uzdevumu piemēri: • Atrodi solu un apsēdies kā karalis! • Apskrien ap bērzu, priedi u. c. koku 2 reizes! • Aizskrien līdz mājai kā supervaronis! • Apsēdies uz sola un saskaiti līdz 5! • Izlasi veikala vai ielas nosaukumu! • Apskaties apkārt un nosauc piecas lietas, ko redzi! • Pieskaries kokam un pasaki divus vārdus ar *K*! • Aizskrien līdz solam un apsēdies kā statuja (nekusties 5 sekundes)! • Ej uz priekšu un nosauc skaņas! Vecāks vai bērns nosauc vārdu, piemēram, *puķe*. Bērns sāk iet uz priekšu. Katrā solī bērns pasaka vienu skaņu: P – U – Ķ – E. Kopā sanāk četri soļi = četras skaņas. Šī uzdevuma veikšanai ieteicams izvēlēties vārdus, kuros skaņu un burtu skaits sakrīt. Nav ieteicams izvēlēties vārdus ar divskaņiem vai vārdus, kuros notiek skaņu pārmaiņas (piemēram, *tilts*, *bērzs*).

KĀ MĀCĪTIES PALĪDZ GALDA SPĒLES?

Valodas prasmju pilnveidei mājās var izmantot galda spēles. Tās spēlējot, bērns mācās izprast lasīšanas nozīmi – lasīšana kļūst par līdzekli, kas palīdz piedalīties spēlē un veikt uzdevumus.

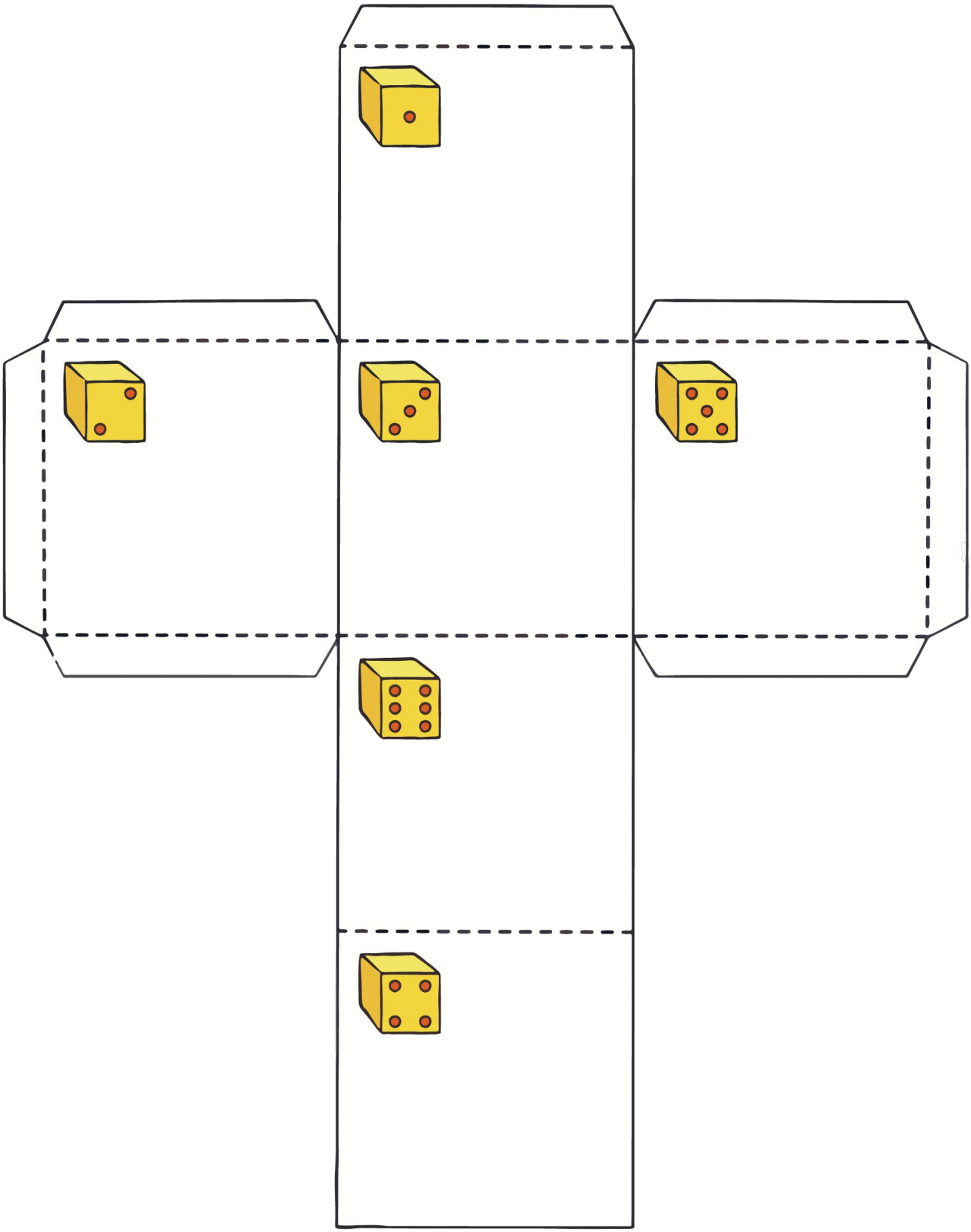
Galda spēle	Vārdu spēle
Kāpēc galda spēle ir noderīga? Kādi ir spēles nosacījumi?	Šajā galda spēlē bērni lasa uzdevuma nosacījumus, nostiprina prasmi saklausīt skaņas vārdā un vingrinās pierakstīt vārdus pēc dzirdes. Spēlei nepieciešams spēles laukums, metamais kauliņš, spēles kauliņi katram spēlētājam, papīra lapa un rakstāmpiederums katram spēlētājam. Spēles uzdevums: izpildot spēles noteikumus, savākt 10 vārdus. Spēlētāji pēc kārtas met kauliņu un pārvietojas pa lauciņiem. Nonācis uz lauciņa, spēlētājs izlasa uzdevumu. Nosauc atbilstošo vārdu un uzraksta to uz savas lapas. Ja spēlētājs nevar veikt uzdevumu, viņš izlaiž gājienu. Uzvar tas, kurš pirmais pareizi uzraksta 10 vārdus. **3_4. pielikums**. Vārdu spēle

Uzdevums	Burtu spēle
Kāpēc galda spēle ir noderīga? **Kādi ir spēles nosacījumi?**	Spēlējot galda spēli, bērni nostiprina zināšanas par burtiem, kā arī vingrinās skaņu saklausīšanā. Spēles uzdevums: nokļūt no lauciņa STARTS līdz lauciņam FINIŠS, pareizi nosaucot burtus un attēlus. Spēlei nepieciešams spēles laukums, metamais kauliņš, spēles kauliņi katram spēlētājam. Katrs spēlētājs noliek savu kauliņu pie lauciņa STARTS. Spēlētāji pēc kārtas met metamo kauliņu un virzās uz priekšu pa lauciņiem tik soļu, cik uzkritis uz metamā kauliņa. Apstājoties uz lauciņa, nosauc uz tā rakstīto burtu, redzamo attēlu, nosauc vēl vienu vārdu, kas sākas ar šo burtu. • Kāpnes – ja uzkāp uz tām, vari doties uz augšu. • Slidkalniņš – ja uz tā nokļūsti, slīdi lejā. • Bultiņas – seko norādītajam virzienam. **3_5. pielikums**. Burtu spēle

Uzdevums	Vārdu ceļš
Kāpēc galda spēle ir noderīga? **Kādi ir spēles nosacījumi?**	Spēlējot spēli, bērni vingrinās īsu vārdu lasīšanā. Spēlei nepieciešams spēles laukums, metamais kauliņš, spēles kauliņš katram spēlētājam. Visi spēlētāji novieto figūriņas uz STARTA laukumiņa. Spēlētāji pēc kārtas met metamo kauliņu. Katrs spēlētājs pārvieto savu kauliņu uz priekšu tik lauciņu, cik uzkrita. Kad spēlētājs nonāk uz lauciņa, viņam skaļi jāizlasa vārds. Ja izdodas izlasīt pareizi, spēlētājs paliek uz lauciņa. Ja neizdodas izlasīt pareizi, atgriežas atpakaļ uz lauciņu, uz kura iepriekš stāvēja. Spēles uzvarētājs ir pirmais, kurš nonāk līdz finišam. **3_6. pielikums**. Vārdu ceļš Papildu nosacījumi krāsainie lauciņi: • zaļš → tikai izlasi • zils → izveido teikumu • dzeltens → uzraksti vārdu

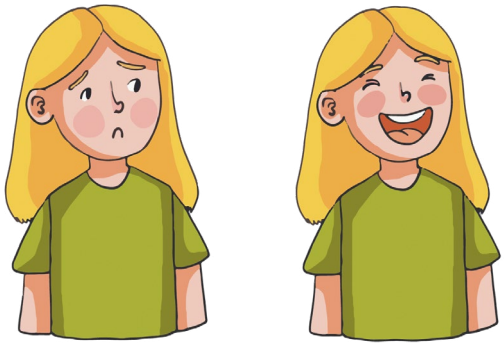
PIELIKUMS

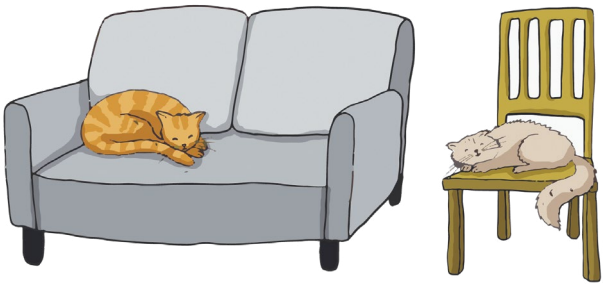
3_1. pielikums. Uzmetīsim un stāstīsim!

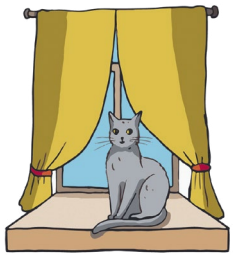
3_2. pielikums. Lasīsim katru dienu!

1. variants

1. Ka-ķis guļ.	Uzzīmē kaķi!
2. Ka-ķis guļ un stai-pās.	Parādi ar kustību!
3. Sau-le spīd.	Uzzīmē sauli!
4. Mei-te-ne sme-jas.	Kā meitene jūtas? Apvelc!
5. Put-ni li-do.	Uzzīmē debesis!

6. Pū-kains ka-ķis guļ uz krēs-la.	Apvelc pareizo atbildi!
7. Suns skrien pa za-ļu pļa-vu.	Uzzīmē pļavu!
8. De-be-sīs spīd spo-ža sau-le.	Kāda ir saule? Izvēlies pareizo atbildi: sarkana, spoža, spilgta!
9. Par-kā mei-te-ne ska-ļi sme-jas.	Kur ir meitene? Uzzīmē!
10. Putni li-do pā-ri mā-jai.	Ko redz putni? Uzzīmē! Pastāsti!

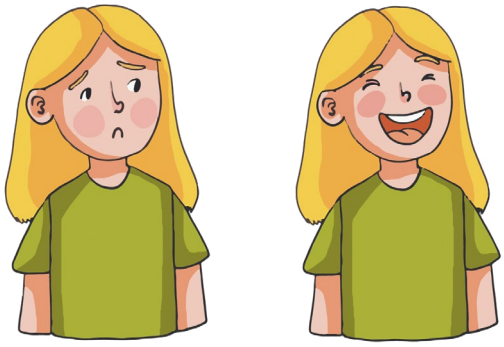
11. Mazs ka-ķis mie-rī-gi guļ uz krēs-la.	Kāds ir kaķis?
12. Za-ķis āt-ri skrien pa za-ļu pļa-vu.	Kas skrien pa pļavu? Kāda ir pļava: maza, liela, zaļa.
13. Sil-ta sau-le spo-ži spīd zi-la-jās de-be-sīs.	Kādas ir debesis?
14. Mei-te-ne spē-lē-jas par-kā ko-pā ar drau-giem.	Ar ko kopā ir meitene? Uzzīmē, ko var redzēt parkā!
15. Put-ni li-do pā-ri sar-ka-nai mā-jai.	Kāda ir māja? Uzzīmē!

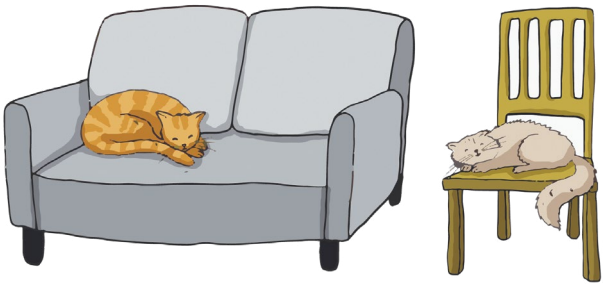
16. Ka-ķis guļ, jo ir no-gu-ris.	Kāpēc kaķis guļ? Ko tu dari, kad esi noguris?
17. Suns skrien, jo grib spē-lē-ties.	Ko dara suns?
18. Sau-le spīd, un bēr-ni spē-lē-jas.	Ko dara bērni? Ko tev patīk darīt saulainā dienā?
19. Mei-te-ne sme-jas, jo klau-sās jo-ku.	Kāpēc meitene smejas? Izstāsti kādu joku vai smieklīgu situāciju!
20. Put-ni li-do un mek-lē ba-rī-bu.	Ko meklē putns? Ko ēd putni?
21. Ka-ķis sēž uz pa-lo-dzes.	Kur ir kaķis? Parādi!
22. Bēr-ni spē-lē-jas smil-šu kas-tē.	Uzzīmē smilšu kasti!
23. Oto met bum-bu drau-gam.	Ko dara Oto?
24. Mei-te-ne la-sa grā-ma-tu.	Ko dara meitene? Kādu grāmatu lasi tu?
25. Bēr-ni min mīk-las.	Ko dara bērni? Izdomā savu mīklu!

26. Drau-gi svin dzim-ša-nas die-nu.	Ko dara draugi? Pastāsti, kā tev patīk svinēt dzimšanas dienu!
27. Kaķis guļ uz _____ .	Uzraksti un uzzīmē! Kur guļ kaķis?
28. Suns skrien pa _____ .	Uzraksti un uzzīmē! Kā tu domā, kā jūtas suns?
29. Zēni spēlējas ar _____ .	Uzraksti un uzzīmē! Kā tu domā, vai zēniem ir interesanti?
30. Mamma skatās _____ .	Uzraksti un uzzīmē! Ko skatās mamma?
31. Jete iet uz _____ .	Uzraksti un uzzīmē! Kur ir Jete?

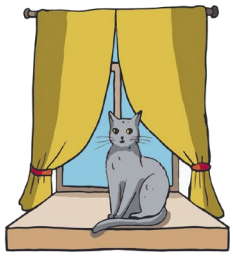
3_3. pielikums. Lasīsim katru dienu!

2. variants

1. Kaķis guļ.	Uzzīmē kaķi!
2. Kaķis guļ un staipās.	Parādi ar kustību!
3. Saule spīd.	Uzzīmē sauli!
4. Meitene smejas.	Kā meitene jūtas? Apvelc!
5. Putni lido.	Uzzīmē debesis!

6. Pūkains kaķis guļ uz krēsla.	Apvelc pareizo atbildi!
7. Suns skrien pa zaļu pļavu.	Uzzīmē pļavu!
8. Debesīs spīd spoža saule.	Kāda ir saule? Izvēlies pareizo atbildi: sarkana, spoža, spilgta!
9. Parkā meitene skaļi smejas.	Kur ir meitene? Uzzīmē!
10. Putni lido pāri mājai.	Ko redz putni? Uzzīmē! Pastāsti!

11. Mazs kaķis mierīgi guļ uz krēsla.	Kāds ir kaķis?
12. Zaķis ātri skrien pa zaļu pļavu.	Kas skrien pa pļavu? Kāda ir pļava: maza, liela, zaļa.
13. Silta saule spoži spīd zilajās debesīs.	Kādas ir debesis?
14. Meitene spēlējas parkā kopā ar draugiem.	Ar ko kopā ir meitene? Uzzīmē, ko var redzēt parkā!
15. Putni lido pāri sarkanai mājai.	Kāda ir māja? Uzzīmē!

16. Kaķis guļ, jo ir noguris.	Kāpēc kaķis guļ? Ko tu dari, kad esi noguris?
17. Suns skrien, jo grib spēlēties.	Ko dara suns?
18. Saule spīd, un bērni spēlējas.	Ko dara bērni? Ko tev patīk darīt saulainā dienā?
19. Meitene smejas, jo klausās joku.	Kāpēc meitene smejas? Izstāsti kādu joku vai smieklīgu situāciju!
20. Putni lido un meklē barību.	Ko meklē putns? Ko ēd putni?
21. Kaķis sēž uz palodzes.	Kur ir kaķis? Parādi!
22. Bērni spēlējas smilšu kastē.	Uzzīmē smilšu kasti!
23. Oto met bumbu draugam.	Ko dara Oto?
24. Meitene lasa grāmatu.	Ko dara meitene? Kādu grāmatu lasi tu?
25. Bērni min mīklas.	Ko dara bērni? Izdomā savu mīklu!

26. Draugi svin dzimšanas dienu.	Ko dara draugi? Pastāsti, kā tev patīk svinēt dzimšanas dienu!
27. Kaķis guļ uz _____ .	Uzraksti un uzzīmē! Kur guļ kaķis?
28. Suns skrien pa _____ .	Uzraksti un uzzīmē! Kā tu domā, kā jūtas suns?
29. Zēni spēlējas ar _____ .	Uzraksti un uzzīmē! Kā tu domā, vai zēniem ir interesanti?
30. Mamma skatās _____ .	Uzraksti un uzzīmē! Ko skatās mamma?
31. Jete iet uz _____ .	Uzraksti un uzzīmē! Kur ir Jete?

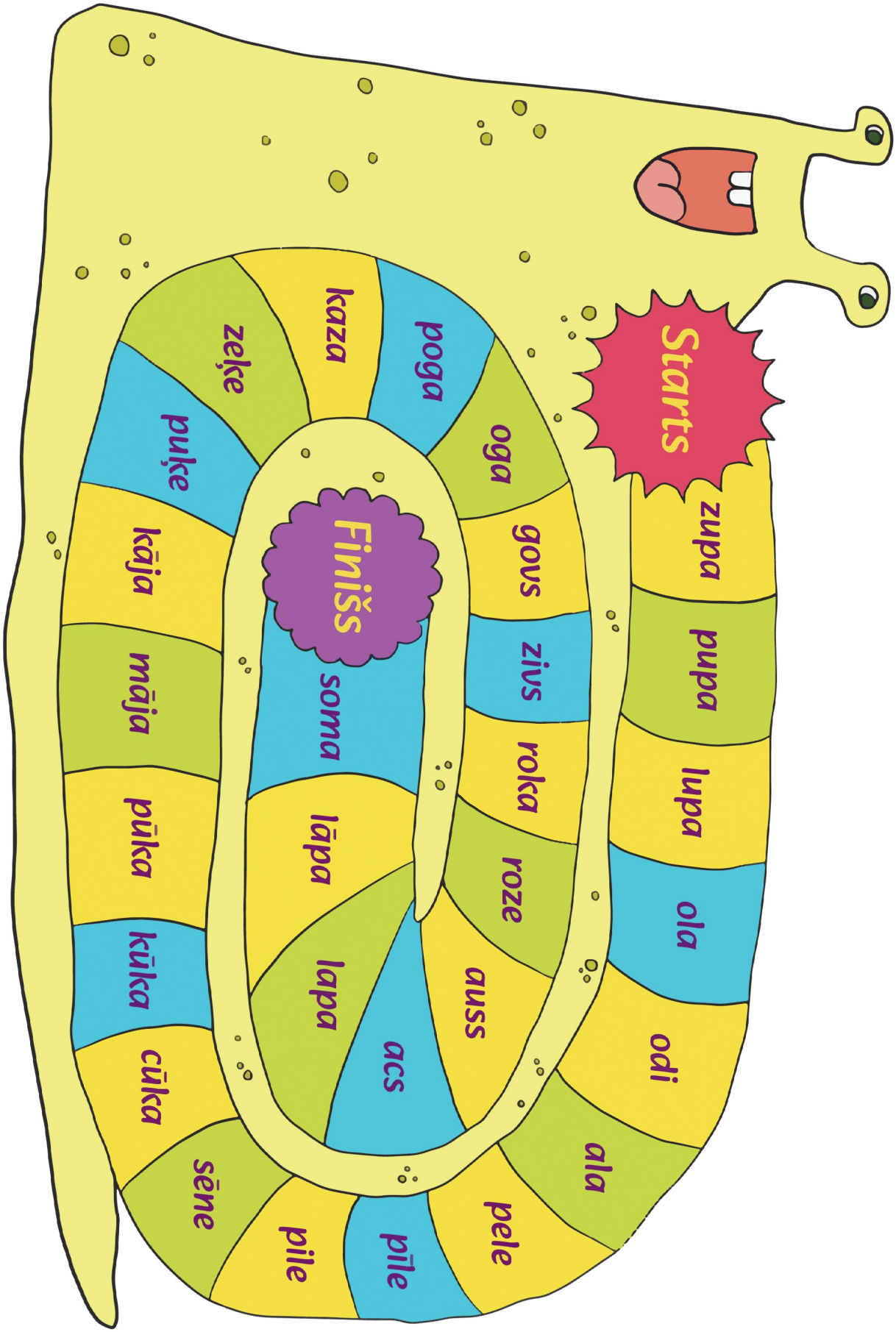
3_4. pielikums. Vārdu spēle

3_5. pielikums. Burtu spēle

3_6. pielikums. Vārdu ceļš

LITERATŪRAS SARAKSTS

Anspoka, Z., & Tūbele, S. *Lingvodidaktika latviešu valodas mācībai 1.–6. klasei*. Rīga : Latviešu valodas aģentūra. 2015.

Black, P., & Wiliam, D. Classroom assessment and pedagogy. *Assessment in Education: Principles, Policy & Practice*, 25 (6), 2018, pp. 551–575. *https://doi.org/10.1080/0969594X.2018.1441807*

Bonilja, R. *Kaimiņi.* Rīga : Latvijas Mediji, 2023, 4., 5., 6., 8., 10., 11. lpp.

Brunner, M., Anders, Y., Hachfeld, A., & Krauss, S. Teachers' diagnostic skills in the classroom. *Teaching and Teacher Education*, 29, 2013, pp. 1–12.

Castles, A., Rastle, K., & Nation, K. Ending the reading wars: Reading acquisition from novice to expert. *Psychological Science in the Public Interest*, 19 (1), 2018, pp. 5–51. *https://doi.org/10.1177/1529100618772271*

Csapó, B., & Molnár, G., Online diagnostic assessment in support of personalized teaching and learning. *Frontiers in Education*, 4, 2019, p. 114. *https://doi.org/10.3389/feduc.2019.00114*

Early Childhood Literacy. *Introduction to early childhood literacy*. (n. d.) *https://pressbooks.atlanticoer-relatlantique.ca/earlychildhoodliteracy/*

Hoff, E. *Language development* (5th ed.). Wadsworth Cengage Learning, 2013.

Kunnass, M. *12 dāvanas Ziemassvētku vecītim.* Rīga : Zvaigzne ABC, 2022, 30.–31. lpp.

Klug, J., & Maag Merki, K. Diagnostic competence of teachers. *Teaching and Teacher Education*, 30, 2013, pp. 38–46. *https://doi.org/10.1016/j.tate.2012.10.004*

Lonigan, C. J., Burgess, S. R., & Schatschneider, C. Examining the simple view of reading with elementary school children: Still simple after all these years. *Reading and Writing*, 31 (2), 2018, pp. 325–343. *https://doi.org/10.1007/s11145-017-9788-3*

Melece, A. *Kiosks.* Rīga : Liels un mazs, 2019.

National Early Literacy Panel. *Developing early literacy: Report of the National Early Literacy Panel*. National Institute for Literacy, 2008.

Paltanavičs, S. *Vāverēna gads.* Rīga : Baltais valis, 2024, 20., 50. lpp.

Pastore, S., & Andrade, H. Teacher assessment literacy. *Educational Measurement: Issues and Practice*, 38 (3), 2019, pp. 24–35. *https://doi.org/10.1111/emip.12240*

Pastore, S. Teacher assessment literacy: a systematic review. *Frontiers in Education*, 8, 2023. *https://doi.org/10.3389/feduc.2023.1217167*

Scarborough, H. S. Connecting early language and literacy to later reading (dis)abilities: Evidence, theory, and practice. In: S. B. Neuman & D. K. Dickinson (eds.). *Handbook of early literacy research*. New York : Guilford Press, 2001, pp. 97–110.

Schildkamp, K., Kleij, F. van der, Heitink, M., Kippers, W., & Veldkamp, B. Data-based decision making. *Studies in Educational Evaluation*, 64, 2020. *https://doi.org/10.1016/j.stueduc.2020.100871*

Snow, C. E. Early literacy development and instruction. *Reading Research Quarterly*, 56 (S1), 2021, S23–S38. *https://doi.org/10.1002/rrq.379*

Snowling, M. J. & Hulme, C. Annual research review: Reading disorders revisited – The critical importance of oral language. *Journal of Child Psychology and Psychiatry,* 62 (6), 2021, pp. 635–653. *https://doi.org/10.1111/jcpp.13324*

Svaža, R. *Māre Spāre. Piedzīvojumi sākas.* Rīga : Zvaigzne ABC, 2025.

Valsts izglītības satura centrs. *Pirmsskolas izglītības vadlīnijas*. MK 716, 2018.

PIEZĪMES

PIEZĪMES

Sasniedzamie rezultāti latviešu valodā pirmsskolas izglītības 3. posmā

1. Saklausa skaņas vārdā.
2. Zina lielos un mazos iespiestos un rakstītos burtus.
3. Lasa īsus vārdus, saprot izlasīto.
4. Raksta rakstītos burtus.
5. Iespiestajiem burtiem raksta vai noraksta vārdus.
6. Stāsta par attēlu.
7. Klausās un saprot dzirdēto.

ATGĀDNE. STĀSTĪŠANA

✔ Kur notiek?

✔ Kas piedalās? Kā sākas?

✔ Kas notiek tālāk?

✔ Kā beidzas?

✔ Kā jūtas?

✔ Ko tu darītu?

1. Teorētiskais pamatojums un trīs diagnosticējošie darbi pirmsskolas izglītības 3. posma bērnu latviešu valodas prasmju izvērtēšanai un pilnveidei.

2. Uzdevumi, vingrinājumi un spēles bērna valodas prasmju attīstīšanai.

3. Atbalsta materiāls pedagogiem ģimenes iesaistei bērna valodas prasmju sekmēšanā.

Burtu elementi

Svītra ar lociņu apakšā

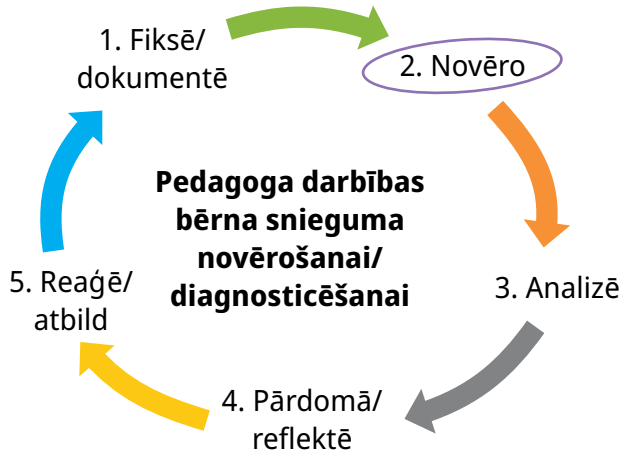
Svītra ar lociņu augšā un apakšā

Cilpa uz augšu un leju

Pusovāls

Ovāls

Avots: European Centre for Modern Languages of the Council of Europe. (2023). *Pedagogical approaches to making language learning pathways visible. https://www.ecml.at/younglearnerpathways*

Valodas prasmju attīstības virzieni pirmsskolā

Mg. paed. **Inese Eglīte**, Latvijas Universitātes Izglītības zinātņu un psiholoģijas fakultātes lektore, Latviešu valodas aģentūras tālākizglītotāja, latviešu valodas skolotāja diasporā, mācību un metodisko materiālu autore

Mg. paed. **Daira Liepiņa**, Rīgas 110. pirmsskolas izglītības iestādes pedagoga palīgs, Latviešu valodas aģentūras un Rīgas izglītības un informatīvi metodiskā centra tālākizglītotāja, latviešu valodas skolotāja diasporā, metodisko materiālu autore, mentore, mācīšanās konsultante

Dr. paed. **Sandra Zariņa**, Daugavpils Universitātes Humanitāro un sociālo zinātņu fakultātes Izglītības un psiholoģijas katedras docente, Latviešu valodas aģentūras tālākizglītotāja, mācību un metodisko materiālu autore un recenzente

Latviešu valodas aģentūra

Rīga, Meistaru iela 10–401, LV-1050
www.valoda.lv

GRIBU IET SKOLĀ
Latviešu valodas prasmju vērtēšana un pilnveide
Metodiskais materiāls 3. pirmsskolas izglītības posma pedagogiem